

Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de Catalunya

La qualitat, garantia de millora.

**PROCÉS D'AVAUACIÓ
DE LA QUALITAT DEL SISTEMA
UNIVERSITARI A CATALUNYA**

20
informe
03

Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de **Catalunya**

**PROCÉS D'AVAUACIÓ
DE LA QUALITAT DEL SISTEMA UNIVERSITARI
A CATALUNYA**

20
informe
03

© **Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya**

Via Laietana, 28, 5a planta
08003 Barcelona

Disseny i maquetació: **Josep Turon i Eva Galatayud**
Imprès per: Treballs Gràfics, S.A.
Primera edició: febrer 2005
Tiratge: 2000

Dipòsit Legal: B-5.225-2005

Es permet la reproducció total o parcial del document sempre i quan se citi el títol de la publicació i l'**Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya** com a editora.

Sumari

Presentació	5
Pròleg	7
Introducció	9
Glossari	25
AVALUACIONS D'ENSENYAMENTS DE PRIMER I SEGON CICLE	31
<i>ÀREA D'HUMANITATS</i>	31
Filologia Hispànica, URV	33
<i>ÀREA DE CIÈNCIES SOCIALS</i>	41
Economia i Administració i Direcció d'Empreses, UdG	43
Administració i Direcció d'Empreses, UdL	53
Informe d'avaluació transversal de Ciències Empresarials (UB, UPF, UdG, URV, UPC-EAE, UPC-EUNCET)	57
Educació Social i Psicopedagogia, UdL	81
Mestres especialitats d'Educació primària, Educació infantil, Educació especial i Llengua estrangera, UVic	91
Avaluació transversal de Turisme (UB, UAB, UVic)	99
Turisme, UB	104
Turisme, UAB	110
Turisme, UVic	115
<i>ÀREA DE CIÈNCIES DE LA SALUT</i>	121
Fisioteràpia, URV	123
Infermeria, Escola Universitària Verge de la Cinta de Tortosa de la URV	131
Avaluació internacional (TEEP) de Veterinària, UAB	139
<i>ÀREA TÈCNICA</i>	145
Enginyeria Tècnica de Telecomunicació especialitat en Sistemes de telecomunicació, Escola Politècnica Superior de la UVic	147

<i>AVALUACIONS PILOT DEL SEGUIMENT DE PLANS DE MILLORA A LES UNIVERSITATS</i>	155
Avaluació pilot del seguiment de plans de millora a les universitats	157
<i>ENSENYAMENTS</i>	159
Ciències Polítiques i de l'Administració, UAB	161
Ciències Empresarials, UAB	167
Ciències Empresarials, UdL	173
Educació Social, UB	177
Farmàcia, UB	183
<i>CENTRES I DEPARTAMENTS</i>	189
Escola Universitària Politècnica de Castelldefels, UPC	191
Facultat de Matemàtiques i Estadística, UPC	195
Departament d'Enginyeria Química, UPC	199
Departament de Matemàtica Aplicada II, UPC	203
Departament de Màquines i Motors Tèrmics, UPC	207
<i>ANNEXOS</i>	211
Annex 1. Composició de la Comissió Específica per a l'Avaluació de les Titulacions i Programes	213
Annex 2. Composició dels Comitès d'Avaluació Interns i Externs	215
Annex 3. Autors	225

Presentació

Gràcies a l'experiència acumulada en exercicis anteriors, l'any 2003 fou testimoni d'un perfeccionament dels processos d'avaluació a càrrec d'AQU Catalunya en col·laboració amb les universitats. La imatge aconseguida de les titulacions avaluades ha guanyat en precisió, condició adient per a un millor encert en la tria de les mesures que cal aplicar per corregir les insuficiències i potenciar els punts forts detectats a cadascuna d'aquestes titulacions. Especialment interessant fou l'avaluació transversal de les diplomatures de Ciències Empresarials, de tanta importància quantitativa en el nostre sistema universitari. La comparació –o *benchmarking* segons la terminologia de moda– que la transversalitat permet incrementa la utilitat dels resultats individuals.

Cal, també, remarcar l'atenció prestada al seguiment dels plans de millora, aplicats per les respectives universitats després de les corresponents avaluacions d'exercicis anteriors. Les avaluacions només tenen sentit si transformen el funcionament dels centres que imparteixen la titulació avaluada. Nogensmenys, creiem que aquest aspecte encara es pot millorar. D'una banda, els contractes programa entre el DURSI i les universitats haurien de contemplar, i premiar, l'efectivitat dels plans de millora. De l'altra, fora convenient reforçar la implicació dels consells socials respectius en aquest seguiment. En definitiva, la legislació fa esment de la conveniència d'una interacció entre AQU Catalunya i aquests òrgans que vetllen pels interessos de la societat en el bon funcionament de les nostres institucions d'ensenyament superior. Aquesta tasca ha passat a ser prioritària dins la nostra agència per als exercicis futurs.

Antoni Serra Ramoneda
President d'AQU Catalunya

Pròleg

Aquesta és la sisena vegada que AQU Catalunya presenta el seu informe anual sobre el resultat de les avaluacions de titulacions universitàries. Com en els anys precedents, conté informació de les avaluacions dutes a terme en l'exercici anterior. Actualment ja són públics els informes d'avaluació de dues terceres parts de les titulacions que imparteixen les universitats públiques catalanes, i s'observa una tendència positiva en les universitats privades a participar en el procés d'avaluació. Podem dir, doncs, que l'informe d'AQU Catalunya ja és un clàssic en el sistema universitari català, i una de les activitats de l'agència que més interès desperta en la societat, si ens atenem a l'elevat nombre de consultes que sobre aquest tema rep la nostra web.

L'avaluació de la qualitat de les titulacions és un procés llarg que consta de diverses etapes. En la primera, professors, alumnes i personal d'administració i serveis analitzen el context en què es troba la titulació, quins són els objectius que cal assolir, de quines capacitats disposa la titulació per fer-ho, com es desenvolupa el programa de formació i quins resultats obté. En cada cas, analitza allò que fa ben fet i allò que cal millorar, i prepara un informe amb dades, indicadors, opinions i conclusions. A partir de l'anàlisi de la realitat es prepara un pla de millora per a la titulació que cal dissenyar. Amb la informació obtinguda durant la primera etapa, s'inicia la segona fase, en la qual AQU Catalunya encarrega a experts externs a la universitat — professors, professionals i algun jove llicenciat— que analitzin els mateixos aspectes que els membres interns i que emetin un informe sobre la titulació basant-se en uns criteris prèviament establerts. El tercer pas consisteix a preparar un informe més resumit que, un cop ha estat aprovat per una comissió independent, és publicat per AQU Catalunya.

Enguany l'informe conté vint titulacions i cinc centres o departaments d'universitats públiques, dues titulacions de centres adscrits a la Universitat Politècnica de Catalunya i sis titulacions de la Universitat de Vic. El nombre de titulacions ve fixat per les peticions que les universitats fan anualment a AQU Catalunya i que, atès que la participació és un acte voluntari, depèn de la planificació de cada universitat o centre. Cal destacar també l'informe transversal dels estudis de Ciències Empresarials, dut a terme amb una nova metodologia que ha permès comparar la situació entre sis centres diferents, tant d'universitats públiques com de centres privats adscrits a universitats públiques. Aquest tipus d'informe representa la resposta d'AQU Catalunya a la petició d'un bon nombre d'usuaris que, quan es duïen a terme avaluacions transversals, veïen més il·lustratiu disposar d'un informe conjunt per titulació que publicar informes independents per universitat. A partir d'ara, les avaluacions d'una mateixa titulació fetes en diferents universitats i dutes a terme durant el mateix any es presentaran d'acord amb aquest model conjunt d'informe.

Una altra novetat que ens agradaria destacar és l'informe corresponent a l'avaluació dels estudis de Veterinària de la Universitat Autònoma de Barcelona, que forma part d'un projecte europeu d'avaluació transnacional. El projecte pretenia investigar la possibilitat operativa d'avaluar conjuntament diferents estudis d'una mateixa especialitat a diferents països europeus, i que una agència única actués en diferents països, amb les dificultats culturals que això comporta. Tres agències europees —la del Regne Unit, la danesa i la catalana— van participar en el projecte i cadascuna va ser la responsable d'una titulació. AQU Catalunya va avaluar els estudis de Veterinària a quatre universitats de quatre països diferents, una d'elles la UAB. La metodologia emprada era diferent de la que utilitza correntment la nostra agència, ja que tenia molt en compte el nou marc creat per a l'actual procés de

convergència europea. Aquest aspecte es fa palès clarament en la importància que en l'avaluació s'atribueix a l'adquisició de competències per part dels estudiants i als resultats de l'aprenentatge, com també en l'èmfasi que es fa sobre tot allò relacionat amb l'assegurament de la qualitat de l'ensenyament. L'experiència adquirida tant per AQU Catalunya com per la titulació ens permetrà enfocar millor la incorporació a l'Espai europeu d'educació superior.

Un altre aspecte de gran novetat és l'avaluació del seguiment dels plans de millora impulsats per les universitats com a resultat de les avaluacions de titulacions. Aquest Informe 2003 presenta deu informes corresponents a cinc titulacions i cinc centres o departaments de quatre universitats, que han centrat llur avaluació en la valoració del pla de millora. La valoració inclou tres etapes: el pla de millora inicial, la situació actual i el plantejament de noves propostes per aconseguir les fites marcades inicialment. Aquest tipus d'avaluació és cabdal per aconseguir l'arrelament de la cultura de la qualitat en el món universitari. Fins que el seguiment dels plans de millora no adquireixi la mateixa categoria que el de les avaluacions de titulacions i es dugui a terme amb la mateixa intensitat, no podrem afirmar que les nostres universitats disposen de sistemes d'assegurament de la qualitat ben establerts, un element que els ministres d'educació europeus han identificat com a imprescindible en el marc europeu.

Ens trobem, doncs, davant d'un informe que, com en anys anteriors, proporciona informació molt significativa i útil a la societat, i que conté molts elements innovadors que demostren el compromís ferm d'AQU Catalunya d'assolir una posició pionera en el desenvolupament d'instruments d'avaluació. Un entorn canviant demana eines i procediments que s'adiguin a les noves necessitats, i que facin reflexionar als universitaris sobre aquells aspectes que el nou context situa en primera línia.

Voldria recalcar que no podríem ser pioners si no comptéssim amb la col·laboració decidida de les universitats i dels experts catalans, espanyols i internacionals que atenen amb amabilitat i eficàcia les nostres demandes quan els demanem que actuïn com a experts, provin nous mètodes i donin llur opinió sobre el resultat. Tampoc ho seríem si la Generalitat de Catalunya, a través del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, no donés un suport decidit a les activitats d'avaluació de la qualitat realitzades per AQU Catalunya. El treball és fruit de moltes contribucions. A tots, moltes gràcies.

Finalment, voldria afegir que aquest Informe 2003 pretén continuar la línia iniciada fa sis anys: donar una informació fiable sobre els ensenyaments que imparteixen les nostres universitats als usuaris del servei universitari català, i retre comptes a la societat de la qualitat de les titulacions. Només si la informació que oferim és útil haurem complert amb els nostres objectius.

Gemma Rauret Dalmau
Directora d'AQU Catalunya

Introducció

EL PAPER DE L'AGÈNCIA PER A LA QUALITAT DEL SISTEMA UNIVERSITARI DE CATALUNYA EN EL MARC DE LA LUC

La Llei d'universitats de Catalunya (LUC), aprovada pel Parlament de Catalunya el 19 de febrer de 2003, crea, en l'article 139, l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU Catalunya).

No és una creació *ex novo*, atès que es conserva l'herència de més de sis anys del consorci Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya, creat pel Decret 355/1996, de 29 d'octubre, els objectius del qual eren l'avaluació del sistema universitari a Catalunya, l'anàlisi dels seus resultats i la proposta de mesures de millora de la qualitat dels serveis prestats per les universitats públiques catalanes. El consorci va basar la seva actuació en l'establiment de relacions mútuament beneficioses amb les universitats i amb els experts que participen en els processos d'avaluació de la qualitat dels ensenyaments, com també en el desenvolupament de mètodes d'avaluació innovadors. AQU Catalunya manté la voluntat de potenciar i millorar de manera continuada els processos d'avaluació tant dels ensenyaments com dels centres, els departaments i els serveis universitaris, i també de fomentar el treball basat en criteris ètics, la transparència de les actuacions i el manteniment de les relacions de col·laboració amb altres agències.

El marc legal actual a Catalunya estableix que la promoció i la garantia de la qualitat corresponen a les mateixes universitats catalanes i al Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI), i que AQU Catalunya és el principal instrument per a la promoció i l'avaluació de la qualitat. L'article 138 de la LUC determina que la finalitat principal d'AQU Catalunya és «l'avaluació de la qualitat, la certificació dels processos i l'acreditació de l'aprenentatge dels ensenyaments del sistema universitari de Catalunya, els quals s'han d'orientar a llur adequació permanent a

les demandes socials, als requisits de qualitat de formació universitària i a la millora contínua de llurs processos, en el marc de l'Espai europeu d'ensenyament superior».

En aquest context, AQU Catalunya incorpora altres tasques a les seves funcions anteriors d'avaluació de titulacions (des del 1997 ja s'ha avaluat pràcticament la totalitat de l'oferta educativa universitària), centres i departaments, d'avaluació de serveis (com ara l'avaluació transversal dels serveis bibliotecaris, realitzada l'any 2001), d'avaluació de processos (com és la de la incorporació dels estudiants d'educació secundària a la universitat, duta a terme l'any 2000) i, també, els seguiments dels plans de millora derivats dels processos d'avaluació.

Les noves tasques atribuïdes a AQU Catalunya són:

- Certificació de la qualitat dels ensenyaments, de la gestió i de les activitats universitàries amb una metodologia específica.
- Acreditació dels ensenyaments en el marc de l'espai europeu de la qualitat i, també, dels sistemes i els procediments d'avaluació de la qualitat de les universitats, inclosos els que fan referència a la funció docent del professorat.
- Avaluació dels centres docents establerts a Catalunya que imparteixen ensenyaments conduents a l'obtenció de títols estrangers d'educació superior universitària.
- Emissió d'informes i acreditacions de recerca tant per contractar professorat en diferents àmbits com per a la concessió de complements retributius i mèrits individuals, ja sigui en les universitats públiques o en les privades.

- Promoció de l'avaluació d'activitats, programes, serveis i gestió, i elaboració d'estudis per a la innovació dels models d'avaluació, certificació i acreditació.
- Emissió d'informes d'avaluació adreçats a les universitats, a l'Administració educativa, als agents socials i a la societat en general.
- Assessorament a l'Administració educativa, les universitats i altres institucions en l'àmbit propi de les seves actuacions.
- Establiment de vincles de cooperació i col·laboració amb altres agències estatals, autonòmiques i internacionals que portin a terme funcions d'avaluació, acreditació i certificació.

Els nous reptes que afronta AQU Catalunya l'han portat a definir tant la visió per a un horitzó situat a l'any 2010 com els valors que han d'orientar l'actuació:

Visió

«Ser una agència de referència, tot liderant projectes innovadors que generin el màxim valor afegit a la qualitat del sistema universitari català, i una organització que té la voluntat de tendir cap a l'excel·lència.»

Valors

1. AQU = institució europea

Som l'única agència de l'Estat fundadora de l'ENQA (xarxa europea d'agències de qualitat), som socis de l'INQUAAHE (xarxa internacional d'agències) i treballem en destacats projectes internacionals.

2. AQU = millora de la qualitat del sistema universitari català

La qualitat és una manera de fer i treballar millor més que no pas un tràmit que cal superar.

3. AQU = innovació i cooperació intrauniversitària

Actuem i treballem com a xarxa impulsora i distribuïdora de coneixement.

4. AQU = excel·lència interna

Som la primera agència europea certificada amb les normes ISO.

5. AQU = difusió i promoció de la qualitat

Treballem per arribar a la societat i, especialment, als estudiants i les seves famílies.

6. AQU = codi ètic

Treballem per assegurar la transparència, l'objectivitat, la imparcialitat i l'equanimitat dels nostres serveis, d'acord amb un codi ètic.

Per tal de dur a terme els nous encàrrecs, AQU Catalunya s'ha dotat amb una nova estructura organitzativa. En aquest sentit, i pel que fa als òrgans de govern, es manté la figura del president o presidenta de l'Agència. També es manté el Consell de Direcció, amb la participació dels responsables de totes les universitats públiques, per bé que ara té una composició ampliada amb la presència de les universitats privades i de persones destacades del món acadèmic. La figura del director o directora continua tenint la responsabilitat de dirigir les línies de treball aprovades pel Consell de Direcció.

Quant als òrgans d'avaluació, la LUC estableix tres grans comissions:

1. Comissió d'Avaluació de la Qualitat, amb atribucions en l'avaluació institucional de titulacions, activitats i serveis, i de certificacions i acreditacions institucionals. Aquesta comissió està constituïda pel president o presidenta d'AQU Catalunya, fins a sis persones de reconegut mèrit acadèmic o professional de la comunitat universitària catalana i fins a sis persones de reconegut mèrit acadèmic o professional de la comunitat universitària internacional.
2. Comissió del Professorat Lector i Professorat Col·laborador, amb atribucions en l'emissió d'informes per a la contractació de professorat lector i professorat col·laborador. Està presidida pel president o presidenta d'AQU Catalunya i hi participen dues persones designades pel titular del departament competent en matèria d'universitats i cinc persones designades pel Consell de Direcció d'AQU Catalunya.
3. Comissió d'Avaluació de la Recerca, amb atribucions en l'emissió d'acreditacions de recerca i recerca avançada i, també, en l'avaluació de l'activitat dels professors per a la valoració de mèrits individuals. Aquesta comissió està integrada pel president o presidenta d'AQU Catalunya, quatre persones designades pel titular del departament competent en matèria d'universitats i setze persones designades pel Consell de Direcció d'AQU Catalunya.

AQU Catalunya, doncs, afronta aquesta nova etapa amb el mateix esperit emprenedor de la primera etapa del consorci. Es mantenen els principis d'actuació basats en l'ètica, la transparència i la independència dels resultats de les seves actuacions, com també la vocació europea i la voluntat d'innovació i de desenvolupament de sistemes de qualitat a les universitats catalanes.

EL PROCÉS D'AVALUACIÓ

Durant el programa d'avaluacions de l'any 2002, el procés d'avaluació de les unitats ha seguit l'esquema que combina la perspectiva interna i l'externa. A continuació se'n descriuen les etapes principals.

Les fases de l'avaluació i les unitats d'avaluació

■ Planificació

Els resultats que es poden obtenir d'un procés d'avaluació depenen, en gran manera, de la planificació i la metodologia emprades. La planificació del procés d'avaluació de les universitats catalanes es realitza cada any de manera conjunta entre les universitats i AQU Catalunya. Sempre que és possible, es potencia l'avaluació transversal, és a dir, s'avaluen simultàniament tots els centres d'una mateixa especialitat. La metodologia que se segueix és homologable tant a l'Estat com als altres països de la Unió Europea.

AQU Catalunya signa convenis amb cada universitat, els quals representen un sistema eficaç de col·laboració, ja que concreten les actuacions que s'han de dur a terme en cada avaluació (ensenyaments, departaments, serveis, processos). Així mateix, periòdicament es realitzen reunions de coordinació a AQU Catalunya per tal de seguir l'evolució i garantir l'èxit dels processos d'avaluació.

■ Avaluació interna

Aquesta fase depèn exclusivament de cada universitat i es posa en marxa donant a conèixer el procés a la comunitat universitària implicada i, especialment, al comitè d'avaluació intern (CAI), que es constitueix per a cada unitat avaluada, normalment una titulació. En general, el CAI està format per responsables acadèmics, professors, estudiants i personal d'administració i serveis, els quals reben una formació *ad hoc*. A partir de les dades recollides en el protocol d'avaluació i a partir d'observacions, opinions i valoracions, el CAI elabora l'informe intern d'avaluació, peça clau del procés d'avaluació.

L'informe conté una descripció de la unitat avaluada, una valoració crítica de la informació recollida i una síntesi dels punts forts, els punts febles i les propostes de millora. A més, l'informe incorpora un conjunt d'indicadors consensuats, en el marc de la Comissió del Pla de Qualitat de la Informació Quantitativa, que descriuen la realitat de la titulació. Un cop elaborat, l'autoinforme és sotmès a audiència pública dins de la unitat avaluada. Aquesta etapa dura uns cinc mesos.

■ Avaluació externa

Aquest procés depèn exclusivament d'AQU Catalunya i s'inicia amb el nomenament, per part d'AQU Catalunya, d'un comitè d'avaluació extern (CAE) format per professors, tècnics en avaluació i professionals, tots ells aliens a la institució avaluada. El CAE analitza l'autoinforme i realitza una visita de tres dies, aproximadament, a la unitat avaluada. A partir de les seves observacions i de les opinions i les valoracions recollides mitjançant reunions obertes amb diferents audiències (responsables universitaris, professors, estudiants, graduats, personal d'administració i serveis, etc.), el CAE emet un informe sobre el procés d'avaluació seguit, la qualitat de la unitat i les possibles millores. L'informe recull els principals indicadors quantitatius de la unitat avaluada. Aquesta etapa dura tres mesos.

■ Informes d'avaluació

A partir de l'autoinforme i de l'informe extern, la unitat avaluada redacta un informe final que recull els principals punts forts i febles i les principals línies de millora. El temps previst per elaborar i aprovar l'informe i per difondre'n els resultats és de quatre mesos i depèn de les universitats.

■ Metaavaluació

Un cop acabat el procés d'avaluació, té lloc una fase de reflexió i d'anàlisi sobre el procés en si per tal de proposar millores per als propers plans d'avaluació. En aquest sentit, l'experiència acumulada durant el pla 2000, els resultats del qual recull l'Informe 2003, ha estat el punt de partida per al disseny d'un nou model d'avaluació (vegeu l'apartat **Nova metodologia d'avaluació**). AQU Catalunya és responsable d'aquesta fase.

■ Pla de millora

Atès que el model d'avaluació institucional s'orienta fonamentalment a la millora de les unitats avaluades, un cop finalitzada l'avaluació, les titulacions, conjuntament amb els òrgans responsables de la universitat, estableixen els plans de millora. D'aquesta manera, les universitats públiques catalanes han posat en marxa mecanismes que afavoreixen l'encaix dels plans de millora dels ensenyaments en la planificació estratègica de la universitat.

■ Unitats d'avaluació

El model emprat per AQU Catalunya no estableix com a unitats d'avaluació les universitats com a institucions, sinó els ensenyaments o les titulacions, amb un èmfasi especial pel que fa la docència, per bé que la metodologia també introdueix l'avaluació de la recerca i la gestió associades a l'ensenyament.

La titulació constitueix una unitat significativa en la qual es pot analitzar el conjunt d'*inputs*, processos i activitats que ha de portar a l'obtenció d'un graduat. Actualment, AQU Catalunya ha començat a introduir també l'anàlisi dels resultats del procés educatiu (*outputs*). A més, la titulació es considera una unitat d'especial interès, especialment per al conjunt de la societat.

Una altra unitat d'avaluació, especialment rellevant quan es duu a terme l'avaluació de la recerca més directament associada a una titulació, són els departaments. Per bé que no és el tipus d'avaluació més freqüent, AQU Catalunya ha desenvolupat la metodologia adient per tal de dur-ne a terme l'avaluació.

Finalment, també s'ha desenvolupat una metodologia específica per a l'avaluació de serveis o de processos universitaris, com per exemple, els Serveis Bibliotecaris o el procés d'incorporació a la universitat per part dels nous estudiants.

Nova metodologia d'avaluació

Per tal d'assegurar la qualitat dels ensenyaments i promoure'n la millora continuada, l'any 2000 AQU Catalunya encarregà el desenvolupament d'un nou model d'avaluació a un grup d'experts de les universitats catalanes. Durant dos anys, el model es va anar desenvolupant amb la col·laboració d'experts en avaluació i es va experimentar de manera pilot en l'avaluació de l'ensenyament de Ciències Empresarials, els resultats de la qual es presenten en aquest Informe 2003.

El nou model posa més èmfasi en els elements clau i, especialment, en l'establiment de criteris, en l'ús d'indicadors i en l'establiment de valors de referència o estàndards de qualitat, en clara sintonia amb els models d'avaluació emprats en els països europeus amb més tradició en l'avaluació institucional.

L'establiment dels referents d'avaluació implica poder disposar d'antuvi de les dades i els indicadors de tots els ensenyaments que seran objecte d'avaluació. A partir de tot aquest volum d'informació, AQU Catalunya elabora els referents d'avaluació, que es posen a l'abast dels diferents comitès d'avaluació interns. D'aquesta manera, cada ensenyament pot conèixer la seva posició relativa respecte del valor mitjà en cadascun dels indicadors d'avaluació. Això no obstant, el nou model d'avaluació reforça el rol de l'avaluació externa. Es tracta d'un model més orientat i sistemàtic que l'anterior, atès que els criteris d'avaluació estan clarament determinats; així mateix, pretén facilitar l'homogeneïtat del procés d'avaluació i obre les portes als futurs processos de certificació o d'acreditació.

L'experiència pilot en l'avaluació de l'ensenyament de Ciències Empresarials ha estat molt positiva i la nova metodologia ja ha estat emprada en la majoria de projectes d'avaluació actualment en curs.

TEEP (Transnational European Evaluation Project)

L'Informe 2003 recull també els resultats del projecte transversal europeu d'avaluació aplicat a l'ensenyament de Veterinària de la UAB. El projecte, impulsat per la Unió Europea en el marc del programa SÒCRATES, l'ha coordinat l'ENQA, la xarxa europea d'agències de qualitat. D'aquesta manera, catorze titulacions europees de les disciplines de Veterinària, Història i Física han participat en el projecte europeu més ambiciós per tal de poder comparar les metodologies d'avaluació entre les agències d'avaluació capdavanteres.

Juntament amb el Danish Evaluation Institute (EVA)¹ i la Quality Assurance Agency (QAA)² del Regne Unit, AQU Catalunya ha format part del grup d'agències que han desenvolupat la metodologia d'avaluació. L'objectiu final del projecte ha estat identificar criteris i referents comuns en l'àmbit europeu i, d'aquesta manera, promoure la transparència i l'harmonització de l'ensenyament superior, tal com estableix la Declaració de Bolonya.

Aquest projecte ha comportat l'avaluació, amb l'ús d'una mateixa metodologia i de criteris d'avaluació comuns, d'ensenyaments situats a onze països diferents (Àustria, Catalunya, Dinamarca, Escòcia, Eslovènia, França, Hongria, Itàlia, Lituània, Polònia i Portugal). Per a l'avaluació externa s'ha comptat amb experts de tretze països europeus (per al cas de Veterinària, han estat experts veterinaris de França, Alemanya, Dinamarca, Anglaterra i Txèquia).

Globalment, els resultats han estat satisfactoris i ja s'ha posat en marxa la segona edició del TEEP, en la qual AQU Catalunya torna a participar.

¹ www.eva.dk

² www.qaa.ac.uk

EL SUPORT D'AQU CATALUNYA ALS PROCESSOS D'AVALUACIÓ

AQU Catalunya dona suport als processos d'avaluació en tres grans àmbits: el desenvolupament metodològic, la planificació i coordinació de l'avaluació externa i la formació dels col·lectius implicats en els processos d'avaluació. Els mecanismes de satisfacció dels usuaris d'AQU Catalunya (enquestes) demostren que els avaluadors valoren de manera positiva el grau de suport rebut.

■ Desenvolupament metodològic³

La R+D en avaluació ha estat una de les prioritats al llarg de la trajectòria d'AQU Catalunya. Tal com ja s'ha comentat, l'Informe 2003 recull els resultats de l'aplicació de la nova metodologia d'avaluació a l'ensenyament de Ciències Empresarials.

D'altra banda, durant el 2004 AQU Catalunya ha dissenyat la *Guia general per a l'adaptació de les titulacions a l'espai europeu d'ensenyament superior* per tal de facilitar el treball dels responsables dels ensenyaments en el procés de canvi de paradigma docent que implica l'adaptació a Europa. La guia planteja, d'una banda, la identificació precisa dels objectius de formació, en aquest cas del grau i el màster europeus, i, de l'altra, afronta la reflexió sobre les principals qüestions del nou model d'ensenyament/aprenentatge, com ara la definició de les competències que han d'adquirir els estudiants, el paper clau de la tutoria universitària, l'organització del procés d'avaluació dels aprenentatges i, finalment, l'establiment de mecanismes interns d'assegurament de la qualitat.

A més, AQU Catalunya manté la línia de publicacions dels marcs generals. Aquests documents recullen aspectes teòrics i pràctics per assegurar la qualitat universitària en àmbits estratègics. Els seus objectius són servir de marc per al disseny de les polítiques de qualitat de les universitats, ensems que servir els avaluadors externs en les avaluacions. Durant el darrer any s'han editat els documents següents:

- *Marc general per a l'avaluació dels aprenentatges dels estudiants* (febrer de 2003)
- *Marc general per a l'avaluació dels serveis, les instal·lacions i els equipaments a l'abast dels estudiants* (juny de 2003)
- *Marc general per a la integració europea* (juny de 2003)

- *Marc general per atendre els suggeriments, les queixes i les reclamacions dels estudiants* (febrer de 2004)
- *Marc general per a l'establiment, el seguiment i la revisió dels plans de millora* (en procés d'edició)

■ Planificació i coordinació de l'avaluació externa

AQU Catalunya té la responsabilitat de l'avaluació externa, raó per la qual disposa d'una extensa base de dades amb els currículums d'acadèmics i professionals de prestigi reconegut que puguin formar part dels CAE. Un cop s'han seleccionat els membres dels comitès externs, s'organitzen sessions de treball sobre l'avaluació institucional. Posteriorment s'organitza la logística necessària per a les visites externes als ensenyaments.

Els avaluadors externs adquireixen el compromís d'actuar d'acord amb els principis recollits al codi ètic d'AQU Catalunya en els aspectes que fan referència a la seva actuació.

Pel que fa als ensenyaments avaluats en l'Informe 2003, s'han nomenat més de quaranta acadèmics, vint professionals i vint metodòlegs, experts en processos d'avaluació. L'annex 2 recull la composició dels diferents comitès d'avaluació.

■ Formació

La formació és un aspecte clau per al bon funcionament del procés d'avaluació. AQU Catalunya organitza les sessions de treball adreçades als avaluadors externs i dona suport a les universitats en les jornades de formació dels comitès interns. A més, s'han editat els *Quaderns d'autoformació*, adreçats als membres dels comitès interns i externs que vulguin aprofundir en la formació.

Actualment, AQU Catalunya disposa d'un grup d'experts en avaluació constituït per docents universitaris, amb l'objectiu de col·laborar més estretament en l'avaluació externa de les universitats.

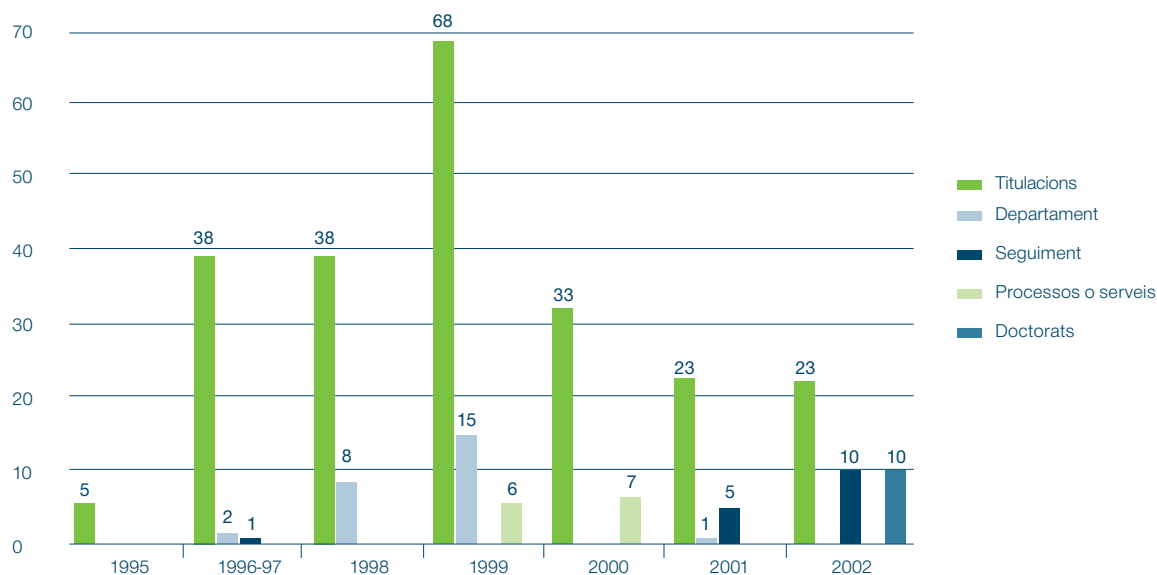
³ La pàgina web d'AQU Catalunya (www.aqucatalunya.org) recull totes les publicacions metodològiques editades.

SITUACIÓ ACTUAL DEL PROCÉS D'AVALUACIÓ DE LA QUALITAT A CATALUNYA

Des que va iniciar la seva activitat, i amb els resultats d'aquest informe, AQU Catalunya ha avaluat ja 228 titulacions, 26 departaments i 13 processos o serveis, ha fet 17 avaluacions de seguiment de plans de millora i ha realitzat l'avaluació externa de deu programes de doctorat.

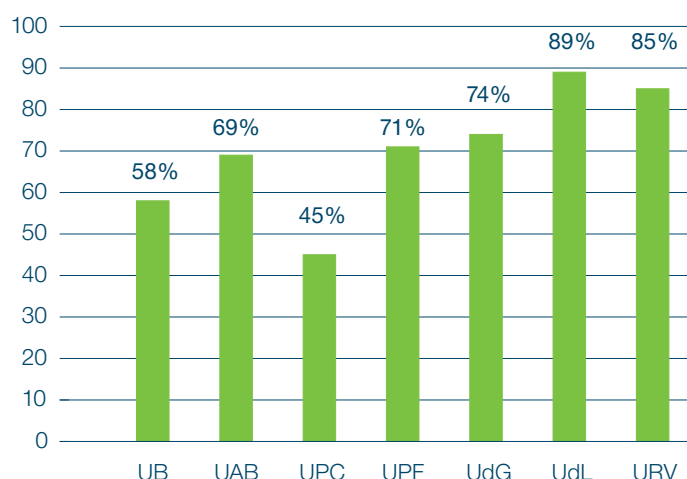
Prenent com a punt de partida el catàleg de títols oficials actius entre el 1994 i el 2000, i sense comptar les titulacions de les universitats privades, les 215 titulacions que s'han avaluat a les universitats públiques catalanes representen gairebé el 67% de l'oferta educativa. Únicament s'han comptabilitzat els ensenyaments homologats (s'han exclòs els títols propis) que s'imparteixen en centres propis o adscrits i que ja han format un mínim de tres promocions, un requisit previ per poder sotmetre's a una avaluació institucional; és a dir, els ensenyaments que apareixen en el catàleg del DURSI entre el 1994 i el 2000. Amb aquests nous criteris de recompte, els percentatges d'ensenyaments avaluats poden variar lleugerament respecte dels valors presentats a l'informe anual anterior.

Gràfic 1. Avaluacions realitzades a Catalunya entre 1995 i 2002

Amb les avaluacions fetes fins ara, a gairebé totes les universitats s'ha avaluat més de la meitat de l'oferta educativa (corresponent al cens de 1994-1995). De les set universitats públiques, la UdG, la UPF, la URV i la UdL estan per sobre del 74% de la seva oferta educativa avaluada. La resta d'universitats presenten uns percentatges més baixos a causa, en part, de l'oferta educativa més àmplia d'ensenyaments. Amb l'aparició de nova oferta educativa, els percentatges d'ensenyaments avaluats a cada universitat han variat lleugerament a la baixa respecte de les dades publicades en l'informe de l'any passat.

Gràfic 2. Percentatge d'ensenyaments avaluats a les universitats públiques fins al 2002

Quant a les avaluacions transversals, l'Informe 2003 presenta els resultats de l'avaluació de l'ensenyament de Ciències Empresarials, el qual ja fou objecte d'una avaluació d'aquesta mena el curs 1996-1997.

La taula següent recull les avaluacions transversals dutes a terme per AQU Catalunya a les universitats públiques entre el 1996 i el 2003.

Avaluacions transversals realitzades per AQU Catalunya entre el 1996 i el 2003

Procés	Informe	Unitat	Universitats
1996-1997	1998	Ciències Empresarials	UB, UAB, UPF, UdG, UdL, URV
1996-1997	1998	Informàtica	UPC, UdG, UdL, URV
1998	1999	Dret	UB, UAB, UPF, UdG, UdL, URV
1998	1999	Filologia Catalana	UB, UAB, URV
1998	1999	Geologia	UB, UAB
1998	1999	Enginyeria Tècnica Industrial, esp. Química industrial	UPC, UdG, URV
1998	1999	Enginyeria Tècnica Industrial, esp. Mecànica	UPC, UdG
1999	2000	Magisteri	
		Educació infantil	UB, UAB, UdG, UdL, URV
		Educació primària	UdG, UdL, URV
		Educació especial	UAB, UdL, URV
		Educació física	UB, UAB, UdG, UdL, URV
		Educació musical	UB, UAB, UdG, UdL, URV
		Llengua estrangera	UB, UAB, UdG, URV
1999	2000	Infermeria	UAB, URV, UdG, UdL
1999	2000	Servei d'Accés a la Universitat	UB, UAB, UPC, UPF, UdG, URV

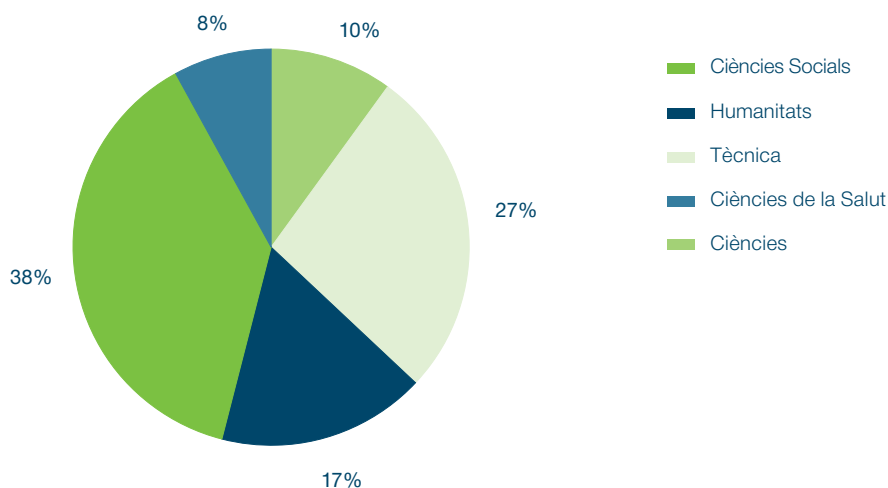
Avaluacions transversals realitzades per AQU Catalunya entre el 1996 i el 2003 (continuació)

Procés	Informe	Unitat	Universitats
1999	2001	Serveis Bibliotecaris	UB, UAB, UPC, UPF, UdG, UdL, URV
2000	2001	Història	UAB, UdG
2000	2001	Economia i Administració i Direcció d'Empreses	UB, UAB, UPF, URV
2000	2001	Medicina	UB, UAB, UdL, URV
2000	2001	Arquitectura Tècnica	UPC, UdG
2000	2001	Arquitectura	UPC
2001	2002	Història	UdL, URV
2002	2003	Ciències Empresarials	UB, UPF, UdG, URV, UPC

Distribució per àmbits

Per àmbits de coneixement, les 228 avaluacions realitzades es distribueixen de la manera següent: la majoria pertanyen a l'àmbit de Ciències Socials (87), seguit de l'àmbit de Tècnica (62) i del d'Humanitats (38). Pel que fa a la resta d'àmbits, s'han dut a terme 22 avaluacions a l'àmbit de Ciències, i 19 a l'àmbit de Salut.

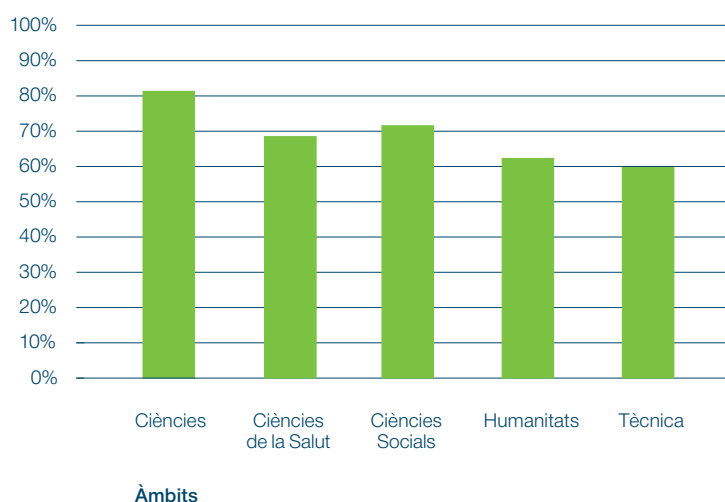
Gràfic 3. Percentatge de titulacions avaluades respecte del total entre 1995 i 2002, per àmbits

Partint del catàleg de titulacions de 1994-1995, el percentatge d'ensenyaments avaluats en cadascun dels cinc grans àmbits de coneixement queda recollit al gràfic següent. S'observa que els àmbits de Ciències (81%) i Ciències Socials (73%) són els que han estat

més sensibles a la possibilitat de participar en el procés d'avaluació institucional, per bé que en tot el conjunt d'àmbits se supera el 60%.

Gràfic 4. Percentatge d'avaluacions realitzades en cada àmbit entre 1995 i 2002

DESENVOLUPAMENT DE L'AVALUACIÓ DE LES UNITATS RESSENYADES A L'INFORME 2003

Contingut de l'Informe 2003

L'Informe 2003 presenta els resultats de 23 avaluacions d'ensenyaments i deu avaluacions de seguiment de plans de millora, de les quals cinc corresponen a seguiments de plans de millora d'ensenyaments, i cinc a plans de millora de centres i departaments.

Pel que fa a les avaluacions d'ensenyaments, el 78% correspon a l'àmbit de Ciències Socials, ja que l'Informe 2003 inclou, entre altres, els resultats de l'avaluació transversal de l'ensenyament de Ciències Empresarials duta a terme a tot Catalunya amb la nova metodologia d'avaluació. També recull els resultats de l'avaluació de tres ensenyaments de l'àmbit de Salut, un dels quals (Veterinària) s'ha avaluat amb la metodologia del TEEP (Transnational European Evaluation Project) en el marc d'un projecte internacional impulsat per la Unió Europea. Dels àmbits de Tècnica i d'Humanitats només consten els resultats de l'avaluació d'un ensenyament, i de l'àmbit de Ciències no se n'ha avaluat cap.

Els resultats del projecte pilot de seguiment de plans de millora, que en l'informe anual anterior només recollien l'experiència de la UPC, s'han estès a la resta d'universitats. Així, l'Informe 2003 inclou resultats tant del seguiment dels plans de millora dels ensenyaments de la UB, la UAB i la UdL com dels plans de millora de centres i departaments de la UPC, que havien estat avaluats prèviament.

La taula següent recull el contingut de l'Informe 2003:

Avaluacions d'ensenyaments de l'Informe 2003

Àmbit d'Humanitats

Filologia Hispànica, URV

Àmbit de Ciències Socials

Administració i Direcció d'Empreses, UdG
Economia, UdG
Administració i Direcció d'Empreses, UdL
Ciències Empresarials, UB
Ciències Empresarials, UPF
Ciències Empresarials, UdG
Ciències Empresarials, URV
Ciències Empresarials, UPC-EAE
Ciències Empresarials, UPC-EUNCET
Educació Social, UdL
Psicopedagogia, UdL
Mestre. Especialitat d'Educació infantil, UVic
Mestre. Especialitat d'Educació primària, UVic
Mestre. Especialitat d'Educació especial, UVic
Mestre. Especialitat d'Educació llengua estrangera, UVic
Turisme, UB
Turisme, UAB
Turisme, UVic

Àmbit de Tècnica

Enginyeria Tècnica de Telecomunicació, especialitat en Sistemes de telecomunicació, UVic

Àmbit de Salut

Fisioteràpia, URV
Infermeria, URV-Verge de la Cinta de Tortosa
Veterinària, UAB

Avaluacions de seguiment de plans de millora de l'Informe 2003

Ensenyaments

Ciències Polítiques i de l'Administració, UAB
Ciències Empresarials, UAB
Ciències Empresarials, UdL
Educació Social, UB
Farmàcia, UB

Centres i departaments

Escola Universitària Politècnica de Castelldefels, UPC
Facultat de Matemàtiques i Estadística, UPC
Departament d'Enginyeria Química, UPC
Departament de Matemàtica Aplicada II, UPC
Departament de Màquines i Motors Tèrmics, UPC

Valoració del procés d'avaluació

AQU Catalunya disposa de mecanismes per poder conèixer la satisfacció dels usuaris pel que fa al desenvolupament del procés d'avaluació. D'altra banda, els informes finals que elaboren les titulacions incorporen un seguit de recomanacions que permeten dur a terme la metaavaluació per tal de millorar el procés per als anys posteriors. Globalment, els resultats obtinguts a les enquestes són positius.

■ Preparació de les avaluacions

El treball en comú d'AQU Catalunya amb els responsables i els tècnics de les universitats catalanes és un tret específic del desplegament de les avaluacions i, des del primer moment, ha estat una de les prioritats de tots els agents implicats. Un cop més, aquest aspecte s'ha assenyalat com a positiu.

En el cas concret de l'avaluació amb la nova metodologia d'avaluació hi ha hagut una feina prèvia important de recopilació de dades per poder elaborar els referents conjunts del sistema universitari.

■ L'avaluació interna

Les universitats, en col·laboració amb AQU Catalunya, organitzen sessions de formació que s'adrecen als comitès interns i que es valoren positivament. Pel que fa a la qualitat de l'autoinforme, es constata un avenç respecte de les valoracions de convocatòries anteriors. D'aquesta manera, cada vegada són majoria els informes interns que van més enllà de la mera descripció i entren a valorar les diferents dimensions proposades en el protocol d'avaluació d'una manera integral i crítica; ara bé, cal que millori l'aportació d'evidències que avalen les valoracions expressades. En el cas de la nova metodologia, aquest aspecte ha millorat substancialment, car per a cada dimensió avaluada cal aportar les evidències corresponents.

Un dels principals punts febles destacats pels avaluadors externs és el baix nivell de coneixement que les diferents audiències tenen de l'autoinforme d'avaluació, una circumstància que posa de manifest la necessitat de millorar el nivell de participació.

A totes les universitats s'ha consolidat la metodologia seguida per a l'obtenció dels principals indicadors. No obstant això, en algunes universitats els mecanismes per assegurar la qualitat de les dades d'avaluació encara no han assolit els nivells òptims. A l'informe, quan una dada no ha estat disponible, s'ha marcat amb «nd».

■ Els protocols

La *Guia d'avaluació* emprada en l'avaluació dels ensenyaments és una eina suficientment provada i millorada en els successius programes anuals d'AQU Catalunya.

En el cas de la prova pilot amb la nova metodologia, s'ha valorat positivament el fet que ambdós comitès d'avaluació, l'intern i l'extern, hagin de reflexionar sobre les mateixes preguntes clau i amb una escala valorativa tancada, la qual cosa permet uns resultats més homogenis.

La *Guia de seguiment del pla de millores* (projecte pilot) ha estat valorada positivament tant pels comitès interns com pels externs.

■ L'avaluació externa

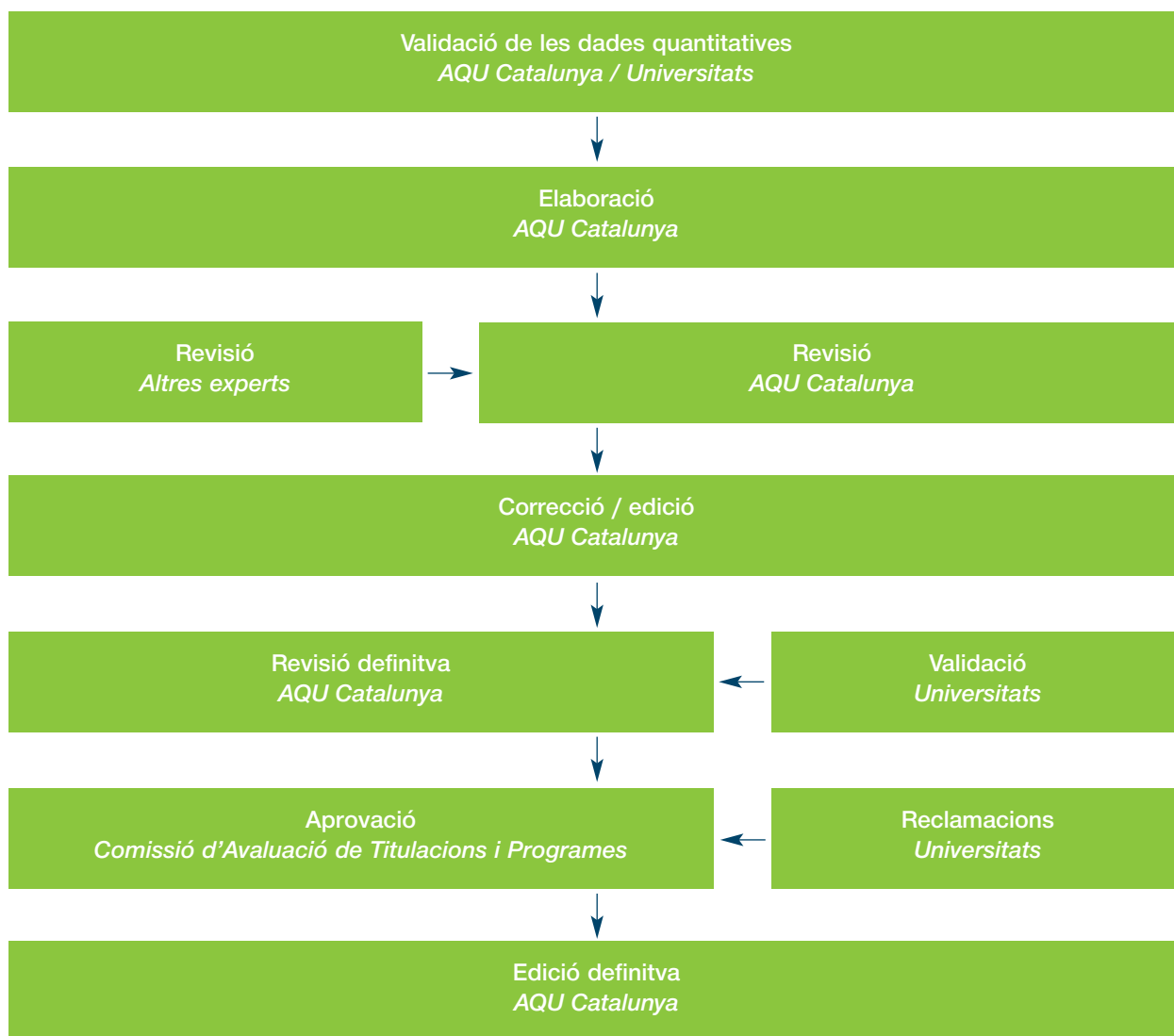
L'actuació dels comitès externs també ha estat ben valorada segons els resultats de les enquestes i dels mateixos informes. En el cas concret de la nova metodologia, hi ha hagut una feina important de formació i coordinació dels diferents comitès. Així, es va nomenar un comitè ampliat d'avaluació externa transversal de Ciències Empresarials per tal de coordinar l'actuació dels diferents comitès i establir les pautes per a l'elaboració de l'informe transversal de síntesi.

Elaboració i aprovació de l'Informe 2003

L'elaboració de l'Informe 2003 l'ha duta a terme l'àrea d'Avaluació de la Qualitat d'AQU Catalunya a partir de tots els informes rebuts. Així, cada capítol es basa en l'autoinforme elaborat per la unitat avaluada i en l'informe extern, de manera que integra tots dos punts de vista i garanteix la validesa de les dades que s'hi exposen. AQU Catalunya disposa de procediments que garanteixen la validesa dels resultats que es publiquen.

L'aprovació del contingut de l'Informe 2003 ha correspost a la Comissió Específica per a l'Avaluació de les Titulacions i els Programes (ATP), que depèn de la Comissió d'Avaluació de la Qualitat i que té com a funcions l'avaluació dels ensenyaments conduents a l'obtenció dels títols oficials i propis que imparteixen les universitats i els centres docents d'ensenyament superior; la certificació de la qualitat dels ensenyaments i l'avaluació de programes; l'acreditació dels ensenyaments en el marc de l'espai europeu de la qualitat, i l'emissió d'informes d'avaluació, certificació i acreditació de la qualitat de les titulacions.

Els seus membres són acadèmics especialistes nacionals i internacionals, de reconegut prestigi en l'àmbit al qual pertanyen, i tenen la responsabilitat de pronunciar-se sobre les eventuais reclamacions que les universitats poden formular després de revisar el contingut de l'informe.

Pel que fa a l'estructura, l'Informe 2003 es divideix en cinc grans apartats: una introducció que recull les principals recomanacions derivades dels processos d'avaluació i els resultats de cadascuna de les avaluacions realitzades, distribuïts en quatre grans àmbits (Humanitats, Ciències Socials, Salut i Tècnica). Finalment, els annexos recullen la composició dels diferents comitès d'avaluació, els membres de l'ATP i els autors de l'informe.

LES ACCIONS DE MILLORA DERIVADES DELS PROCESSOS D'AVALUACIÓ

Els processos d'avaluació acaben amb un pla de millora per a la unitat que s'ha avaluat. L'experiència acumulada durant els darrers anys ens demostra que les universitats catalanes presenten una gran diversitat, tant pel que fa al tipus i l'abast de les accions concretes de millora com a la gestió d'aquests plans. Cada cop, a més, es palesa l'experiència acumulada per les universitats en la posada en marxa de mecanismes que permeten incorporar els resultats de l'avaluació en els seus processos de planificació estratègica.

D'altra banda, la metaavaluació de l'experiència avaluadora d'AQU Catalunya ha permès incorporar innovacions i millores del model d'avaluació quant a la seva dimensió metodològica tant pel que fa a les eines d'avaluació (Guia) com al procés i els agents d'avaluació. En aquest sentit cal destacar el següent:

- S'ha experimentat una nova metodologia d'avaluació que s'ha aplicat a l'avaluació transversal de l'ensenyament de Ciències Empresarials en sis centres públics i dos d'adscriu. Aquesta metodologia ha merescut una valoració positiva i marca una orientació més propra a les directrius internacionals.
- S'ha continuat duent a terme l'avaluació del seguiment dels plans de millora, una iniciativa pionera que ha permès aproximar-se de manera sistemàtica a l'espiral de la qualitat: de l'avaluació inicial a l'acció de millora posterior i la constatació dels assoliments.

■ Les millores

El ventall d'accions de millora és ric i variat. Les propostes es poden classificar segons la seva aplicabilitat. Així, trobem millores que poden ser aplicades a totes les titulacions o accions de millora de caràcter transversal; millores aplicables a titulacions específiques, que anomenem accions de caràcter específic, i millores que, per la seva importància, palesada en les conclusions dels informes anuals d'AQU Catalunya, anomenem millores clau.

Repartits en els diferents informes, trobem **molts exemples de bones pràctiques**, un fet que demostra que som davant d'un sistema universitari dinàmic que ens permet tirar endavant innovacions partint d'exemples previs del nostre propi context. Podem citar els exemples següents:

- S'ha iniciat la introducció dels crèdits europeus.
- S'han posat en marxa programes de pràctiques professionalitzadores exemplars.
- S'ha avançat en la implantació de sistemes de tutories al llarg de tota la carrera: tant des del procés d'acollida i matrícula dels nous estudiants com durant el seu seguiment al llarg dels estudis (itineraris, pràctiques, inserció laboral, etc.). Sovint, aquests programes s'emmarquen en accions a escala de tota la universitat.
- Des del DURSI i les universitats s'ha continuat el treball de millora de la informació sobre l'oferta d'ensenyaments i les sortides professionals a l'abast dels estudiants.
- S'han consolidat les accions formatives, com ara les sessions de portes obertes, les visites als centres, les publicacions informatives, etc.
- S'avança en la incorporació de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) a la docència, com també en les millores relatives a infraestructures, com ara la connexió sense cable a Internet.

■ Els mecanismes de gestió de les millores

Els processos d'avaluació institucional de la qualitat que impulsa AQU Catalunya tenen el doble objectiu de retre comptes a la societat i de diagnosticar els nivells de qualitat del servei que presten les universitats i proposar-hi plans de millora. La implantació i el seguiment d'aquests plans és una conseqüència lògica i imprescindible dels processos d'avaluació. Malgrat l'escassa tradició en aquest àmbit, cal destacar l'impuls que han representat els contractes programa de la Generalitat de Catalunya amb les universitats, com també els mateixos plans estratègics d'aquestes universitats. Aquesta realitat, cada cop més consolidada, ha permès per primer cop dur a terme l'avaluació del seguiment dels plans de millora, ja sigui a escala de centre i departament (UPC) o bé de titulació (UB, UAB, UdL).

El disseny del procés d'avaluació i l'elaboració dels instruments necessaris per fer aquesta avaluació han posat a mans de les universitats recursos per a la millora i l'enfortiment dels seus mecanismes per gestionar-les. Això no obstant, tot i l'esforç de disseny de normatives i protocols interns per tal de canalitzar aquesta dimensió i assegurar la sincronia dels diferents nivells de decisió, determinats plans de millora presenten un índex escàs de formalització i d'elaboració, amb línies de millora excessivament ambicioses, raó per la qual es fa difícil identificar els assoliments directament vinculats al mateix pla.

La publicació del *Marc general per a l'establiment, el seguiment i la revisió dels plans de millora* contribuirà a una millor qualitat, tant pel que fa al disseny de les propostes de millora com al seu desenvolupament i a l'avaluació dels resultats.

D'altra banda, s'han continuat desenvolupant mecanismes per millorar la qualitat de les dades i dels indicadors que s'utilitzen en els processos d'avaluació. La generació de referents per a tot Catalunya en el cas de l'avaluació transversal de Ciències Empresarials ha estat de gran interès i valor metodològic.

Finalment, la publicació per part d'AQU Catalunya del llibre *Educació superior i treball a Catalunya* ha permès conèixer la situació de la inserció laboral dels graduats de les universitats públiques catalanes. L'estudi, realitzat sobre una mostra de gairebé 10.000 graduats de la promoció del 1998, ha generat referents específics per abordar l'avaluació del mateix procés de preparació i inserció laboral.

PRINCIPALS RECOMANACIONS

Al llarg dels darrers anys, AQU Catalunya ha publicat quatre informes anuals que recullen les principals conclusions del procés d'avaluació i en els quals es proposen recomanacions per tal de millorar la qualitat del nostre sistema universitari. Si es comparen les recomanacions dels diferents informes anuals (www.aqucatalunya.org), s'observa una evolució al llarg d'aquests cinc anys de treball conjunt entre les universitats, l'Administració i AQU Catalunya: l'avaluació institucional i la cultura de la qualitat s'han consolidat i han assolit un grau de maduresa suficient per passar a formar part de les polítiques universitàries. D'altra banda, aquests informes anuals s'han convertit en una bona eina per a la informació a la societat i són un punt de partida per a una política permanent d'informació.

A partir del resultat global de les avaluacions ressenyades en l'Informe 2003, es proposen les recomanacions generals següents:

■ A les titulacions

1. Aprofundir en la definició dels objectius dels ensenyaments per tal que incorporin la perspectiva de les competències i les habilitats derivades del procés de creació de l'espai europeu d'ensenyament superior, i establir mecanismes adequats de revisió i difusió.
2. Millorar el coneixement del perfil dels estudiants (expectatives, disponibilitat de temps d'estudi, experiència educativa prèvia, etc.).
3. Disminuir el pes de les classes magistrals amb la introducció de metodologies que situïn l'estudiant en el centre del procés d'ensenyament/aprenentatge. De fet, en aquest informe ja hi ha experiències d'introducció del sistema de crèdits europeu. En aquest sentit, cal adaptar els continguts dels programes tenint en compte els crèdits atribuïts a cada assignatura i el volum efectiu de treball que representen.
4. Potenciar el disseny de la dimensió pràctica del currículum, des de les pràctiques de les assignatures fins a les pràctiques professionals externes, per tal que esdevingui per si mateix una metodologia més per a l'assoliment del perfil de formació establert.
5. Mantenir els esforços iniciats en plans d'accions tutorialis tant d'abast ampli (acollida, itineraris, pràctiques, etc.) com individualitzat.
6. Reforçar els mecanismes de coordinació en tots els àmbits: disseny del pla d'estudis, dels programes de les assignatures, dels sistemes d'avaluació, dels pràcticums, etc. A la majoria d'ensenyaments són adequats, però encara es detecten problemes d'horaris, sobrecàrrega, encavalcament de continguts entre assignatures, etc.
7. Mantenir els esforços iniciats en la innovació docent amb la utilització adequada de les TIC, per tal d'equilibrar el pes que les classes magistrals i els apunts de classe tenen en el procés d'ensenyament/aprenentatge.
8. Reflexionar sobre els sistemes d'avaluació perquè reflecteixin de la manera més acurada possible el rendiment assolit, especialment en les assignatures amb taxes baixes de rendiment.
9. Millorar la participació dels estudiants en els estudis i en les avaluacions.
10. Reforçar les polítiques actives d'informació i de captació de nous estudiants. En els casos on hi ha una forta davallada de la demanda es recomana incrementar la interacció amb altres titulacions, de manera que, per exemple, l'estudiant pugui obtenir dues especialitats amb una mateixa titulació. D'altra banda, es recomana elaborar perfils de formació diferenciats de la resta d'universitats catalanes.
11. Pel que fa a les relacions exteriors de les titulacions, s'observa una millora quantitativa i qualitativa en relació amb informes d'avaluació anteriors; tanmateix, cal continuar l'esforç d'ampliar les xarxes de relació externes, ja sigui a través de convenis de col·laboració, programes d'intercanvi o bé per mitjà de programes de pràctiques a les empreses.
12. Vincular els resultats de les avaluacions institucionals als plans de millora o planificació estratègica de les universitats, com també a les accions de gestió institucional (contractes programa, ajuts a la innovació docent, etc.).
13. Intensificar la difusió i la reflexió sobre els indicadors emprats en el procés d'avaluació, especialment els que estan relacionats amb els resultats del procés d'ensenyament/aprenentatge.
14. Harmonitzar les dades per tal de generar uns referents adequats per a les universitats privades, una necessitat que ha posat de relleu l'avaluació d'ensenyaments dels centres adscrits.

■ A les universitats

1. Adequar els mecanismes i les estructures organitzatives al repte plantejat pels nous escenaris, en especial la integració a l'espai europeu d'ensenyament superior.
2. Donar suport a les titulacions per accentuar l'èmfasi en el procés d'aprenentatge dels estudiants i facilitar el disseny dels plans d'estudis i, també, de les competències i el perfil de formació.
3. Integrar l'avaluació institucional en el programa de millora de la universitat, tot donant suport als processos de millora, canvi i innovació, i promovent la cultura de la qualitat i la participació dels col·lectius implicats en les avaluacions.
4. Promoure el seguiment dels plans de millora participant en els programes proposats per AQU Catalunya.

■ A l'Administració

1. Dur a terme accions que facilitin una integració satisfactòria del sistema universitari de Catalunya a l'espai europeu d'ensenyament superior, especialment en el que fa referència al disseny de nous plans d'estudis i en la promoció de dobles titulacions.
2. Potenciar els lligams entre els processos d'avaluació institucional, la planificació estratègica a les universitats i els contractes programa.
3. Mantenir el suport a les avaluacions, a la difusió dels seus resultats i a l'intercanvi d'experiències.

■ A AQU Catalunya

1. Mantenir el lideratge en la promoció de la qualitat i en el desenvolupament d'accions orientades a la millora de la metodologia d'avaluació, tot incorporant l'estudi dels models pedagògics aplicats en relació amb el canvi de paradigma ensenyament/aprenentatge a fi d'avaluar en quina mesura s'està avançant en el procés de transició a l'espai europeu de formació superior.
2. Desenvolupar, en col·laboració amb el DURSI, línies de treball de caràcter transversal que permetin als ensenyaments universitaris adequar la definició dels seus objectius i programes als requeriments d'estructures comunes, d'ocupabilitat i de posada en marxa de mecanismes d'assegurament de la qualitat, establerts per la Declaració de Bolonya.
3. Incrementar la informació a la societat amb més publicitat i difusió dels informes i de les accions de millora.
4. Desenvolupar metodologia per a l'avaluació d'ensenyaments no presencials.

Glossari

1. Alumnes totals a l'ensenyament

Alumnes totals matriculats a l'ensenyament –vegeu l'apartat número 44.

2. Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya

Alumnes matriculats a la mateixa titulació en el conjunt de Catalunya (només el sistema universitari públic).

3. Alumnes totals a la universitat

Alumnes totals matriculats durant el curs en qüestió en ensenyaments de cicle curt i llarg i segon cicle en aquella universitat (no es consideren ni tercer cicle ni postgraus i similars).

4. Alumnes de cicle curt

Alumnes totals matriculats en ensenyaments de cicle curt –titulacions que es componen de només el primer cicle– en aquella universitat.

5. Alumnes de cicle llarg

Alumnes totals matriculats en ensenyaments de cicle llarg –titulacions que es componen de primer i segon cicle– en aquella universitat.

6. Alumnes de segon cicle

Alumnes totals matriculats en ensenyaments de segon cicle –titulacions a què s'accedeix havent superat el primer cicle d'un altre ensenyament– en aquella universitat.

7. Percentatge d'alumnes de la titulació respecte del total

Percentatge dels alumnes totals matriculats a la titulació respecte del nombre total d'alumnes de la universitat (excepte tercer cicle i postgraus).

8. Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels de cicle curt

Percentatge dels alumnes totals matriculats a la titulació respecte del nombre d'alumnes de cicle curt de la universitat.

9. Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels de cicle llarg

Percentatge dels alumnes totals matriculats a la titulació respecte del nombre d'alumnes de cicle llarg de la universitat.

10. Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels de 2n cicle

Percentatge dels alumnes totals matriculats a la titulació respecte del nombre d'alumnes de segon cicle de la universitat.

11. Percentatge d'alumnes de la titulació respecte del total de Catalunya

Percentatge dels alumnes totals matriculats a la titulació respecte del nombre d'alumnes matriculats a la mateixa titulació en el conjunt dels sistema universitari públic català.

12. Places ofertes a Catalunya

Nombre total de places de nou ingrés que s'ofereixen d'un ensenyament en concret en el conjunt de les universitats catalanes (només sistema públic). No recull el nombre d'estudiants que poden accedir-hi a través d'altres districtes.

13. Demanda en 1a opció a Catalunya

Nombre de peticions per accedir a un ensenyament en el conjunt del sistema públic català, sol·licitades com a primera preferència.

14. Places ofertes a la titulació

Nombre de places de nou ingrés que ofereix la titulació. No recull el nombre d'estudiants que poden accedir-hi a través d'altres districtes.

15. Demanda global en 1a opció

Nombre de peticions per accedir a una titulació d'una universitat i centre, sol·licitada en primera opció i considerant totes les vies possibles d'accés.

16. Demanda en 1a opció (via PAU)

Nombre de peticions per accedir a una titulació d'una universitat sol·licitada en primera opció, considerant només la via d'accés PAU.

17. Demanda en 1a opció (via FP)

Nombre de peticions per accedir a una titulació d'una universitat, sol·licitada en primera opció i considerant només la via FP.

18. Demanda en 1a opció (altres vies)

Nombre de peticions per accedir a una titulació d'una universitat, sol·licitada en primera opció i considerant altres vies d'accés a la titulació diferents de PAU i FP.

19. Ràtio demanda en 1a opció / places ofertes

Relació entre la demanda en primera opció global i el nombre de places ofertes per la titulació.

20. Demanda satisfeta global (matrícula)

Nombre de peticions formulades que han estat admeses i han formalitzat la matrícula.

21. Nota de tall (via PAU)

Valor mínim de la nota via PAU que permet accedir als estudis d'una titulació i que s'estableix mitjançant el primer procés d'assignació el mes de juliol. Aquesta nota correspon, doncs, a la de l'últim estudiant admès per aquesta via.

22. Nota de tall (via FP)

Valor mínim de la nota via FP que permet accedir als estudis d'una titulació i que s'estableix mitjançant el primer procés d'assignació el mes de juliol. Aquesta nota correspon, doncs, a la de l'últim estudiant admès per aquesta via.

23. Nota de tall equivalent

Nota de tall corresponent a un nombre homogeni d'alumnes. Com a criteri s'ha adoptat el màxim nombre comú en el conjunt de centres que ofereixen el mateix ensenyament. És a dir, si una determinada titulació s'ofereix en quatre centres amb un nombre de places de 240, 80, 120 i 150, la nota de tall equivalent serà aquella que correspon a l'estudiant número 80 a tots els centres, prèviament ordenats de major a menor nota d'entrada. La nota de tall equivalent es calcula, d'aquesta forma, a partir de la nota de tall dels alumnes matriculats.

24. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Distribució dels alumnes matriculats per primer cop a la titulació (via PAU i FP) en tres grups de notes: [5-5,99), [6-6,99), [7-10].

25. Publicació del pla d'estudis al BOE

Any en què es va publicar al *Boletín Oficial del Estado* (BOE) el pla d'estudis de la titulació, un cop homologat pel Consejo de Universidades.

26. Anys de durada de l'ensenyament

Temps de durada mínim d'una titulació establert en les directrius generals del títol.

27. Assignatura troncal

En el pla d'estudis d'una titulació, aquella assignatura fixada per directrius generals pròpies que s'ha de cursar obligatòriament en tots els plans d'estudi que condueixen al mateix títol oficial.

28. Assignatura obligatòria

En el pla d'estudis d'una titulació, aquella assignatura fixada per la universitat que s'ha de cursar obligatòriament per obtenir el títol.

29. Assignatura optativa

En el pla d'estudis d'una titulació, aquella assignatura que cursa l'estudiant i que es tria entre un conjunt d'assignatures que ofereix la titulació.

30. Assignatura de lliure elecció

Aquella assignatura que no correspon als requisits del pla d'estudis de la titulació i que cursa l'estudiant entre aquelles que ofereix o reconeix la mateixa universitat.

31. Crèdit

Unitat de mesura docent. Un crèdit equival a entre 7 i 10 hores de docència. En determinades assignatures de caràcter pràctic aquesta equivalència pot ser superior a les 10 hores.

32. Crèdits pràctics

Unitat de mesura docent que correspon a les assignatures pràctiques o a determinades fraccions de caràcter pràctic d'una assignatura teòrica.

33. Total de crèdits al pla d'estudi

Nombre total de crèdits que ha de superar l'estudiant per accedir al títol oficial.

34. Crèdits per equivalència

Crèdits que corresponen a una activitat que l'estudiant realitza fora de la universitat però que la institució reconeix.

35. Grau mínim de practicitat obligatòria

Percentatge de crèdits pràctics d'assignatures troncal i obligatòries en el pla d'estudis, respecte del total de crèdits troncal i obligatoris a cursar per l'estudiant per tal d'accedir al títol oficial.

36. Nombre d'assignatures optatives ofertes

Oferta total d'assignatures optatives a què té accés l'estudiant, ja siguin pròpies de la titulació o d'ensenyaments afins.

37. Oferta de crèdits optatius

Nombre de crèdits optatius que ofereix la titulació i que apareixen com a assignatures pròpies de la titulació en el seu pla d'estudis.

38. Percentatge de crèdits optatius

Percentatge de crèdits optatius que ha de cursar l'estudiant respecte del total de crèdits per poder accedir al títol oficial.

39. Relació d'optativitat

Relació entre els crèdits optatius a què té accés l'estudiant i el nombre màxim de crèdits optatius que ha de cursar segons el pla d'estudis.

40. Projecte final de carrera

Treball integrador o de síntesi de formació rebuda que es realitza al final dels estudis reglats. Pot tractar sobre qualsevol tema relacionat amb les matèries estudiades i les competències professionals de la titulació. La superació del treball és imprescindible per a obtenir el títol.

41. Pràcticum

Assignatures del pla d'estudis que tenen com a objectiu l'aplicació pràctica dels coneixements adquirits en un conjunt d'assignatures de caràcter teòric.

42. Pràctiques en empreses

Assignatura o part d'una assignatura de caràcter pràctic en què l'estudiant aplica els coneixements pràctics en el lloc de treball d'una empresa amb què la universitat té signat un conveni. En alguns plans d'estudis, les pràctiques en empreses poder ser definides pels crèdits per equivalència.

43. Mitjana d'alumnes per grup (1r curs, 1r cicle, 2n cicle)

Per a les assignatures troncal i obligatòries es calcula la mitjana d'alumnes per grup de teoria i de pràctica (al primer curs, al conjunt del primer cicle i al segon cicle) ponderant segons la diferent càrrega creditícia de les assignatures. La fórmula de càlcul que correspon a la mitjana ponderada és la següent:

$$I = \frac{\sum_1^n (c_n \cdot a_n)}{\sum_1^n (c_n \cdot g_n)}$$

On I és la mitjana ponderada d'estudiants per grup, n és el nombre total de grups, c_n és el nombre de crèdits de l'assignatura (distingint entre teoria i pràctica), a_n és el nombre d'estudiants totals de l'assignatura i g_n és el nombre de grups.

44. Alumnes totals matriculats

Còmput del nombre total d'alumnes que han formalitzat la matrícula als estudis corresponents. En aquelles universitats en què la matrícula és semestral, el còmput d'alumnes es realitza considerant els alumnes matriculats en el primer semestre i afegint els matriculats en el segon semestre si hi ha hagut una oferta específica d'assignatures. Aquest sistema s'aproxima, en gran mesura, a comptabilitzar el nombre de diferents DNI que es tenen en la matrícula d'una titulació durant un curs.

45. Alumnes equivalents a temps complet

Nombre de crèdits matriculats pel conjunt d'alumnes de la titulació, dividit per la mitjana de crèdits que un alumne ha de cursar cada any per finalitzar els seus estudis en el temps previst.

46. Taxa d'èxit

Nombre de crèdits aprovats pels estudiants en una assignatura o conjunt d'assignatures respecte dels crèdits corresponents als estudiants presentats a examen. Es calcula per el primer curs, el primer cicle i el segon cicle, desglossats en primera i segona convocatòries. La fórmula de càlcul que correspon a la mitjana ponderada de la taxa d'èxit és la següent:

$$\% E = 100 \cdot \frac{\sum_1^n (cs_n \cdot a_n)}{\sum_1^n (c_n \cdot ap_n)}$$

On E és la taxa d'èxit per a una convocatòria i assignatura determinada, cs_n són els crèdits superats per alumne, a_n el nombre d'estudiants aprovats, c_n el nombre de crèdits de l'assignatura i ap_n els estudiants presentats a l'examen de l'assignatura. No es consideren en cap cas els crèdits convalidats, reconeguts, adaptats i/o equiparats. Les taxes d'èxit fan referència exclusivament a assignatures troncal i obligatòries.

47. Taxa de rendiment

Nombre de crèdits aprovats en una assignatura o conjunt d'assignatures respecte dels crèdits corresponents als estudiants matriculats. Es calculen per primer curs, primer cicle i segon cicle. La fórmula de càlcul que correspon a la mitjana ponderada de la taxa de rendiment és la següent:

$$\% R = 100 \cdot \frac{\sum_1^n (cs_n \cdot a_n)}{\sum_1^n (c_n \cdot am_n)}$$

On R és la taxa de rendiment per a una convocatòria i assignatura determinada, cs_n són els crèdits superats pels estudiants, a_n el nombre d'estudiants aprovats, c_n el nombre de crèdits de l'assignatura i am_n els estudiants matriculats en aquella assignatura. No es consideren en cap cas els crèdits convalidats, reconeguts, adaptats i/o equiparats. Les taxes de rendiment fan referència exclusivament a assignatures troncal i obligatòries.

48. Fase selectiva

Etapa inicial de l'estudi en què un nombre fix d'assignatures del pla d'estudis s'avalua de forma global i que és necessari superar per continuar els estudis. Per superar aquesta fase, l'estudiant ha d'obtenir la qualificació d'apte en un termini màxim del doble de la durada de la fase establerta al pla d'estudis. La superació d'aquesta fase és un requisit indispensable per poder formalitzar la matrícula d'assignatures obligatòries i optatives d'un curs posterior. Aquesta és una de les característiques dels nous plans d'estudis de la Universitat Politècnica de Catalunya.

49. Nombre de titulats

Nombre d'alumnes que ha cursat el 100% dels crèdits necessaris per obtenir el títol. Es distingeix, sempre que sigui possible, entre el nombre de titulats de pla vell i de pla nou. *Per evitar fluctuacions temporals es dona la mitjana de titulats dels últims tres cursos acadèmics.*

50. Taxa de graduació

Respecte als alumnes de pla nou i suposant un flux d'entrada uniforme al llarg dels anys de vigència dels plans d'estudi, la taxa de graduació de la promoció seria la resultant de dividir el nombre de graduats en l'any de referència entre el nombre d'estudiants que es van matricular tants anys endarrere com cursos teòrics de durada d'aquest pla d'estudis. *Per evitar fluctuacions temporals es dona la mitjana de taxa de graduació dels últims tres cursos acadèmics.*

51. Dedicació docent del professorat

Es comptabilitza la dedicació docent de cada una de les categories del professorat d'una titulació.

52. Mitjana de crèdits a cursar per any

Mitjana de crèdits que l'estudiant ha de cursar anualment per obtenir el títol en el temps mínim previst. Resulta de dividir el nombre de crèdits del pla d'estudis entre els anys de durada mínima de la titulació establerta pel pla d'estudis (PE).

53. Mitjana de crèdits matriculats per estudiant

Mitjana de crèdits matriculats per estudiant en l'ensenyament el curs acadèmic considerat. Resulta de dividir el nombre de crèdits entre el nombre de matriculats.

54. Mitjana de qualificació

Es calcula una mitjana numèrica de qualificació dels estudiants que s'han graduat un curs acadèmic determinat. S'assigna un 4 a l'assignatura que l'estudiant supera amb matrícula d'honor, un 3 amb excel·lent, un 2 amb notable i un 1 amb aprovat. Es fa la mitjana per l'expedient acadèmic de l'estudiant i la mitjana final de la titulació considerant els estudiants graduats. Per calcular la mitjana no es consideren les convocatòries que han esgotat els alumnes per aprovar les matèries, ni les convalidacions, els reconeixements, les adaptacions i/o l'equiparació de crèdits.

$$Q = \frac{\sum_{i=1}^n v \cdot c_n}{C}$$

On Q és la mitjana de qualificació, v és el valor assignat a la nota, c_n són els crèdits de l'assignatura i C és el nombre total de crèdits cursats.

55. Durada mitjana dels estudis per titulat

Mitjana de temps que un estudiant empra per graduar-se en la titulació avaluada. Es dona en anys amb un únic decimal.

56. Cohort

Conjunt d'estudiants que es matriculen en el curs inicial de la titulació per primera vegada.

57. Nombre de matriculats

Nombre d'estudiants que es van matricular a la titulació en cada un dels cursos acadèmics considerats.

58. Estudiants titulats

Nombre d'estudiants que s'han titulat en el temps previst per a la titulació (t), en un any més del temps previst (t+1) i en un temps superior al temps previst més un any (>t+1).

AVALUACIONS D'ENSENYAMENTS
DE PRIMER I SEGON CICLE

Àrea d'Humanitats

Filologia Hispànica a la Universitat Rovira i Virgili

INTRODUCCIÓ

La titulació de Filologia Hispànica s'ha avaluat en el marc del programa 2001 de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya.

La fase d'avaluació interna va començar amb la constitució del comitè corresponent i va acabar amb el lliurament de l'informe el mes de març de 2003. Al Comitè d'Avaluació Interna (CAI) hi havia una representació adequada de professorat, alumnat i personal d'administració i serveis.

El Comitè d'Avaluació Externa (CAE) va visitar el departament durant el mes de maig de 2003 i va lliurar el seu informe el mes de juliol de 2003. Hi havia professorat d'altres universitats, un professional del món editorial i un expert en els processos d'avaluació.

Tot i que el procés d'avaluació va costar d'iniciar –la constitució del CAI va requerir dos anys–, es va desenvolupar de manera satisfactòria i en un clima de col·laboració entre ambdós comitès. Cal assenyalar, però, que a l'informe intern, que es presenta com a propi del Departament de Filologies Romàniques, pel que fa a Filologia Hispànica no hi participa professorat d'altres titulacions, la qual cosa no permet aprofundir en aspectes interessants com ara la possible via per obtenir una doble titulació amb Filologia Catalana. Amb tot, el CAE ressalta el suport, tant institucional com tècnic, que ha rebut el CAI durant tot el procés.

CONTEXT INSTITUCIONAL

L'ensenyament de Filologia Hispànica s'imparteix a la Facultat de Lletres de la URV des del curs 1971-1972. A l'inici depenia de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona, i l'any 1983 es va constituir una facultat independent. Tot i que és, doncs, una titulació de llarga tradició, tant el CAI com el CAE coincideixen que no gaudeix d'una posició prioritària en el context institucional ni en el context universitari català. Aquesta situació s'atribueix, per part d'ambdós comitès, d'una banda a una certa política de potenciació del català, i en general de la Filologia Catalana a les universitats catalanes, i de l'altra, a l'opció de la URV per les especialitats científicotècniques, en la línia de donar servei al sector de la indústria petroquímica i derivats, fortament implantada a la zona.

A Catalunya, s'imparteix Filologia Hispànica a la UB, la UAB, la UdG, la UdL i la URV. L'estudiantat de Filologia Hispànica suposa l'1,6% de l'alumnat de la URV, el 3,5% de l'alumnat de cicle llarg de la URV, i el 10,3% de l'alumnat de la titulació a Catalunya. L'ensenyament té actualment uns 160 alumnes, i cada any se'n graduen uns 16.

Taula 1. Dades generals de la Universitat Rovira i Virgili. Curs 2000-2001

	Filologia Hispànica, URV
Alumnat de l'ensenyament	186
Alumnat de l'ensenyament a tot Catalunya	1.802
Total d'alumnat matriculat a la URV	11.791
Alumnat de cicle llarg a la URV	5.294
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total de l'alumnat de la URV	1,57%
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total de l'alumnat de cicle llarg de la URV	3,51%
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total de l'alumnat de la titulació a Catalunya	10,3%

Pel que fa al context social i econòmic, hi ha diversos elements que tenen incidència en el desenvolupament de la titulació. El més destacat és l'afebliment de la demanda per cursar els estudis, fruit d'un retrocés demogràfic general, molt especialment causat per l'ampliació del ventall d'ensenyaments que s'ha produït els darrers anys a Catalunya en l'àmbit de les filologies i les ciències de la comunicació. En aquest sentit, la competència per captar estudiants ha augmentat. D'altra banda, el mercat laboral més actiu es troba en indústries no directament relacionades amb aquests estudis, com és el cas del sector petroquímic.

En relació amb la inserció laboral, no s'han dut a terme anàlisis sobre la taxa d'ocupació. Tanmateix, Filologia Hispànica té coneixement que, a banda de la docència en l'ensenyament secundari, també s'ocupen llocs de treball en tasques de redacció i correcció en els diaris i emissores locals, correcció en diverses institucions, i en la formació en llengua espanyola per a persones estrangeres, sortida que d'un temps ençà s'ha incrementat notablement.

L'ACCÉS A L'ESTUDI

El gruix de l'alumnat de la titulació és femení (més del 70%), prové de la via PAU (97%) i són persones residents a la província de Tarragona.

Les dades de matrícula, juntament amb l'evolució de la nota de tall, mostren que s'ha experimentat un retrocés lleuger els darrers cursos, que s'atribueix al descens demogràfic i a la implantació de la titulació de Publicitat i Relacions Públiques, que, segons el CAI, resta alumnat a la Facultat de Lletres. Val a dir, però, que la matrícula, tot i que és inferior a les places ofertes, s'ha recuperat el curs 2002-2003, i que les dades són prou positives comparades amb titulacions semblants d'universitats de fora de l'àrea de Barcelona.

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

Titulació	Via d'accés PAU				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Filologia Hispànica, URV	5,72	5,49	5,55	5,00	5,00

Tot i el descens en la nota de tall, la major part de l'alumnat és vocacional. Els darrers anys ha augmentat el nombre d'estudiants que escullen aquesta especialitat com a primera opció, i també ha millorat la nota d'entrada (la proporció de l'estudiantat que té una nota superior a 7 puja d'un 17% a un 25%). Pel que fa a

l'opció escollida, per causa de l'atractiu de la capital de Catalunya, fa que sovint sigui l'opció subsidiària a les universitats de Barcelona.

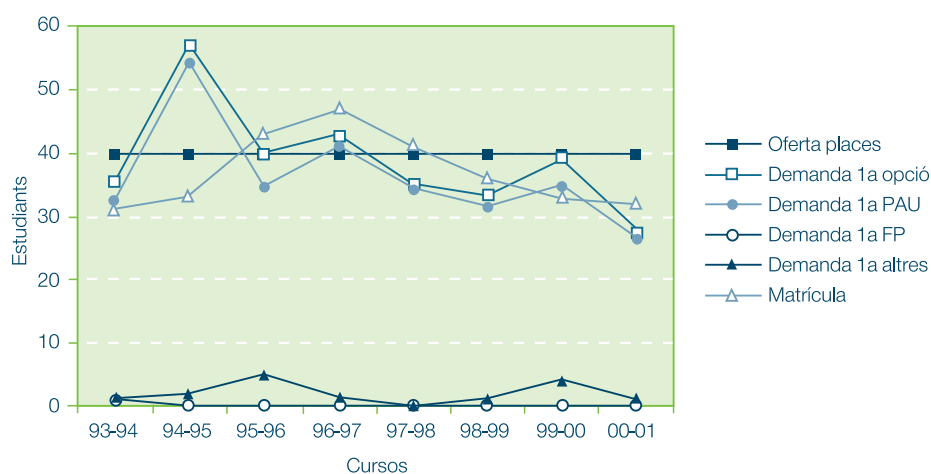
Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

Titulació	Places ofertes	Demanda global	Ràtio demanda /oferta	Demanda en 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	Altres	
Filologia Hispànica, URV	40	28	0,70	27	1	32

Places ofertes a Catalunya (curs 2000-2001): 400

Demanda en 1a opció a Catalunya: 320

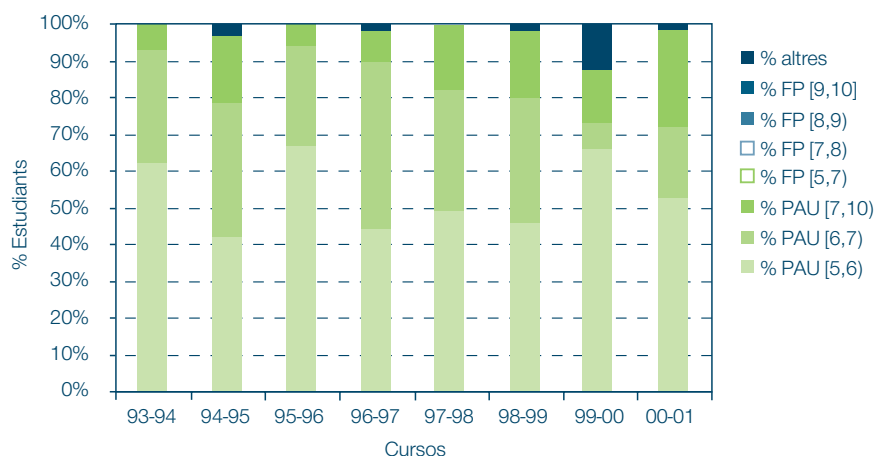
Gràfic 1. Demanda d'accés a la titulació de Filologia Hispànica a la URV. Període 1993-2001

Taula 4. Distribució de l'alumnat de 1r curs per notes i via d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
Filologia Hispànica, URV	44,4%	36,1%	16,7%	66,7%	6,1%	15,2%	53,1%	18,8%	25%

Gràfic 2. Distribució de l'alumnat de 1r curs per notes i via d'accés de la titulació de Filologia Hispànica a la URV. Període 1993-2001

Encara que es fan esforços per captar estudiantat nou (visites als instituts, jornades de portes obertes, etc.), l'equip docent creu que, en la difusió i el millor coneixement de l'especialitat, és clau el paper del professorat de l'ensenyament secundari.

FITES, OBJECTIUS I PLANIFICACIÓ

La llicenciatura en Filologia Hispànica té com a objectiu implícit la formació d'especialistes en llengua i literatura espanyoles; tanmateix, els objectius acadèmics i formatius de la titulació no estan definits explícitament.

El CAI assenyala que la titulació s'identifica plenament amb les tres línies prioritàries de la URV: investigació de qualitat, increment de l'oferta de formació continuada (en aquest sentit les humanitats estan especialment adequades per conformar l'oferta no reglada de la universitat), i implantació del doctorat de qualitat.

El CAE lamenta que no s'hagi aprofitat l'elaboració dels plans estratègics de la facultat i del departament per definir el perfil de formació i consensuar els objectius de la titulació, i recomana que això es faci urgentment.

EL PROGRAMA DE FORMACIÓ

En el moment de l'avaluació, en la titulació de Filologia Hispànica conviuen dos plans d'estudi, el de l'any 1993, de quatre anys de durada, i el de l'any 2001, de cinc anys de durada. La diferència rau bàsicament en l'augment de l'obligatorietat a primer i segon cicle, i

l'eliminació, en el nou pla d'estudis, d'assignatures obligatòries de caràcter no filològic, així com també la interconnexió de les tres llicenciatures de filologia de la URV (Filologia Hispànica, Filologia Catalana i Filologia Anglesa). Aquesta interacció és valorada molt positivament pel CAE, per la possibilitat que l'alumnat es pugui graduar en més d'una titulació. El nou pla ha intentat apropar el programa a les possibles sortides laborals, aspecte que el CAE creu que caldria estendre i millorar.

La llicenciatura s'organitza a partir de les dues àrees bàsiques del camp: la llengua espanyola i la literatura espanyola, de manera que els crèdits es distribueixen equitativament entre totes dues. Tanmateix, no és possible oferir itineraris, aspecte que el CAE valora com a greu.

Pel que fa a les optatives, no és possible oferir una distribució equitativa entre les dues àrees bàsiques. Això és degut, bàsicament, a la normativa de la universitat, segons la qual cal un mínim de deu persones matriculades per impartir una assignatura optativa. Ambdós comitès coincideixen que caldria revisar aquesta normativa, ja que dificulta la possibilitat de l'alumnat d'escollir assignatures. Aquesta falta d'optativitat porta el CAE a afirmar que el pla d'estudis és generalista, fet a mida del professorat, i no té la flexibilitat i l'actualització desitjables per donar resposta a les demandes formatives de la societat. D'altra banda, caldria consensuar i coordinar els programes ja que l'alumnat manifesta que hi ha certs encavalcaments i reiteracions, i en canvi algunes assignatures queden incompletes.

Taula 5. El programa de formació

Filologia Hispànica, URV	
Publicació al BOE	14 de desembre de 2001
Anys de durada	5
Pla d'estudis	
Crèdits troncats i obligatoris	228
<i>Teoria</i>	157,5
<i>Pràctica</i>	70,5
Crèdits optatius (b)	42
Crèdits de lliure elecció	30
<i>Total</i>	300
Grau mínim de practicitat	31%
Assignatures optatives ofertes	63
Assignatures optatives pròpies (a)	-
Percentatge d'assignatures optatives al pla d'estudis	14%
Relació d'optativitat (a/b)	nd
Projecte final de carrera / Pràcticum	No
Pràctiques en empreses	Sí
Nd: dada no disponible	

Pel que fa a la dimensió pràctica del currículum, en general els crèdits pràctics es desenvolupen a l'aula i en molts casos, no se separen explícitament els continguts teòrics dels pràctics. El CAE considera que caldria una discussió en profunditat sobre les pràctiques internes i externes, de manera que no es deixessin a l'albir del professorat. D'altra banda, al Pla 2001 hi ha la possibilitat de dur a terme pràctiques en empreses, per a les quals s'atorguen crèdits per equivalència, però encara no hi ha dades sobre el funcionament d'aquesta via.

Els programes de les assignatures es publiquen anualment a la *Guia docent de la Facultat de Lletres* i es penjen a la pàgina web. Hi consten els objectius de cada assignatura, una síntesi del programa, la bibliografia bàsica i el tipus d'avaluació.

DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT

La principal metodologia emprada són les classes magistrals, tot i que a causa del nombre reduït d'estudiantat s'adopten formats molt participatius. A més, s'empen altres metodologies que, segons el CAE, són adequades als continguts de les assignatures. El CAE ressalta l'interès d'alguns professors i professores per la incorporació de noves tecnologies a l'aula, i anima a emprar-les més enllà de l'aula i a estimular un aprenentatge no basat només en recursos tradicionals (classes magistrals, etc.).

Els programes de les assignatures depenen del professorat que les imparteix, cosa que implica un risc d'encavalcament o que els continguts siguin excessivament especialitzats; ambdós comitès incideixen en la necessitat de millorar el sistema de coordinació. En aquest sentit, des del curs 2001-2002 hi ha una coordinació de titulació, però és massa aviat per valorar-ne la incidència.

Pel que fa al període de docència, mentre que el Pla 1993 era bàsicament quadrimestral, el Pla 2001 ha optat per assignatures anuals, especialment als primers cursos. La rigidesa de l'espai físic on s'ubica la llicenciatura genera problemes a l'estructura organitzativa, de manera que l'horari de l'estudiantat pot començar a les nou del matí i acabar deu hores després amb temps morts intermedis molt llargs.

Des del juliol de 2001, el centre ha posat en marxa un Pla d'acció tutorial en el qual es distingeix entre la tutoria específica per a alumnat de nou ingrés i la d'alumnat de primer i segon cicle. En el primer cas, el professorat a temps complet fa un seguiment de l'alumnat al llarg del primer curs, iniciativa valorada com a excel·lent pel CAE. En el segon cas, es tracta d'atendre les consultes relacionades amb la docència que s'imparteix. El CAI assenyala que sovint les informacions que demana l'alumnat sobrepassen l'àmbit de la titulació i també que una actuació per part d'un servei d'orientació podria atenuar el fracàs escolar.

Taula 6. Distribució de l'alumnat. Curs 2000-2001*

Filologia Hispànica, URV

<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r curs</i>	
Teoria	42
Pràctica	33
<i>Mitjana d'alumnat de nou ingrés per grup de 1r curs</i>	
Teoria	29
Pràctica	24
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r cicle</i>	
Teoria	31
Pràctica	26
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 2n cicle</i>	
Teoria	42
Pràctica	43
<hr/>	
Total d'alumnat	186
Alumnat equivalent a temps complet	155

---

*Les dades fan referència a la distribució per assignatures troncal i obligatòries.

Els exàmens es fan durant tres setmanes immediatament després del període de docència. L'alumnat demana que l'organització del període lectiu quadrimestral de 15 setmanes inclogui una setmana de preparació d'exàmens. D'altra banda, el nombre elevat d'assignatures que cursa l'estudiantat produeix un repartiment poc equilibrat dels exàmens al llarg de les tres setmanes previstes.

El CAI afirma que es constaten diferents graus d'exigència en el professorat sobre la quantitat de treball exigida a l'estudiantat, cosa que dificulta la formulació d'una relació estàndard entre el nombre de crèdits de cada assignatura i el nombre d'hores de dedicació a la matèria per part de l'alumnat. Cal, doncs, millorar la coordinació d'assignatures.

Si bé el tipus d'avaluació s'explicita a la *Guia docent*, el CAE considera que caldria fer-ho d'una manera menys esquemàtica. A part dels exàmens, el professorat també té en compte els treballs escrits, l'assistència, les proves parcials i els exercicis.

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 2001-2002

Filologia Hispànica, URV	
<i>Taxa d'èxit a 1r curs</i>	
1a convocatòria	55,4%
2a convocatòria	61,3%
<i>Taxa d'èxit a 1r cicle</i>	
1a convocatòria	62,1%
2a convocatòria	66,6%
<i>Taxa d'èxit a 2n cicle</i>	
1a convocatòria	76,6%
2a convocatòria	73%
<i>Rendiment acadèmic</i>	
1r curs	53%
1r cicle	53,4%
2n cicle	67,9%
Mitjana d'alumnat titulat (1998-2001)	15,3
Taxa de graduació (en tant per u)	nd

Nd: dada no disponible

Els darrers anys hi ha hagut un descens tant en la taxa de persones presentades (del 80% el curs 1996-1997 al 70% el curs 2000-2001), com de la taxa d'èxit, especialment en les assignatures obligatòries (del 72% el curs 1996-1997 al 56% el curs 2000-2001). Conseqüentment, la taxa de rendiment també ha retrocedit (la taxa de 1r curs en primera convocatòria ha passat del 59% al 34%). No s'han analitzat les raons d'aquests resultats, que el mateix CAI valora com a preocupants. El CAE considera que, ja que el nivell d'exigència no és especialment elevat, el descens del rendiment pot estar relacionat amb la baixa assistència de l'alumnat a classe, però no hi ha prou informació per acabar de valorar-ho; es fa necessari, doncs, analitzar en profunditat les causes d'aquest baix rendiment. Cal assenyalar, però, que les taxes d'abandonament han disminuït del 40% al 30%.

PROFESSORAT

El nucli bàsic de professorat que imparteix docència en la titulació el conformen 21 persones (15 de les quals són doctores i doctors) del Departament de Filologies Romàniques, entre les quals 9 són de l'Àrea de Llengua Espanyola i 5 de Literatura Espanyola.

El CAI considera que el professorat és adequat per cobrir les necessitats de la titulació. No obstant això, el CAE posa en relleu que les dades sobre el professorat són incompletes: no s'indica a l'informe quina part del personal docent fa classe en altres titulacions, quants professors i professores d'altres departaments ensenyen a la titulació, etc. D'altra banda, crida l'atenció la concentració de crèdits impartits per professorat associat en el primer curs del nou pla d'estudis (64%).

Pel que fa a les relacions entre el professorat i l'alumnat, les petites dimensions de la URV en faciliten el contacte directe.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Pla de 1993. Curs 2000-2001

	Filologia Hispànica, URV
Professorat ordinari	53,1%
Catedràtics/ques d'universitat	4,2%
Titulars d'universitat	42,1%
Catedràtics/ques d'escola universitària	4,5%
Titulars d'escola universitària	2,3%
Professorat associat	46,9%
Altres	0%

INSTAL·LACIONS

La Facultat de Lletres està ubicada en un edifici cèntric i ambdós comitès coincideixen a valorar-lo com a insuficient per impartir una docència de qualitat. Això és degut tant al fet que comparteixen l'espai deu titulacions –de manera que, per exemple, pel gran nombre d'usuaris i usuàries potencials que hi ha, sovint cal fer cua per accedir a l'aula d'informàtica–, com al fet que és un edifici que ha quedat antic. A més, el CAI subratlla que les titulacions amb més alumnat acaparen la majoria dels espais disponibles.

La biblioteca és única i comuna per a la Facultat de Lletres i la Facultat de Química. És insuficient pel que fa a l'espai i, en opinió del CAE, caldrien molts més llibres d'investigació i es troben a faltar algunes revistes fonamentals. Val a dir, però, que tant el professorat com l'estudiantat es mostren satisfets amb l'atenció personal de la biblioteca. El trasllat de la Facultat de Química a un campus universitari nou representa una bona oportunitat per plantejar una millora de les instal·lacions a disposició d'aquest ensenyament.

RELACIONS EXTERNES

Si bé la participació de l'estudiantat en els programes Erasmus o Sèneca és escassa, i els contactes amb empreses i institucions públiques són limitats, cal destacar els convenis bilaterals firmats amb universitats europees de relleu i alguna de latinoamericana per afavorir intercanvis d'alumnat i de professorat, i el fet que els professors i professores han participat en una xarxa docent entre universitats espanyoles o hispanoamericanes.

El CAE assenyala la revista literària *Salina* com un bon pont per a intercanvis bibliogràfics i per a la projecció de la investigació de l'especialitat. En canvi, considera que el programa de doctorat és massa general per projectar la titulació a l'exterior.

RECERCA

En aquest apartat sobresurt la tasca de recerca desenvolupada en l'àmbit de la Lingüística Matemàtica, tant pels nombrosos projectes d'investigació competitius captats com pel doctorat internacional que s'hi desenvolupa, la presència de dos investigadors del programa Ramón y Cajal i els nombrosos articles publicats en revistes internacionals.

El CAE recomana que les línies del departament convergeixin, ja que es detecten massa grups per la mida de la plantilla estable, i que es desenvolupin les dues línies d'investigació que el Pla estratègic del departament manifesta que cal potenciar: les indústries de la llengua i l'ensenyament de l'espanyol com a llengua estrangera.

AVALUACIONS D'ENSENYAMENTS
DE PRIMER I SEGON CICLE

Àrea de Ciències Socials

Economia i Administració i Direcció d'Empreses (ADE) a la Universitat de Girona

INTRODUCCIÓ

A Catalunya, els ensenyaments d'Economia i d'Administració i Direcció d'Empreses (ADE) s'imparteixen a cinc universitats (UB, UAB, UPF, UdG i URV). En el programa 2000 d'AQU Catalunya es van avaluar, de forma transversal, les titulacions impartides a la UB, la UAB, la UPF i la URV. La titulació de la UdG no es va avaluar, atès que es va iniciar el curs 1997-1998 i, per tant, es va considerar prematur dur-ne a terme un procés d'avaluació. Així doncs, la titulació d'Administració i Direcció d'Empreses de la UdG s'ha avaluat en el marc del programa 2001 d'AQU Catalunya. La fase d'avaluació interna va començar amb la constitució del Comitè d'Avaluació Interna i va acabar amb el lliurament de l'informe intern el mes de novembre de 2002. La visita del Comitè d'Avaluació Externa va tenir lloc durant el mes de gener de 2003 i l'informe extern va ser lliurat el mes de març d'aquest mateix any.

CONTEXT INSTITUCIONAL

L'Escola Universitària d'Estudis Empresarials que estava adscrita a la Universitat Autònoma de Barcelona va ser la precursora de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials actual. El curs 1995-1996 es comença a impartir el segon cicle d'Administració i Direcció d'Empreses, però fins al curs 1997-1998 no s'inicia la llicenciatura des de primer curs. El curs 1999-2000 s'ofereixen places d'entrada específiques per a la titulació d'Economia i alhora s'inicia el desplegament del segon cicle.

Taula 1. Dades generals de la Universitat de Girona. Curs 2000-2001

	ADE, UdG	Economia, UdG
Alumnat de l'ensenyament	468	230
Alumnat de l'ensenyament a tot Catalunya	8.176	4.802
Total d'alumnat matriculat a la UdG	13.119	13.119
Alumnat de cicle llarg a la UdG	5.454	5.454
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la UdG	8,5%	4,2%
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de cicle llarg de la UdG	8,5%	4,3%
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la titulació a Catalunya	5,7%	4,8%

L'ACCÉS A L'ESTUDI

La facultat ofereix, entre Administració i Direcció d'Empreses i Economia, unes 130 places, que s'ocupen quasi totalment amb estudiants que escullen la titulació en primera opció i des de l'ensenyament de secundària.

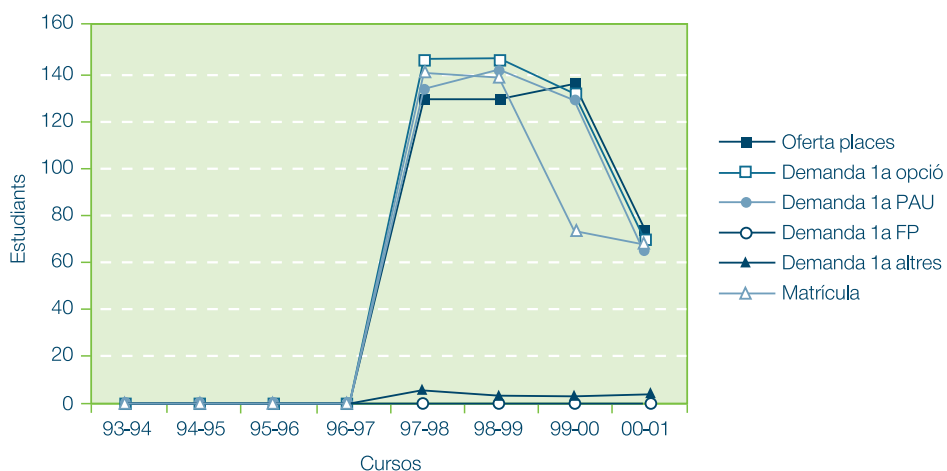
Taula 2. Notes de tall. Evolució 1997-2002

Titulació	Via d'accés PAU				
	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	2001-2002
ADE, UdG	5,26	5,5	6,34	5,28	5,55
Economia, UdG	-	-	5,17	5,39	5,06

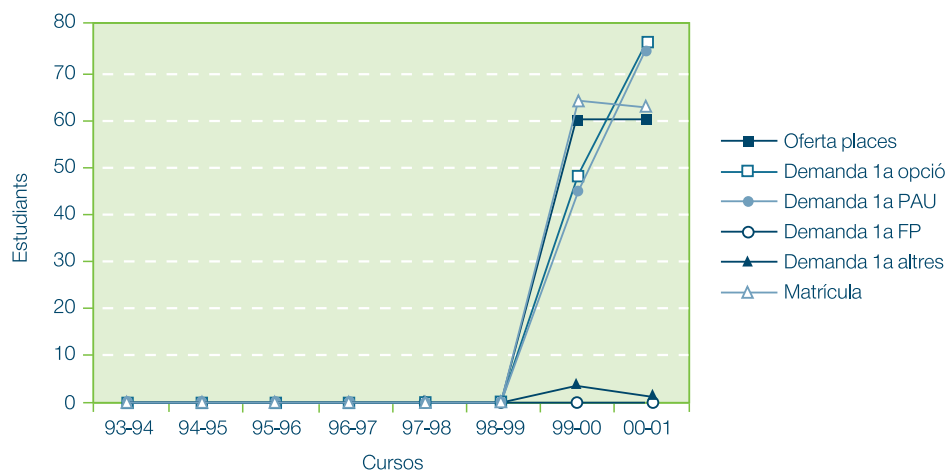
Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

Titulació	Places ofertes	Demanda global	Ràtio demanda /oferta	Demanda en 1a opció		Demanda global satisfeta
				PAU	Altres	
ADE, UdG	74	69	0,93	65	4	68
Economia, UdG	60	76	1,27	75	1	63

Gràfic 1. Demanda d'accés a la titulació d'ADE a la UdG. Període 1993-2001

Gràfic 2. Demanda d'accés a la titulació d'Economia a la UdG. Període 1993-2001

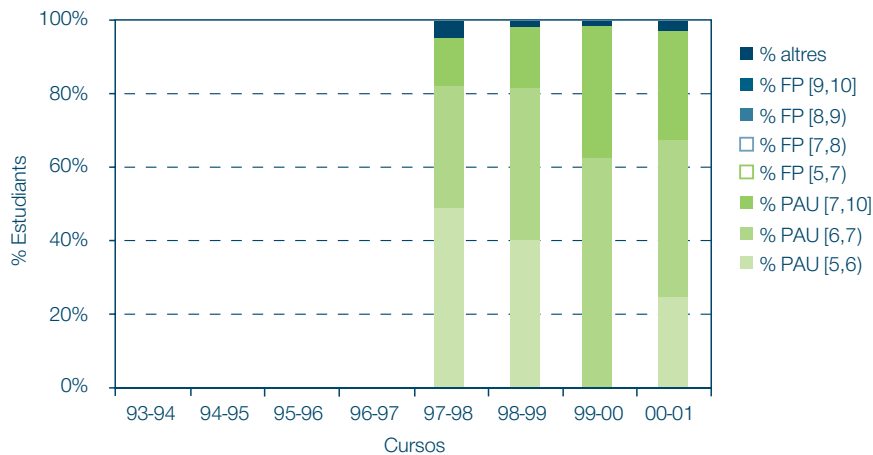

Les dades de la taula 4 mostren que la facultat aconsegueix atraure un bon nombre d'estudiantat amb notes d'accés altes. El Comitè d'Avaluació Externa (CAE) creu que seria adient valorar si aquest fet és degut a la qualitat de les titulacions percebuda per l'estudiantat o a la proximitat geogràfica. En aquest sentit seria útil conèixer quantes persones de Girona i la seva àrea d'influència estudien en altres universitats catalanes les titulacions d'ADE i Economia.

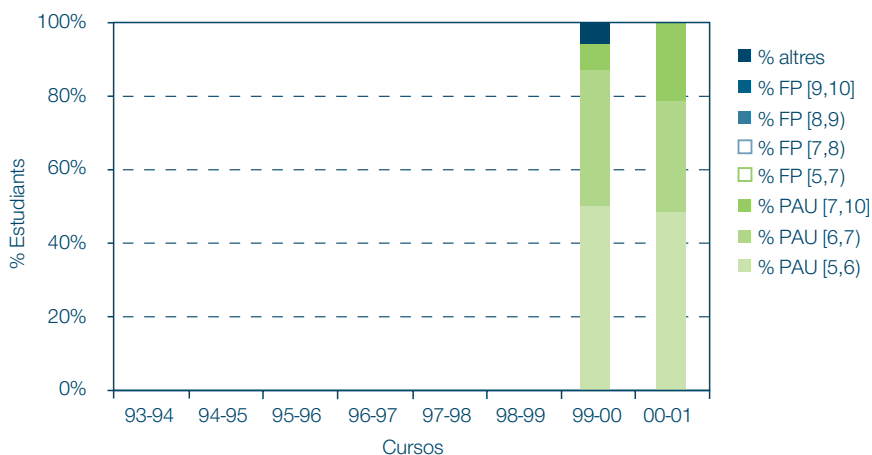
Taula 4. Distribució de l'alumnat de 1r curs per notes i via d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
ADE, UdG	40,4%	41,6%	15,3%	0%	62,3%	34,8%	26,5%	41,2%	27,9%
Economia, UdG	-	-	-	50%	37,5%	6,3%	47,6%	30,2%	22,2%

Gràfic 3. Distribució de l'alumnat de 1r curs per notes i via d'accés de la titulació d'ADE a la UdG. Període 1993-2001

Gràfic 4. Distribució de l'alumnat de 1r curs per notes i via d'accés de la titulació d'Economia a la UdG. Període 1993-2001

Així, de la mateixa taula 4 es desprèn que en la titulació d'Economia la nota de tall és més baixa que en la d'ADE. Cal tenir en compte, però, que el primer cicle és idèntic per a totes dues titulacions i, per tant, l'estudiantat pot accedir després a qualsevol dels dos segons cicles. Aquest aspecte sorprèn, si tenim en compte les diferències significatives en la nota de tall entre totes dues titulacions.

De fet s'observa que no hi ha una política d'informació de captació definida. Aquesta política, en opinió del CAE, seria especialment útil per informar l'estudiantat de l'especialitat de batxillerat més adequada per estudiar ADE i Economia. I és que, segons que es desprèn d'un estudi intern de resultats acadèmics, hi ha una correlació alta entre el nivell d'èxit de l'estudiantat i la nota d'accés, i amb la mateixa nota d'accés, els millors resultats acadèmics els obtenen els estudiants que han cursat el batxillerat científicotecnològic, que superen els de l'alumnat que ha cursat el de ciències socials.

FITES, OBJECTIUS I PLANIFICACIÓ

Els objectius de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales de la Universitat de Girona són similars als objectius que generalment s'expliciten a les altres facultats de Catalunya, és a dir, formar persones capaces de desenvolupar correctament qualsevol tasca directiva dins de l'organització de les empreses.

Cal destacar que els plans d'estudi dels dos ensenyaments van ser avaluats positivament pels col·legis professionals i per empresaris gironins destacats, i també van ser subjectes a la revisió d'una comissió de professorat sènior extern.

Les sortides professionals d'ambdues titulacions es presenten d'una manera poc diferenciada. El CAE recomana que la facultat elabori un «perfil de titulacions» en el qual s'especifiquin les etapes formatives i els resultats que es pretengui obtenir, i com mesurar l'assoliment.

En opinió del CAE, la facultat, atesa la seva mida i joventut, hauria de valorar la possibilitat de portar a terme un posicionament estratègic que permetés donar una oferta diferenciada respecte a la resta d'universitats catalanes, i allunyar-se d'una oferta generalista per a la qual les facultats amb més antiguitat i grandària estan més preparades i disposen d'avantatges competitiu més consolidats.

EL PROGRAMA DE FORMACIÓ

Com en altres universitats, el primer cicle és comú a tots dos ensenyaments. Aquest fet és valorat de forma molt positiva tant per la facultat com per l'estudiantat, ja que en la seva opinió dóna coherència al pla d'estudis. I és que permet un primer cicle més general i formatiu i uns segons cicles més específics, on es concentren la majoria d'optatives.

Les dues titulacions consten de 300 crèdits i es poden desenvolupar de manera extensiva en quatre, cinc o sis anys. Aquest sistema permet donar resposta a l'estudiantat dedicat a temps complet a l'estudi i al que compagina treball i estudis.

Així mateix l'estructura del pla permet la possibilitat de canviar d'una llicenciatura a l'altra mitjançant el compliment de certes passarelles.

En el primer cicle comú les assignatures són majoritàriament anuals, amb només quatre de semestrals i una optativa a tercer curs. Les optatives es concentren al segon cicle. Tot i així, l'optativitat és reduïda (la relació és de 2,6 en ADE i 1,4 en Economia), fet explicable pels recursos de professorat i l'esforç de desplegament del pla d'estudis.

Les optatives s'han organitzat en diversos perfils. A ADE es denominen: Direcció general de l'empresa, Anàlisi de mercats, i Finances i comptabilitat. A més s'ha format un paquet d'optatives que, sota la denominació Instruments d'anàlisi empresarial, es consideren complements de formació recomanables per a qualsevol dels perfils específics. En la llicenciatura d'Economia trobem quatre perfils: Economia pública, Anàlisi de mercats i sectors, Economia política del treball, i Economia i empresa. També s'ha format un grup d'optatives complementàries de tots els itineraris anomenat Instruments d'anàlisi econòmica.

El CAE destaca l'existència dels anomenats Seminaris de Docència, en què s'analitzen qüestions com la coordinació d'assignatures, el seu contingut i la seva posada al dia i l'ajustament a les necessitats docents, els llibres docents adequats, els tipus d'exàmens, el seu grau de dificultat, etc.

Taula 5. El programa de formació

	ADE, UdG	Economia, UdG
Publicació al BOE	13 de novembre de 1999	13 de novembre de 1999
Anys de durada	5	5
Pla d'estudis		
Crèdits troncats i obligatoris	228	228
<i>Teoria</i>	147	153
<i>Pràctica</i>	81	75
Crèdits optatius	42	42
Crèdits de lliure elecció	30	30
<i>Total</i>	300	300
Grau de practicitat	35,5%	32,9%
Assignatures optatives ofertes	55	43
Percentatge d'assignatures optatives al pla d'estudis	14%	14%
Relació d'optativitat	2,6	1,4
Projecte final de carrera / Pràcticum	No	No
Pràctiques en empreses	Si	Si

DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT

La metodologia docent emprada és fonamentalment tradicional, amb classe magistral i apunts. En les classes pràctiques es fan servir estratègies variades, bàsicament problemes, treball, etc. Des del centre s'intenta fer esforços en relació amb la bibliografia i els idiomes, així com incloure Internet com a recurs d'informació.

De tota manera, el CAE considera que l'esforç en innovació docent és baix. S'entén que això ha estat així en una època en què la prioritat era el desplegament del pla d'estudis de totes dues titulacions, però en el moment de consolidar aquest desplegament seria bo acompanyar-lo de projectes d'innovació i millora.

Pel que fa a l'organització docent, aquesta té un punt feble que el centre té identificat i ja s'ha proposat resoldre: els horaris de docència. Durant el primer cicle l'alumnat gaudeix d'un horari concentrat, o bé al matí o bé a la tarda. En canvi en el segon cicle no és així, cosa que crea dificultats per a l'estudiantat que compagina l'estudi amb una feina a l'hora de fer pràctiques en el segon cicle, però també de dispersió de classes que obliguen en molts casos a romandre en el centre moltes hores. El CAE coincideix amb el Comitè d'Avaluació Interna (CAI) en la necessitat de resoldre aquest tema.

Altres aspectes de l'organització docent semblen correctes, com per exemple la mida de grup per cicle i la tipologia de classe.

Les pràctiques figuren com a assignatures optatives i estan ben valorades per part de les empreses i l'estudiantat; tot i això caldria diversificar-ne l'oferta, en especial pel que fa a les de caràcter industrial i comercial. Així mateix el CAE manifesta una excessiva centralització del programa de pràctiques en el rectorat que fa que es perdi agilitat i adaptació a les titulacions.

Quant a les tutories, no hi ha experiència de tutories personalitzades més enllà de les hores de visita del professorat. Respecte d'aquestes últimes, val a dir que l'estudiantat valora molt positivament aquestes tutories i la manifesta accessibilitat i bona disposició del professorat fora de les hores establertes.

En referència als criteris d'avaluació, aquests estan recollits en els programes de les assignatures i es publica un recull d'exàmens.

Els resultats acadèmics són similars a les mateixes titulacions d'altres universitats, però la taxa de graduació és molt baixa (en la promoció de 1999 l'estudiantat que es va titular en els dos anys de duració teòrica del segon cicle va ser el 30% de l'estudiantat d'entrada).

Respecte dels resultats, el centre ha fet una anàlisi molt detallada d'on es produeix el fracàs i s'hi han apuntat diversos motius, com ara les deficiències en matemàtiques de l'alumnat que prové del batxillerat de ciències socials, així com també el nivell d'exigència d'algunes assignatures de les dues titulacions. Com a

resultat, des de l'any acadèmic 2001-2002 s'imparteix el curs Matemàtiques bàsiques per a l'economia.

Pel que fa a l'abandonament, si considerem conjuntament la llicenciatura d'ADE i la d'Economia el curs 1997, cal dir que fou del 20% dels estudiants que

hi havien accedit. Quant a la promoció de 1999, van abandonar el 14%. Un gran nombre dels casos d'abandonament es deu a la no superació de les normes de permanència del primer any. També hi ha un percentatge d'alumnes que deixa la titulació per trasllat o per canvi d'estudis (entre el 8% i el 10% segons el curs).

Taula 6. Distribució de l'alumnat. Curs 1998-1999

	ADE, UdG	Economia, UdG
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r curs</i>		
Teoria	96	96
Pràctica	68	68
<i>Mitjana d'alumnat de nou ingrés per grup de 1r curs</i>		
Teoria	64	64
Pràctica	48	48
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r cicle</i>		
Teoria	62	62
Pràctica	45	45
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 2n cicle</i>		
Teoria	30	57
Pràctica	24	40
<hr/>		
Total d'alumnat	468	230
Alumnes equivalents a temps complet	405	225
<hr/>		

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 2000-2001

	ADE, UdG	Economia, UdG
<i>Taxa d'èxit a 1r curs</i>		
1a convocatòria	57,9%	57,9%
2a convocatòria	39,0%	39,0%
<i>Taxa d'èxit a 1r cicle</i>		
1a convocatòria	68,2%	68,2%
2a convocatòria	57,0%	57,0%
<i>Taxa d'èxit a 2n cicle</i>		
1a convocatòria	61,7%	77,5%
2a convocatòria	57,8%	70,3%
<i>Rendiment acadèmic</i>		
1r curs	54,2%	54,2%
1r cicle	62,7%	62,7%
2n cicle	62,5%	73,9%
Mitjana d'alumnat titulat (1998-2001)	88	-
Taxa de graduació (en tant per u)	0,38	-

PROFESSORAT

El professorat pertany als departaments d'Economia, Empresa, Organització, Gestió Empresarial i Disseny del Producte, Dret Privat i Dret Públic. Un total de 101 professors i professores desenvolupen la docència en els dos ensenyaments. Aquest volum, segons manifesta el CAE, és escàs i no sembla el més adequat per a ambdós ensenyaments.

La càrrega docent és superior a la del conjunt de la Universitat de Girona. Tal com afirmen els dos comitès, la càrrega docent és excessiva per a una plantilla jove i en consolidació. Així mateix, aquest fet repercuteix negativament en l'activitat investigadora del centre.

El CAE destaca el percentatge relativament alt de professors i professores titulars d'escola universitària i associats, així com la baixa proporció de catedràtics i catedràtiques i professorat titular d'universitat.

Pel que fa referència al sistema d'avaluació del professorat per part de l'estudiantat, i l'ús que la facultat fa dels resultats, caldria potenciar-ho a fi de contribuir a l'organització de la docència. En línies generals, però, el professorat és ben valorat.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Pla de 1993. Curs 2000-2001

	ADE, UdG	Economia, UdG
Professorat ordinari	58%	56,2%
Catedràtics/ques d'universitat	2,5%	4%
Titulars d'universitat	26,4%	27,2 %
Catedràtics/ques d'escola universitària	3,7%	6,9%
Titulars d'escola universitària	25,4%	18,1%
Professorat associat	37,8%	37,5%
Altres	3,2%	6,2%

INSTAL·LACIONS

La facultat està situada en un edifici nou al Campus de Montilivi des del curs 1997-1998. Les aules i els serveis són compartits per l'estudiantat de les llicenciatures d'ADE i Economia i la diplomatura de Ciències Empresarials.

Les instal·lacions són correctes i molt funcionals, però tenen algunes mancances tant pel que fa als espais (no es disposa de sala d'actes) com a la calefacció.

La infraestructura material per a la docència es considera adequada. Les aules i els seminaris estan equipats amb retroprojectors de transparències, pantalla de projecció i punt de connexió a la xarxa.

Els despatxos del professorat (majoritàriament despatxos individuals per al personal acadèmic a temps complet) i de la direcció i administració del centre són apropiats.

El centre ha fet grans esforços per proveir adequadament la biblioteca amb la compra de fons bibliogràfic.

RELACIONS EXTERNES

Les relacions entre la facultat i els diversos col·legis professionals vinculats a les dues titulacions s'han considerat molt positives. Ara bé, el CAE recomana potenciar les relacions a mesura que hi hagi més persones llicenciades en el mercat.

D'altra banda, cal posar de manifest que hi ha una elevada participació de l'estudiantat d'economia i ADE en els programes internacionals.

Com ja s'ha indicat anteriorment, el CAE manifesta una excessiva centralització del programa de pràctiques en el rectorat que fa que es perdi agilitat i adaptació a les titulacions.

Finalment, el CAE recomana que hi hagi més diversificació en l'oferta d'empreses.

RECERCA

El projecte d'avaluació de les titulacions d'ADE i d'Economia a la Universitat de Girona no ha considerat l'avaluació de la recerca. Tot i així, el CAE destaca que l'existència d'escassos projectes de recerca finançats per la Generalitat, el Ministeri d'Educació i Ciència o altres organismes públics i privats probablement es deguin a una elevada dedicació docent i a l'oferta contínua de noves assignatures, que fa que el professorat tingui una dedicació a la recerca menor de la que seria desitjable.

Administració i Direcció d'Empreses (ADE) a la Universitat de Lleida

INTRODUCCIÓ

La titulació d'Administració i Direcció d'Empreses a la Universitat de Lleida s'ha avaluat en el marc del programa 2001 d'AQU Catalunya. La fase d'avaluació interna va començar amb la constitució del Comitè d'Avaluació Interna i va acabar amb el lliurament de l'informe intern el mes de desembre de 2002. La visita del Comitè d'Avaluació Externa va tenir lloc durant el mes de maig de 2003 i l'informe extern va ser lliurat el mes de juliol d'aquest mateix any.

CONTEXT INSTITUCIONAL

L'ensenyament de segon cicle d'Administració i Direcció d'Empreses s'imparteix, des del curs 1995-1996, a la Facultat de Dret i Economia, juntament amb les llicenciatures de Dret i Ciències del Treball, així com la diplomatura en Ciències Empresarials. A les universitats públiques de Catalunya els ensenyaments d'ADE, només de segon cicle, s'imparteixen únicament a la Universitat de Lleida i a la Universitat Oberta de Catalunya.

Taula 1. Dades generals de la Universitat de Lleida. Curs 2000-2001

	ADE, UdL
Alumnat de l'ensenyament	255
Alumnat de l'ensenyament a tot Catalunya	8.203
Total d'alumnat matriculat a la UdL	11.867
Alumnat de cicle llarg a la UdL	3.166
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la UdL	8%
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de cicle llarg de la UdL	8,1%
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la titulació a Catalunya	3,1%

FITES, OBJECTIUS I PLANIFICACIÓ

Els objectius de la titulació, que es poden consultar a la pàgina web de l'ensenyament, especifiquen la intenció de formar professionals en la tasca directiva dins de les diferents àrees de l'empresa mitjançant l'adquisició d'una sèrie d'aptituds i d'actituds, així com també dotar els llicenciats i llicenciades de la capacitat per continuar aprenent al llarg de la seva vida.

Des del centre s'ha plantejat la necessitat de reformar el pla d'estudis, però aquesta reforma està supeditada a la planificació estratègica del centre.

Al centre hi ha la Comissió d'Estudis, que és qui desenvolupa totes les tasques relatives al funcionament acadèmic de la titulació, i engloba la diplomatura de Ciències Empresarials i la llicenciatura en ADE.

Respecte de la demanda de la titulació, tal com constata el Comitè d'Avaluació Externa (CAE), s'ha produït una reducció gradual de l'estudiantat que accedeix a la titulació, que ha passat de 97 persones el curs 1996-1997 a 81 el curs 2001-2002. El Comitè d'Avaluació Interna (CAI) no valora aquest fet com un problema, sobretot si es compara amb altres titulacions de la mateixa universitat. Tot i aquesta afirmació, el CAE opina que pot ser un problema latent que en el futur podria posar en qüestió la titulació.

El mateix CAI aporta dues raons que expliquen per què s'ha produït aquesta reducció. La primera és l'existència d'una bossa de persones diplomades en Ciències Empresarials a la ciutat de Lleida i l'entorn que ha propiciat que s'incorporessin a la UdL per cursar el segon cicle. L'esgotament d'aquesta bossa és una de les causes de la disminució de la demanda. La segona raó que s'addueix és l'enduriment de les condicions de treball, que fa que els possibles estudiants es decantin cap a una formació no presencial.

EL PROGRAMA DE FORMACIÓ

El curs 1995-1996 es va implantar a la Universitat de Lleida el segon cicle dels estudis que condueixen a la llicenciatura d'Administració i Direcció d'Empreses. El programa de formació consta de 150 crèdits. L'obligatorietat representa el 55% dels crèdits que cal cursar. Tot i que l'optativitat permet a l'estudiantat dissenyar una especialització, el pla actual no té itineraris curriculars definits.

Des del punt de vista estructural, el mateix CAI detecta com a punt feble la manca de planificació del departament sobre els coneixements que s'han d'ensenyar o que ha d'assolir l'estudiantat per superar una assignatura. Els programes d'algunes assignatures són una ampliació del temari de la diplomatura de Ciències Empresarials i en alguns casos les imparteix el mateix professor o professora.

El professorat responsable de cada assignatura és l'encarregat d'elaborar el programa de la matèria. No hi ha cap mecanisme de control sobre el programa per part del departament respectiu ni de la facultat, així com tampoc hi ha cap avaluació sobre els tipus d'examen que elaboren els docents.

Taula 2. El programa de formació

	ADE, UdL
Publicació al BOE	27 de desembre de 1995
Anys de durada	2
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	82,5
<i>Teoria</i>	41,25
<i>Pràctica</i>	41,25
Crèdits optatius	52,5
Crèdits de lliure elecció	15
<i>Total</i>	150
Grau mínim de practicitat	50%
Assignatures optatives ofertes	12
Oferta de crèdits optatius propis	72
Oferta de crèdits optatius al pla d'estudis	115,5
Relació d'optativitat	1,43
Projecte final de carrera / Pràcticum	No
Pràctiques en empreses	Sí

DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT

Pel que fa a l'organització de la docència, tant el CAI com el CAE valoren positivament el disseny dels horaris (en la franja de tarda) i el període de pràctiques. Aquest

horari facilita l'assistència de l'alumnat, sobretot si tenim en compte que un nombre elevat de l'estudiantat de la titulació (el 55%) treballa mentre cursa els estudis.

Cal destacar que s'han començat a introduir assignatures semipresencials, amb suport informàtic, cosa que hauria de servir per facilitar la incorporació d'aquest tipus d'alumnat.

El nombre reduït d'estudiants permet una docència més personalitzada i emprat tecnologies docents més modernes i atractives, a més de permetre una avaluació més contínua i una formació més participativa.

El centre no té previst un itinerari recomanat o adaptat a l'estudiantat que treballa i estudia alhora. A més, pel fet que no és obligatori matricular-se d'un mínim de crèdits, l'alumne o alumna que treballa tria el nombre d'assignatures per cursar segons el seu propi criteri.

L'organització docent no és la més adient per al nombrós grup d'estudiants que compaginen estudi i treball. Aquesta situació, segons comenta el CAE, es

veu agreujada per la manca de serveis administratius d'atenció a l'alumnat en la franja horària de tarda.

L'avaluació ha posat en relleu que els exàmens de les assignatures, en general, es corresponen amb el temari explicat a classe. D'altra banda, l'estudiantat coneix els criteris d'avaluació prèviament, ja que es publiquen en els programes de les assignatures. Cada vegada hi ha més assignatures (representen el 20%) en què el treball en grup és un component important en la nota de l'avaluació final.

Els resultats acadèmics mostren un índex del 54,1% d'aprovat en les assignatures troncal i obligatòries de primer curs, que augmenta al 68,8% quan es tracta de les troncal i obligatòries de segon curs. Pel que fa a les optatives, el percentatge de superació és del 73%. La taxa d'abandonament se situa en el 20%.

Pel que fa a la mitjana d'anys de durada de l'ensenyament, se situa en 2,8 anys.

Taula 3. Distribució de l'alumnat. Curs 2000-2001

	ADE, UdL
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r curs</i>	
Teoria	79
Pràctica	79
<i>Mitjana d'alumnat per grup 2n cicle</i>	
Teoria	66
Pràctica	66
Total d'alumnat	255
Alumnat equivalent a temps complet	169

Taula 4. Resultats acadèmics. Curs 2000-2001

	ADE, UdL
<i>Taxa d'èxit a 1r curs</i>	
1a convocatòria	73%
2a convocatòria	68%
<i>Taxa d'èxit a 2n cicle</i>	
1a convocatòria	74%
2a convocatòria	69%
<i>Rendiment acadèmic</i>	
2n cicle	64,7%
Mitjana d'alumnat titulat (1996-2000)	47
Taxa de graduació (en tant per u)	0,30

PROFESSORAT

Actualment la docència a l'ADE és impartida pel Departament d'Administració d'Empreses i Gestió Econòmica dels Recursos Naturals, el Departament d'Economia Aplicada i el Departament de Matemàtica. El professorat d'aquests departaments (22 professors i professores) presenta una situació poc consolidada. Només el 40% de l'equip docent és funcionari, i es dona el cas que en un departament no hi ha cap component que ho sigui. Aquest interinatge comporta certa inquietud del professorat, que no veu perspectives a curt termini de consolidar la seva situació. Com esmenta el CAE, aquest és un aspecte

que, per valorar-lo correctament, cal abordar de manera complementària a l'activitat de recerca dels departaments i a la seva proporció de doctors i doctores. I és que la presència de professorat doctor és molt baixa, ja que poc més del 50% de l'equip docent té aquest grau.

Malgrat això, es considera positiva, tant des del punt de vista del CAI com de l'estudiantat, la presència en la titulació de professorat amb perfil professional, ja que aporta la seva experiència professional.

Respecte a la formació docent, destaca la bona participació del professorat (sobretot el no funcionari) en els diversos cursos organitzats per l'Institut de Ciències de l'Educació.

Taula 5. Dedicació docent del professorat. Curs 2001-2002

	ADE, UdL
Professorat ordinari	63,5%
Catedràtics/ques d'universitat	13,6%
Titulars d'universitat	22,7%
Catedràtics/ques d'escola universitària	0%
Titulars d'escola universitària	4,5%
Titulars interins d'escola universitària	22,7%
Professorat associat	36,3%
Altres	0%

INSTAL·LACIONS

La titulació d'ADE està ubicada, fins al trasllat al nou campus de Cappont previst per al curs 2002-2003, a l'edifici central de la Universitat de Lleida. El trasllat suposarà la millora de les aules i de les seves condicions tècniques, i també un augment substancial de l'espai per a despatxos per al professorat, els òrgans de govern de la facultat i el personal d'administració i serveis.

Pel que fa a les aules d'informàtica, actualment es disposa de dues aules destinades a la docència i una per a l'alumnat del Campus Cappont com a usuàries i usuàries.

La biblioteca ha quedat petita amb l'increment de titulacions, i per tant de l'estudiantat potencial que la pugui utilitzar. Es preveu que amb el trasllat al nou edifici aquestes mancances desapareixeran.

RELACIONS EXTERNES

El procés d'avaluació ha posat de manifest que la facultat té establertes relacions importants tant amb el sector productiu com amb l'institucional. Això s'ha materialitzat en convenis per a pràctiques d'estudiantat. Els convenis de pràctiques han tingut una evolució positiva al llarg dels darrers anys, tant pel nombre d'empreses que hi participen com pel seguiment de l'avaluació i el control que en fa la facultat.

En relació amb la mobilitat de l'estudiantat, en el marc del programa Sòcrates-Erasmus, els darrers anys es manté la mitjana de 2 a 5 alumnes per any que participen en els intercanvis. Així mateix la facultat ha emprès accions per fomentar que l'estudiantat hi participi.

RECERCA

No s'ha incorporat a l'informe intern cap referència a la recerca, i així ho recull l'informe del CAE.

Informe d'avaluació transversal dels estudis de Ciències Empresarials

a la Universitat de Barcelona, la Universitat Pompeu Fabra, la Universitat de Girona, la Universitat Rovira i Virgili i la Universitat Politècnica de Catalunya (Escola d'Administració d'Empreses-Winterthur i Escola Universitària de Negocis de Caixa Terrassa, EUNCET)

INTRODUCCIÓ

AQU Catalunya ha posat en marxa una nova metodologia d'avaluació que es desplega seguint la seqüència següent: recursos disponibles - activitats desenvolupades - resultats obtinguts. Aquesta metodologia incorpora un conjunt de qüestions clau fonamentades en indicadors que es valoren en una escala tancada a partir d'evidències quantitatives i qualitatives. A més, per primera vegada les evidències tenen en compte referents externs corresponents al conjunt del sistema universitari català, de manera que els comitès han pogut establir la seva posició relativa.

Aquesta metodologia, que s'ha aplicat de manera pilot a l'avaluació transversal dels ensenyaments de Ciències Empresarials, s'ha dut a terme en un total de 6 centres: la UB, la UPF, la UdG, la URV i en dos centres adscrits a la UPC (EAE i EUNCET). D'aquest grup, els quatre primers ja havien participat en una avaluació l'any 1996, mentre que els dos de la UPC s'incorporen al procés d'avaluació d'AQU Catalunya. Respecte als centres de la UAB i la UdL, cal comentar que no s'hi ha fet una avaluació, sinó que l'anàlisi s'ha circumscrit a un seguiment del pla de millora respecte a l'avaluació anterior. Tot i que els resultats d'aquests dos darrers ensenyaments es descriuen en un altre capítol, cal dir que en aquest document s'han incorporat dades d'ambdós centres a les dades de conjunt.

En línies generals, doncs, l'aplicació de la nova metodologia ha suposat un pas important atès que ha permès un treball més acurat a comitès d'avaluació interna (CAI) i comitès d'avaluació externa (CAE). En aquest sentit, la qualitat dels informes dels centres que ja havien passat l'avaluació l'any 1996 ha millorat. Així mateix, l'organització de la visita per part d'un comitè comú ampliat que ha treballat coordinadament en totes les avaluacions externes ha facilitat una interpretació de resultats més ajustada.

Finalment, cal subratllar que tot i l'esforç de millora realitzat en l'apartat d'indicadors i bases de dades, l'avaluació mostra encara febleses importants pel que fa a la disponibilitat de xifres. Això és més notori en els centres adscrits a la UPC, que tot i sortir ben valorats sovint no aporten les evidències quantitatives necessàries. D'altra banda, la validesa d'alguna de les dades ha necessitat processos de validació posteriors a l'avaluació.

POSICIÓ DE LA TITULACIÓ EN EL CONTEXT UNIVERSITARI CATALÀ I EN LA MATEIXA UNIVERSITAT

Les dades sobre les titulacions de Catalunya durant el període 1993-1994/2000-2001 deixen clar que la influència dels factors demogràfics en els estudis universitaris de primer cicle també s'observa a Ciències Empresarials, tot i que tradicionalment aquest ensenyament ha tingut una demanda important.

L'oferta de places en el període 1993-1994/2000-2001 a les universitats públiques catalanes ha passat de 2.843 a 2.368 places, la qual cosa suposa una reducció del 16,7%. En canvi, els dos centres adscrits avaluats han optat durant el període 1997-1998/2000-2001 per un increment de places, del 12,5% a l'Escola d'Administració d'Empreses (EAE), i d'un augment més gran en el cas de l'EUNCET on s'ha passat de 60 places el 1996-1997 a 170 el curs 2000-2001.

Taula 1. Evolució dels estudis d'Empresarials. Evolució 1993-2001*

	1993-1994	1994-1995	1995-1996	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Oferta de places	2.843	2.733	2.618	2.538	2.448	2.418	2.358	2.368
Demanda en 1a opció	4.034	3.779	3.951	3.475	3.301	3.008	2.975	2.627
Demanda en 1a opció PAU	2.349	2.057	2.261	2.260	1.975	1.783	1.831	1.634
Demanda en 1a opció FP	1.549	1.593	1.547	1.126	1.211	1.093	1.024	874
Matrícula	2.678	2.596	2.437	2.422	2.322	2.299	2.194	2.157

*Les dades inclouen centres públics de la UAB i la UdL.

Font: Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Generalitat de Catalunya.

La demanda en primera opció també ha experimentat una caiguda important de 4.034 places a 2.627 (35%). Tot i això, la demanda encara supera l'oferta de places en l'11%. En els dos centres adscrits, aquesta demanda té un comportament menys precís i la tendència no és clara. Cal dir, però, que mentre que en el cas dels centres públics hi ha una política d'ajustar les places a la demanda, no passa el mateix en els centres adscrits, que tenen un excés d'oferta de més del 200%, tot i que en aquests centres la matrícula finalment acaba essent força superior a la demanda en primera opció.

La matrícula real en el primer curs ha passat de 2.678 alumnes el curs 1993-1994 a 2.157 el 2000/01, la qual cosa suposa una caiguda del 19%. Excepte a la UdG, on la relació entre la matrícula i l'oferta de places apareix positiva el curs 2000-2001 (1,03), les altres titulacions presenten una matrícula deficitària que va del 0,88 a la URV al 0,96 a la UPF. Als dos centres adscrits, tot i haver-hi una demanda baixa en primera opció i a la vegada una important oferta de places, la matrícula no ofereix dèficits destacats (0,84 en el cas de l'EUNCET), fins i tot en el cas de l'EAE hi ha un superàvit d'1,24.

Taula 2. Demanda de places en 1a opció PAU/FP. Matrícula PAU i total

	1993-1994	1994-1995	1995-1996	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
UB								
Oferta de places	1.125	1.025	950	900	900	900	910	910
Demanda en 1a opció PAU	1.104	915	1.003	1.001	884	739	684	691
Demanda en 1a opció FP	718	760	633	463	519	450	407	353
Matrícula total	1.066	979	884	864	864	849	853	852
UPF								
Oferta de places	308	308	308	308	308	308	318	318
Demanda en 1a opció PAU	216	272	294	281	260	228	286	249
Demanda en 1a opció FP	250	187	246	153	172	132	153	132
Matrícula total	308	309	299	314	309	301	301	305

Taula 2. Demanda de places en 1a opció PAU/FP. Matrícula PAU i total (continuació)

1993-1994 1994-1995 1995-1996 1996-1997 1997-1998 1998-1999 1999-2000 2000-2001

UdG

Oferta de places	450	450	400	370	300	270	240	240
Demanda en 1a opció PAU	315	239	304	288	189	141	177	162
Demanda en 1a opció FP	193	208	178	144	139	120	97	78
Matrícula total	nd	nd	nd	361	292	260	246	230

URV

Oferta de places	350	350	350	350	320	320	280	280
Demanda en 1a opció PAU	189	140	154	173	184	220	229	150
Demanda en 1a opció FP	107	106	134	111	113	110	104	107
Matrícula total	313	326	331	322	296	304	289	247

EAE

Oferta de places	-	-	-	-	160	160	160	180
Demanda en 1a opció PAU	-	-	-	-	26	28	29	24
Demanda en 1a opció FP	-	-	-	-	11	6	6	22
Matrícula total	-	-	-	-	121	128	162	224

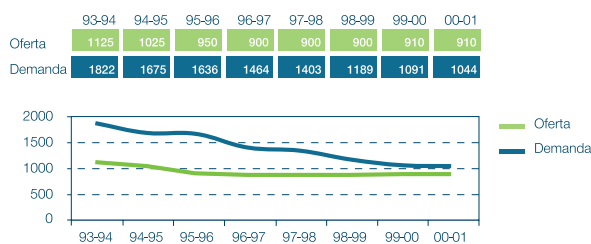
EUNCET

Oferta de places	-	-	-	60	100	100	150	170
Demanda en 1a opció PAU	-	-	-	47	57	58	39	42
Demanda en 1a opció FP	-	-	-	15	23	37	28	32
Matrícula total	-	-	-	65	134	158	159	143

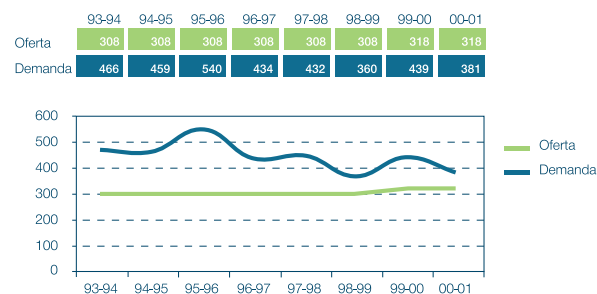
Font: Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Generalitat de Catalunya.

Nd: dades no disponibles.

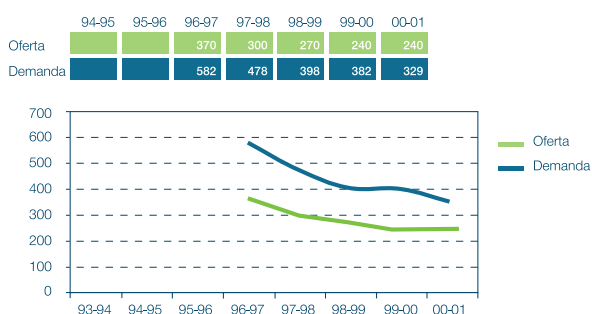
Gràfic 1. Relació demanda 1a opció i oferta de places UB

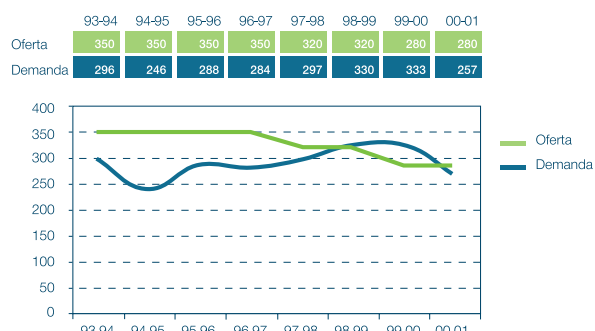
Gràfic 2. Relació demanda 1a opció i oferta de places UPF

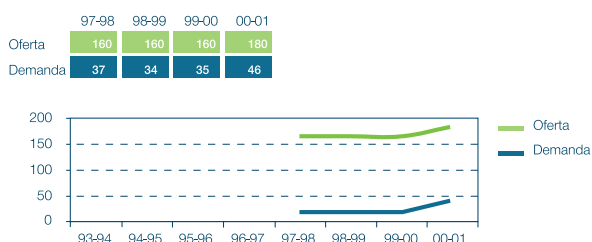
Gràfic 3. Relació demanda 1a opció i oferta de places UdG

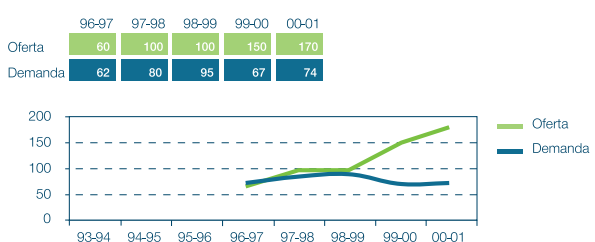
Gràfic 4. Relació demanda 1a opció i oferta de places URV

Gràfic 5. Relació demanda 1a opció i oferta de places EAE

Gràfic 6. Relació demanda 1a opció i oferta de places EUNCET

Finalment, respecte de la taxa de participació de les dones en aquests estudis, cal comentar que es troba al voltant del 55% de l'estudiantat, i, en canvi, no arriba al 40% en els centres privats avaluats.

Taula 3. Participació de les dones en l'accés a la universitat

	UB	UPF	UdG	URV	EAE	EUNCET
Curs 2000-2001	52,3%	56,4%	56,5%	57,1%	38,4%	39,9%

Font: Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Generalitat de Catalunya.

La posició dels estudis des d'un punt de vista intern

Els principals aspectes que s'han tingut en compte en l'avaluació d'aquest apartat han estat la quantitat i la qualitat de l'estudiantat, el percentatge de professorat estable en l'ensenyament, la posició competitiva de l'ensenyament i el grau de suport institucional que rep el centre responsable per part de l'entorn proper.

Resultats de l'avaluació

És important destacar, en primer lloc, que el volum de l'alumnat de les titulacions en centres públics té un percentatge significatiu dins les seves respectives universitats (al voltant del 9%). No hi ha grans diferències entre universitats. Respecte a la qualitat de l'estudiantat de nou ingrés, com veurem més endavant presenta limitacions pel que fa a notes d'accés i preparació prèvia en alguns àmbits.

Taula 4. Pes de l'ensenyament. Curs 2000-2001

	UB	UPF	UdG	URV
Alumnat d'Empresarials	4.670	981	1.033	1.096
Alumnat matriculat a 1r i 2n cicle a la universitat (títols homologats)	54.860	9.038	12.638	11.653
Relació	8,51	10,85	8,17	9,40

Font: Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Generalitat de Catalunya.

Quant al percentatge de professorat estable, cal comentar que presenta diferències importants segons l'antiguitat de la titulació i la universitat. Així, la UB es troba en una situació més favorable que la resta dels ensenyaments avaluats. Aquest aspecte queda analitzat més detalladament en l'apartat específic dedicat al professorat.

D'altra banda, la naturalesa dels estudis (1r cicle) fa que massa sovint no es tingui el reconeixement intern suficient en les estructures de decisió de la universitat, sobretot davant dels estudis de primer i segon cicle. En el cas de Ciències Empresarials, però, i a causa del volum d'estudiants, això no és així. Així mateix, l'adopció de plans estratègics propis, com en el cas de la URV, evidencia més fortalesa de la titulació en aquelles universitats en què aquesta pràctica ha estat adoptada. En aquest àmbit hi ha una voluntat favorable entre els centres avaluats en el sentit de treballar en l'elaboració de plans estratègics.

En el cas dels centres adscrits, destaquen com a fortalesa el suport dels respectius patronats als projectes educatius i l'adscripció a la UPC. Alhora, també es valora favorablement l'autonomia que ofereix la relació d'adscripció amb la UPC.

Quant a la qualitat de l'estudiantat, i tal com es descriu més endavant, s'observen certes debilitats generals pel que fa a la preparació inicial i el nivell acadèmic de l'alumnat de nou ingrés, la qual cosa motiva que els resultats en aquest apartat no obtinguin una valoració més alta.

La posició dels estudis des d'un punt de vista extern

En aquest apartat es completa l'anàlisi dels indicadors anteriors però des d'una òptica que va més enllà de la mateixa universitat.

Resultats de l'avaluació

El percentatge de nous alumnes matriculats fa que la UB tingui una situació rellevant, amb una quota de mercat del 39,5% entre les universitats públiques, mentre que en els altres casos la quota es troba entre el 14,1% de la UPF i l'11,5% de la UdG.

La taxa de cobertura de la matrícula (relació entre la matrícula i l'oferta de places) indica que excepte alguns anys a la UdG, la matrícula és inferior a l'oferta de places. Això, però, cal que sigui objecte d'un estudi més profund atès que quan es tanquen les matrícules definitivament els centres generalment no presenten dèficits.

Respecte a la tipologia de l'estudiantat, si identifiquem l'accés dels que podríem considerar millors estudiants (aquells que ingressen en els estudis en primera opció i amb notes superiors a 7) la posició més favorable la trobem a la UPF, amb un 17% davant del 3,5% de la UB, a l'altre extrem. Tanmateix, aquesta dada cal comentar-la més detingudament, en el sentit que l'elevada oferta de places que presenta la UB facilita la reducció d'aquest percentatge d'estudiantat. Així, una hipotètica igualació de les ofertes de places a tots els centres ens permet obtenir una nova perspectiva quant a la competitivitat dels centres per atreure estudiantat de qualitat.

Taula 5. Notes de tall equivalents en igualtat d'oferta

	UB	UPF	UdG	URV	EAE	EUNCET	Catalunya
Curs 2000-2001	6,65	6,82	5,92	5,78	5,40	nd	6,22

La columna encapçalada per Catalunya indica les dades corresponents al conjunt de centres de Ciències Empresarials del sistema públic d'educació superior a Catalunya.

Font: Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Generalitat de Catalunya.

Nd: dades no disponibles

Als centres adscrits, aquest factor s'ha valorat com a poc o gens favorable, especialment atès que l'indicador sobre estudiantat que hi ingressa mostra unes xifres per sota de les que obtenen els centres públics.

Finalment, la inserció laboral de les persones graduades mostra uns resultats que van ser valorats positivament, tant pels CAI com pels CAE. Aquest és un dels aspectes més favorables de l'ensenyament, tal com es veurà en el capítol de resultats.

LA CAPACITAT DEL SISTEMA

L'avaluació de la capacitat del sistema ve definida per quatre elements: les característiques de l'estudiantat i del professorat, les infraestructures, les relacions externes i la planificació i gestió de la qualitat.

Estudiantat

Aquest apartat valora tant les polítiques de captació d'estudiantat i acollida, com el perfil de les persones que accedeixen als centres.

Resultats de l'avaluació

Per al cas dels centres integrats (UB, UPF, UdG i URV), les valoracions dels CAI i els CAE han coincidit plenament, amb un resultat favorable. En canvi, en el cas dels centres adscrits (EAE i EUNCET) hi ha hagut divergències en el sentit que els comitès d'avaluació interna han valorat aquest punt com a favorable o molt favorable, mentre que en ambdós casos l'avaluació externa es pronuncia en un sentit menys favorable.

L'evolució de la qualitat de l'estudiantat durant el període 1993-1994/2000-2001, tenint en compte les notes d'accés als estudis, mostra una estabilitat elevada. Això contrasta amb la reducció de la demanda. En aquest sentit, tant les notes de tall de les proves d'accés a la universitat (PAU) com el nombre d'estudiants que accedeixen als estudis amb una determinada nota pateixen alteracions significatives durant el període. Durant el període 1993-1994/2000-2001, i per al conjunt del sistema, la nota de tall de les PAU es mou en un interval entre el 5,4 i el 5,76, i la d'FP entre el 6,35 i el 7,24. Aquesta evolució global de les notes de tall obtingudes en una mitjana ponderada entre tots els centres no divergeix excessivament quan s'anitzen a escala individual de cada centre.

Les notes de tall relativament moderades permeten l'entrada d'un nombre important d'estudiantat amb notes de PAU inferiors a 6. Aquesta situació és diferent en el cas de la UPF que, en tenir una nota de tall lleugerament superior, aconsegueix un percentatge significatiu d'estudiantat amb nota superior a 6 (59,7%). Tanmateix, l'entrada d'estudiantat amb notes de PAU superiors a 7 és molt baixa en tots els centres.

El mateix succeeix en l'accés que prové de l'FP. En aquest punt cal fer notar la situació de la URV, on les notes de tall de PAU i FP s'han igualat a 5. Això és degut a la forta caiguda de la demanda de la titulació per part d'estudiants procedents de PAU en l'últim any.

La no-disponibilitat de dades en el cas dels centres adscrits fa que aquesta anàlisi no s'hagi dut a terme. En tot cas, sí que s'observa que la nota de tall per accedir a ambdós centres és menor que a les escoles del sistema públic.

Taula 6. Evolució de la qualitat d'accés de l'estudiantat. Sistema públic. Període 1993-2001

	1993-1994	1994-1995	1995-1996	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Nota de tall PAU (mitjanes)	5,63	5,64	5,68	5,76	5,67	5,51	5,52	5,40
Nota de tall FP (mitjanes)	6,77	7,02	7,24	7,09	7,21	7,01	7,01	6,35
% d'estudiantat amb PAU [5, 6)	38,8	39,5	39,1	36,9	40,4	40,1	41,5	36,3
% d'estudiantat amb PAU [6, 7)	25,2	23,4	23,7	29,2	24,2	22,8	23,2	24,5
% d'estudiantat amb PAU [7, 10]	3,2	4,0	2,7	2,6	3,3	2,8	3,6	6,2
% d'estudiantat amb FP [5, 7)	6,7	5,2	4,1	3,9	3,3	2,8	3,6	6,2
% d'estudiantat amb FP [7, 8)	18,3	17,0	17,6	16,7	16,5	16,2	15,5	16,4
% d'estudiantat amb FP [8, 9)	4,3	6,6	8,5	7,6	8,3	8,6	8,8	7,0
% d'estudiantat amb FP [9, 10]	0,6	0,4	0,5	0,2	0,6	0,7	0,7	0,7

Font: Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Generalitat de Catalunya.

Taula 7. Qualitat d'accés. Sistema públic

	1993-1994	1994-1995	1995-1996	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
UB								
Nota de tall PAU	5,8	5,81	5,86	5,92	5,86	5,86	5,79	5,43
Nota de tall FP	7,12	7,38	7,50	7,38	7,41	7,41	7,23	6,98
Nota de tall equivalent PAU	-	-	-	6,1	6,1	6,2	6,5	6,7
Nota de tall equivalent FP	-	-	-	7,9	8,0	8,1	8,6	8,0
UPF								
Nota de tall PAU	5,93	5,87	6,02	6,08	6,01	5,94	5,97	5,81
Nota de tall FP	7,50	7,55	7,83	7,83	7,95	7,63	7,83	7,44
Nota de tall equivalent PAU	-	-	-	6,0	5,9	5,9	6,3	6,8
Nota de tall equivalent FP	-	-	-	7,8	8,0	7,9	8,7	8,0
UdG								
Nota de tall PAU	5,36	5,37	5,53	5,6	5,46	5,32	5,59	5,46
Nota de tall FP	6,19	6,84	6,97	6,9	7,09	7,01	6,81	6,50
Nota de tall equivalent PAU	-	-	-	5,63	5,33	5,00	5,84	5,92
Nota de tall equivalent FP	-	-	-	6,94	7,09	6,89	7,83	6,57

Taula 7. Qualitat d'accés. Sistema públic (continuació)

	1993-1994	1994-1995	1995-1996	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
URV								
Nota de tall PAU	5,42	5,32	5,40	5,49	5,48	5,17	5,00	5,00
Nota de tall FP	6,43	6,50	6,90	6,66	6,78	6,30	6,22	5,00
Nota de tall equivalent PAU	-	-	-	5,3	5,2	5,4	5,8	5,8
Nota de tall equivalent FP	-	-	-	6,7	6,8	6,8	7,3	6,5

Font: Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Generalitat de Catalunya.

Nota: El valor de la nota de tall equivalent s'obté d'assignar la mateixa oferta de places a tots els centres (prenent com a referència el centre que té una oferta menor) i calcular posteriorment una nova nota de tall d'accés en funció d'aquesta oferta hipotètica. Aquest indicador ens permet identificar la potència de la demanda sense condicionar-la a l'oferta.

Taula 8. Qualitat d'accés. Sistema públic PAU

	1993-1994	1994-1995	1995-1996	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
UB								
% d'estudiantat PAU [5, 6)	38,9	40,2	37,9	32,8	36,9	38,4	41,9	41,9
% d'estudiantat PAU [6, 7)	26,7	23,2	24,9	32,3	28,1	24,3	22,0	23,4
% d'estudiantat PAU [7, 10)	2,8	3,7	2,6	2,3	2,9	2,9	3,2	3,5
UPF								
% d'estudiantat PAU [5, 6)	20,5	15,2	7,7	10,2	17,2	22,3	22,6	9,5
% d'estudiantat PAU [6, 7)	42,9	46,0	50,8	57,3	45,0	41,9	41,5	44,6
% d'estudiantat PAU [7, 10)	5,8	5,5	6,0	3,8	5,2	3,7	6,0	15,1
UdG								
% d'estudiantat PAU [5, 6)	-	-	-	67,5	78,6	80,7	68,4	63,4
% d'estudiantat PAU [6, 7)	-	-	-	27,1	19,3	17,5	28,1	27,7
% d'estudiantat PAU [7, 10)	-	-	-	5,4	2,1	1,8	3,5	8,9
URV								
% d'estudiantat PAU [5, 6)	54,95	46,63	55,89	55,28	56,76	49,01	51,56	37,65
% d'estudiantat PAU [6, 7)	12,46	12,27	9,97	11,80	9,12	13,16	15,22	17,00
% d'estudiantat PAU [7, 10)	0,96	1,23	0,30	0,93	2,70	1,64	0,69	1,62

Font: Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Generalitat de Catalunya.

Taula 9. Qualitat d'accés. Sistema públic FP

	1993-1994	1994-1995	1995-1996	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
UB								
% d'estudiantat FP [5, 7)	-	-	-	-	-	-	-	-
% d'estudiantat FP [7, 8)	22,1	20,3	20,3	20,7	19,9	18,9	21,9	21,7
% d'estudiantat FP [8, 9)	5,5	7,6	7,6	9,0	8,4	8,6	8,4	6,6
% d'estudiantat FP [9, 10]	0,6	0,3	0,3	0,5	0,1	0,3	0,6	0,5
UPF								
% d'estudiantat FP [5, 7)	-	-	-	-	-	-	-	-
% d'estudiantat FP [7, 8)	18,8	14,6	9,7	5,4	0,6	7,0	4,7	11,1
% d'estudiantat FP [8, 9)	7,8	12,6	19,4	19,4	23,3	18,3	19,9	15,1
% d'estudiantat FP [9, 10]	1,3	1,0	1,0	1,3	2,9	2,3	3,0	2,3
UdG								
% d'estudiantat FP [5, 7)	-	-	-	21,1	0	9,1	5	39
% d'estudiantat FP [7, 8)	-	-	-	66,7	85,3	74,2	75	49,2
% d'estudiantat FP [8, 9)	-	-	-					
% d'estudiantat FP [9, 10]	-	-	-					
URV								
% d'estudiantat FP [5, 7)	14,7	21,5	10,6	17,7	16,6	13,8	8,0	12,1
% d'estudiantat FP [7, 8)	10,5	14,4	16,0	17,7	16,6	13,8	8,0	12,1
% d'estudiantat FP [8, 9)	3,5	0,9	5,1	2,5	2,7	3,0	3,1	1,2
% d'estudiantat FP [9, 10]	1,0	2,1	1,2	1,2	1,4	3,0	1,7	6,5

Font: Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Generalitat de Catalunya.

Per al cas dels centres adscrits, no es disposen de dades al respecte que permetin fer una anàlisi adequada.

L'avaluació ha valorat favorablement el conjunt d'accions que porten a terme els centres per divulgar i informar el nou estudiantat sobre les característiques dels estudis.

També hi ha una bona valoració de les vies d'accés als estudis; en aquest sentit, la proporció d'estudiantat que prové de PAU i d'FP es considera positiva. Tot i que la connexió amb els estudis previs de secundària s'ha valorat com a adequada a la UB, a la URV, i en els dos centres adscrits a la UPC (EAE i EUNCET), és clar que en aquest àmbit encara hi ha terreny per actuar.

D'altra banda, l'avaluació ha detectat que, si bé hi ha un coneixement força bo de les característiques de l'estudiantat nou (procedència, nota de tall, itinerari de secundària), cal millorar les bases de dades i el seu ús per a una anàlisi més profunda del perfil de l'alumnat. De fet, hi ha aspectes importants de perfil de l'estudiantat (motivació, coneixements previs de competències transversals, disponibilitat de temps per seguir els estudis), dels quals es té molt poca informació i que tenen implicacions importants en el desenvolupament de l'ensenyament. En aquest sentit, s'observen variacions entre centres, per exemple quant a la disponibilitat per seguir els estudis.

En tot cas, s'ha de dir que en tots els centres hi ha un percentatge important d'alumnat que compagina estudis i treball. Davant d'aquesta circumstància, l'estratègia dels centres adscrits per facilitar l'estudi a aquest tipus d'alumnat és més acurada, tot i que tant la UB com la UdG han establert estratègies encaminades a facilitar l'estudi a temps parcial. En canvi, tant a la UPF com a la URV sembla que aquesta qüestió no té un tractament tan sensible.

Finalment es detecta que hi ha una escassa motivació de l'estudiantat per participar en activitats del centre; això té diverses explicacions: el fet de compaginar estudis i treball n'és una, però n'hi ha d'altres derivades de canvis socials més amplis. D'altra banda, en un sentit semblant s'observa que hi ha poca autonomia de l'estudiantat en el procés ensenyament-aprenentatge.

Propostes de millora

L'avaluació ha posat de manifest la necessitat d'emprendre mesures de millora que en general coincideixen a tots els centres.

En primer lloc hi ha la millora de la connexió amb els ensenyaments de secundària. Una connexió que ha de permetre conèixer millor els continguts acadèmics i per tant facilitar la transició dels estudis. Aquest aspecte és important, ateses les notes d'accés als ensenyaments de ciències empresarials.

D'altra banda, també hi ha una recomanació general de posar en marxa accions que fomentin la participació de l'estudiantat en la vida dels centres i en les activitats socialitzadores que s'hi estableixen.

Cal millorar també el coneixement del perfil de l'estudiantat (la seva disponibilitat de temps per seguir els estudis, les seves expectatives en iniciar-los, etc.). En aquest àmbit es recomana millorar el tractament de la informació obtinguda en el procés d'ingrés al centre i un seguiment més acurat d'aquestes dades per part dels centres. Això hauria de facilitar la millora en la configuració dels ensenyaments segons les diferents tipologies d'estudiants.

Es recomana de manera generalitzada introduir més estratègies docents que impulsin el treball autònom de l'estudiantat i augmentin la seva participació activa en el procés d'ensenyament i aprenentatge. L'ús de les noves tecnologies ofereix un gran ventall d'accions.

Puntualment se suggereix un reconeixement de crèdits per als estudiants que procedeixen de cicles formatius.

Quant a la captació d'estudiantat, a banda del descens demogràfic, sembla necessari trobar noves àrees de captació d'estudiants. Això demana intensificar i millorar les accions d'informació. Aquesta informació hauria d'incidir en aspectes més tècnics per tal d'afavorir la motivació i l'interès del futur alumnat per la carrera.

Professorat

Aquest apartat valora el perfil del professorat tant per categories com per nombre de professors i professores respecte a l'alumnat matriculat. Així mateix, també s'han considerat les polítiques de formació de professorat, les estratègies d'avaluació i els recursos dedicats a innovació docent.

Resultats de l'avaluació

Les valoracions entre els CAI i els CAE coincideixen en els casos de la UB i la URV, on han estat favorables. No ha estat així a la UdG i la UPF, on les valoracions dels externs són favorables mentre que internament s'han valorat com a menys favorables. Per als centres adscrits, EAE i EUNCET, la valoració d'aquest punt ha estat molt favorable.

La distribució del professorat ens permet veure que el pes de la docència recau en personal titular d'escola universitària i associat, excepte a la UB i la UPF, que compten amb el 20% aproximadament de la plantilla conformada per catedràtics i catedràtiques d'universitat i d'escola universitària i personal titular d'universitat. Quant a la presència de professorat associat, les universitats amb valors més elevats són la UPF i la UdG, amb percentatges que superen el 45%. No es disposa de dades dels centres adscrits.

Taula 10. Tipologia docent a l'ensenyament: percentatge de docència en assignatures troncal i obligatòries

Centre	Catedràtics/ques d'universitat (CU)	Professorat titular d'universitat (TU)	Catedràtics/ques d'escola universitària (CEU)	Professorat titular d'escola universitària (TEU)	Professorat associat	Altres
UB	1,2	5,7	14,6	57,3	19	2,2
UPF	-	12,8	7,5	24,4	46,7	8,7
UdG	-	9,4	4,1	32,2	48,8	5,5
URV	1,1	6,5	-	49,3	25,9	17,2

Font: centres avaluats.

Taula 11. Plantilla de l'ensenyament: percentatge de participació en la docència per categories

Centre	CU	TU	CEU	TEU doctor	TEU no doctor	Professorat associat doctor	Professorat associat no doctor	Altres
UB	0,7	6,6	16,1	17,8	37,8	3,9	15	2
UPF	0,7	9,1	6,6	23,5*	*	51,6**	**	8,5
UdG	0,5	12,6	3,5	18,8	14,6	14,6	30	5,4
URV	0,5	12,6	-	32,3*	*	42,7**	**	11,8

Font: centres avaluats.

* TEU doctor + no doctor.

** Professorat associat doctor + no doctor.

Quant a la relació entre professorat i alumnat, s'observen diferències importants entre centres. A la URV és força més favorable que a la UB i la UdG (tot i que les dades no són precises ja que han estat calculades per departaments i no directament per ensenyaments). No hi ha dades de la UPF ni dels centres adscrits. Aquesta situació diferencial també s'observa respecte al perfil de la plantilla, en el sentit que en alguns centres la proporció de doctors i doctores és més elevada que en d'altres.

Pel que fa a les polítiques d'innovació i ajuts a la docència, si bé s'han valorat globalment com a favorables, hi ha una demanda clara per fer-les més efectives.

En relació amb aquest punt s'ha vist que encara hi ha un escàs impacte de les polítiques d'incentius en la funció docent del professorat; aquest aspecte només es valora favorablement en els centres adscrits.

D'altra banda, hi ha també una bona valoració dels resultats que es deriven de les enquestes que es passen a l'estudiantat en relació amb la funció docent del professorat.

En general, el perfil del professorat s'ha considerat positiu. En aquest punt, els centres adscrits obtenen una valoració molt positiva per la bona relació del professorat amb l'activitat professional. També s'ha valorat l'experiència del professorat a la UB, i en certs aspectes, la joventut del professorat a la URV i a la UdG. En canvi, a la UPF la valoració menys favorable per part dels CAI ve determinada per una orientació del centre cap a la contractació de professorat amb una elevada experiència investigadora, la qual cosa fa que el seu perfil s'allunyi de l'objectiu professionalitzador de l'ensenyament, tot i que l'avaluació externa ha considerat el professorat de la UPF com a adequat.

Finalment, en diversos casos apareix una debilitat en els mecanismes d'avaluació del professorat establerts, tal com expliciten la UdG i en menor mesura la UB i la UPF.

Propostes de millora

En primer lloc sembla necessari explicitar la tipologia de professorat més adequada a la naturalesa i el perfil de la titulació. Si bé sembla important intensificar la dimensió acadèmica del professorat amb el grau de doctor, també es recomana més presència de professionals que assumeixin part de la docència des de la tipologia de professorat associat.

L'avaluació mostra clarament que cal un replantejament de les polítiques de reconeixement de la tasca docent del professorat i l'establiment d'incentius a la docència. Això lliga amb una millora dels sistemes d'avaluació del professorat i de seguiment de la qualitat docent. Tot i els bons resultats expressats per l'alumnat a les enquestes, a gairebé tots els centres hi ha una demanda interna de millora en el mètode d'avaluació dels docents.

Diversos centres assenyalen la necessitat d'estructurar millor les polítiques de contractació de professorat i de desenvolupament professional de la plantilla. En aquest sentit, també hi ha una demanda d'augmentar l'estabilitat de l'equip docent.

Infraestructura

L'aulari, els espais per fer pràctiques, les sales d'estudi i la biblioteca han configurat els punts principals d'avaluació de les infraestructures. També s'han considerat les noves tecnologies, la seguretat i la conservació de les instal·lacions i els serveis generals.

Resultats de l'avaluació

Les valoracions entre els CAI i els CAE coincideixen en els casos de la UB, la UPF i la UdG. Així, en el cas de la UPF s'ha considerat la infraestructura com a molt adequada, mentre que a la UB i la UdG s'ha valorat com a adequada. En el cas de la URV, tot i que l'avaluació interna s'ha pronunciat de forma més positiva també s'ha fet una valoració favorable de les instal·lacions.

L'EUNCET també ha tingut una valoració de les instal·lacions com a molt adequades, mentre que en el cas de l'EAE hi ha una discrepància entre els comitès en el sentit que el CAE considera poc adequades les infraestructures. Cal dir que hi ha pendent el trasllat del centre a una nova seu.

La posició més favorable en aquest punt ve determinada per la valoració que s'ha fet de l'aulari, els serveis de biblioteca i la infraestructura en noves tecnologies. De fet, d'una manera general s'ha valorat adequadament el conjunt d'espais i serveis a disposició del centre.

Propostes de millora

Tot i la qualitat de les infraestructures avaluades, els comitès d'avaluació fan una sèrie de recomanacions puntuals a cada centre tenint en compte cada situació particular.

En general, hi ha recomanacions encaminades a augmentar la confortabilitat d'algunes aules, en el sentit de millorar la ventilació, la il·luminació o la temperatura. També hi ha la recomanació de tenir en compte les infraestructures davant el desenvolupament d'un model educatiu més participatiu. En aquest sentit se suggereix l'adequació d'espais per a treballs en grup o classes més petites.

Relacions externes

En aquest apartat es considera tant la mobilitat del professorat com la de l'estudiantat (que marxa o ve en programes d'intercanvi) i l'existència de convenis institucionals vinculats a la docència o la participació en xarxes temàtiques amb ensenyaments d'altres universitats.

Resultats de l'avaluació

Les valoracions coincideixen entre els CAI i els CAE en tots els casos. La valoració majoritària és favorable, excepte en el cas de la UdG, on tant el CAI com el CAE han considerat aquesta dimensió de forma menys favorable. Això és degut principalment a la necessitat de millorar la relació amb l'entorn econòmic i social proper, i en relació amb la mobilitat de l'estudiantat.

La posició més favorable en aquest apartat clarament es troba en la satisfacció de l'alumnat que ha participat en programes d'intercanvi. Aquest aspecte es veu complementat pels resultats acadèmics dels estudiants que han estat en altres universitats en règim d'intercanvi.

També hi ha una valoració favorable de l'indicador relatiu als convenis de col·laboració institucional, que en el cas de la UPF, l'EUNCET dóna la possibilitat a una doble titulació.

Ara bé, si la satisfacció de l'estudiantat en processos d'intercanvi ha estat molt bona, s'ha de dir que hi ha una feblesa important respecte de la quantitat d'intercanvis, tant dels estudiants que marxen com dels que arriben.

Propostes de millora

Davant la insuficiència en el nombre d'intercanvis, les propostes van encaminades tant a millorar la informació sobre els programes d'intercanvi com a tractar de disposar de més fonts de finançament per als intercanvis (beques) o a promoure programes de doble titulació.

En paral·lel també es recomana, de manera genèrica, millorar la informació present a les pàgines web, sobretot la que va adreçada a estudiants estrangers.

En alguns casos se suggereix posar en marxa assignatures impartides en llengua anglesa, de manera que es pugui captar més estudiants estrangers i possibilitar alhora els intercanvis cap a altres universitats.

Un altra proposta de millora relativa als intercanvis suggereix augmentar els contactes i el nombre de places en centres de territoris de parla anglesa.

Finalment, sorprèn que, davant la baixa valoració de l'indicador referit a la mobilitat internacional del professorat, no apareguin accions de millora.

Planificació de la titulació i gestió de la qualitat

Aquest apartat té en compte l'existència i el desenvolupament d'una sèrie d'eines i estratègies destinades a assegurar la qualitat de l'ensenyament. Així, es considera tant l'existència de plans estratègics o plans de qualitat com l'estat de procediments destinats a conèixer la satisfacció dels diferents agents o la consecució d'objectius marcats. També s'analitza la coordinació docent de la titulació, el disseny de procediments de gestió o la participació dels diferents col·lectius en la gestió del centre. Finalment es considera la presència de sistemes d'informació i rendiment de comptes.

Resultats de l'avaluació

En quatre centres les valoracions dels comitès d'avaluació interna i externa coincideixen: a la URV i als dos centres adscrits la valoració és favorable, mentre que a la UB la situació és poc favorable. Tant a la UPF com a la UdG s'observen discrepàncies en la valoració, que és favorable segons els CAI i poc favorable segons els CAE. En el cas de la UB, la UPF i la UdG, els comitès d'avaluació externa posen de manifest la inexistència tant d'un pla estratègic com d'evidències sobre la gestió de la qualitat de l'ensenyament. En el moment de la publicació d'aquest informe, i com a resultat directe del procés d'avaluació, la UdG ha elaborat un pla de millora de la titulació que, juntament amb el dels altres estudis de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales (Economia i ADE), han estat el punt de partida per a l'acord bilateral recentment signat entre el rectorat i la facultat.

En aquest apartat, les diferències entre centres es troben en la posada en marxa o no d'una planificació estratègica; en aquest sentit, tant la URV com els dos centres adscrits, EAE i EUNCET, han redactat plans estratègics. D'altra banda, tot i que els mecanismes de seguiment de resultats, de satisfacció dels agents i de rendiment de comptes es consideren adequats, en general encara hi ha un camí important per recórrer.

Propostes de millora

En aquest àmbit les principals recomanacions van encaminades a potenciar els mecanismes de comunicació interns, reforçar els sistemes de coordinació mitjançant el nomenament de responsables d'àrees i desenvolupar els mecanismes interns de gestió.

D'altra banda, se suggereix dur a terme esforços per incrementar la participació del professorat i l'estudiantat en els òrgans de gestió.

EL PROGRAMA DE FORMACIÓ

El perfil de formació

Aquest apartat té com a objectiu veure quin és l'estat de definició del perfil de formació i quins són els elements interns i externs que s'utilitzen per a la seva definició (ús de referents acadèmics i professionals, i participació de diferents agents). També es determina el grau d'adequació del perfil a les necessitats acadèmiques i professionals, i finalment s'analitza fins a quin punt aquest perfil és conegut i acceptat per la comunitat universitària.

Resultat de l'avaluació

La valoració del perfil de formació com a adequat és unànime i coincident en tots els centres avaluats.

En general hi ha una posició favorable en quasi tots els indicadors, tot i que rarament se situa en una posició molt favorable. De fet, la valoració del perfil de formació com a adequada es basa sobretot en l'esforç dedicat a l'actualització dels plans d'estudi i també en els bons resultats en la inserció laboral que obtenen els graduats i graduades, cosa que es relaciona amb la bona formació que imparteixen les escoles.

La definició explícita del perfil de formació només la trobem a la UB i als dos centres adscrits, EAE i EUNCET. De fet, el cas de l'EUNCET és especialment interessant atès que està basat en estructures de centres educatius dels Estats Units i el Regne Unit. Als altres centres, tot i que compten amb un perfil de formació, la seva definició de manera explícita resta pendent.

Propostes de millora

En primer lloc se suggereix millorar la concreció del perfil professional que permeti al futur estudiantat identificar la «identitat» dels ensenyaments i evitar d'aquesta manera que sigui una titulació de pas cap a una llicenciatura. Aquest tema és d'importància màxima a l'hora de fer front al repte de la convergència europea i la nova estructura dels ensenyaments de grau.

Si bé hi ha a tots els centres una idea sobre quin és el perfil de l'ensenyament, caldria una definició explícita del mateix, com també la seva difusió entre la comunitat universitària. Als centres públics hi ha la necessitat d'augmentar la participació externa en la definició del perfil.

El programa de formació

El programa de formació s'ha analitzat tenint en compte els indicadors que fan referència a la seva funcionalitat (ciclicitat, ponderació de les àrees, o optativitat i obligatorietat). També s'observen la seqüència dels estudis, el nivell d'actualització dels programes i la seva definició i difusió. Finalment s'analitza si les demandes de treball del programa de formació s'ajusten als objectius i si la satisfacció dels usuaris i usuàries és bona.

Resultats de l'avaluació

El programa de formació s'ha valorat com a adequat a tots els centres. L'únic que cal comentar és la discrepància en el cas de l'EUNCET, on el CAE ha valorat el programa com a molt adequat, per tant per sobre de la valoració efectuada pel mateix centre, i el cas de la UdG, on el CAE no ha valorat aquest aspecte per la manca de definició explícita del perfil i els objectius del programa de formació.

En primer lloc, cal posar de manifest que recentment diversos centres han posat en marxa nous plans d'estudi. Aquests programes no han estat encara avaluats atesa la seva curta existència.

Taula 12. Estructura del pla d'estudis

Centre	Publicació al BOE	Total de crèdits	Crèdits troncal	Crèdits obligatoris	Crèdits optatius	Crèdits lliure configuració	Itineraris	Pràctiques en empreses
UB	14/01/93	210	120	9	60	21	5	Sí
UPF	22/05/99	180	108	18	36	18	7	Sí
UdG	13/11/99	180	108	30	24	18	-	Sí
URV	30/10/02	180	102	12	30	18	1	Sí
	12/02/93	210	144	0	45	21	5	Sí
EAE	30/12/98	207		151,5	34,5	21	4	Sí
EUNCET	23/05/97	207	110	50	24,5	22,5	1	Sí

Font: centres avaluats.

Nota: el centre de la UB ha posat en marxa durant el curs 2002-2003 un nou pla d'estudis. A la URV, en el moment de l'avaluació, estava vigent el pla d'estudis de 1992 i les seves dades s'han afegit en una segona línia a la fila. El pla d'estudis de 2002 va entrar en vigor el curs següent al de l'avaluació, és a dir, el 2002-2003. Tot i això, es va analitzar el seu contingut i procés de definició durant el procés d'avaluació interna per compararlo amb el del pla de 1992.

Taula 13. Oferta d'assignatures

Centre	Assignatures troncal i obligatòries	Assignatures optatives	Assignatures optatives pròpies	Crèdits optatius	Relació d'optativitat (1)	Crèdits pràctics	Pràctica obligatòria (2)
UB	26	66	66	367,5	nd	33,3	nd
UPF	26	24	24	112,5	3,1	nd	33%
UdG	16	38	38	228	5,2	87,5	34,8%
URV	22	31	31	150	5	57	43,2%
	21 (Pla de 92)	48	48	174	3,9	61,5	42,7%
EAE	23	20	20	nd	nd	nd	nd
EUNCET	29	5	5	24,5	nd	41,8	nd

(1) Crèdits optatius que s'ofereixen / crèdits optatius.

(2) Crèdits pràctics / crèdits totals troncal i obligatoris.

Nd: no disponibles

Els plans d'estudi no presenten diferències importants en tant que tots tenen una vocació generalista. Cal esmentar, però, la diferència en la distribució de crèdits entre les diferents matèries, tal com es pot veure a la taula següent relativa a primer curs. L'avaluació externa també ha posat de manifest la diferència de 30 crèdits de més a la UB que no semblen tenir una justificació clara.

Taula 13. Pes de les matèries a 1r curs (%) (obligatòries)

	UB	UPF	UdG	URV	EAE	EUNCET
Matemàtiques	19.5	22.5	26.3	17.1	10.8	22.0
Estadística	19.5	0	0	11.4	8.6	0
Teoria econòmica	17.1	15.0	21	17.1	10.8	0
Comptabilitat	14.6	7.5	15.9	17.1	15.8	8.5
Informàtica	0	12.5	10.5	0	10.8	0
Dret	14.6	22.5	15.8	25.8	15.1	16.9
Organització d'empreses	0	12.5	0	11.5	10.8	11.0
Història	7.4	0	10.5	0	8.6	0
Màrqueting / Comercial	0	7.5	0	0	0	11.0
Tècniques de comunicació	0	0	0	0	8.6	8.5
Sociologia	7.4	0	0	0	0	0
Anglès	0	0	0	0	0	22.0

Font: AQU Catalunya

En tots els casos, s'han valorat molt favorablement tant la definició dels programes en les diferents assignatures (contingut, mètode docent, mètode d'avaluació, objectius formatius, bibliografia, etc.), com la publicitat que se'n fa per tal de donar-los a conèixer. Tot i això, encara no s'ha assolit una aplicació completa que permeti una homogeneïtat formal en la definició dels programes.

En canvi, tot i que els programes ofereixen una bona formació, el pes de la formació pràctica en el conjunt del programa no és clar (la frontera entre teoria i pràctica és difusa). De fet hi ha una demanda per part de l'estudiantat per reforçar aquest darrer tipus de formació, així com el contacte amb la realitat productiva i empresarial.

En el cas dels centres adscrits, també hi ha una bona valoració dels programes, si bé l'oferta de crèdits de lliure elecció o d'optativitat és menor que en els centres propis de les universitats (tot i que aquests centres no han facilitat totes les dades respecte al desplegament del programa de formació).

Propostes de millora

Si tenim en compte que l'actual programa ve configurat per les directrius generals del pla d'estudis, les millores que es proposen passen per establir mecanismes que desenvolupin el format i l'amplitud de les pràctiques i la seva connexió amb el món de l'empresa. D'altra banda, es recomana que en l'adaptació dels plans d'estudi al nou espai europeu d'educació superior es faciliti la participació de la societat en la definició de competències transversals. Alhora cal que es faci un seguiment de les necessitats socials i professionals.

Finalment, és necessari que el volum dels continguts de les assignatures estigui d'acord amb els crèdits corresponents.

DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT

Organització educativa

L'adequació del calendari i l'horari al tipus de docència i d'estudiantat, la mida dels grups, l'organització de les pràctiques i el grau de satisfacció que mostren professorat i estudiantat sobre l'organització general de la docència són els aspectes que s'han valorat en aquest apartat.

Resultats de l'avaluació

La valoració feta pels comitès d'avaluació interna i externa coincideix pràcticament en tots els centres i s'ha valorat com a adequada. L'única variació apareix al centre de l'EUNCET, on el CAE ha valorat l'organització com a molt adequada.

En general hi ha una valoració positiva a tots els centres de l'adequació d'horaris i la seva possible compaginació amb una feina. Per al cas de la UPF, amb una organització del curs en trimestres, també hi ha una valoració favorable. Ara bé, el CAE demana que es faci atenció a possibles inconvenients derivats del ritme més intens (la dificultat d'aprofundir en certes temàtiques o la limitació del contacte entre professor/ra i alumne/a, que necessita un temps per establir-se de manera consolidada). A més, el ritme d'aprenentatge accelerat fa que de vegades s'acumulin les tasques en períodes curts.

En alguns centres s'han establert blocs d'assignatures que configuren una certa especialització i orienten l'alumne en la tria d'assignatures.

Respecte a l'organització de les pràctiques externes, cal dir que el centre de la UB és el que fa més esforç, tant pel volum d'estudiants en pràctiques com per l'àmplia oferta d'empreses disposades a acollir estudiants.

En general s'observen problemes en les assignatures obligatòries de primer, a causa de l'elevat nombre de persones matriculades (conseqüència, en part, d'un nombre elevat de repetidors i repetidores). Aquí caldria preguntar-se sobre l'aplicació d'estratègies tant per millorar el rendiment de l'estudiantat com també per aplicar, amb un criteri més rigorós, les normatives de permanència. D'altra banda, en alguns casos no hi ha control en la distribució d'alumnat per grups desdoblats, ni tractament diferenciat dels repetidors i repetidores.

Taula 15. Estudiants per grup en assignatures troncal i obligatòries

Centre	Primer curs		Primer curs (nou ingress)		Ensenyament	
	Teoria	Pràctica	Teoria	Pràctica	Teoria	Pràctica
UB	65	-	37	-	60	-
UPF	114	101	95	85	105	98
UdG	115	99	77	66	116	77
URV	114	99	51	40	110	60
Catalunya	112	97	73	62	110	94
EAE	nd	nd	nd	nd	nd	nd
EUNCET	nd	nd	nd	nd	nd	nd

Nd: dada no disponible

Propostes de millora

Com a mesures per millorar l'organització docent s'apunta la possibilitat de fer tutories a l'estudiantat amb problemes de repetició d'assignatures, identificar-ne els diferents col·lectius i crear grups específics per a ells, així com reduir els grups per facilitar el treball amb noves metodologies docents.

Una altra mesura consistiria a millorar la gestió de les pràctiques externes tant des del punt de vista informatiu com d'adequació al calendari docent, o establir sistemes de retroalimentació de la satisfacció dels participants.

En general s'apunta la necessitat tant d'establir sistemes que permetin conèixer el grau de satisfacció de l'estudiantat com d'obrir nous canals d'informació cap a aquest col·lectiu respecte a l'organització de l'ensenyament.

Metodologia

Aquest apartat avalua l'adequació de la metodologia docent als objectius de formació i la satisfacció, tant del professorat com de l'alumnat. Aquest punt també analitza el grau de desenvolupament metodològic i la incorporació de noves tecnologies docents.

En línies generals, l'avaluació mostra una adequació de les metodologies docents als objectius de formació, tot i que hi ha alguns aspectes que cal millorar. El centre que ha expressat la necessitat de fer canvis de més abast ha estat la UB, que, de fet, ha tingut una valoració d'aquest punt menys adequada per l'elevada quantitat d'alumnat per grup. A part del volum dels grups, cal dir que en aquest punt el centre no disposa de prou informació sobre el perfil de l'estudiantat que permeti una configuració metodològica adaptada als diferents perfils d'aquest col·lectiu.

En general, l'aspecte més ben valorat ha estat el suport institucional a la innovació docent. En tres casos fins i tot s'ha valorat com a molt adequat. En aquest sentit podem esmentar que hi ha diversos plans de millora de la docència i la qualitat educativa, com també l'existència d'unitats de suport a la innovació docent, encara que l'impacte de moment és limitat.

Ara bé, cal dir que de vegades les noves estratègies docents que impliquen una participació més activa de l'estudiantat o formes alternatives de treball no són prou ben rebudes per part d'un alumnat que compagina estudi i treball.

Com a aspecte negatiu, malgrat l'existència d'enquestes, hi ha poca disponibilitat de dades sobre com es desenvolupa la docència a l'ensenyament, tot i que el protocol d'avaluació demanava dades sobre el percentatge de les diferents estratègies docents.

També s'apunta que en alguns casos hi ha una baixa adequació del professorat en les classes pràctiques, que és deguda a una escassa experiència docent, combinada amb la necessitat de desenvolupar una activitat intensa en recerca.

En definitiva, tot i que es produeix una certa innovació docent i la implantació de noves tecnologies, el grau de satisfacció de l'estudiantat es manté en una posició positiva però francament millorable.

Pel que fa a la situació concreta de primer curs, s'observa que els indicadors referits a la tipologia del professorat i els materials d'estudi i consulta a disposició de l'estudiantat són els que obtenen millor valoració. Respecte del professorat, s'ha considerat positiu el fet de disposar de professorat estable a primer curs en les escoles integrades i, per al cas de les escoles adscrites, la presència important de professionals tant en la pràctica com també i especialment en la teoria.

Els materials de consulta són força adequats, però ho són en la mesura que responen a una estratègia docent basada en la classe magistral. Així, tot i que hi ha un progrés en l'aplicació de les noves tecnologies a la docència, l'avaluació encara mostra mancances. En aquest punt, el campus virtual de la UPF és un cas que cal destacar positivament.

En canvi, les mancances apareixen en els sistemes d'avaluació i en el desenvolupament d'innovació docent. D'una banda, les escoles posen de manifest que l'elevat nombre de persones per grup dificulta l'aplicació d'estratègies d'avaluació alternatives als exàmens finals. De tota manera, en aquells centres amb menys estudiants per grup o amb menys dedicació de professorat a les classes, no s'aprecia un augment de la innovació docent. Sembla que el canvi necessita reformes estructurals de més abast. De moment, la innovació docent sembla restringida a l'establiment de cursos introductoris i, en menor mesura, en l'ús de l'avaluació continuada.

Propostes de millora

L'avaluació recomana impulsar incentius a la innovació docent, la formació del professorat i l'increment dels recursos tecnològics a l'abast del professorat.

També recomana fomentar les noves tecnologies i elaborar nous materials docents adaptats que puguin ser aplicats en grups d'estudiants de dimensions menors.

Per part de l'estudiantat hi ha la demanda de més pràctiques empresarials i d'una docència adaptada a les noves tecnologies.

S'apunta també a introduir aplicacions informàtiques en matèries com Matemàtiques, Estadística, o a l'ús d'Internet.

Com ja s'ha recomanat anteriorment, caldria aprofitar la reducció d'estudiantat per posar en marxa processos de renovació metodològica o per identificar grups específics a fi d'atendre la diversitat en el procés d'aprenentatge.

Acció tutorial i d'orientació

En aquest punt s'analitza la tipologia dels serveis d'orientació a l'estudiantat i la seva adequació, tant pel que fa a la vida acadèmica com a la inserció professional. Finalment es valora el grau de satisfacció de les persones implicades en l'acció tutorial (professorat i estudiantat).

Els comitès d'avaluació interna i externa valoren de forma diferent l'adequació d'aquest àmbit en les diferents universitats. En aquest sentit, els dos centres adscrits obtenen resultats molt favorables.

Als centres públics de la UB i la URV es considera adequada l'acció tutorial, mentre que a la UPF i la UdG s'observen mancances de més abast. A la UPF no hi ha establert un sistema de tutories i es subratlla l'absència de sessions informatives sobre el perfil de formació i sobre les possibilitats del mercat laboral. A la UdG, l'estudiantat té facilitats per fer consultes al professorat, malgrat que, com a la resta d'universitats, tampoc no hi ha un sistema de tutors i tutores personals, excepte en el cas de les tutories de permanència. En aquesta universitat, tot i no ser directament un aspecte de tutoria, cal esmentar favorablement el plantejament fet respecte a l'estudiantat amb dificultats físiques.

La valoració favorable de l'acció tutorial s'obté per la tipologia i els serveis d'orientació a l'estudiantat establerts, així com pel grau d'implicació del professorat i el personal involucrat en els serveis d'orientació i tutoria. En aquest sentit, el seguiment personal de l'alumnat és un actiu que ha pesat en la valoració dels centres adscrits. La URV, tot i ser l'únic centre públic amb tutors i tutores de seguiment (a la UB hi ha tutoria de primer), necessita un replantejament d'aquest àmbit, atès que la satisfacció de l'estudiantat no és l'esperada.

En general, la satisfacció de professorat i alumnat quant a les tutories, tot i ser notable, deixa entendre que hi ha llacunes importants tant en la intensitat d'ús dels serveis de tutoria per part de l'estudiantat, com en la disponibilitat de recursos per desplegar un servei òptim.

Propostes de millora

En aquest apartat hi ha un consens important en la necessitat de potenciar l'ús de les tutories per part de l'estudiantat. S'apunta també un replantejament de les tutories per adaptar-les millor a determinat tipus d'alumne o alumna, per exemple a través del correu electrònic, la qual cosa facilitaria el contacte amb el centre de tots aquells estudiants que treballen.

Cal destacar l'organització del centre EUNCET respecte al sistema de seguiment de l'estudiantat a través de paràmetres acadèmics, però també sobre les actituds i aptituds que desenvolupa.

Activitats curriculars complementàries

La planificació de les activitats, la seva orientació cap al desenvolupament d'habilitats acadèmiques, professionals o personals, i la satisfacció de l'alumnat i el professorat han estat els eixos de la valoració en aquest apartat.

La coincidència de valoracions entre els comitès d'avaluació interna i externa ha estat completa i s'ha situat en una franja positiva, excepte en el cas de la UdG, on la disparitat entre comitès s'ha fet evident en la mesura que mentre que l'intern valorava molt positivament aquest punt, l'avaluació externa identificava deficiències pel poc desenvolupament de les pràctiques en empreses. Cal dir, però, que aquest problema està en vies de resolució.

L'indicador més ben valorat ha estat l'adequació de les activitats complementàries al desenvolupament de les habilitats de l'estudiantat. Aquí hi ha quatre centres (UB, UdG, URV i EUNCET) amb una valoració molt positiva, i la UPF i l'EAE amb una valoració positiva. De fet, el que s'ha estès aquests darrers anys és la inclusió de l'oferta complementària dins els blocs de lliure configuració.

Alguns centres han optat per orientar aquesta oferta complementària a millorar les tècniques de gestió i informàtica.

Per contra, la debilitat apareix quan es considera la disponibilitat de temps per participar en activitats d'ordre cultural i associatiu dins la facultat, o en la pròpia gestió del centre, com ja s'ha comentat.

Propostes de millora

En general hi ha una recomanació encaminada a planificar i gestionar de manera més efectiva aquest tipus de formació perquè la pugui aprofitar una part més àmplia de l'estudiantat.

En altres casos se suggereix traslladar continguts –especialment les habilitats– de la lliure elecció a les assignatures regulars de l'ensenyament (idiomes, tecnologies de la informació, tècniques de comunicació).

ESTRATÈGIES D'AVALUACIÓ I QUALITAT DELS RESULTATS ACADÈMICS

Àmbit acadèmic

Aquest punt conté tant els resultats de la valoració de les estratègies d'avaluació acadèmica com els resultats acadèmics assolits per l'estudiantat en el seu procés d'aprenentatge.

Quant a la valoració de les estratègies d'avaluació de l'estudiantat, cal posar de manifest que les han considerat adequades tots els CAI.

La coincidència és plena amb els CAE excepte en el cas de l'EUNCET i la UdG; en el primer cas el CAE s'inclina per una valoració superior a causa del seguiment que es fa de l'estudiant i a la validació externa dels programes i dels exàmens mitjançant la Universitat de Gal·les. En el cas de la UdG, el CAE en fa una valoració menys adequada vinculada a un descontentament de l'alumnat en relació amb els nivells d'exigència alts de certes assignatures.

L'aspecte més ben valorat ha estat en relació amb la bona reglamentació i informació que té l'estudiantat sobre el funcionament de l'avaluació acadèmica, tot i que hi ha una feblesa en el canal per fer-li arribar aquesta informació.

En el cas de la UB, la URV i l'EAE, l'opinió, bé del professorat, en alguns casos, bé de l'estudiantat, en d'altres, sobre l'adequació de les formes d'examen a la naturalesa del programa s'ha considerat un aspecte per millorar.

En canvi, a la UPF, la feblesa va lligada a la informació sobre la reglamentació acadèmica de l'avaluació a disposició de l'estudiantat i dels canals d'informació perquè pugui prendre decisions estratègiques sobre l'avaluació.

D'altra banda, no es disposa de dades concretes sobre les estratègies d'avaluació, malgrat que el protocol d'avaluació sol·licitava informació quantitativa sobre els percentatges d'ús de les diferents proves d'examinació. Això representa una mancança important a l'hora de prendre decisions concretes sobre les estratègies docents i avaluatives dels estudiants.

Sobre els resultats acadèmics, cal subratllar que és una de les dimensions amb una valoració més feble. Ara bé, els resultats no es poden analitzar sense tenir en compte els factors que els determinen o bé sobre la base dels objectius formulats pel centre. De fet, aquesta ha estat una de les causes de les discrepàncies entre els comitès d'avaluació interna i els d'avaluació externa.

Des del punt de vista intern, el centre més ben valorat ha estat l'EAE. També han obtingut una valoració favorable la UPF, la URV i l'EUNCET.

Des de la perspectiva del CAE, la millor valoració l'obtenen la UPF i l'EUNCET. Els resultats també es valoren com a adequats a la URV i a l'EAE. En canvi, tant a la UB com a la UdG els resultats s'han avaluat desfavorablement.

La valoració positiva està referida a taxes d'èxit i rendiment, però també es tenen en compte les notes d'accés al centre o la intensitat del treball de l'estudiantat. Cal advertir, així mateix, que els resultats són fruit del grau d'exigència en les proves d'avaluació i que aquesta exigència pot o no respondre a criteris de qualitat.

A banda dels resultats acadèmics, un altre aspecte feble ha estat la poca quantitat d'estudiantat amb estades a l'estranger i amb pràctiques en empreses. Aquí, però, és la UB la que ha obtingut una valoració més positiva, ja que resulta adequada la posició d'ambdós factors.

L'anàlisi de la quantitat de crèdits de què es matricula l'estudiantat respecte als crèdits teòrics als quals cal matricular-se (total dels crèdits de cada curs) mostra una presència important de l'estudiantat a temps parcial, excepte a la UPF. A la UdG, la URV i l'EUNCET la matrícula es troba al voltant del 80% de la teòrica. El cas extrem és el de la UB, on la matrícula real és el 64% de la teòrica, la qual cosa té efectes importants sobre el ritme de graduació de l'estudiantat.

Taula 16. Grau d'activitat de l'estudiantat

Centre	Curs	Crèdits teòrics en què s'ha de matricular cada estudiant	Crèdits matriculats per estudiant
UB	1999-2000	70	46,4
	2000-2001	70	45,1
UPF	1999-2000	60	57,3
	2000-2001	60	56,6
UdG	1999-2000	60	49,5
	2000-2001	60	49,9
URV	1999-2000	70	56,2
	2000-2001	70	56,1
Catalunya	1999-2000	64,8	52,8
	2000-2001	63,6	49,4
EAE	1999-2000	69	71
	2000-2001	69	60,4
EUNCET	1999-2000	69	60,2
	2000-2001	69	57,2

Taula 17. Resultats acadèmics de les assignatures obligatòries: taxa d'èxit a la primera convocatòria: aprovats / presentats. Taxa de rendiment: aprovats / matriculats

Centres	Curs	Taxa d'èxit a 1r curs	Rendiment a 1r curs	Taxa d'èxit en l'ensenyament	Rendiment en l'ensenyament
UB	1999-2000	45,8	39,6	49,3	44,5
	2000-2001	45,1	40,7	50,8	45,3
UPF	1999-2000	70,4	75,6	75,5	78,4
	2000-2001	74,8	75,4	74,9	76,8
UdG	1999-2000	55,2	57,7	54,3	56,5
	2000-2001	53,7	48,4	54,5	51,4
URV	1999-2000	56,5	41,0	58,6	49,6
	2000-2001	51,2	36,5	55,5	45,2
Catalunya	1999-2000	56,2	48,3	58,3	52,6
	2000-2001	51,3	46,4	53,4	50,1
EAE	1999-2000	nd	nd	nd	-
	2000-2001	86	39	70	40
EUNCET	1999-2000	nd	nd	nd	-
	2000-2001	71	38	70	40

Nd: dada no disponible

La taxa d'èxit és baixa, excepte en els casos de la UPF i els dos centres adscrits, malgrat les dades incompletes. En canvi, quan analitzem el rendiment les dades són baixes o molt baixes excepte en el cas de la UPF. En aquest cas, dels centres adscrits sorprenen les baixes taxes de rendiment (40%).

Respecte als nivells d'excel·lència en les qualificacions de l'estudiantat, com es pot veure hi ha una variabilitat important en les qualificacions dels graduats i graduades. Les raons d'aquesta situació, però, no són explicables de forma immediata.

Taula 18. Mitjana de qualificació dels graduats i graduades (interval 1-4)

Centre	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
UB	1,35	1,33	1,32	1,31	1,29
UPF	1,51	1,56	1,51	1,57	1,52
UdG	-	1,6	1,4	1,4	1,2
URV	1,4	1,3	1,4	1,4	1,3
EAE	nd	nd	nd	nd	nd
EUNCET	1,54	1,48	1,36	1,33	1,37

Nd: dada no disponible

La durada de l'estudi és elevada pels factors ja comentats: grups nombrosos, disponibilitat de temps per part de l'estudiantat, notes d'accés limitades, escassa innovació docent malgrat les polítiques de suport, etc. En aquest punt, la situació de la UB i la URV no és gens favorable atès que les taxes de graduació són francament millorables (a la UB només el 2% de

l'alumnat que entra als estudis acaba en el temps previst). El cas de la URV no és millor, ja que després de sis anys només una de cada tres persones ha obtingut el títol. Tot i que hi ha un nombre important d'alumnat que treballa, i per tant és bàsic que les facultats identifiquin l'estudiantat a temps parcial, caldria una anàlisi més aprofundida de les causes d'aquests valors.

Taula 19. Durada mitjana dels estudis per persona titulada (anys)

Centre	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
UB	5,22	5,71	6,03	6,35	6,42
UPF	-	3,42	3,46	3,45	3,51
UdG	nd	2,7	3,3	4,1 (Pla de 1995) 1,0 (Pla de 1999)	6,0 (Pla de 1995) 2,0 (Pla de 1999)
URV	4,28	4,68	5,02	5,14	5,42
EAE	nd	nd	nd	nd	nd
EUNCET	nd	nd	3	3,2	3,7

Nd: dada no disponible

Taula 20. Situació de les cohorts el curs 2000-2001

Centre	Curs	Persones matriculades	Persones graduades en t	Persones graduades en t+1	Persones graduades en t+3 (1995-1996) en t+2 (1996-1997)	Persones que no s'han graduat
UB	1995-1996	897	19	82	181	615
	1996-1997	891	18	66	129	678
UPF	1995-1996	303	158	72	15	58
	1996-1997	324	164	61	19	80
UdG	1995-1996	399	112	76	65	146
	1996-1997	376	82	82	47	165
URV	1995-1996	331		109 (total)		222
	1996-1997	322		52 (total)		270
EAE	1995-1996	nd	nd	nd	nd	nd
	1996-1997	nd	nd	nd	nd	nd
EUNCET	1995-1996	nd	nd	nd	nd	nd
	1996-1997	194	147	9	5	33

Nd: dada no disponible

Propostes de millora

Les accions per millorar els resultats acadèmics són de gran abast i afecten la manera global d'organitzar l'ensenyament. L'aplicació de moltes de les accions de millora anteriorment descrites contribuirien de manera efectiva a millorar els resultats acadèmics.

Puntualment, el reforç de les tutories permetria aconseguir millors resultats, sobretot a l'hora de planificar l'activitat acadèmica de l'estudiantat que treballa. També cal una adaptació de les metodologies docents als perfils de l'estudiantat existent.

Àmbit professional

L'anàlisi d'aquest punt ha tingut en compte les estratègies d'avaluació dels resultats professionals i els mateixos resultats d'inserció laboral obtinguts. Així mateix, és important subratllar que per primera vegada les titulacions avaluades han pogut comptar amb dades sobre inserció laboral homogènies. Aquestes dades es van obtenir en una enquesta de caire universal (20.000 persones graduades del curs 1997-1998 de Catalunya) que va dur a terme AQU Catalunya durant l'any 2001.

Respecte a les estratègies, cal comentar que els CAE han valorat com a adequada aquesta dimensió, excepte a la UB i a l'EAE, en què no s'han pronunciat.

En canvi, els CAE tenen una visió menys positiva d'aquest aspecte en la mesura que només la UPF i la URV obtenen una valoració adequada, tot i que és la UPF, amb la realització d'estudis sobre seguiment de persones graduades, la que disposa d'un instrument més pertinent.

La mancança principal en aquest àmbit prové de la poca connexió que hi ha entre les fonts documentals disponibles en relació amb la inserció professional i la presa de decisions pel que fa al programa de formació.

Respecte als resultats d'inserció professional, cal comentar que en tots els casos la valoració és positiva, tot i que hi ha certes discrepàncies entre els CAE i els CAI en relació amb el grau positiu d'aquesta adequació. Per part de l'avaluació externa, la valoració és favorable en tots els casos excepte a l'EUNCET, que ha estat molt favorable. Malgrat que no disposem de dades homogènies com en els centres públics, el fet que es formi les persones titulades en creació d'empreses ha estat molt ben valorat.

La inserció dels graduats i graduades és bona, com es pot veure a les taules següents, tot i que prop del 29% treballen en llocs on no se'ls demana cap titulació universitària i el percentatge de contractació fixa no supera el 77,66% tres anys després d'haver acabat els estudis. A més, cal tenir en compte que un percentatge important dels graduats i graduades ja tenen feina abans d'acabar.

Taula 21. Inserció dels graduats i graduades

Centre	Persones enquestades	Percentatge de persones ocupades	Percentatge de persones ocupades abans d'acabar els estudis	Contracte fix en el moment de l'enquesta	Satisfacció amb el contingut de la feina actual (d'1 a 7)
UB	195	94	67,2	77,7	5,13
UPF	131	92	52,3	70,9	5,40
UdG	103	91,1	68,4	61,0	5,13
URV	110	94,5	41,3	61,5	5,34
Catalunya	739	93	63,7	69,3	5,19

Font: enquesta d'inserció laboral AQU Catalunya 2002.

Taula 22. Requisits per a la feina actual

Centre	Percentatge de persones titulades en Ciències Empresarials		Percentatge de persones amb titulació universitària		Percentatge de persones sense titulació	
	Funcions pròpies	Funcions no pròpies	Funcions pròpies	Funcions no pròpies	Funcions pròpies	Funcions no pròpies
UB	39,9	5,2	13,5	9,3	16,1	16,1
UPF	61,7	7,0	14,8	6,2	4,7	5,5
UdG	41,9	7,5	5,4	7,5	11,8	25,8
URV	44,5	12,9	12,7	4,9	10,9	13,9
Catalunya	44,6	7,6	12,1	6,9	10,4	18,5

Font: enquesta d'inserció laboral AQU Catalunya 2002.

Propostes de millora

En aquest àmbit la recomanació més generalitzada està enfocada a reforçar les fonts documentals sobre l'estat d'inserció professional dels graduats i graduades i a coordinar aquestes anàlisis amb la millora contínua del programa i de les assignatures. En paral·lel, es recomana augmentar la connexió amb els sectors empresarials a l'hora d'identificar les habilitats necessàries que han d'assolir els graduats i graduades.

Àmbit personal

Aquest punt ha tingut en compte tant les estratègies seguides per avaluar el resultat personals de l'estudiantat com la satisfacció dels graduats i graduades en relació amb les seves capacitats per resoldre problemes, planificar treballs, treballar en equip o la seva iniciativa personal.

Resultats de l'avaluació

En aquest àmbit no hi ha hagut pronunciaments simultanis de comitès d'avaluació interna i externa, excepte en el cas dels centres adscrits. A la UB i a la UPF, els comitès no han valorat les estratègies d'avaluació dels resultats personals davant l'absència d'instruments. En canvi, la valoració ha estat molt adequada a l'EUNCET per l'ús d'estratègies d'avaluació i ha estat adequada a l'EAE pel seguiment de l'alumnat. A la resta de centres l'estat de la qüestió s'ha de valorar desfavorablement.

Respecte als resultats personals, la situació és també força feble atès que no hi ha dades que permetin valorar-los. Així, els comitès d'avaluació només han valorat de manera adequada els centres adscrits i en menor mesura el centre de la UPF.

Propostes de millora

A banda de l'establiment d'un seguiment de resultats personals de l'ensenyament, hi ha altres propostes tant en la línia de millorar el coneixement de la realitat com per emprendre mesures que incrementin la satisfacció de l'estudiantat amb els resultats obtinguts.

D'una part, algun centre proposa fer un estudi del perfil professional basat en els coneixements tècnics i les habilitats personals requerides per a l'exercici de la professió.

Així mateix, es recomana dissenyar una oferta pedagògica amb activitats formatives de caràcter personal que poden influir positivament en el desenvolupament del estudi i en la vida professional posterior.

Caldria introduir en el currículum objectius de formació personal dels estudiants (lideratge, empatia) i obrir un debat sobre l'ús de recursos nous en el procés d'ensenyament-aprenentatge que permetin superar les classes magistrals passives, o l'ús de proves de tipus test mitjançant la introducció d'un ensenyament que es basi més en l'estudi de casos.

Finalment es proposa l'acostament al model europeu proposat per la Declaració de Bolonya i el seu paradigma docent.

Educació Social i Psicopedagogia a la Universitat de Lleida

INTRODUCCIÓ

Les titulacions d'Educació Social i Psicopedagogia s'han avaluat en el marc del programa 2000 de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya. El procés d'avaluació s'ha fet de manera conjunta, tant des d'un punt de vista intern com des del punt de vista extern, ja que ambdós ensenyaments pertanyen a la mateixa facultat i comparteixen instal·lacions i professorat. Per això, l'informe d'ambdues titulacions es presenta en un sol capítol i en alguns apartats es destaquen els aspectes particulars de cada ensenyament.

La fase d'avaluació interna va començar amb la constitució del Comitè d'Avaluació Interna (CAI) i va acabar amb el lliurament de l'informe extern el mes d'abril de 2001. En el CAI hi havia una representació adequada de professorat, alumnat i personal d'administració i serveis.

Un mateix Comitè d'Avaluació Externa (CAE) va visitar totes dues titulacions durant el mes d'octubre de 2001. L'informe extern, però, no es va trametre fins al mes de novembre de 2002, amb l'incompliment dels terminis de lliurament fixats per AQU Catalunya. Aquest fet pot haver condicionat el procés, ja que la facultat no n'ha pogut disposar per fer el pla de millores fins a un any després de l'avaluació; d'altra banda, aquest retard fa que les dades que es presenten a continuació no tinguin l'actualitat desitjable. En el CAE hi havia professors d'altres universitats, un professional d'Educació Social i un expert en els processos d'avaluació.

En general, el procés d'avaluació s'ha desenvolupat de manera satisfactòria i en un clima de col·laboració entre ambdós comitès. Tanmateix, el CAE alerta del fet que la planificació i l'avaluació, tot i la voluntat dels responsables de la facultat d'incardinar-les, s'han dut a terme paral·lelament, de manera que l'objectiu de

l'avaluació (la millora) no ha estat assumit plenament dins la facultat. Finalment, es detecta la necessitat que hi hagi una unitat tècnica que doni suport als processos d'avaluació (completar dades de les taules, afavorir la implicació i participació de la comunitat en el procés, etc.).

CONTEXT INSTITUCIONAL

Els ensenyaments d'Educació Social i Psicopedagogia s'imparteixen, juntament amb els de Magisteri, a la Facultat de Ciències de l'Educació, situada al campus de la Caparrella de la Universitat de Lleida. Els motius que van impulsar els estudis són de diversa índole. D'una banda, Educació Social donava resposta a la necessitat de disposar de professionals de l'àmbit de l'educació no formal, i, de l'altra, Psicopedagogia permetia transformar l'escola en facultat i, a més, atenia la necessitat d'implantar estudis de segon cicle en l'àmbit educatiu a Lleida.

El fet que la facultat actual de Ciències de l'Educació sigui l'hereva de l'antiga Escola Universitària de Formació del Professorat d'EGB, té, en opinió del CAE, conseqüències positives, com ara el pes específic de la facultat dins la Universitat de Lleida (el professorat representa el 13% del total de la UdL), però en té també de negatives, com ara que la inèrcia de molts anys de formació del professorat en educació formal obstaculitza el desenvolupament d'àmbits no formals, o el fet que la vessant docent del professorat estigui més consolidada que la investigadora.

A Catalunya, s'imparteix Educació Social a la UB, la UAB, la UdG i la UdL, i Psicopedagogia a la UB, la UAB, la UdL, la UOC, la URL i la UVic.

Taula 1. Dades generals de la Universitat de Lleida. Curs 1998-1999

	Educació social, UdL	Psicopedagogia, UdL
Alumnat de l'ensenyament	205	249
Alumnat de l'ensenyament a tot Catalunya	1.306	763
Total d'alumnat matriculat a la UdL	9.064	
Alumnat de cycle curt a la UdL	4.624	
Alumnat de 2n cycle a la UdL	1.562	
Percentatge d'alumnat d'Educació Social respecte al total de l'alumnat de 1r cycle de la UdL	4,4%	-
Percentatge d'alumnat de Psicopedagogia respecte al total de l'alumnat de 2n cycle de la UdL	-	16%
Percentatge d'alumnat d'Educació Social respecte al total de l'alumnat d'Educació Social a Catalunya	16%	-
Percentatge d'alumnat de Psicopedagogia respecte al total de l'alumnat de Psicopedagogia a Catalunya	-	33%

Els estudiants d'Educació Social suposen el 4,4% de l'alumnat de cycle curt de la UdL i el 16% de l'alumnat de la titulació a Catalunya. Psicopedagogia té el 17% de l'alumnat de 2n cycle de la UdL i manté una posició important a Catalunya, ja que hi ha matriculat un terç de l'estudiantat d'aquest ensenyament.

La diplomatura d'Educació Social es va iniciar a la Facultat de Ciències de l'Educació el curs 1992-1993; actualment té uns 195 alumnes i cada any se'n graduen uns 80. La llicenciatura de Psicopedagogia es va iniciar el curs de 1995-1996, té uns 240 alumnes i cada any se'n graduen uns 80.

En relació amb la inserció laboral, un estudi realitzat per professorat i alumnat d'Educació Social de les promocions de 1994-1995 i 1995-1996 sobre 84 persones titulades en aquesta disciplina va mostrar una inserció elevada: el 83% dels enquestats estava treballant, dels quals el 62% (és a dir, 41 persones enquestades) desenvolupava tasques relacionades amb la titulació. De l'estudi també cal destacar el fet que el 7% havia trobat feina a través del Pràcticum.

L'ACCÉS A L'ESTUDI

Pel que fa a Educació Social, si bé les primeres promocions integraven alumnat amb certa experiència laboral en aquest àmbit, alguns d'ells graduats, actualment gairebé tots els alumnes provenen de l'ensenyament secundari (batxillerat: 60%; formació professional: 30%). El 77% de l'alumnat va escollir els estudis en primera opció, i quasi nou de cada deu estudiants són dones. El CAE comenta que, tot i tenir un accés poc selectiu (només el 4% té una nota d'entrada superior al 7), s'observa un ampli percentatge d'alumnat amb una vocació clara pel títol i el seu desenvolupament professional.

La via d'accés de Psicopedagogia implica estar en possessió de diplomatures o llicenciatures. La gran majoria d'alumnat prové del contingent acabat de diplomar en Magisteri o Educació Social, i és femení (86%). A causa de l'elevat nombre de peticions inicials per cursar-lo s'ha establert una prova de nivell, per la qual cosa la motivació de l'alumnat encara és més evident.

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

	Via accés PAU				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Educació Social, UdL	5,85	5,97	5,95	5,99	5,89
	Via accés FP				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Educació Social, UdL	7,23	7,36	6,95	7,16	7,17

Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 1998-1999

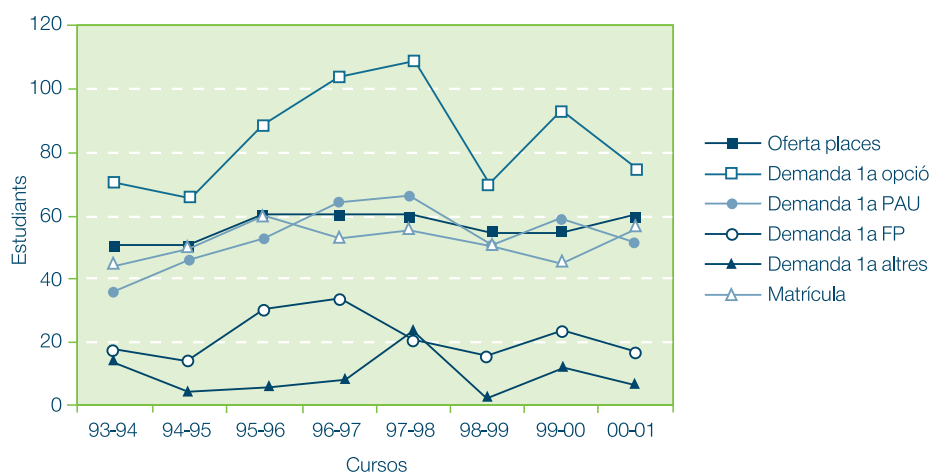
Titulació	Places ofertes	Demanda global	Ràtio demanda / oferta	Demanda en 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	Altres	
Educació Social, UdL	60	50	0,83	33	17	59
Psicopedagogia, UdL	100	138	1,38	-	-	95

Places ofertes a Catalunya en universitats públiques (1998-1999): Educació Social: 1.306; Psicopedagogia: 678.

Demanda en primera opció a Catalunya (1998-1999): Educació Social: 688.

Si bé l'evolució de la quantitat i qualitat de l'accés sembla estable, el CAE creu convenient que el centre dugui a terme una anàlisi prospectiva i que es desenvolupi una política activa de captació de l'alumnat.

Gràfic 1. Demanda d'accés a la titulació d'Educació Social a la UdL. Període 1993-2001

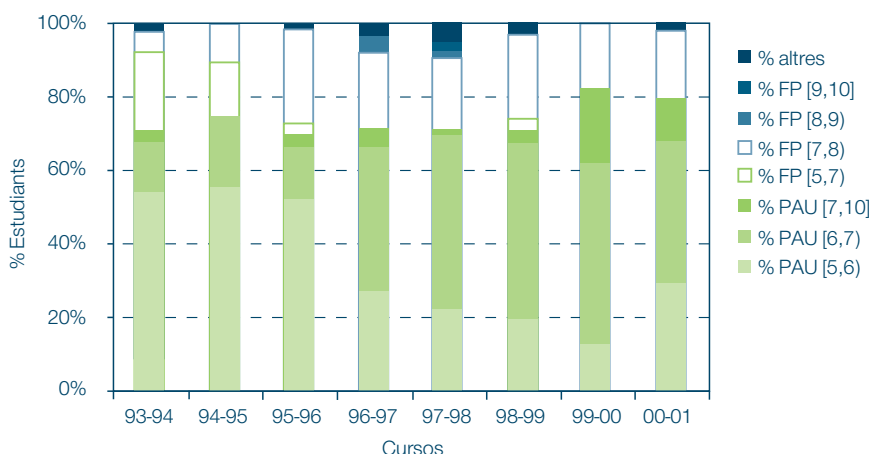

Taula 4. Distribució de l'alumnat de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	Curs 1996-1997			Curs 1997-1998			Curs 1998-1999		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
Educació Social, UdL	38,5%	53,8%	7,7%	30%	67,5%	2,5%	30%	65%	5%

Titulació	Via d'accés FP								
	Curs 1996-1997			Curs 1997-1998			Curs 1998-1999		
	[5-7]	[7-8]	>8	[5-7]	[7-8]	>8	[5-7]	[7-8]	>8
Educació Social, UdL	-	87,7%	14,3%	-	84,6%	15,4%	15,4%	84,6%	-

Gràfic 2. Distribució de l'alumnat de 1r curs per notes i via d'accés de la titulació d'Educació Social a la UdL. Període 1993-2001

FITES, OBJECTIUS I PLANIFICACIÓ

No hi ha un document en el qual es defineixin els objectius de les titulacions. L'únic document explícit on consten són les disposicions ministerials; el CAI afirma que aquestes van ser considerades com a referent prou vàlid i que no calia especificar-los més.

En el cas de Psicopedagogia, a partir del RD 916/1992, de 17 de juliol, una comissió va fer un estudi previ per definir les funcions generals i específiques de l'especialista en aquesta disciplina.

En el cas d'Educació Social, segons el RD 1420/1991, de 30 d'agost, es creen tres itineraris que responen als camps d'estudi: educació d'adults (inclosa la tercera edat), inserció social de persones desadaptades i minusvàlides, i acció socioeducativa.

Tanmateix, no s'ha fet cap estudi sobre el perfil de formació que demana el mercat de treball. En aquest sentit, l'alumnat reclama definir un perfil dels especialistes en Educació Social i Psicopedagogia que suposi una guia prou general per tal que els objectius de les diferents assignatures puguin convergir.

No hi ha mecanismes de revisió dels objectius de cap de les dues titulacions, a banda dels procediments d'avaluació i revisió del Consell d'Universitats i d'AQU Catalunya. La voluntat manifestada pels membres del CAI i pel professorat de la facultat és aprofitar l'avaluació per dur a terme la revisió.

EL PROGRAMA DE FORMACIÓ

En termes generals, els dos plans d'estudi es consideren adequats pel que fa al contingut; tot i així, tenen dues mancances comunes que cal assenyalar: d'una banda, no està desenvolupada la branca d'educació no formal, fet que comporta que a la pràctica els estudis siguin vistos com una extensió de Magisteri, i de l'altra, hi ha una escassa optativitat, que és més gran en el cas d'Educació Social que de Psicopedagogia. Ambdós comitès afirmen que el fet que l'oferta d'assignatures (obligatòries, optatives i de lliure elecció) es faci sobre la base del professorat preexistent limita molt l'adequació a un currículum formatiu ideal en totes dues titulacions.

Els programes de les assignatures expliciten els objectius, els temaris, la metodologia, els sistemes d'avaluació i la bibliografia recomanada. Es poden obtenir a la copisteria de la facultat a l'inici del curs acadèmic, o a la web de la Universitat de Lleida. Caldria trobar mecanismes per a l'actualització de la guia docent informatitzada.

La Junta de Facultat és l'estructura central de presa de decisions de les dues titulacions. Per tal d'optimitzar la presa de decisions, cada titulació té una coordinació, que és la responsable de l'organització i el funcionament de la titulació: coordinar l'elaboració del pla docent, vetllar per l'actualització del pla d'estudis, etc. Aquesta figura és indispensable ja que el 39% del professorat depèn de departaments externs a la facultat; tanmateix, es reconeix que les seves funcions sovint no passen de l'àmbit del pràcticum, de manera que la coordinació del professorat és escassa i caldria millorar-la.

El pla d'estudis d'Educació Social, vigent des de 1991, té un volum global de 212 crèdits repartits en tres anys. El 71% són obligatoris (150), el 19% són optatius (40) i el 10% restant es reserva a la lliure configuració per part de l'estudiantat. La docència de troncal i obligatòries es concentra al matí, i es permet escollir les optatives a la tarda.

L'escola es presenta com una opció vocacional i es concreta en tres itineraris: tercera edat, marginació i món del lleure i animació. Tot i que es valora positivament el plantejament en tres itineraris, es constata que al llarg dels anys no s'han consolidat i, en canvi, es manté una única línia basada en l'assistència a la infància; segons l'alumnat, hi ha dificultats per incloure temes o assignatures d'educació no formal. D'altra banda, l'estudiantat reclama més coneixement del món professional per part del professorat. Això s'atribueix al pes de Magisteri dins la Facultat de Ciències de l'Educació.

El CAE recomana que s'aprofiti la tradició en l'àmbit de la disminució psíquica a les comarques de Lleida. Pel que fa als itineraris i a la manca de professorat especialitzat que els pugui impartir, proposa que això es faci a través de seminaris amb crèdits de lliure elecció, amb la docència de professionals acreditats en actiu, la qual cosa reforçaria el contacte amb els diferents àmbits professionals.

Pel que fa al dèficit d'optatives, tant l'alumnat com el professorat creuen que es podrien ampliar a partir d'assignatures de Magisteri, però el CAE considera que caldria desenvolupar-les sobre la base d'una reflexió de les perspectives de lloc de treball i les tasques que han de desenvolupar les futures persones titulades.

El pla d'estudis de Psicopedagogia, vigent des del curs 1995-1996, té un volum global de 150 crèdits, amb una durada de dos anys. El 78% són obligatoris (117), el 12% són optatius (18) i el 10% restant es reserven a la lliure configuració per part de l'estudiantat. L'horari lectiu és en torn de matí, la qual cosa dificulta la compaginació amb el treball i la compatibilitat amb els horaris de pràctiques. Ambdós comitès proposen duplicar el torn lectiu, de manera que es facilitaria que amplis sectors professionals poguessin accedir al títol.

Pel que fa a la dimensió pràctica del pla de formació, Educació Social inclou 32 crèdits de pràctiques, mentre que Psicopedagogia n'inclou 12 (distribuïts en dos pràcticums de sis crèdits cadascun). L'organització, coordinació i seguiment van a càrrec de la Comissió de Pràctiques de la Facultat (vicedegà/ana amb funcions de cap d'estudis, coordinadors/es de les titulacions i representants de l'estudiantat).

Taula 5. El programa de formació

	Educació Social, UdL	Psicopedagogia, UdL
Publicació al BOE	13 de juliol de 1993	14 de juny de 1996
Anys de durada	3	2
Pla d'estudis		
Crèdits troncal i obligatoris	150	116
<i>Teoria</i>	74	68
<i>Pràctica</i>	76	48
Crèdits optatius (b)	40	18
Crèdits de lliure elecció	22	15
<i>Total</i>	212	150
Grau mínim de practicitat	50%	41%
Assignatures optatives ofertes	14	15
Assignatures optatives pròpies (a)	14	15
Percentatge d'assignatures optatives al pla d'estudis	66%	55%
Relació d'optativitat (a/b)	1,64	4,25
Projecte final de carrera / Pràcticum	Sí	Sí
Pràctiques en empreses	Sí	Sí

El pràcticum d'Educació Social es desenvolupa l'últim curs. Cada any s'edita una guia per al professorat o tutors i tutores del centre i una altra per a l'alumnat on s'especifiquen els objectius, els continguts, l'estructura de la memòria de pràctiques, les formes de tutoria, els sistemes d'avaluació, etc.

El pràcticum de Psicopedagogia es cursa durant el segon curs i es desenvolupa en equips d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP) o en institucions (presons, centres d'educació social, etc.). La dificultat per trobar centres de pràctiques comporta nombroses dificultats en l'organització, de manera que l'alumnat es matricula sense saber quins dies haurà d'anar al centre. El CAE proposa posar en marxa un laboratori psicopedagògic a la facultat que oferiria serveis a l'exterior i alhora facilitaria l'accés a les pràctiques.

DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT

Pel que fa a Educació Social, destaca la utilització de metodologies docents molt variades. S'opta poc sovint per les classes magistrals a favor de l'exposició de l'alumnat, grups de discussió i la utilització de mètodes audiovisuals. L'alumnat viu molt positivament els treballs que es desenvolupen en grup, tot i que voldrien que el professorat en fes més seguiment.

A Psicopedagogia, la classe magistral és la metodologia docent més emprada, fet que el CAE creu contradictori en un segon cycle, on caldria fomentar la participació del alumnat en la reflexió i elaboració de les activitats formatives. L'estudiantat reclama més debat i participació en les classes, així com més activitats extraescolars (constitució de grups de recerca, assistència a conferències, comentaris de llibres, etc.).

La facultat té dos tipus de tutories: les d'assignatura i les de pràcticum. La primera està destinada a la resolució de dubtes sobre la matèria que el professorat imparteix a classe i s'empra, bàsicament, quan s'apropen els exàmens. Amb la finalitat de millorar l'actual sistema, es planteja potenciar les tutories per correu electrònic o bé la creació de seminaris en els quals s'oferís un servei d'orientació acadèmica o laboral. Pel que fa a les tutories del pràcticum, el CAE comenta que són viscudes molt positivament per part de l'alumnat, tot i que l'estudiantat d'Educació Social reclama que el tutor o tutora de facultat conegui millor l'àmbit al qual l'envien a fer pràctiques per tal d'evitar xocs o incomprendiments entre la facultat i els centres de pràctiques.

L'avaluació dels aprenentatges es basa en una combinació de criteris: assoliment dels continguts treballats a l'assignatura, participació a la classe, assistència, treballs, etc. A Educació Social el 81,3% fa avaluació final, mentre que a Psicopedagogia el 54% fa avaluació continuada. Tant el CAI com el CAE creuen que cal millorar la coordinació entre el professorat quant als continguts per impartir i els treballs per proposar, a fi d'evitar interferències i dobles demandes.

Taula 6. Distribució de l'alumnat. Curs 1999-2000

	Educació Social, UdL	Psicopedagogia, UdL
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r curs</i>		
Teoria	55	-
Pràctica	-	-
<i>Mitjana d'alumnat per grup a 1r cicle</i>		
Teoria	56	-
Pràctica	-	-
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 2n cicle</i>		
Teoria	-	96
Pràctica	-	-
<i>Mitjana d'alumnat de nou ingrés per grup de 1r curs</i>		
Teoria	45	-
Pràctica	-	-
<hr/>		
Total d'alumnat	205	249
Alumnat equivalent a temps complet	169,05	217,5

Els resultats acadèmics són bons en totes dues titulacions i no hi ha matèries que facin dilatar en el temps l'obtenció del títol. El percentatge d'aprovat oscil·la del 63% al 87% a Educació Social, i del 74% al 92% a Psicopedagogia. L'alumnat manifesta que els estudis no són difícils, però tampoc fàcils, ja que requereixen esforç sobretot pels treballs que s'han d'elaborar.

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 1999-2000

	Educació Social, UdL	Psicopedagogia, UdL
<i>Taxa d'èxit a 1r curs</i>		
1a convocatòria	73%	-
2a convocatòria	87%	-
<i>Taxa d'èxit a 1r cicle</i>		
1a convocatòria	84%	-
2a convocatòria	85%	-
<i>Taxa d'èxit a 2n cicle</i>		
1a convocatòria	-	86%
2a convocatòria	-	73%
<i>Rendiment acadèmic</i>		
1r curs	74%	-
1r cicle	83%	-
2n cicle	-	79%
Mitjana d'alumnat titulat (1996-1999)	62	58
Taxa de graduació (en tant per u)	nd	nd

Nd: dades no disponibles

El CAE recomana, però, augmentar els nivells d'exigència per tal d'incrementar la motivació dels estudiants, empènyer-los a un assoliment superior i, d'aquesta manera, revalorar la carrera.

Pel que fa a l'estudiantat, està reglamentada la seva participació en els òrgans de govern de la facultat (Junta de Govern, Comissió Permanent i Equip de Deganat), dins de la comissió d'estudis de cada titulació i en els dos departaments de la facultat. Ambdós comitès creuen que caldria incrementar la participació de l'estudiantat, especialment dins dels òrgans de la mateixa facultat.

PROFESSORAT

En general, el volum i la tipologia del professorat són adequats a les necessitats dels títols. Gran part del professorat imparteix docència en altres titulacions (Magisteri, Geografia, Història, etc.).

Es detecta la necessitat d'una política de desenvolupament professional enfocada a cobrir les necessitats dels títols impartits i assolir un percentatge més alt de professorat doctor. El CAE recomana més presència de professionals en la categoria de professorat associat; d'aquesta manera es milloraria la connexió amb el món professional.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 1999-2000

	Educació Social, UdL	Psicopedagogia, UdL
Professorat ordinari	62,6%	62,6%
Catedràtics/ques d'universitat	-	-
Titulars d'universitat	1,8	32,4
Catedràtics/ques d'escola universitària	14,6	13,5
Titulars d'escola universitària	46,1	16,6
Professorat associat	37,4	37,4
Altres	-	-

INSTAL·LACIONS

Les instal·lacions es valoren adequadament, especialment pel que fa a l'aula d'informàtica i la biblioteca. Pel que fa a les aules, disposen d'equipament audiovisual però caldria optimitzar-lo, especialment el de l'aula d'audiovisuals.

La biblioteca està ubicada en un espai valorat molt positivament per ambdós comitès, disposa de 212 places i té una ràtio alumne/plaça bona comparada amb altres biblioteques de la UdL. Disposa de fonoteca, espais de consulta, zones d'estudi, fotocopiadora, etc.

Cal tenir en compte la incorporació probable de la titulació de Treball Social dins la facultat, que pot fer que aquests espais quedin petits. A més, tenint en compte la naturalesa d'aquests estudis, seria desitjable que, a banda d'aules, disposessin d'altres tipus d'instal·lacions, com ara laboratoris de psicologia, aules per a dinàmiques de grups o per a grups d'investigació, etc.

RELACIONS EXTERNES

La participació en xarxes temàtiques i projectes de recerca ha anat *in crescendo* els darrers anys. Així mateix, també s'ha incrementat el nombre d'estades de recerca en altres centres i institucions, i s'ha començat a rebre professors de centres estrangers. El CAI afirma que caldria augmentar el nombre de convenis amb institucions, entitats i empreses, tant locals com de fora.

L'allunyament físic de la ciutat pot ser un inconvenient en estudis que requereixen contacte amb l'activitat social i professional. Els contactes més importants són els que la facultat manté amb les empreses i les institucions que col·laboren amb el pràcticum. El CAE ressalta el nivell de satisfacció de les empreses sobre la formació rebuda pels nous professionals (entre notable

iexcellent) i anima a aprofitar l'opinió de les empreses per millorar els plans d'estudi. Així mateix, tot i que es fa un seguiment en l'evolució de les ofertes del mercat, caldria revitalitzar la borsa de treball.

Pel que fa a l'Educació Social, cal posar en relleu la bona relació amb el Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya, que, a parer del CAE, caldria institucionalitzar. També seria convenient promoure més activitats de l'ICE sobre Educació Social.

En el cas de Psicopedagogia, tot i que es constata la dificultat de trobar centres de pràctiques, cal destacar el notable augment del nombre de centres que ofereixen places a l'estudiantat de la llicenciatura. L'establiment de línies coherents de treball i la seva aplicació als àmbits que ofereix l'entorn permetria establir una dinàmica molt positiva.

Pel que fa a l'estudiantat, no hi ha prou documentació sobre el contingent que s'ha incorporat al projecte Erasmus, que ha fet pràctiques internacionals o s'ha acollit al programa Viure i convida o convivència intergeneracional.

RECERCA

El fet de procedir d'una escola universitària fa que la facultat tingui una tradició investigadora escassa (carència de catedràtics i catedràtiques d'universitat, doctors i doctores, etc.). La facultat té, però, la voluntat de millorar les relacions amb altres universitats per afavorir la seva capacitat investigadora. El CAE destaca l'esforç que s'està duent a terme per implantar el tercer cicle, fet que creu que pot ser clau per afavorir la presència de l'especialista en Psicopedagogia en la xarxa de treballadors i treballadores de l'educació.

Estudis de Mestre: especialitats d'Educació primària, Educació infantil, Educació especial i Llengua estrangera a la Universitat de Vic

INTRODUCCIÓ

Els ensenyaments de Mestre de la Universitat de Vic han estat avaluats en el marc del programa 1999 d'avaluacions d'AQU Catalunya. El Comitè d'Avaluació es va constituir el mes de novembre 1999 però no finalitzà la seva tasca fins al mes d'octubre de 2001, principalment perquè al llarg del curs 2000-2001 es produí el canvi de pla d'estudis i aquest fet afectà la dinàmica de treball del Comitè d'Avaluació Interna (CAI). Atès que l'avaluació de les quatre especialitats es va fer de manera conjunta, tant l'informe del Comitè d'Avaluació Interna (CAI) com aquest informe també s'han fet de manera conjunta. En el CAI hi havia una representació de professorat, estudiantat i personal d'administració i serveis de la titulació.

L'avaluació externa es realitzà el mes de desembre de 2002 i el CAE lliurà el seu informe el febrer de 2003. En el comitè hi havia professorat d'altres universitats, un professional del món de l'ensenyament i una persona experta en els processos d'avaluació.

L'avaluació s'ha desenvolupat de manera satisfactòria i en un clima de col·laboració i coincidència en la diagnosi entre ambdós comitès. Ara bé, el procés d'avaluació s'ha allargat excessivament, ja que l'avaluació interna coincidí amb el procés de revisió del pla d'estudis, i l'avaluació externa es va ajornar més del compte.

CONTEXT INSTITUCIONAL

Els ensenyaments de Mestre a la Universitat de Vic tenen una llarga tradició i un pes específic important dins de la universitat. Així, l'any 1977 l'Escola Universitària de Mestres Jaume Balmes, adscrita a la Universitat de Barcelona, inicià l'activitat docent a la ciutat de Vic. Amb l'acord de l'Ajuntament de Vic, el 1984 es creà la Fundació Universitària Balmes, embrió de l'actual universitat, que fou creada per llei del Parlament de Catalunya el 1997. Per tant, l'antiga Escola de Mestres es transformà en l'actual Facultat d'Educació.

A part dels ensenyaments de Mestre, s'imparteixen els ensenyaments d'Educació Social i Psicopedagogia. La facultat té 780 estudiants i en les quatre especialitats de Mestre que s'han avaluat cada any es graduen al voltant de 265 persones. En el context de la Universitat de Vic, la Facultat d'Educació té un pes significatiu, ja que representa més del 20% de l'estudiantat.

L'avaluació ha destacat com a punt fort la vinculació de la universitat amb l'entorn proper, així com la necessitat de treballar per tal de mantenir el nivell de suport extern per part d'institucions públiques i privades.

Taula 1. Dades generals de la Universitat de Vic. Curs 2001-2002

	Educació especial, UVic	Educació infantil, UVic	Educació primària, UVic	Llengua estrangera, UVic
Alumnat de l'ensenyament	150	277	119	39
Percentatge de dones	93%	96%	76%	87%
Alumnat de l'ensenyament a tot Catalunya*	1.036	1.885	1.387	933
Total d'alumnat matriculat a la UVic	4.703	4.703	4.703	4.703
Alumnat de cicle curt a la UVic	2.935	2.935	2.935	2.935
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la UVic	3,18%	5,9%	2,5%	0,8%
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de cicle curt de la UVic	5,11%	9,34%	4,05%	1,32%
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la titulació a Catalunya	14,47%	14,69%	8,57%	4,18 %

*Sistema públic més Universitat de Vic.

Pel que fa a la inserció laboral dels diplomats i diplomades de les quatre especialitats, l'avaluació interna recull els resultats d'una enquesta telefònica que la mateixa UVic va fer a les persones graduades del curs 1998-1999, segons la qual de les 179 respostes es deduïa que el 67,6% estava treballant, tot i que en l'àmbit de l'educació únicament ho feien 84. D'altra banda, en l'estudi d'AQU Catalunya sobre la inserció laboral dels graduats,¹ en el cas dels ensenyaments de Mestre de les universitats públiques el nivell d'ocupació és del 89,32%, per bé que l'ocupació en funcions pròpies, és a dir en l'àmbit de l'educació, és del 67%.

L'ACCÉS A L'ESTUDI

Tot i tractar-se d'una universitat privada, l'accés és el mateix que per al sistema públic, per tant és obligatòria la preinscripció universitària. Així, les dues principals vies d'accés als ensenyaments de Mestre són les Proves d'Accés a la Universitat (PAU) i la via de formació professional o els cicles formatius de grau superior.

Al llarg dels darrers anys la nota d'accés ha evolucionat fins al mínim exigít (5), amb la qual cosa es posa de manifest la tendència generalitzada a una reducció del nombre de persones que sol·liciten iniciar els estudis de Mestre a la Universitat de Vic. En aquest sentit, el CAE ha destacat la necessitat de planificar polítiques de captació d'estudiantat en l'entorn proper, així com mantenir les polítiques d'especialització de l'oferta d'estudis, títols de grau mitjà i superior, per tal d'assolir una oferta formativa més àmplia i adaptada a les necessitats de l'entorn proper i més distant.

¹ AQU Catalunya: *Educació superior i treball a Catalunya*. Estudi de la inserció laboral dels graduats de les universitats públiques catalanes. Barcelona 2003.

Taula 2. Notes de tall per vies d'accés. Evolució 1997-2002

Titulació	Via accés PAU				
	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	2001-2002
Educació especial, UVic	5,60	5,61	5	5	5
Educació infantil, UVic	5,61	5,64	5	5,35	5
Educació primària, UVic	5,38	5,45	5	5,22	5
Llengua estrangera, UVic	5	5	5	5	5

Titulació	Via accés FP / Cicles formatius de grau superior				
	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	2001-2002
Educació especial, UVic	6,76	6,77	5	5	5
Educació infantil, UVic	7	6,89	5	6,28	5
Educació primària, UVic	6,26	6,32	6,33	5	5
Llengua estrangera, UVic	5	5	5	5	5

Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2001-2002

	Places ofertes	Demanda global	Ràtio demanda / oferta	Demanda en 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	Altres	
Educació especial, UVic	50	36	0,72	8	4	36
Educació infantil, UVic	100	107	1,07	26	12	107
Educació primària, UVic	40	32	0,8	13	3	32
Llengua estrangera, UVic	20	6	0,3	2	0	6

Places ofertes a Catalunya: Educació especial: 250; Educació primària: 370; Educació infantil: 455; Llengua estrangera: 295

Demanda en primera opció a Catalunya: Educació especial: 458; Educació primària: 493; Educació infantil: 1.148; Llengua estrangera: 387

Taula 4. Distribució de l'alumnat de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
Educació especial, UVic	31%	5%	0%	46%	9%	2%	22%	0%	0%
Educació primària, UVic	78%	7%	0%	38%	3%	0%	24%	2%	0%
Educació infantil, UVic	69%	8%	1%	71%	5%	0%	55%	5%	1%
Llengua estrangera, UVic	15%	0%	0%	19%	2%	1%	4%	0%	0%

Titulació	Via d'accés FP								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-7]	[7-8]	>8	[5-7]	[7-8]	>8	[5-7]	[7-8]	>8
Educació especial, UVic	12%	1%	0%	14%	5%	0%	3%	1%	0%
Educació primària, UVic	20%	2%	0%	6%	3%	1%	3%	1%	1%
Educació infantil, UVic	24%	8%	0%	22%	8%	1%	15%	9%	1%
Llengua estrangera, UVic	6%	0%	0%	2%	0%	0%	0%	0%	0%

FITES, OBJECTIUS I PLANIFICACIÓ

La universitat té establerts els següents objectius per a la titulació de Mestre:

- «L'objectiu fonamental de la Facultat d'Educació és garantir, d'una banda, la preparació adequada al ple exercici de la professió docent i, de l'altra, procurar una formació humana i personal general a tothom que estudiï al nostre centre.
- La facultat pretén ser un punt de trobada, de treball i de recerca educativa al servei d'estudiants, mestres, persones i entitats interessades en l'ensenyament i l'educació.
- La Facultat d'Educació es caracteritza per la seva voluntat de fer un seguiment i una tutorització contínua de l'alumnat. La llengua oficial i vehicular és el català.»

L'avaluació interna ha posat de manifest que, en general, aquests objectius són coneguts i acceptats pel professorat i l'estudiantat. Ara bé, l'avaluació externa ha destacat que es tracta d'objectius massa generals i que no especifiquen el perfil formatiu específic per a cadascuna de les especialitats. En aquest sentit, han recomanat que, si bé està definida la missió de les titulacions, es treballi en el marc del procés d'implantació dels plans d'estudi per oferir un tret diferenciat de les titulacions de Mestre.

EL PROGRAMA DE FORMACIÓ

Tal com s'ha comentat, el procés d'avaluació ha coincidit amb la reforma dels plans d'estudi. Així, la informació que recull aquest apartat fa referència a uns plans d'estudi que estan en procés d'extinció. En aquest sentit, el Comitè d'Avaluació Externa ha recomanat que un cop implantats els nous caldria fer-ne una avaluació específica.

Els plans d'estudi de les quatre diplomatures van ser aprovats pel Ministeri d'Educació i Ciència el 1992. Els quatre plans tenien una càrrega de 207 crèdits repartits al llarg de sis quadrimestres. Les matèries troncal són les fixades per les directrius; en el cas de les obligatòries, la universitat ha optat per incloure matèries que reforcin el perfil de l'especialitat, així com la càrrega lectiva suficient en les matèries de Llengua catalana i la seva didàctica. Així mateix, ha inclòs matèries per tal d'assegurar una formació suficient en l'àrea de les expressions artístiques.

En els nous plans d'estudis, actualment en curs, s'ha optat per disminuir el nombre total d'assignatures per tal d'evitar la dispersió de l'alumnat i afavorir la coordinació del professorat, i per traslladar les assignatures optatives i de lliure elecció a partir del segon curs, deixant el primer curs per a matèries troncal obligatòries.

S'ha constatat l'existència de buits formatius, especialment en l'ensenyament de les didàctiques específiques, i que caldria una millora dels aprenentatges de les habilitats instrumentals de lectura i escriptura. En aquest sentit, la reforma endegada dels plans d'estudi representa una bona ocasió per superar aquests aspectes.

Taula 5. El programa de formació

	Educació especial, UVic	Educació infantil, UVic	Educació primària, UVic	Llengua estrangera, UVic
Publicació al BOE	8 de novembre de 1995	8 de novembre de 1995	8 de novembre de 1995	8 de novembre de 1995
Anys de durada	3	3	3	3
Pla d'estudis				
Crèdits troncal i obligatoris	171	174	169,5	168
<i>Teoria</i>	nd	nd	nd	nd
<i>Pràctica</i>	nd	nd	nd	nd
Crèdits optatius (b)	15	12	16,5	18
Crèdits de lliure elecció	21	21	21	21
Total	207	207	207	207
Grau mínim de practicitat	nd	nd	nd	nd
Assignatures optatives ofertes	nd	nd	nd	nd
Oferta de crèdits optatius propis (a)	nd	nd	nd	nd
Relació d'optativitat (a/b)	nd	nd	nd	nd
Projecte final de carrera / Pràcticum	Sí	Sí	Sí	Sí
Pràctiques en empreses	nd	nd	nd	nd

Nd: dades no disponibles

Les pràctiques docents ocupen un espai molt destacat: al voltant del 16% dels crèdits de la diplomatura. Així, l'estudiantat desenvolupa un període de pràctiques els tres cursos en centres educatius de l'entorn. La facultat té més de 250 centres de pràctiques, i tot el professorat, llevat d'alguns professors amb dedicacions parcials, tutoritzen alumnes de pràctiques. El CAE ha valorat positivament aquesta dimensió.

Quant a les matèries optatives, la reforma dels plans d'estudi ha de permetre augmentar les possibilitats d'elecció de l'estudiantat per millorar les possibilitats d'especialització amb la creació d'eventuals itineraris formatius.

DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT

La principal metodologia docent és la lliçó magistral (35%), seguida per assignatures on preval el treball en grup (25%); ara bé, en moltes ocasions es combinen diferents estratègies docents com ara exposicions per part dels alumnes, ús d'audiovisuals i altres. El CAE ha valorat favorablement la preocupació existent per assolir una docència d'acord amb el perfil formatiu amb mètodes didàctics de caire innovador. No obstant això, ha destacat la necessitat que hi hagi més comunicació i coordinació entre el professorat per tal de coordinar les activitats pràctiques amb continguts complementaris de l'estudiantat.

Pel que fa a la valoració de l'estudiantat i el professorat sobre el pla d'estudis, les enquestes de valoració han posat de manifest que la distribució dels horaris de les assignatures no és la més adequada i que caldria una reflexió per tal de millorar-la.

La docència s'organitza en departaments temàtics molt afins a les especialitats (Educació Infantil, Llengües, Educació Especial, Expressions, Ciències i Ciències Socials) juntament amb el Departament de Ciències de l'Educació. En aquest sentit, el CAE ha destacat que aquesta organització permet que hi hagi més coherència en cadascuna de les titulacions, però que cal assegurar la interacció entre el professorat que imparteix les diferents especialitats.

Taula 6. Distribució de l'alumnat. Curs 1999-2000

	Educació especial, UVic	Educació infantil, UVic	Educació primària, UVic	Llengua estrangera, UVic
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r curs</i>				
Teoria	45	50	52	30
Pràctica	45	25	26	30
<i>Mitjana d'alumnat de nou ingrés per grup de 1r curs</i>				
Teoria	84	106	52	30
Pràctica	84	106	52	30
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r cicle</i>				
Teoria	49	54	56	29
Pràctica	25	27	28	15
Total d'alumnat	199	328	284	88
Alumnat equivalent a temps complet	201	326	282	88

Font: informe d'autoavaluació.

L'atenció tutorial i personal que rep l'estudiantat representa un dels principals punts forts dels ensenyaments. Així, es constata l'existència d'una preocupació institucional que assumeix el tracte personal i directe amb l'estudiant com un dels trets d'identitat dels ensenyaments. En aquest sentit, l'estudiantat ha coincidit a destacar aquest punt com un element determinant a l'hora d'estudiar a Vic.

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 1999-2000

	Educació especial, UVic	Educació infantil, UVic	Educació primària, UVic	Llengua estrangera, UVic
<i>Taxa d'èxit a 1r curs</i>				
1a convocatòria	nd	nd	nd	nd
2a convocatòria	nd	nd	nd	nd
<i>Taxa d'èxit a 1r cicle</i>				
1a convocatòria	94,1%	94,9%	90,3%	91,5%
2a convocatòria	92%	84%	81,6%	84,6%
<i>Rendiment acadèmic</i>				
1r curs	nd	nd	nd	nd
1r cicle	96,14%	95,2%	93,3%	89,9%
Mitjana d'alumnat titulat (1996-1999)	45	73	66	23
Taxa de graduació (en tant per u)	0,85	0,86	0,79	0,43

Font: informe d'autoavaluació.

Nd: dades no disponibles.

D'altra banda, l'avaluació ha posat de manifest la coherència entre la metodologia didàctica emprada i les estratègies d'avaluació. Així, més enllà de l'examen final, s'incorporen treballs individuals i de grup. No obstant això, s'ha destacat la necessitat d'unificar criteris d'avaluació en assignatures impartides per diferents professors i professores, i de clarificar els criteris d'avaluació i els nivells d'exigència.

Quant als resultats acadèmics, les dades aportades demostren que són bons. Així, les taxes d'èxit i de rendiment estan per sobre del 90%.

PROFESSORAT

Globalment, l'avaluació ha destacat positivament l'experiència en la formació de mestres així com el coneixement de la realitat escolar per part del professorat de la Facultat d'Educació. D'altra banda, l'estudiantat ha manifestat una valoració positiva envers el professorat. Ara bé, l'elevat nombre de professors i professores associats a temps parcial (que representen aproximadament el 50%) implica, en opinió del CAE, un repte pel que fa a la coordinació, així com a les repercussions en el conjunt de professorat a temps complet, que ha d'assumir una important tasca de gestió de la docència.

Cal tenir present que l'estructura i les categories del professorat de la UVic difereixen de les categories de la universitat pública. Així, el professorat titular és responsable de la docència i la recerca; el professorat agregat és membre d'un departament sota la direcció d'un professor o professora titulat i té responsabilitats docents i de recerca, i els professors i professores ajudants són docents en període de formació.

Taula 8. Dedicació docent del professorat.* Mestre a la UVic. Curs 1998-1999

	Percentatge de doctors i doctores	
Professorat titular	26%	68%
Professorat agregat	53%	0%
Professorat ajudant	21%	0%

*Les dades fan referència al percentatge de professorat per categories i no a dedicació docent, com és habitual en els informes d'AQU Catalunya.

INSTAL·LACIONS

Les instal·lacions són suficients per al desenvolupament dels estudis. Les aules estan dotades de mitjans audiovisuals però no disposen de mitjans informàtics ni d'accés a Internet. Tanmateix, l'accés a xarxa es realitza des de les aules específiques comunes als ensenyaments.

La biblioteca disposa d'un fons bibliogràfic i de revistes adequat; d'altra banda, els seus usuaris i usuàries –estudiantat i professorat– han manifestat un alt nivell de satisfacció amb el servei.

L'avaluació ha destacat que els espais col·lectius per departaments s'haurien d'ampliar per poder dur a terme les tutories i millorar els despatxos del professorat.

RELACIONS EXTERNES

La Facultat d'Educació manté relacions externes variades i enriquidores amb centres i institucions de l'entorn més proper que permeten crear una important xarxa de centres col·laboradors per desenvolupar les pràctiques del pla d'estudis. Així mateix, la mateixa Universitat de Vic manté contactes amb iniciatives locals (Ajuntament i institucions) així com projectes en països iberoamericans.

No obstant això, l'avaluació externa ha destacat la necessitat d'eixamplar els vincles amb altres universitats de l'Estat i de l'estranger per tal d'augmentar el nombre de visites d'ampliació i participar en els programes europeus de mobilitat.

Avaluació transversal dels estudis de Turisme

*a la Universitat de Barcelona, la Universitat Autònoma de Barcelona
i la Universitat de Vic*

INTRODUCCIÓ

A Catalunya la titulació de Turisme s'imparteix a vint escoles, la majoria de les quals són adscrites a una universitat. En aquest sentit, totes les universitats públiques imparteixen aquest ensenyament, i a més cal afegir la UVic, la UOC i la URL. Durant el programa d'avaluacions 2001 s'han valorat sis d'aquests ensenyaments: l'Escola Universitària d'Hoteleria i Turisme CETT de la Universitat de Barcelona, l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera de la Universitat Autònoma de Barcelona, Turisme Terres de Lleida i Turisme de Manresa i Pirineus de la Universitat de Lleida, l'Escola Universitària de Turisme de la Universitat de Girona, i, finalment, la Facultat d'Empresa i Comunicació de la Universitat de Vic. En el moment d'editar aquest informe es disposa de tres avaluacions acabades (les escoles de Turisme de la Universitat de Barcelona, de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Universitat de Vic); la resta d'avaluacions sortiran en el proper informe d'AQU Catalunya.

Per desenvolupar aquest procés es va constituir una comissió de treball formada per representants de les facultats de Turisme i per personal tècnic d'AQU Catalunya, que va adequar la metodologia d'avaluació als ensenyaments de Turisme.

Per a l'avaluació es van constituir comitès d'avaluació interna (CAI) formats per representants dels òrgans directius dels ensenyaments, professorat, estudiantat i personal d'administració i serveis. D'altra banda, els comitès d'avaluació externa (CAE) han estat formats per persones expertes del món acadèmic, professionals del Turisme i experts i expertes en avaluació, molts dels quals ja havien participat en altres processos d'avaluació.

El desenvolupament de l'avaluació s'ha dut a terme segons els criteris establerts per l'Agència. El fet que siguin centres adscrits (centres la titularitat dels quals no correspon a la universitat a la qual s'adscriuen) ha

dificultat el procés de recollida de dades, especialment les relacionades amb l'accés i la demanda, per la qual cosa es recomana que s'estableixin procediments de gestió de dades que resolguin aquesta problemàtica.

CONTEXT INSTITUCIONAL

La formació turística en l'àmbit estatal parteix de la dècada de 1960 i coincideix amb el boom turístic espanyol. El primer títol fou el TET (Tècnic d'Empreses Turístiques), impartit a l'Escola Oficial de Turisme així com en altres centres no oficials reconeguts per l'antic Ministeri d'Informació i Turisme. L'any 1980, l'entrada en vigor del Reial decret 865 regulava un nou ensenyament anomenat TEAT (Tècnic en Empreses d'Activitats Turístiques). A aquest nou títol se li va atorgar un nivell acadèmic equivalent a una diplomatura, però la seva obtenció depenia de la superació de la revàlida un cop finalitzats els estudis.

A partir d'aquell moment, el nombre d'escoles i centres adscrits a les escoles va començar a créixer de forma progressiva i desordenada, i l'únic element de control de qualitat era l'anomenada revàlida. Aquesta situació va provocar un altre canvi, i amb el RD 259/1996 sobre la incorporació a la universitat dels estudis superiors de Turisme, es passà a dependre de la normativa universitària amb la corresponent homologació de la diplomatura de Turisme. Aquest Reial decret va reconèixer la plena igualtat de dret entre els actuals professionals TEAT i els futurs diplomats i diplomades en Turisme.

Catalunya ha estat una de les comunitats pioneres pel que fa a la formació turística, juntament amb les Balears, Canàries, València i Madrid. Cal destacar, però, la proliferació de centres que imparteixen TEAT, la majoria dels quals, a partir del RD 259/1996, van buscar l'adscripció a una universitat catalana.

Tot i els esforços legals per a la seva homogeneïtzació i per donar-hi rang d'estudis universitaris, continua havent-hi una gran dispersió de centres i encara n'hi ha que no han estat adscrits a cap universitat. Aquesta trajectòria problemàtica i difusa ha creat un context d'actuació complex i de certa confusió en l'àmbit de l'ensenyament universitari (que es veurà en l'apartat «Perfil de formació»).

A aquesta proliferació de centres de formació dels darrers anys, cal afegir-hi la formació en Turisme des dels cicles formatius i des dels centres que imparteixen formació continuada. Tot això dibuixa un panorama que no ajuda gens a clarificar el valor afegit de les diplomatures de Turisme en relació amb els cicles formatius i amb altres diplomats i diplomades que hagin cursat formació de postgrau en àmbits del Turisme.

Tot i l'interès indubtable d'una titulació d'aquesta temàtica, atesa la rellevància econòmica i social d'aquest sector, es constata una falta de valoració i poc reconeixement de què és el que pot fer o sap fer un tècnic de Turisme. Un altre element que cal destacar, sens dubte associat a l'anterior, és la forta davallada de l'alumnat que accedeix a Turisme, davallada més gran que en altres diplomatures.

L'Escola Universitària d'Hoteleria i Turisme CETT (d'ara endavant CETT), de la UB, és, de les tres escoles, la que té una trajectòria més llarga, ja que fa més de 30 anys que imparteix formació. Té més de 1.300 persones matriculades i cada any se'n graduen unes 130, i és l'ensenyament amb més alumnat de turisme (un 30% del total), tot i que ha disminuït molt els darrers anys. L'Escola disposa de diversos seus d'aplicació: l'Hotel Alimara, Viatges Century, CETT Consultors i el Restaurant del Parlament de Catalunya. El CAE valora molt positivament aquesta concentració de les seus d'aplicació, on és obligatori realitzar un dels tres pràcticums, ja que afavoreix la identificació de l'alumnat amb el centre i la tutorització de les pràctiques, alhora que possibilita la compaginació per part del professorat de l'activitat professional i docent, fet que el manté fortament vinculat a la realitat del sector.

Pel que fa a l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera de la Universitat Autònoma de Barcelona (d'ara endavant EUTDH), tot i ser una escola jove (1997), ha tingut una bona evolució i podem dir que ha consolidat la seva presència dins la formació de Turisme. Això és evident tant pel que fa a l'evolució de les taxes d'accés –que s'han mantingut estables tot i la forta davallada d'alumnat que han tingut els estudis de Turisme–, com per la qualitat de l'estudiantat, que ha millorat els darrers anys. Tant el CAI com el CAE coincideixen a valorar com a decisiva en aquesta bona trajectòria la situació de l'escola dins el campus de la UAB, que, a part de fer-la beneficiària dels serveis del campus (biblioteques, copisteria, restaurants, etc.), esdevé un factor amb forta capacitat d'atracció d'alumnat, fet també reconegut per part de l'alumnat. L'escola té un total de 520 persones matriculades i en gradua cada any unes 80. El fet que es tracta d'uns estudis privats de dimensions reduïdes permet rapidesa en la presa de decisions i alhora una atenció a l'estudiantat molt personalitzada.

Finalment, l'Escola de Turisme de la Universitat de Vic és, de les tres, la més jove (va iniciar l'activitat el curs 1998-1999). La comarca d'Osona té un potencial turístic de gran interès, i la UVic va decidir apostar per contribuir a la formació de capital humà especialitzat. La titulació s'imparteix a la Facultat d'Empresa i Comunicació, on conviu amb sis titulacions més de l'àrea de les Ciències Socials (la diplomatura de Ciències Empresarials, Administració i Direcció d'Empreses, Publicitat i Relacions Públiques, etc.) la qual cosa fa que es puguin aprofitar moltes sinergies quant a recursos humans i infraestructures. L'Escola té un total de 50 persones matriculades i cada any se'n graduen unes 20. Aquest nombre reduït d'alumnat suposa un problema seriós per a la titulació, que provoca tant dificultats econòmiques com organitzatives i acadèmiques. En aquest sentit, el CAE apunta la possibilitat d'oferir una doble titulació entre Turisme i una de les altres ofertes a la Facultat d'Empresa i Comunicació per tal d'augmentar l'atractiu envers l'alumnat i aprofitar millor els recursos docents. Tanmateix, aspectes derivats d'aquesta situació, com ara la personalització del tracte a l'alumnat, la disponibilitat de tutors i tutores al llarg de tota la carrera, la qualitat dels serveis i la motivació del professorat fan que el millor agent de promoció sigui el mateix alumnat.

Taula 1. Dades generals de la UB, la UAB i la UVic. Curs 1998-1999

	CETT, UB	EUTDH, UAB	Turisme, UVic
Alumnat de l'ensenyament	1.338	520	50
Alumnat de l'ensenyament a tot Catalunya*	4.491	4.491	4.491
Total d'alumnat matriculat a la universitat	54.860	32.906	3.954
Alumnat de cicle curt a la universitat	12.539	5.668	3.344
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la mateixa universitat	2,4	1,6	2,8
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de cicle curt de la mateixa universitat	10,8	9,2	2,8
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la titulació a Catalunya	29,8	11,34	2,1

* Dades de la UB, la UAB, la UPF, la UDG (6 centres), la UdL (3 centres) i la UVic.

Pel que fa a la posició estratègica, les tres escoles tenen elements diferenciadors. CETT gaudeix d'un ampli reconeixement en el sector del turisme, especialment a Barcelona, però també a Catalunya; un dels altres aspectes destacats són les bones relacions amb la Universitat de Barcelona. Pel que fa a l'EUTDH, destaca molt positivament la seva ubicació al campus de la UAB. I, finalment, l'Escola de la UVic, tot i els problemes de matrícula, està ben acollida pel context socioeconòmic i pel fort potencial turístic de la comarca d'Osona. D'altra banda, el CAE ressalta el potencial dels estudis a causa del tracte personalitzat i l'alta qualitat dels serveis i el professorat.

Un aspecte coincident en les tres titulacions avaluades és el compromís per la qualitat; les tres han estat

acreditades en aquest sentit: CETT i l'EUTDH per les normes ISO i la UVic pel sistema TEDQAL (Qualitat d'Educació Turística), més enfocat a l'encaix en el mercat econòmic.

L'ACCÉS A L'ESTUDI

Pel que fa a les característiques de l'accés de l'alumnat, el primer que destaca és que entre el 75% i el 88% de les persones matriculades són dones, situació que sustenta la hipòtesi que aquests estudis, tot i estar enfocats a la gestió, no tenen encara aquesta imatge i no resulten tan atractius per als homes com altres estudis dirigits en aquest sentit, com per exemple les Ciències Empresarials.

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

Titulació	Via accés PAU				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
CETT, UB	nd	nd	nd	nd	nd
EUTDH, UAB	-	-	5	5,9	5,8
Turisme, UVic	-	-	5	5	5

Titulació	Via accés FP				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
CETT, UB	nd	nd	nd	nd	nd
EUTDH, UAB	-	-	5	5	5
Turisme, UVic	-	-	5	5	5

Nd: dades no disponibles

Pel que fa a la via d'accés, més de dues terceres parts provenen de batxillerat i la majoria dels que no ho fan per aquesta via procedeixen de l'FP. En el cas de l'Escola de Turisme de la Universitat de Vic, però, destaca la incorporació d'alumnat procedent d'altres titulacions o que no tenen les PAU (el 43% davant del 36% via PAU).

Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

	Places ofertes	Demanda global	Ràtio demanda / oferta	Demanda en 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	Altres	
CETT, UB	360	nd	nd	nd	nd	296
EUTDH, UAB	160	171	106,8%	119	52	164
Turisme, UVic	50	26	52%	15	11	25

Places ofertes a Catalunya en universitats públiques (2000-2001): 1.631.

Demanda en primera opció a Catalunya (2000-2001): 1.125.

Nd: dades no disponibles.

Pel que fa a CETT, el nombre de persones matriculades ha passat de 378 el curs 1997-1998 a 225 el curs 2001-2002. Si bé el descens de la matrícula ha estat considerable, CETT és, com s'ha dit, l'escola de Turisme amb més alumnat matriculat de Catalunya (el 30%). El CAI atribueix aquest descens a l'excés d'oferta de places de Turisme i a la davallada demogràfica de la població universitària, cosa que no sembla preocupar en excés el CAI, ja que gràcies a la

seva estructura, poden ajustar el nombre de places a les exigències del mercat formatiu. A parer del CAE, caldria fer, però, una anàlisi més aprofundida de les causes del descens en aquests estudis que permetés establir polítiques de captació ben fonamentades, ja que la davallada de la demanda no ha estat tan forta en altres diplomatures o, fins i tot, en altres escoles de Turisme.

Taula 4.1. Distribució de l'alumnat de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	1998-1999			1999-2000			Via d'accés PAU (%)		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
CETT, UB	665	27,2	6	64,2	31,2	4,3	56,9	30,7	12,4

Titulació	1998-1999			1999-2000			Via d'accés FP (%)		
	[5-7]	[7-8]	>8	[5-7]	[7-8]	>8	[5-7]	[7-8]	>8
CETT, UB	57,3	32	10,7	58,3	33,3	8,3	47,6	42,8	9,5

Pel que fa a la UAB, les dades mostren una demanda que supera lleugerament l'oferta, fet clarament destacable atesa la davallada de la demanda que han sofert aquests estudis de manera generalitzada en la resta d'escoles. Cal afegir que, a més, la qualitat de l'alumnat ha millorat substantivament: la major part de l'estudiantat ha escollit la titulació com a primera opció i les notes d'accés han millorat. Així, el percentatge d'alumnat de les PAU amb una nota superior a 7 ha passat del 5,6% el curs 1998-1999 al 18% el curs 2000-2001.

Taula 4.2. Distribució de l'alumnat de primer curs per notes i vies d'accés. Cursos 1988-2001

Titulació	Via d'accés PAU (%)								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7
EUTDH, UAB	54,4	40	5,6	35,9	55,5	8,5	33,3	48,6	18

Titulació	Via d'accés FP (%)								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-7)	[7-8)	>8	[5-7)	[7-8)	>8	[5-7)	[7-8)	>8
EUTDH, UAB	52,4	38,1	9,5	53,8	46,2	-	54,5	40,9	4,5

L'Escola de Turisme de la Universitat de Vic té alumnat procedent principalment de la comarca d'Osona i de les comarques veïnes (Vallès Oriental, Ripollès i la Selva). El principal repte de l'Escola és, com ja s'ha assenyalat, la captació d'alumnat. Tanmateix, el CAE subratlla, tot i aquesta situació d'entrada, l'alta identificació que l'alumnat estableix amb l'Escola durant els seus estudis. Les notes de tall són baixes,

clarament condicionades per la situació de forta competència entre centres a Catalunya. Pel que fa a la qualitat de l'accés, la meitat de l'estudiantat ha escollit l'Escola com a primera opció, i pel que fa a les notes d'accés, no han sofert variació els últims tres cursos, si bé s'observa una davallada de l'alumnat amb qualificacions entre 6 i 7 el curs 2000-2001.

Taula 4.3. Distribució de l'alumnat de primer curs per notes i vies d'accés. Cursos 1988-2001

Titulació	Via d'accés PAU (%)								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7
Turisme, UVic	57,1	38,1	0,8	66,7	33,3	0	75,6	14,3	7,1

Titulació	Via d'accés FP (%)								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-7)	[7-8)	>8	[5-7)	[7-8)	>8	[5-7)	[7-8)	>8
Turisme, UVic	75	25	0	50	50	0	50	50	0

Turisme a la Universitat de Barcelona

FITES, OBJECTIUS I PLANIFICACIÓ

L'escola té definida la seva missió i visió, així com els objectius generals del grup fruit del pla estratègic que ha implementat. La política de formació i la política de qualitat recullen els objectius sobre els perfils de formació i el compromís per a un bon servei.

L'objectiu general de la diplomatura és aconseguir que l'alumnat sigui capaç de gestionar empreses i activitats turístiques, prioritat que es desglossa en tres objectius més: coneixement, capacitat de lideratge de la indústria turística, i visualització i gestió ètica d'una empresa o espai turístic. A més d'aquest objectiu general de formació, el pla d'estudis estableix un objectiu comú per a cada curs acadèmic i objectius específics per a cada assignatura. El Comitè d'Avaluació Externa (CAE) valora positivament aquesta situació de partida, però assenjala dos punts crítics als quals cal prestar atenció: d'una banda, cal que s'asseguri la coherència entre els diferents nivells d'especificació d'objectius; i, de l'altra, recomana la inclusió d'indicadors sobre la inserció laboral dels graduats i graduades per poder comprovar si, efectivament, aquests treballen en activitats de gestió i exerceixen lideratge en la indústria turística.

L'escola ha aprofitat la poca concreció dels objectius del pla d'estudis oficial per definir-los sobre la base dels perfils del mercat laboral. Per fer-ho s'han consultat diferents fonts: professionals del sector, l'experiència de l'equip docent, els *inputs* que rep el Servei d'Orientació Professional i de Col·locació (SOPC) dels centres on es duen a terme les pràctiques, el coneixement de programes europeus sobre les reformes desencadenades per la convergència europea, com ara el Projecte Tunning, etc. El CAE destaca la clara aposta per l'adaptació a les necessitats del mercat laboral, tret que, a més, és coherent amb altres aspectes, com ara la política de contractació del professorat o l'aposta per fer tres pràcticums (un per curs acadèmic).

D'altra banda, la titulació disposa de mecanismes de seguiment dels objectius. Cada any es revisen els indicadors i els objectius dins el marc del sistema de gestió de qualitat ISO 9001:2000. Tanmateix, el Comitè d'Avaluació Interna reconeix certs desajustos d'aquests sistemes de gestió de la qualitat quan s'apliquen en el context educatiu, per la qual cosa caldrà adaptar-los a la realitat, ja que si no corren el risc d'esdevenir una eina vistosa però confusa i poc útil.

EL PROGRAMA DE FORMACIÓ

El pla d'estudis té una durada de tres anys i un total de 206 crèdits, el 60% dels quals són obligatoris, el 30% optatius i el 10% restants de lliure elecció. El pla té dos itineraris que s'adeqüen a les dues sortides professionals principals: gestió d'allotjament i restauració, i gestió de turisme i viatges, tot i que aquesta segona via, en un futur, potser es podria dividir en dues subrutines (turisme, i viatges i oci). Cadascun dels itineraris s'estructura en dues matèries optatives amb un total de 57 crèdits.

El grau d'optativitat es valora positivament. Ambdós comitès valoren que la seqüència i el contingut de les assignatures permeten assolir els objectius de formació. Ara bé, tant l'alumnat com el CAE creuen que caldria considerar obligatòria alguna matèria que ara és optativa, com per exemple l'assignatura del programa de gestió de viatges Amadeus.

Taula 5. Programa de formació

CEET, UB	
Publicació al BOE	28 de juliol de 1998
Anys de durada	3
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	123
<i>Teoria</i>	75
<i>Pràctica</i>	48
Crèdits optatius (b)	62
Crèdits de lliure elecció	21
<i>Total</i>	206
<hr/>	
Grau mínim de practicitat	
Assignatures optatives ofertes	39%
Assignatures optatives pròpies (a)	20
Percentatge d'optatives al pla d'estudis	26
Relació d'optativitat (a/b)	30%
<hr/>	
Projecte final de carrera / Pràcticum	Sí/Sí
Pràctiques en empreses	Sí

El projecte final de carrera és una assignatura obligatòria que consisteix en un treball d'investigació que ha de permetre tant l'aprofundiment en una temàtica com integrar els coneixements de diferents assignatures. Ara bé, el fet que no es pugui presentar fins que no s'hagin completat tots els crèdits i que sigui un treball en el qual és necessària una alta dosi d'autodisciplina (no hi ha tutories preestablertes, sinó que les ha d'anar sol·licitant l'alumnat) alenteix el procés d'obtenció del títol. Per tot això, el CAE considera que caldria repensar-ne el format per tal d'adaptar el projecte final.

El pràcticum consta de quatre crèdits per any acadèmic, dividits en dos blocs que es corresponen a les àrees d'especialització de la diplomatura; cadascun d'ells està dividit en diferents departaments o tipologies d'empreses. En aquest sentit, s'ofereix un ventall molt ampli d'empreses on dur a terme les pràctiques (el curs 2001-2002 es van signar 808 convenis de pràctiques), i, a més, el mateix centre disposa de centres d'aplicació en els quals es pot fer un seguiment més estret de l'estudiant. Tot plegat garanteix, segons ambdós comitès, un alt nivell de formació pràctica. La complexitat que es deriva d'aquest ambiciós pla de formació pràctica està molt ben resolta administrativament; en canvi, l'estudiantat troba mancances pel que fa al coneixement que té de la feina que ha de desenvolupar, el grau de seguiment del professorat tutor, etc. En aquest sentit, el CAE creu que per millorar el suport pedagògic, i per tant l'aprofitament de les pràctiques, caldria incrementar els recursos del servei responsable de l'organització.

La formació en idiomes s'ha vinculat als crèdits de lliure elecció per donar resposta a la diversitat de nivells de formació entre l'alumnat de nou ingrés. Així, a l'inici dels estudis es duu a terme una prova de nivell que determina els nivells d'idiomes per cursar. Aquesta solució la consideren òptima tots dos comitès, però l'alumnat es queixa que els obliga a pagar les classes necessàries a banda del cost propi d'uns estudis privats.

La informació dels programes formatius (objectius, metodologia, sistema d'avaluació, desenvolupament de continguts i bibliografia relacionada) es revisa i s'actualitza anualment, procés que el Comitè d'Avaluació Externa valora molt positivament, així com el procediment mitjançant el qual el professorat fa un seguiment del compliment del programa durant el curs. El mateix professorat és l'encarregat de lliurar a l'alumnat el programa formatiu, que també està disponible a través del campus virtual.

DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT

La pràctica totalitat de les assignatures entren la classe magistral; ara bé, més de dos terços desenvolupen altres metodologies com ara els treballs escrits, la resolució de problemes i l'exposició oral, i prop de la meitat de les assignatures duu a terme activitats de grup. El CAE aconsella reforçar les activitats de grup i ensenya a l'estudiantat maneres de treballar en grup i no deixar-ho a la seva responsabilitat.

Durant el curs 2002-2003 s'ha implementat en el primer curs de la diplomatura el sistema de crèdits europeu (European Credit Transfer System, d'ara endavant ECTS), que s'ampliarà a tota la diplomatura els dos propers anys. S'ha impulsat, doncs, el desenvolupament dels plans docents de les assignatures de primer, i el redisseny de les metodologies que s'han de fer servir. El CAI assenyala la necessitat de prestar atenció a la formació del professorat que permeti fer evidents les possibilitats de noves fórmules metodològiques.

La diplomatura ha incorporat un campus virtual dins la seva dinàmica. Ambdós comitès en destaquen la potencialitat com a eina pedagògica i facilitadora de la comunicació. El CAE aconsella reforçar la formació del professorat per tal d'aprofitar les possibilitats del campus tant pel que fa als aspectes docents com als d'avaluació.

L'escola té clarament definides les funcions dels òrgans responsables de la seva coordinació, entre els quals cal destacar la figura del coordinador de la diplomatura de Turisme, responsable del calendari acadèmic, de convocar reunions amb el professorat i de fer el seguiment de la temporalització de les formacions. Malgrat això, el CAI detecta algunes dificultats de comunicació amb l'equip docent a causa de la tipologia de la plantilla (molts d'ells són professionals) i del volum de professorat de la titulació.

El període de docència –segons el parer dels dos comitès d'avaluació– s'adapta molt bé a la realitat del sector turístic, ja que deixa gairebé quatre mesos d'estiu lliures en els quals s'aconsella que facin pràctiques o estades a l'estranger. Per fer-ho possible s'han intensificat les setmanes lectives, s'ha concentrat el període d'avaluacions i no es disposa de setmanes no lectives durant el curs acadèmic, de manera que l'estudiantat pot quedar lliure la primera setmana de juny.

Pel que fa a la distribució de l'estudiantat per grups, s'observa que en algunes assignatures de primer hi ha més estudiants a causa del major nombre de repetidors, fet que s'atribueix a la dificultat intrínseca d'aquestes assignatures, que presenten una baixa taxa tant de persones presentades com d'aprovades. El CAE aconsella estudiar-ne les causes i aplicar-hi mesures com ara la creació de més grups per tal de reduir el nombre d'alumnat per classe.

Taula 6. Distribució de l'alumnat. Curs 2000-2001

	CEET, UB
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r curs</i>	
Teoria	68
Pràctica	71
<i>Mitjana d'alumnat per grup de nou ingrés de 1r curs</i>	
Teoria	42
Pràctica	42
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r cicle</i>	
Teoria	55
Pràctica	52
Total d'alumnat	1.338
Alumnat equivalent a temps complet	1.085,6

El centre ofereix tres tipus de tutories: la d'assignatura, la de grup i la de pràctiques. Pel que fa a les tutories d'assignatura, sovint se'n fa un ús inadequat i no es dediquen a qüestions relatives a l'aprenentatge, sinó a dates d'exàmens, etc. La figura del tutor o tutora de grup apareix per establir un sistema de traspàs d'informació entre l'alumnat i la coordinació d'estudis; ara bé, la valoració que en fa l'alumnat no és gaire bona a causa de la poca dedicació dels tutors i tutores per manca de temps. Finalment, pel que fa al tutor o tutora de pràctiques, destaca el fet que un tutor o tutora arribi a tenir 340 alumnes de pràcticum; de fet, l'estudiantat demana que hi hagi un seguiment més de prop de les seves pràctiques. El CAE recomana replantejar el sistema de tutories i establir la figura d'un tutor o tutora

personal que pogués seguir més estretament l'evolució de l'estudiantat, exercir funcions d'orientació, etc. Segons el parer d'aquest comitè, les funcions del tutor o tutora han de ser exercides per professorat a temps complet amb una assignació clara d'hores a les tasques de tutoria.

La gran majoria de les assignatures empra la fórmula de l'examen escrit a l'aula com a forma principal d'avaluació (91%) si bé el 93% també basa la seva avaluació en pràctiques, exercicis o problemes resolts fora de l'horari lectiu. D'altra banda, en aquest moment el sistema d'avaluació està desplaçant el pes específic cap a una valoració més continuada. El sistema d'avaluació de les assignatures i les dates d'avaluació estan definits des del primer dia a la *Guia de l'estudiant*, que el CAE valora positivament.

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 2001-2002

	CEET, UB
<i>Taxa d'èxit a 1r curs</i>	
1a convocatòria	68,9%
2a convocatòria	47,1%
<i>Taxa d'èxit a 1r cicle</i>	
1a convocatòria	73,5%
2a convocatòria	54,1%
<i>Rendiment acadèmic</i>	
1r curs	60,3%
1r cicle	70,11%
Mitjana d'alumnat titulat (1998-2001)	139
Taxa de graduació (en tant per u)	0,30

La taxa d'èxit és relativament més baixa a primer, cosa que s'atribueix a la complexitat de certes assignatures; d'altra banda, el baix rendiment de la segona convocatòria ha fet que l'escola es plantegi eliminar-la, ja que es considera que no afavoreix l'alumnat. Pel que fa a la taxa de graduació, cal dir que resulta escassa atès el nombre d'estudiants i l'adequada progressió que fan al llarg dels tres anys. Ambdós comitès ho atribueixen, d'una banda, al nivell d'idiomes exigint, que suposa per a l'alumnat fer un esforç en temps suplementari, i, de l'altra, a l'elaboració del projecte final de carrera, per la qual cosa, com ja s'ha comentat, el CAE recomana reconsiderar-ne l'obligatorietat.

El Servei d'Orientació Professional i de Col·locació ofereix un servei de borsa de treball molt ben valorat per ambdós comitès, i permet recollir informació sobre les demandes laborals (durant el curs 2001-2002 es van rebre 1.707 demandes i es van produir un total de 173 incorporacions laborals confirmades). D'altra banda, l'any 2001 es va elaborar un estudi sobre l'ocupació a través d'un projecte final de carrera, segons el qual el 98% dels graduats i graduades estaven ocupats, dels quals el 66% ho estava en el sector turístic. El Comitè d'Avaluació Extern anima l'escola a sistematitzar aquesta tipologia d'estudis atesa la seva rellevància en ensenyaments de tipus professionalitzador. D'altra banda, afirmaven que la marca CETT està molt ben valorada, opinió que també

van expressar els graduats i graduades durant l'audiència amb el CAE. Un altre punt destacable, en opinió del CAE, és que l'estudiantat és conscient del seu potencial com a diplomats i diplomades, però és realista pel que fa a les seves expectatives i demostra un coneixement considerable de la realitat del sector (tant pel que fa a les condicions de treball com a l'evolució a la qual pot aspirar dins l'empresa).

PROFESSORAT

Gran part del professorat prové de l'antiga titulació de Tècnic en Empreses i Activitats Turístiques (TEAT); de fet, molts d'ells han estat vinculats al CETT en les seves etapes de formació inicial i després de fer carrera professional han tornat a l'escola, cosa que el CAE valora com un element important que cohesiona el centre. A més, l'estabilitat de la plantilla permet que s'impulsin projectes interessants com ara la implementació del sistema de crèdits europeu.

Del total de la plantilla, una mica més de la meitat treballa a temps parcial, fet que és molt ben valorat pel mateix professorat, i l'altra mitja part treballa a temps complet, tot i que aquests últims també tenen tasques dins les aplicacions del grup CETT (hotel, consultoria, etc.). El gran contacte que té el professorat amb el sector turístic és valorat molt favorablement pel CAE, ja que repercuteix en el realisme de les expectatives de l'estudiantat sobre el sector. El CAI comenta que el fet de ser hereus de l'antiga titulació de TEAT ha comportat heretar algunes mancances pel que fa a la potenciació de la part més científica de la carrera; en aquest sentit, el CAE recomana que la recerca que dugui a terme sigui de caire aplicat i es vinculi a la consultoria del grup CETT.

La valoració del professorat és positiva (5,6 en una escala d'1 a 7), i en l'audiència amb el Comitè d'Avaluació Externa també ho van ser tant l'accés com el nivell de coneixements que tenen del món laboral.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Pla de 1993. Curs 2000-2001

	CEET, UB
Professorat ordinari	-
Catedràtics/ques d'universitat	-
Titulars d'universitat	-
Catedràtics/ques d'escola universitària	-
Titulars d'escola universitària	34%
Professorat associat	-
Altres (ajudants)	11%

Tant el professorat com els dos comitès d'avaluació valoren molt positivament l'estructura de formació interna; ara bé, el perfil professional del professorat fa que sovint hi hagi un problema important d'incompatibilitat d'horaris. El CAE valora com a adequats els procediments establerts per a la coordinació entre el professorat, especialment el control de la impartició de la formació.

INSTAL·LACIONS

El grup CETT disposa d'un conjunt d'instal·lacions que són utilitzades per a la formació i que són valorades molt positivament per ambdós comitès: l'Hotel Alimara, Viatges Century, CETT Consultors i el Restaurant del Parlament de Catalunya. Segons el CAE, aquestes instal·lacions diferencien el CETT de l'oferta existent i

aporten un valuós element pedagògic a les pràctiques professionals.

Pel que fa a l'aulari, és en un edifici originàriament dissenyat com a centre de formació. Totes les aules disposen de llum natural i dels mitjans necessaris per enfosquir-les; ara bé, hi ha un petit problema de sonoritat, especialment molest quan s'empren les eines d'àudio per a l'aprenentatge d'idiomes, causat pel gran nombre de finestres. A banda d'estar equipades amb mitjans tècnics de suport a la docència suficients, totes disposen de connexió telefònica, fet que permet apropar les noves tecnologies a la formació. També hi ha aules de tecnologia aplicada: aula de bar, aula de cuina, aula de restaurant, aula de cuina demostració, aula dels sentits, aula d'espectacles i aula de tallers. El CAE planteja la necessitat, amb vista a les noves necessitats derivades

de la implementació del sistema de crèdits europeu, de disposar d'un conjunt d'aules més petites per a treball en grup, grups de classe més reduïts, aules d'estudi, etc.

Pel que fa l'aula d'informàtica, les cada vegada més necessàries feines amb suport informàtic, més la utilització del campus virtual, fan que l'estudiantat demani més ordinadors, tot i que la ràtio és força alta segons els dos comitès. El CAE suggereix la possibilitat que l'escola faciliti a l'estudiantat l'adquisició d'ordinadors portàtils, així com establir un sistema de connexió a Internet sense cables. D'aquesta manera, desapareixeria la necessitat de tenir espais ocupats per aules d'informàtica i des de qualsevol aula s'oferiria l'accés al campus virtual.

El centre de recursos és innovador i es valora molt positivament des d'ambdós comitès. No obstant això, el canvi de les metodologies docents i d'avaluació n'han augmentat l'ús, cosa que fa suposar que quan els tres cursos emprin noves metodologies, es podrà saturar. El sistema de connexió a Internet sense cables permetria evitar la concentració de l'estudiantat a la sala de recursos docents i oferiria més temps per avaluar la possible necessitat d'ampliació.

RELACIONS EXTERNES

L'escola, en part a causa de la seva llarga tradició, té una bona projecció externa, avalada per professorat i graduats i graduades que creuen que CETT és una imatge de marca positiva. Entre els actes de projecció externa destaca la Trobada Escola-Empresa, en què participen anualment unes quaranta empreses. El Servei d'Orientació Professional, Col·locació i Pràctiques (SOPCP) és el punt de referència per recollir la informació referent a les necessitats formatives dels futurs professionals, a partir del contacte diari amb el sector turístic.

L'escola col·labora amb un nombre considerable d'institucions i empreses, algunes de les quals són relacions de treball habituals. Durant el curs 2002-03 el grup ha rebut pràcticament una trentena de visites internacionals, i manté relacions amb altres universitats. L'escola té una notable oferta de convenis d'intercanvis amb universitats estrangeres, cosa que és valorada positivament per ambdós comitès.

En total, els dos darrers anys, un total de 38 alumnes van dur a terme intercanvis dins el programa Erasmus; a més, l'alumnat disposa, a través del SOPCP, de la possibilitat de fer pràctiques a l'estranger a vuit països. Malgrat l'oferta considerable, el CAE creu que el nombre final d'alumnat que aprofita aquestes oportunitats és insuficient.

Turisme a la Universitat Autònoma de Barcelona

FITES, OBJECTIUS I PLANIFICACIÓ

Al *Manual de qualitat* de l'escola s'especifica com a missió la impartició de la formació amb la màxima qualitat, amb el millor professorat i sabent apropar el contingut teòric de les matèries a la realitat del sector turístic, tot cercant un equilibri entre la teoria i la pràctica sense oblidar la formació humanística que tot estudi universitari ha de tenir.

El perfil de la titulació s'adreça a formar professionals polivalents del món del turisme a través d'una formació de caire generalista. Els objectius que s'especifiquen en el document d'avaluació interna fan referència al perfil professional, a l'impuls de les relacions externes i a la promoció de la recerca. La titulació està treballant en l'elaboració d'un perfil de formació que vagi més enllà de l'especificació de continguts i defineixi les competències que es pretén desenvolupar. El Comitè d'Avaluació Externa (CAE) anima que s'aprofiti aquest procés per reflexionar sobre el valor afegit dels estudis dins el mercat actual, per exemple, davant d'altres diplomatures (Ciències Empresarials amb un màster de Turisme, cicles formatius, etc.). Així mateix, també recomana desvincular l'objectiu legítim de fer recerca amb el perfil de formació d'una diplomatura, tot i que el panorama del nou marc europeu pot canviar aquesta situació.

Hi ha un consens general sobre el fet que el programa habilita per gestionar (graduats i graduades, alumnat, etc.) i que la qualitat de la formació és bona. Tanmateix, aquest objectiu contrasta amb la realitat de la inserció dels graduats i graduades, en llocs base (atenció en oficines de viatges, recepció, etc.) per als quals els seria més útil una formació més tècnica (programes específics del *front desk*, etc.). De manera que es planteja el dilema entre quins coneixements i quines habilitats atorga l'ensenyament i, en canvi, quins són els que cal deixar per a la formació continuada.

La titulació disposa de mecanismes de revisió dels objectius fruit dels processos per a la implementació de sistemes de gestió de la qualitat. El CAE valora molt positivament que dins d'aquests indicadors s'inclouguin enquestes als graduats i graduades, tot i que l'escola encara és massa jove per poder-les dur a terme amb un lapse suficient de temps.

EL PROGRAMA DE FORMACIÓ

El pla d'estudis, publicat al BOE del 24 de juliol de 1998, i de tres anys de durada, consta d'un total de 198 crèdits, el 75% dels quals són troncal i obligatoris, el 13% optatius i el 12% restant de lliure elecció (vegeu la taula 5). Ambdós comitès troben aquesta estructura equilibrada, tant pel que fa al grau de practicitat com al d'optativitat.

En el model docent es combina la formació en empresa i la gestió amb els coneixements d'altres aspectes humanístics (patrimoni cultural, recursos territorials turístics, etc.). Aquesta diversitat fa que s'ofereixin dos itineraris d'especialització: planificació i comercialització turística, i direcció i administració d'empreses i negocis turístics. Tanmateix, a la pràctica, dels 39 crèdits optatius tan sols 18 són diferents, de manera que cal relativitzar la teòrica especialització, que, des del comitè extern, tampoc es considera necessària.

Taula 9. Programa de formació

EUTDH, UAB	
Publicació al BOE	24 de juliol de 1998
Anys de durada	3
Pla d'estudis	
Crèdits troncats i obligatoris	148,5
<i>Teoria</i>	87
<i>Pràctica</i>	61,5
Crèdits optatius (b)	25,5
Crèdits de lliure elecció	24
<i>Total</i>	198
Grau mínim de practicitat	41,41%
Assignatures optatives ofertes	21
Assignatures optatives pròpies (a)	26
Percentatge d'optatives al pla d'estudis	12,78%
Relació d'optativitat (a/b)	3,2
Projecte final de carrera / Pràcticum	Sí (Pràcticum)
Pràctiques en empreses	Sí

Pel que fa a la dimensió pràctica, hi ha dos pràcticums que s'han de cursar els dos darrers cursos. Cal destacar la creació d'un departament específic per gestionar les pràctiques: el Programa professional, que té una cartera de 240 empreses i l'objectiu de garantir una formació pràctica d'alt nivell. Per assolir aquest objectiu, des del departament es fa un seguiment molt de prop de les pràctiques, i s'ajuda l'alumnat a construir el seu expedient professional. La valoració de les pràctiques és molt positiva per ambdós comitès i per l'estudiantat, tot i que els agradaria que s'ampliés l'oferta de places de pràctiques en l'àmbit internacional.

Els processos de revisió i coordinació de programes semblen adequats; ara bé, cal assenyalar que l'estudiantat detecta alguns encavalcaments d'assignatures. Així mateix, l'estudiantat considera insuficient la impartició d'idiomes i de coneixements geogràfics. El CAE, però, creu que la diplomatura no pot ser una escola d'idiomes i que l'oferta que se'n fa és positiva i suficient, i destaca el fet que els imparteix el Servei d'Idiomes Moderns de la UAB i també que siguin assignatures troncats a tercer, cosa que permet garantir un nivell adequat de sortida (títol oficial del Servei d'Idiomes Moderns). Pel que fa als continguts de geografia, aconsella oferir-los de manera transversal o mitjançant opcions virtuals, més que a través d'una assignatura específica.

El professorat disposa d'una guia per confeccionar el programa de les assignatures, i el 91% dels programes compleixen els requisits formals establerts: objectius,

continguts, bibliografia i sistema d'avaluació, entre d'altres. L'estudiantat rep aquesta informació en suport informàtic abans de matricular-se.

DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT

La metodologia majoritària són les classes magistrals (90%), tot i que es combina amb la presentació i realització de treballs escrits en el 72% dels casos. En el cas de les assignatures optatives i d'idiomes, es desenvolupen activitats de grup de resolució de casos pràctics i d'exposicions orals, entre d'altres. La metodologia és adequada als objectius de formació, tot i que probablement el desenvolupament del nou perfil de formació i la introducció dels crèdits europeus (ECTS) implicarà replantejar-la.

Actualment, l'escola està fent un esforç per introduir les tecnologies virtuals. L'experiència d'una assignatura virtual ha estat molt ben valorada per l'estudiantat, per la qual cosa el CAE s'afegeix a la proposta del Comitè d'Avaluació Interna (CAI) d'anar estenent iniciatives similars, i remarca la necessitat de formar el professorat en les noves tecnologies.

La Coordinació de Titulació i la Direcció d'Estudis fixen l'organització de l'ensenyament a l'EUTDH. El coordinador o coordinadora és la figura clau per al bon funcionament de les qüestions d'àmbit acadèmic. El CAE ressalta el bon clima i la bona coordinació i comunicació entre professorat i equip directiu, expressada en les audiències.

El curs acadèmic, inclòs el període d'exàmens, finalitza l'última setmana de juny per permetre a l'estudiantat incorporar-se a les empreses on fa les pràctiques i adaptar-se així a la realitat del sector turístic.

La diplomatura ofereix dos tornos: un grup de matí i un de tarda, menys nombrós, que permet més contacte personal amb el professorat. Per tal de reduir la congestió del torn de matí, una de les propostes de millora recomana repensar la distribució en dos tornos i/o considerar la possibilitat de fer més treball en línia, per exemple, amb programes de simulació de gestió, que permetrien descongestionar una mica les aules.

Taula 10. Distribució de l'alumnat. Curs 2000-2001

	EUTDH, UAB
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r curs</i>	
Teoria	94
Pràctica	49
<i>Mitjana d'alumnat de nou ingrés per grup de 1r curs</i>	
Teoria	79
Pràctica	39
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r cicle</i>	
Teoria	79
Pràctica	40
Total d'alumnat	520
Alumnat equivalent a temps complet	482

L'ensenyament posa a disposició de l'alumnat una gran tipologia de tutories valorades molt positivament per l'estudiantat: les tutories d'assignatura, les tutories electròniques, el tutor o tutora del projecte final, el tutor o tutora del programa professional durant la realització del pràcticum i el tutor o tutora de grup. Totes aquestes figures es descriuen a continuació.

Les tutories d'assignatures tenen un compliment elevat, a més l'alumnat manifesta que, en general, la facilitat d'accés al professorat sovint va més enllà d'aquest horari. Així mateix, valora molt positivament la rapidesa de resposta en les tutories electròniques. Les tutories del projecte final són de caire obligatori, i permeten que aquest es desenvolupi com una assignatura durant el curs i que el treball final no esdevingui un esforç extra que cal dur a terme individualment en finalitzar el curs acadèmic. També cal destacar la feina realitzada pel tutor o tutora del programa professional, programa que esdevé un veritable pla de carrera professional que s'inicia durant els estudis. Finalment, la figura del tutor o tutora de grup, que realitza funcions tant d'assessorament com de seguiment acadèmic al mateix grup al llarg dels tres anys de la diplomatura, és valorada de manera

especialment positiva tant per l'alumnat com pel professorat. El CAE valora que l'ensenyament ha fet de l'estudiantat la seva prioritat, cosa que es reflecteix tant en aquest esforç d'atenció tutorial com en la satisfacció de l'alumnat per l'atenció rebuda.

Pel que fa a l'avaluació, pràcticament la totalitat de les assignatures inclouen una prova escrita a l'aula (93%), a excepció del pràcticum i dels idiomes, tot i que també es duen a terme exercicis de pràctiques (72%), treballs (51%), presentacions, o, en el cas d'Economia, activitats en línia (exercicis, participació en fòrums, etc.). El compliment de la normativa relacionada amb els exàmens (publicació de notes, revisió d'exàmens, dates de tancament d'actes, etc.) és valorat com a bo.

Tant els diversos col·lectius com el CAE coincideixen en el fet que la forma i el contingut de l'avaluació són adequats al programa de l'assignatura. Els resultats dels exàmens els analitza la Direcció del curs al final de cada quadrimestre, i es recomana que a banda de revisar les assignatures on hi ha més fracàs, també s'analitzin les que tenen taxes d'èxit molt elevades, per tal de valorar la necessitat d'ajustar o repensar-ne el contingut o el nivell d'exigència.

Taula 11. Resultats acadèmics. Curs 2001-2002

	EUTDH, UAB
<i>Taxa d'èxit a 1r curs</i>	
1a convocatòria	66%
2a convocatòria	59%
<i>Taxa d'èxit a 1r cicle</i>	
1a convocatòria	72,7%
2a convocatòria	70,8%
<i>Rendiment acadèmic</i>	
1r curs	64,7%
1r cicle	77,3%
Mitjana d'alumnat titulat (1998-2001)	88
Taxa de graduació (en tant per u)	0,64

Tal com es pot veure a la taula 7, les taxes d'èxit són elevades, tot i que els idiomes i l'assignatura de Comptabilitat representen un punt d'inflexió. La durada mitjana dels estudis és de tres anys i la mitjana de notes se situa a tres dècimes del notable. D'altra banda, les taxes d'abandonament són baixes (el 7%).

Aquesta situació tan positiva té una doble explicació: d'una banda, la qualitat d'entrada de l'alumnat és bona (vegeu la taula 2), i, de l'altra, l'esforç exigut per completar els estudis no sembla molt elevat, tal com es desprèn tant dels comentaris de l'estudiantat, que manifesta que la carrera no és gaire difícil però que cal un treball constant, com del fet que ni l'augment de l'absentisme (que representa en els darrers cursos entre el 30% i el 50%) ni el fet de treballar durant els estudis són obstacles per finalitzar en el temps previst.

Pel que fa als resultats professionals, una enquesta telefònica a les dues úniques promocions de l'escola (1999-2000 i 2001-2002) mostra que el 67% de les persones graduades estaven ocupades, de les quals el 85% treballava en feines relacionades amb els estudis. No obstant això, l'audiència amb els graduats i graduades va permetre que es detectessin certs desajustos, sobretot pel que fa a les expectatives sobre la tipologia de la feina. Així, mentre que la formació que reben és per ocupar càrrecs de gestió, a la pràctica, d'entrada es comença per llocs base, per als quals no s'ha rebut preparació. Cal assenyalar que la inserció en el sector del turisme és sacrificada (per horaris i remuneració) i requereix un període de temps llarg. Per

això, el Comitè d'Avaluació Externa recomana continuar fent el seguiment d'aquestes promocions per tal que tant el professorat com l'alumnat tinguin una idea més acurada i real sobre la realitat de la inserció i sobre com poder incidir per optimitzar-la.

PROFESSORAT

L'adscripció del professorat a l'EUTDH és diversa, ateses les diferents àrees de coneixement del pla d'estudis. Dels 30 professors i professores, 11 treballen a temps complet, 8 dels quals tenen càrrecs de gestió. La titulació del professorat i la seva dedicació al centre són adients a les necessitats de l'escola, tot i que seria convenient que una part superior del professorat tingués relació directa amb l'activitat professional del turisme.

El procés de selecció és clar, transparent i procedimentat; així mateix es valora positivament la impartició de determinades assignatures per professionals del turisme. El centre té un conveni amb l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) de la UAB per promoure les activitats de formació, però seria aconsellable organitzar activitats de formació específica del sector turístic.

Taula 12. Dedicació docent del professorat. Pla de 1993. Curs 2000-2001

	EUTDH, UAB
Professorat ordinari	-
Catedràtics/ques d'universitat	-
Titulars d'universitat	-
Catedràtics/ques d'escola universitària	-
Titulars d'escola universitària	28
Professorat associat	-
Altres (ajudants)	2

El compliment de l'activitat docent és plenament satisfactori, i les valoracions per part de l'estudiantat són bones.

INSTAL·LACIONS

L'EUTDH està situada al campus de la UAB, per la qual cosa està perfectament dotada d'instal·lacions culturals, esportives, restaurants, botigues, etc.

Pel que fa a l'escola, l'aulari és suficient i disposa de recursos tècnics, tot i que s'aconsella suprimir el mobiliari fixat a terra i que caldria un nombre més gran de canons de projecció. Les aules d'informàtica tenen una ràtio d'ordinadors correcta, però caldria preveure la possibilitat que cada estudiant pogués tenir el seu ordinador portàtil.

El centre de recursos és clarament insuficient, tant pel que fa al fons com a l'espai. Cal fer un esforç d'inversió en fons especialitzats de turisme, tant de llibres com de publicacions periòdiques.

RELACIONS EXTERNES

L'escola ha dut a terme un esforç important per posicionar-se respecte al sector, en l'àmbit de les relacions, dins el país i a escala internacional.

Una de les principals eines de relació és el Programa professional, que té l'objectiu de trobar un ventall d'empreses on l'estudiantat pugui fer pràctiques, i que constitueix a la vegada la principal via de comunicació amb les empreses del sector.

Mereix una menció especial l'elevada assistència d'empreses al Workshop/Trobada Universitat-Empresa que s'organitza anualment (32 empreses el 2002), i més si es té en compte la joventut de l'escola.

En total s'han enviat 31 alumnes mitjançant el programa Erasmus i se n'han rebut 22 (de 1998 a 2002). Tanmateix, aquest és un aspecte que cal millorar. De fet, els graduats i graduades fins i tot proposaven fomentar-ne l'obligatorietat a causa de la necessitat de tenir fluïdesa amb els idiomes. Una altra possible solució és, tal com apunta el Comitè d'Avaluació Interna (CAI), fomentar les pràctiques a l'estranger. Finalment, també hi ha hagut intercanvi entre el professorat (5 intercanvis des del curs 1999).

Turisme a la Universitat de Vic

FITES, OBJECTIUS I PLANIFICACIÓ

Des del primer curs, 1998-1999, en el qual es va impartir la diplomatura, la direcció de la Facultat d'Empresa i Comunicació en va establir la missió: formar professionals i tècnics per a la gestió d'empreses i institucions turístiques.

Els objectius generals inclouen, a més d'objectius en relació amb el perfil de formació (formació integral per a la gestió d'empreses i institucions turístiques, formació generalista i instrumental), objectius metodològics (a través de la innovació metodològica i tecnològica aplicada a la formació turística, atenció tutorial, grups reduïts, etc.), posar a l'abast de l'alumnat relacions externes a través tant d'intercanvis internacionals com de les pràctiques en empreses i institucions del sector turístic, i altres objectius d'abast més social, com ara millorar la consideració social i professional de la formació turística.

El Comitè d'Avaluació Interna (CAI) fa constar a l'autoinforme, però, que la diversitat i polivalència professional dels estudis fan que els objectius siguin poc precisos, i que aquests s'han definit sobre la base de criteris interns i no segons criteris externs d'oferta i demanda dels estudis de Turisme, fet que es trasllada a una oferta formativa de caràcter marcadament empresarial i generalista de la titulació. Tanmateix, segons el parer del Comitè d'Avaluació Externa (CAE), la missió del centre queda ben definida i els diversos col·lectius afirmen que els objectius estan ben definits, són coneguts i acceptats, tot i que el personal d'administració i serveis es mostra partidari de tenir-ne més coneixement.

Pel que fa als procediments de revisió dels objectius, el professorat opina que caldria establir-los millor. D'altra banda, l'establiment d'indicadors de compliment dels objectius permetria mesurar els resultats obtinguts i facilitaria desenvolupar mecanismes de revisió adequats.

EL PROGRAMA DE FORMACIÓ

El pla d'estudis de la titulació és vigent des del 1999 i consta de 198 crèdits distribuïts en un sol cicle. El 78% dels crèdits són obligatoris (el 10% troncal i el 90% obligatoris), el 12% optatius i el 10% restant es deixa a la lliure configuració de l'estudiantat. No hi ha cap itinerari o especialització dins la titulació.

S'observa, per tant, un nivell d'obligatorietat alt, que correspon a l'aposta de la Universitat de Vic d'ampliar els crèdits obligatoris per tal d'intensificar la formació en idiomes, dret i legislació, organització i gestió d'empreses, comptabilitat i patrimoni cultural amb la finalitat d'assegurar una formació generalista de gestió d'empreses.

El CAE valora la distribució de les assignatures al llarg dels estudis com a equilibrada. Tanmateix, afegeix que en aquests estudis és molt important saber enllaçar la teoria i els instruments d'anàlisi i gestió amb l'administració d'empreses i activitat turístiques, cosa que implica un notable esforç d'adaptació i especialització del professorat. La situació pel que fa a aquest aspecte és satisfactòria, però millorable en algunes assignatures.

La discussió sobre la conveniència d'una orientació més tècnica o més humanística dels estudis sempre ha estat present. El CAI assenyala que hi ha una manca de formació humanística que s'explica per la limitació de ser un cicle curt i perquè la Universitat de Vic té un caràcter generalista, tot i que aquesta orientació es corregeix lleugerament, segons el CAE, a través d'una oferta relativament àmplia i diversificada d'optatives.

Taula 13. Programa de formació

Turisme, UVic	
Publicació al BOE	15 d'octubre de 1999
Anys de durada	3
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	154
<i>Teoria</i>	96
<i>Pràctica</i>	58
Crèdits optatius (b)	24
Crèdits de lliure elecció	20
<i>Total</i>	198
<hr/>	
Grau mínim de practicitat	37,66%
Assignatures optatives ofertes	8
Assignatures optatives pròpies (a)	11
Percentatge d'optatives al pla d'estudis	12,9%
Relació d'optativitat (a/b)	2
<hr/>	
Projecte final de carrera / Pràcticum	Sí
Pràctiques en empreses	Sí

Atenent al nombre reduït d'alumnat, el grau d'optativitat es pot considerar elevat, per la qual cosa el CAE recomana estudiar la possibilitat de compartir determinades assignatures amb alguna altra titulació. Ambdós comitès coincideixen a destacar el Projecte turístic, que és una assignatura optativa, com una interessant eina de recerca i gestió per part de l'alumnat. En aquest projecte, cal desenvolupar projectes de creació d'empreses turístiques o desenvolupament d'activitats turístiques, i exposar i defensar el treball acadèmic públicament davant d'un tribunal.

Pel que fa a la dimensió pràctica dels estudis, gairebé el 40% dels crèdits de la titulació són crèdits pràctics. El pràcticum es realitza l'últim curs, cosa que, segons el CAE, retarda excessivament el contacte amb el sector. La facultat ofereix places en diferents tipus d'empreses i activitats turístiques, tot i que caldria millorar-ne diferents aspectes organitzatius, com la tutela i un coneixement superior dels àmbits professionals per part de les persones responsables de l'avaluació del pràcticum.

Tots els col·lectius implicats en la titulació creuen que el nivell d'idiomes és millorable; en aquest sentit, ambdós comitès coincideixen que, tenint en compte que és un cicle curt, cal augmentar el nivell exigít sobre la base d'un esforç més gran per part dels alumnes fonamentat en una més gran utilització de l'aula d'autoaprenentatge.

La *Guia de l'estudiant* s'ofereix en paper i també en publicació electrònica a la web de la universitat. Els programes fan constar els objectius, el programa i la bibliografia, però la majoria no inclouen la metodologia docent, aspecte que ja s'està millorant com a conseqüència de l'adaptació de la metodologia segons els criteris fixats pel crèdit europeu.

DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT

La diplomatura ha introduït a primer curs (2002-2003) la metodologia pròpia del sistema de reconeixement de crèdits europeus. Aquest procés ha fet que totes les assignatures disposin d'un programa molt detallat que inclou, a més dels continguts bàsics (objectius, continguts, metodologies, sistemes d'avaluació, etc.) un annex amb el pla de treball del curs sencer, detallat sessió per sessió. L'alumnat ho reconeix com una experiència d'èxit i té el suport de les noves tecnologies avançades, les quals possibiliten que cada alumne pugui treballar, sempre que ho desitgi, amb l'ordinador connectat a la xarxa sense cable.

Aquest canvi metodològic ha fet que en el curs 2002-2003 les classes magistrals a primer curs hagin perdut pes. Tanmateix, en els altres cursos, la metodologia és diversificada: la classe magistral és emprada pel 83% del professorat, les activitats en grup pel 70%, els treballs escrits pel 50% i la resolució de problemes pel 40%.

El CAE destaca especialment la utilització dels recursos informàtics com a suport a la docència de totes les assignatures de la titulació, així com l'ús de programari propi del sector turístic. Pel que fa als mitjans de suport a la docència, la majoria d'assignatures incorporen dossiers i exercicis, així com bibliografia i llibres de text recomanats pel professorat. El CAI creu que es podria aprofitar més el laboratori d'idiomes, sobretot tenint en compte el pes específic de les llengües estrangeres en la titulació.

Els mecanismes de coordinació i revisió dels objectius i els continguts són els adequats a les característiques del centre, en opinió del Comitè d'Avaluació Interna. Cal remarcar l'alta valoració que mereix a tots els col·lectius la Coordinació de la titulació, tant pel que fa a la importància de la seva funció com a la qualitat amb què es duu a terme.

El període de docència és el mateix que per a la resta de titulacions de la facultat, tot i que s'intenta que els exàmens de juny finalitzin com més aviat millor per tal de facilitar a l'estudiantat la realització de pràctiques, estades a l'estranger, etc. L'horari de les classes és al matí, de 8.30 a 14 h, i tant el professorat com l'estudiantat coincideixen a dir que la distribució és adequada.

Taula 14. Distribució de l'alumnat. Curs 2000-2001

	Turisme, UVic
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r curs</i>	
Teoria	24
Pràctica	24
<i>Mitjana d'alumnat per grup de nou ingrés de 1r curs</i>	
Teoria	19
Pràctica	19
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r cicle</i>	
Teoria	27
Pràctica	26
Total d'alumnat	95
Alumnat equivalent a temps complet	84,11

La relació entre el nombre de grups i el nombre de professors i professores es considera adient, i el reduït nombre d'alumnat per classe permet aplicar un model pedagògic de caràcter participatiu, tot i que en el cas dels idiomes es considera necessari desdoblar els grups. Cal assenyalar que tot i que la Facultat d'Empresa i Comunicació ofereix altres titulacions afins, els grups de classe estan formats únicament per estudiants de Turisme.

La facultat ofereix dos tipus de tutories: les d'assignatura i les personals. Les d'assignatura funcionen bé, però sovint es concentren en èpoques d'examen, cosa que probablement canviarà amb els

sistema d'avaluacions continuades que comporta el sistema de crèdits europeu. Les tutories personals, per la seva banda, s'ofereixen de moment només a primer curs, i orienten l'estudiant des d'una perspectiva integral. Caldria fer l'esforç d'estendre aquesta figura a tot l'estudiantat i fer un reconeixement d'aquesta funció al professorat que l'assumeix. D'altra banda, la universitat disposa del Servei d'Atenció Psicopedagògica, l'existència del qual és valorada molt positivament per l'alumnat. El CAE destaca l'elevat grau d'identificació de l'estudiantat amb la titulació i la positiva opinió que expressen sobre el grau de receptivitat del professorat. Segons el parer d'aquest

comitè, l'atenció personalitzada és un punt fort diferencial dels estudis de Turisme a la Universitat de Vic, i ho pot ser encara més en el futur.

Pel que fa al rendiment acadèmic, és valorat com a satisfactori per ambdós comitès; com es pot observar a la taula 7, el rendiment de la titulació és proper al 100%. La introducció del sistema de crèdits europeu està obligant l'alumnat de primer curs a fer un esforç regular i superior al llarg de tot l'any; caldrà seguir atentament si això té incidència en les taxes d'èxit i el rendiment acadèmic. D'altra banda, la durada mitjana és la prevista al pla d'estudis (tres anys) i la mitjana de qualificació se situa entre l'aprovat i el notable.

Taula 15. Resultats acadèmics. Curs 2001-2002

	Turisme, UVic
<i>Taxa d'èxit a 1r curs</i>	
1a convocatòria	76,1%
2a convocatòria	54,1%
<i>Taxa d'èxit a 1r cicle</i>	
1a convocatòria	88,2%
2a convocatòria	69,9%
<i>Rendiment acadèmic</i>	
1r curs	82,9%
1r cicle	91,6%
Mitjana d'alumnat titulat (1998-2001)	20*
Taxa de graduació (en tant per u)	1,57*

* Respecte a aquestes dades, cal tenir en compte que pot ser que no siguin significatives, ja que s'ha produït un canvi de pla d'estudis amb les corresponents convalidacions.

El mètode d'avaluació més emprat és la prova escrita a l'aula (73%), però hi ha una tendència a complementar-la amb treballs escrits (50%), tests (47%), exercicis i problemes (47%) i fins i tot l'assistència (47%). Organitzativament, el CAE valora positivament les avaluacions i la informació que en rep l'estudiantat i el professorat.

La facultat ha elaborat un directori d'exalumnes que ha permès la realització d'enquestes a les tres promocions de Turisme amb l'objectiu de conèixer-ne l'ocupació laboral. Les dades d'aquest estudi i les d'un altre realitzat amb motiu de l'avaluació interna mostren que la majoria dels graduats i graduades treballen en el sector turístic i ocupen càrrecs intermedis. El fet que la formació que adquireix l'estudiantat sigui generalista i

empresarial facilita la incorporació dels titulats i titulades al mercat de treball en altres sectors no turístics, fet que el CAI valora molt positivament. L'impacte a escala comarcal, que ha coincidit amb un petit boom turístic a l'interior de Catalunya, fa que molts exalumnes participin en la creació de consorcis comarcals i municipals de turisme.

PROFESSORAT

El professorat de la diplomatura està integrat per professors de la Facultat d'Empresa i Comunicació que tenen docència compartida amb altres titulacions, així com per professorat contractat per impartir les matèries específiques de Turisme.

L'evolució a la baixa de la matrícula obliga a l'ampliació del nombre de titulacions i a reestructurar i reduir la plantilla. De fet, bona part del professorat ho és també d'altres titulacions de la facultat.

Així doncs, es tracta d'una plantilla de professorat que queda caracteritzada pel poc pes relatiu dels doctors i doctores i de les persones amb dedicació exclusiva, perfil que s'accentua en les matèries més específiques de la titulació. Tanmateix, el CAE assenyala que tenint en compte l'especificitat dels estudis de Turisme, caldria considerar altres tipologies de formació com ara màsters, postgraus i cursos d'extensió.

Els dos comitès destaquen de manera especial la motivació del professorat i la capacitat d'iniciativa, que han permès la implantació eficient del crèdit europeu a totes les assignatures de primer curs, així com les seves conseqüències en el sistema docent i avaluador. L'alumnat valora molt positivament la preparació, dedicació i receptivitat del professorat, i, per la seva banda, el professorat es mostra molt satisfet de la relació que manté amb l'alumnat.

El CAE assenyala que cal millorar l'intercanvi d'informació i de coordinació de programes entre el professorat, reconeixent el càrrec del coordinador/a i explicitant en els contractes les obligacions del professorat de participar en iniciatives de coordinació. Així mateix, cal vetllar perquè enllacin la teoria amb la gestió d'activitats i empreses turístiques.

Taula 16. Dedicació docent del professorat. Pla de 1993. Curs 2000-2001

	Turisme, UVic
Professorat ordinari	-
Catedràtics/ques d'universitat	-
Titulars d'universitat	-
Catedràtics/ques d'escola universitària	-
Titulars d'escola universitària	1
Professorat agregat	21
Altres (ajudant)	1

INSTAL·LACIONS

El fet que l'escola s'ubiqui dins el campus de la Universitat de Vic permet disposar de serveis comuns amb altres titulacions, d'entre els quals sobresurt l'aula d'autoaprenentatge d'idiomes, el servei d'audiovisuals i la biblioteca.

L'aulari de la diplomatura està en molt bones condicions i és adequat, tot i que el mobiliari, en no ser adaptable, no facilita els treballs en grups. Pensant, però, en les necessitats que generarà la implantació del sistema de crèdits europeus, seria bo disposar d'aules més petites per fer-les servir com a sales d'estudi i per a treball de grup.

La biblioteca ha incrementat la superfície útil i el nombre de punts de lectura, i l'horari de servei és molt ben valorat; ara bé, caldria que incrementés els fons específics de Turisme, especialment en publicacions periòdiques, i fins i tot en documents de distribució gratuïta com ara publicacions promocionals, memòries, informació de patronats de turisme, etc.

Respecte als equipaments, cal remarcar l'existència de connexió sense cable a Internet, la qual cosa permet que l'estudiantat i el professorat utilitzin a totes les aules i passadissos els seus ordinadors personals. Així mateix, el CAE assenyala com a punt fort la incitativa de facilitar a l'estudiantat l'adquisició del seu propi ordinador portàtil i la seva inclusió en les noves metodologies de treball a les diferents assignatures. A més, cal dir que el manteniment del programari de l'ordinador personal és a càrrec de la mateixa diplomatura.

RELACIONS EXTERNES

La relació de l'escola amb el sector turístic és bona, i es concreta tant a través de convenis de pràctiques o de col·laboració com a través de l'organització de conferències, convocatòries de premis, visites a empreses, jornades i formació de postgrau, entre d'altres. El CAE recomana, però, ampliar els convenis amb empreses i institucions, especialment d'altres països.

En total, deu estudiants han fet intercanvis aquests tres darrers anys i cap estudiant estranger ha vingut a la universitat. Hi ha una associació d'exalumnes que ambdós comitès coincideixen a afirmar que caldria impulsar, ja que no és gaire activa. Pel que fa al professorat, tot i la manca de relacions permanents amb altres universitats estrangeres, hi ha hagut algun intercanvi i s'ha participat en la Xarxa ORTUDES i en el Projecte Leonardo da Vinci.

AVALUACIONS D'ENSENYAMENTS
DE PRIMER I SEGON CICLE

Àrea de Ciències de la Salut

Fisioteràpia a la Universitat Rovira i Virgili

INTRODUCCIÓ

La diplomatura de Fisioteràpia de la Universitat Rovira i Virgili ha estat avaluada dins del programa institucional de l'any 2000 de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU Catalunya). La fase d'avaluació interna, però, no va començar fins al curs 2002-2003, ja que va coincidir amb l'avaluació transversal de l'ensenyament de Medicina. Ateses les dimensions del centre i la necessitat d'implicar un gran nombre de persones en ambdós processos, es va considerar iniciar l'avaluació de Fisioteràpia quan acabés la de Medicina.

Així, el Comitè d'Avaluació Interna (CAI) es va constituir el curs 2002-2003 i va concloure la seva tasca el mes de març de 2003. En el CAI hi havia una representació adequada del professorat, l'alumnat i el personal d'administració i serveis de l'ensenyament. La visita del Comitè d'Avaluació Externa (CAE) va tenir lloc durant el mes de novembre de 2003 i l'informe extern va ser lliurat el mes de desembre. En aquest comitè hi havia professorat d'altres universitats, persones expertes en Medicina i Fisioteràpia, un professional vinculat a la Fisioteràpia i una persona experta en processos d'avaluació.

En general, l'avaluació s'ha desenvolupat de manera satisfactòria i en un clima de col·laboració i coincidència en la diagnosi entre ambdós comitès.

CONTEXT INSTITUCIONAL

Els estudis de Fisioteràpia de la URV, a la ciutat de Reus, s'imparteixen a la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut, on també s'imparteix la llicenciatura de Medicina i la diplomatura de Nutrició Humana i Dietètica.

L'ensenyament es va començar a impartir el curs 1992-1993, i fins al moment ha format set promocions de graduats i graduades. Actualment hi ha més de 230 persones matriculades i cada any se'n graduen al voltant de 60. És l'única escola pública que ofereix aquest ensenyament a Catalunya, ja que els altres sis centres són d'universitats privades o són centres adscrits a altres universitats.

En el context de la URV, el pes de l'ensenyament és força baix, pel fet que representa el 2% de l'estudiantat de la URV. Tot i que la convivència amb els estudis de Medicina en un mateix centre implica sinergies positives pel que fa als coneixements bàsics així com també per a la pràctica clínica, l'avaluació externa considera que caldria donar més identitat als estudis de Fisioteràpia.

El context assistencial a les comarques de Tarragona ha permès establir una xarxa de centres on l'alumnat pot dur a la pràctica els coneixements teòrics amb la col·laboració del professorat vinculat a la facultat.

Taula 1. Dades generals de la Universitat Rovira i Virgili. Curs 2000-2001

	Fisioteràpia, URV
Alumnat de l'ensenyament	236
Alumnat de l'ensenyament a tot Catalunya	2.667
Total d'alumnat matriculat a la URV	11.791
Alumnat de cicle curt a la URV	5.717
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la URV	2,02%
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total de l'alumnat de la titulació a Catalunya	8,84%

Pel que fa a la inserció laboral dels diplomats i diplomades, les principals ocupacions són l'exercici lliure de la professió, la geriatria i altres activitats relacionades amb la prevenció i l'educació per a la salut. Tot i que la unitat de Fisioteràpia no disposa de dades objectives pròpies, a partir del contacte amb l'antic estudiantat, sabem que el nivell d'ocupació, segons l'apreciació del CAI, se situa al voltant del 70%. Ara bé, en l'estudi d'AQU Catalunya sobre la inserció laboral dels graduats i graduades,¹ en el cas dels diplomats i diplomades sanitaris, categoria que inclou també persones diplomades en Infermeria i Podologia, el nivell d'atur és del 6,25%. Amb tot, l'obertura de noves escoles i el consegüent augment del nombre de titulats i titulades pot produir certa saturació del mercat laboral.

L'ACCÉS A L'ESTUDI

El perfil d'accés dels estudiants és molt adequat, ja que, en general, tenen bones qualificacions (durant els darrers cinc anys la nota de tall de selectivitat ha estat sempre per sobre de 6,8) i un grau important de motivació i dedicació als estudis. En aquest sentit, la titulació no té problemes, al contrari, la demanda de places supera amb escreix l'oferta (per cada plaça hi ha 3,2 sollicituds): cal tenir present que és l'única escola on es pot estudiar Fisioteràpia a preus públics. Així, s'observa la presència d'estudiantat d'altres comunitats autònomes. En opinió del CAE, el perfil d'accés de l'estudiantat representa un dels principals actius de l'ensenyament.

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

Titulació	Via d'accés PAU				
	1996-1997	1999-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Fisioteràpia, URV	6,81	6,84	6,88	7	7

Titulació	Via d'accés FP				
	1996-1997	1999-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Fisioteràpia, URV	8,27	8,35	8,5	8,02	8,34

La principal via d'accés a l'ensenyament són les PAU (al voltant del 75%). La resta de l'alumnat prové de la via d'FP. Com en la majoria d'estudis de l'àmbit de la salut, el percentatge de dones és molt superior al d'homes (86%).

¹ AQU Catalunya: *Educació superior i treball a Catalunya. Estudi de la inserció laboral dels graduats de les universitats públiques catalanes*. Barcelona 2003

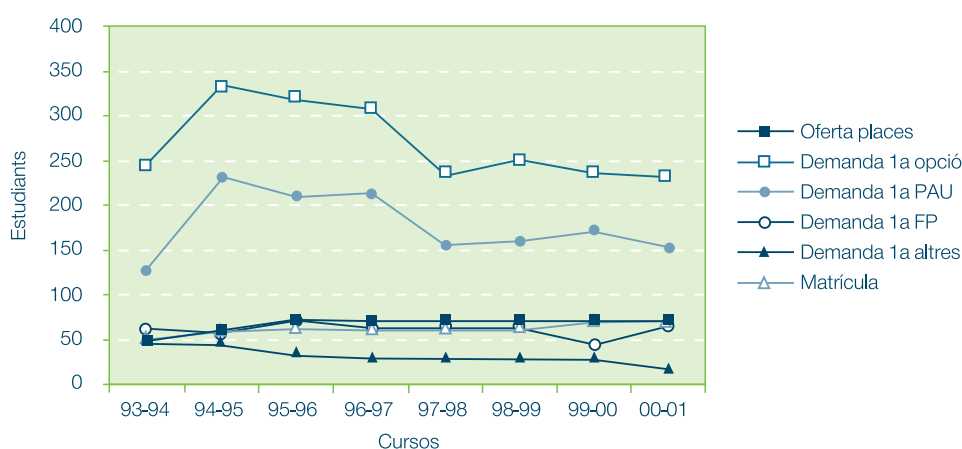
Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

Titulació	Places ofertes	Demanda global	Ràtio demanda /oferta	Demanda en 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	Altres	
Fisioteràpia, URV	73	234	3,21	151	85	83

Places ofertes a Catalunya (curs 2000-2001): 497.

Demanda en 1a opció a Catalunya: 1.028.

Gràfic 1. Demanda d'accés a la titulació de Fisioteràpia a la URV. Període 1993-2001

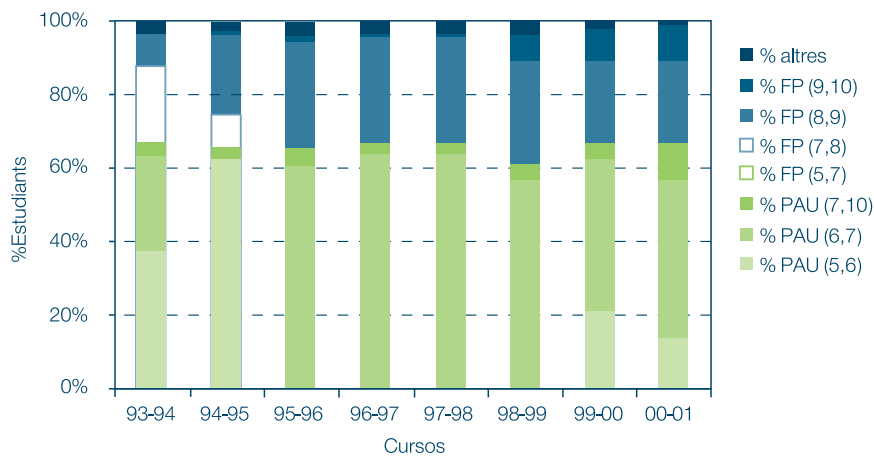

Taula 4. Distribució de l'alumnat de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7
Fisioteràpia, URV	0	22%	48%	0	21%	54%	0	30%	51%

Titulació	Via d'accés FP								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-7)	[7-8)	>8	[5-7)	[7-8)	>8	[5-7)	[7-8)	>8
Fisioteràpia, URV	0	0	30%	0	0	25%	0	0	19%

Gràfic 2. Distribució de l'alumnat de 1r curs per notes i via d'accés de la titulació de Fisioteràpia a la URV. Període 1993-2001

FITES, OBJECTIUS I PLANIFICACIÓ

L'ensenyament disposa d'una declaració d'objectius generals, formatius i instruccionals, d'acord amb allò establert a les directrius generals del títol. Així, a la seva pàgina web apareix una llista amb els principals objectius. Ara bé, ambdós comitès han coincidit que aquests objectius no estan completament consensuats. Així, el CAE recomana definir i concretar les competències finals de l'estudiantat per tal de disposar del model ideològic del tipus de diplomad i o diplomada que es pretén formar. D'altra banda, s'ha evidenciat la necessitat d'establir els mecanismes de revisió i control oportuns dels objectius.

Pel que fa a l'adequació de la formació a les demandes de la societat, l'avaluació ha detectat que el perfil actual de l'ensenyament està principalment orientat a formar persones graduades en la pràctica professional en l'àmbit hospitalari i en la sanitat pública. En aquest sentit, caldria tenir presents els altres àmbits professionals.

EL PROGRAMA DE FORMACIÓ

El pla d'estudis segueix les directrius generals: consta de 207 crèdits repartits al llarg de tres cursos, dels quals el 42% correspon a crèdits pràctics. El pla té un perfil generalista, de manera que, en acabar, l'estudiantat té una visió global adequada de Fisioteràpia. Ara bé, el nivell d'optativitat permet una certa especialització; així, combinant determinades assignatures es poden seguir els itineraris de fisioteràpia esportiva, geriatria i recerca.

El pla té una bona estructuració de crèdits i matèries. Amb tot, l'avaluació ha detectat la presència d'unes àrees sobredimensionades en detriment d'altres, especialment en les matèries bàsiques, la qual cosa representa la impartició de continguts poc rellevants. L'alumnat manifesta que els programes estan sobrecarregats i que no es disposa de prou temps per aprofundir en els continguts, amb la qual cosa hi ha una sensació d'apressament. D'altra banda, caldria reforçar els nivells d'integració i coordinació cronològica de les matèries bàsiques, ja que en molts casos es cursen com a assignatures separades. El CAE considera necessari reforçar els mecanismes existents de coordinació tant en el nivell interdepartamental com dins de la unitat de Fisioteràpia, així es podrien resoldre els encavalcaments de continguts entre les diferents assignatures.

Taula 5. Programa de formació

Fisioteràpia, URV	
Publicació al BOE	2 de març de 1995
Anys de durada	3
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	166,5
<i>Teoria</i>	78,5
<i>Pràctica</i>	88
Crèdits optatius (b)	19,5
Crèdits de lliure elecció	21
Total	207
Grau mínim de practicitat	52,85
Assignatures optatives ofertes	23
Oferta de crèdits optatius propis (a)	64,5
Relació d'optativitat (a/b)	3,3
Projecte final de carrera / Pràcticum	No
Estades clíniques	Sí

D'altra banda, el Comitè d'Avaluació Externa ha assenyalat la necessitat d'incorporar com a matèries obligatòries assignatures que ara són impartides com a optatives. En aquest sentit, tot i que la relació d'optativitat teòrica és de 3,3, a la pràctica és de 2, ja que moltes assignatures s'ofereixen amb límit de matrícula i no tot l'alumnat que les tria les pot cursar. Això fa que sigui necessari ofertar més assignatures optatives per encabir tot l'alumnat que s'ha de matricular.

El volum de les pràctiques representa el 59% de la càrrega lectiva. Pel que fa a la tipologia, predominen les que es desenvolupen en centres hospitalaris, centres esportius, geriàtrics, etc. També es duen a terme en els laboratoris, a les aules d'habilitats pràctiques. Destaca el període d'estades clíniques durant les sis darreres setmanes de tercer curs. Així, l'estudiantat, sota la supervisió d'un tutor o tutora, posa en pràctica els coneixements i les habilitats adquirides en algun dels centres amb què la facultat ha establert un conveni de col·laboració. L'avaluació externa ha destacat la bona organització d'aquestes estades així com també l'important nombre de centres disponibles. Ara bé, ha proposat que s'aprofiti l'existència de centres balnearis i de talassoteràpia a la província de Tarragona per impartir matèries optatives com Hidroteràpia, Talassoteràpia, etc.

Els nivells d'actualització científica dels programes són adequats. Així mateix, cada any es publiquen els programes de les assignatures, que queden recollits a la *Guia de l'estudiant*. Els programes recullen clarament l'estructura dels crèdits, els itineraris, les incompatibilitats i els mètodes d'avaluació de manera adequada.

DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT

La principal metodologia docent pel que fa als continguts teòrics és la classe magistral complementada amb mitjans audiovisuals. Quant a les pràctiques que es desenvolupen a la facultat, hi ha dues aules d'habilitats que estan optimitzades al màxim ús. No obstant això, el CAE ha fet notar que les lliteres no són ergonòmiques. Pel que fa a les pràctiques en centres sanitaris, el CAE considera necessari reforçar la coordinació entre el professorat de pràctiques dels centres i el de la facultat per tal d'assolir una docència més eficient.

Taula 6. Distribució de l' alumnat. Curs 2000-2001

	Fisioteràpia, URV
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r curs</i>	
Teoria	96
Pràctica	7
<i>Mitjana d'alumnat de nou ingrés per grup de 1r curs</i>	
Teoria	73
Pràctica	6
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r cicle</i>	
Teoria	84
Pràctica	5
<hr/>	
Total d'alumnat	236
Alumnat equivalent a temps complet	231

Tot i les limitacions d'espais de la facultat i la complexitat organitzativa en àmbits com ara les pràctiques clíniques, es pot considerar que l'organització de la docència és adequada. Ara bé, en opinió d'ambdós comitès, la creació d'un Departament de Fisioteràpia podria ser una bona mesura, per bé que no l'única, per millorar la coordinació docent.

L'atenció tutorial s'estableix d'acord amb la normativa de la URV. D'altra banda, hi ha accions col·lectives orientades a informar l'estudiantat, com ara les sessions d'acollida al nou estudiantat o xerrades sobre sortides professionals per a l'alumnat de tercer curs. Està prevista la implantació d'un programa específic d'acció tutorial en l'àmbit de la facultat; en aquesta línia, i considerant el valor del capital humà del centre i la proximitat entre l'estudiantat i el professorat, el CAE considera molt positiva la seva posada en marxa ja que permetria donar un perfil de qualitat a l'oferta d'ensenyament de Fisioteràpia.

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 2000-2001

	Fisioteràpia, URV
<i>Taxa d'èxit a 1r curs</i>	
1a convocatòria	58,2%
2a convocatòria	56,7%
<i>Taxa d'èxit a 1r cicle</i>	
1a convocatòria	90,6%
2a convocatòria	64,4%
<i>Rendiment acadèmic</i>	
1r curs	72,3%
1r cicle	87,9%
<hr/>	
Mitjana d'alumnat titulat (1999-2001)	62,6
Taxa de graduació (en tant per u)	0,96

Pel que fa als mecanismes i les estratègies d'avaluació, aquests queden definits en els diferents programes de les assignatures, així com els criteris i els procediments de revisió. Tot i això, l'avaluació externa ha destacat, en el cas de les matèries del primer curs, la necessitat que els mètodes d'avaluació responguin al plantejament integrat d'aquestes assignatures; en el cas de les pràctiques clíniques, cal una reflexió profunda sobre les estratègies que es fan servir per assegurar l'homogeneïtzació i l'objectivitat dels criteris d'avaluació.

Els resultats acadèmics de l'estudiantat són molt bons, especialment el darrer curs, la qual cosa està en consonància amb el perfil de qualificació de l'estudiantat de nou ingrés. La taxa d'abandonament és molt baixa, i la majoria acaba els estudis en el temps previst. D'altra banda, l'estudiantat manifesta la seva satisfacció amb la formació rebuda.

PROFESSORAT

En línies generals el perfil i el volum del professorat és l'adequat per al desenvolupament de l'ensenyament. Hi ha un percentatge elevat de professorat fisioterapeuta amb experiència assistencial per impartir les pràctiques. A més, la ràtio professor/estudiant és molt satisfactòria. Un dels punts forts destacats durant l'avaluació és el fet que part del professorat que imparteix docència de les matèries bàsiques és el mateix que el de a la llicenciatura de Medicina. Tot i això, l'avaluació externa ha destacat la necessitat que l'extensió i el grau d'aprofundiment dels coneixements s'ajustin al perfil del diplomad o diplomada en Fisioteràpia.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 2001-2002

	Fisioteràpia, URV
Professorat ordinari	
Catedràtics/ques d'universitat	0,8%
Titulars d'universitat	10,2%
Catedràtics/ques d'escola universitària	6,2%
Titulars d'escola universitària	36,5%
Professorat associat	40,6%
Altres	5,6%

Quant a la innovació docent, cal destacar l'actitud activa i innovadora de part del professorat. En aquest sentit, cal destacar la concessió del Premi Jaume Vicens Vives a la qualitat docent universitària així com el premi concedit pel Ministeri d'Educació i Ciència a la facultat per la implantació de noves tecnologies en la docència.

INSTAL·LACIONS

La Facultat de Medicina i Salut es troba al centre de Reus. Consta de dos edificis, un de construcció més recent i adequat, i un altre de més antic, amb obres d'arranjament en curs, on s'observen deficiències importants. Les aules de docència estan dotades amb material multimèdia (ordinador, canó de vídeo, projectors de diapositives). No obstant això, l'avaluació externa opina que en general caldria millorar les instal·lacions.

La biblioteca té espais i instal·lacions adequats i està equipada amb mobiliari funcional. El servei que presta

és valorat positivament per l'estudiantat i el professorat. No obstant això, s'observa la necessitat d'augmentar el nombre de revistes i publicacions específiques de l'àmbit de la Fisioteràpia.

RELACIONS EXTERNES

La principal línia d'actuació en aquest àmbit són els nombrosos convenis de col·laboració amb centres socio-sanitaris que la facultat ha signat per tal que l'estudiantat pugui dur a terme les pràctiques clíniques. D'altra banda, l'ensenyament ofereix, en el marc del programa Erasmus, intercanvis amb estudiantat d'altres països europeus. Així, tot i que els nivells de participació no són gaire elevats, es constata la presència regular d'estudiantat d'altres països al centre i viceversa, en períodes de dos mesos.

L'avaluació externa ha valorat positivament l'esforç realitzat en aquest àmbit i ha recomanat aprofundir-hi.

Infermeria

*a l'Escola Universitària d'Infermeria Verge de la Cinta de Tortosa
a la Universitat Rovira i Virgili*

INTRODUCCIÓ

L'ensenyament d'Infermeria de l'Escola Universitària Verge de la Cinta ha dut a terme l'avaluació interna durant l'any 2002. L'avaluació externa la va fer al principi de l'any 2003 un comitè format per dues professores, una directora d'infermeria d'un hospital públic i un representant d'AQU Catalunya.

Aquesta avaluació, tot i no coincidir en el temps, es pot considerar també part de l'avaluació transversal de l'ensenyament d'infermeria inclosa en el programa 2000, que es va desenvolupar en centres integrats de la URV, la UdL i la UdG, i en tres centres adscrits de la UAB.

Finalment, és important tenir en compte que actualment el centre està aplicant un pla de millores derivat de l'avaluació que a continuació presentem, però que també incorpora referents de l'avaluació transversal que es va fer l'any 2000 en tant que comparteix el pla d'estudis amb l'escola integrada de la URV. És en aquest sentit que cal indicar que el centre imparteix un nou pla d'estudis que inclou resultats de l'avaluació de l'any 2000.

CONTEXT INSTITUCIONAL

El centre s'incorpora a la URV com a centre adscrit l'any 1991. Abans de la creació d'aquesta universitat, l'escola estava adscrita a la UB. Des de la seva creació l'any 1983, el funcionament ha estat finançat per l'Institut Català de la Salut (ICS). De fet, l'ICS, tot i tractar-se d'un centre adscrit, finança la matrícula de l'estudiantat a fi d'igualar els preus amb els que tenen els centres propis de la URV.

Aquesta situació es podria modificar si és té en compte l'objectiu de l'escola d'integrar-se a la URV com a centre propi. Cal dir, però, que aquest objectiu es troba encara en una fase preliminar atès que no hi ha establerta una proposta de calendari.

Com a elements més positius s'ha de destacar que la trajectòria de l'escola ha donat mostres d'una integració molt positiva en l'entorn. El centre té un reconeixement important tant per part de la URV com per part de les institucions socials i sanitàries de l'àrea.

Aquesta doble dependència de l'ICS i la URV, que té elements positius, crea també certs problemes d'organització, en la mesura que l'ICS no és una institució amb prioritats de docència. D'altra banda, la vinculació a la URV no acaba de ser plena. Així, el mateix estudiantat, que valora de manera molt positiva la seva pertinença a l'escola, demana una integració superior a la URV, ja que considera que això l'aproparia més al context universitari general.

Finalment, en el camp de la formació de postgrau i a causa de les dimensions del mercat potencial, les oportunitats que té el centre són més limitades, especialment si no hi ha una renovació constant dels programes.

Taula 1. Dades generals. de la Universitat Rovira i Virgili. Curs 2001-2002

	Infermeria, EUI Verge de la Cinta
Alumnat de l'ensenyament	214
Alumnat de l'ensenyament a tot Catalunya	4.375
Total d'alumnat matriculat a la URV	12.513
Alumnat de cicle curt a la URV	6.503
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la URV	1,7%
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de cicle curt de la URV	3,3%
Percentatge d'alumnat matriculat respecte al total de l'alumnat de la titulació a Catalunya (universitats públiques i privades)	4,9%

L'ACCÉS A L'ESTUDI

L'anàlisi de les dades mostra una reducció en la demanda d'acord amb la caiguda demogràfica general que afecta el nombre global d'estudiantat que sollicita l'accés a la universitat. Tot i que per al curs 2002 la demanda per estudiar Infermeria a Catalunya ha representat el 87% de les places ofertes, als centres adscrits a universitats públiques aquesta demanda és suficient per permetre la pràctica ocupació de les places ofertes (al voltant del 100%).

Pel que fa a l'escola, és important fer notar que hi ha una forta presència d'estudiantat de fora de Catalunya, principalment del País Valencià (el 34% de les noves matriculacions), cosa que es considera un bon indicador del funcionament de l'escola, tot i que cal estar alerta en la mesura que la situació no està consolidada i podria variar de forma sobtada. S'ha de tenir en compte, a més, que la demanda per part de l'àrea geogràfica més propera només representa el 30%.

Actualment el centre atén tota la demanda de primera opció, alhora que manté força estable la nota de tall per a les PAU. En canvi, pel que fa a l'accés des d'FP s'observa una caiguda sostinguda de les notes d'accés. Tot i això, les notes de tall existents permeten pensar que l'estudiantat té una capacitat adequada per a l'ensenyament.

Respecte a les places d'accés, l'avaluació externa recomana disposar d'una anàlisi acurada i documentada que permeti definir l'oferta de places per als propers cursos, tenint en compte els recursos de l'escola, la projecció de la demanda futura i les taxes d'inserció laboral.

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

Titulació	Via d'accés PAU				
	1996-1997	1999-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Infermeria EUI Verge de la Cinta	5,97	6,00	5,85	5,70	5,80

Titulació	Via d'accés FP				
	1996-1997	1999-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Infermeria, EUI Verge de la Cinta	8,08	8,20	7,81	7,92	7,41

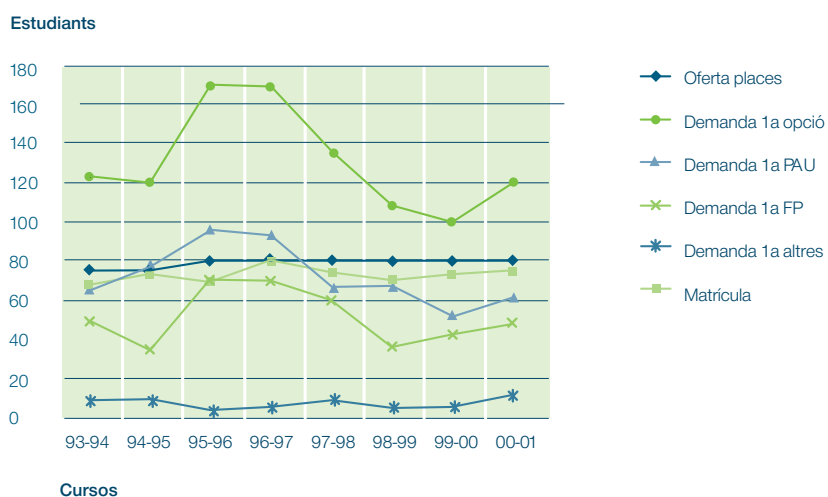
Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

Titulació	Places ofertes	Demanda global	Ràtio demanda /oferta	Demanda en 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	Altres	
Infermeria, EUI Verge de la Cinta	70	69	0,99	40	15	69

Places ofertes a Catalunya: 1.525.

Demanda en primera opció a Catalunya: 1.855.

Gràfic 1. Demanda d'accés a la titulació d'Infermeria a l'EUI Verge de la Cinta a la URV. Període 1993-2001

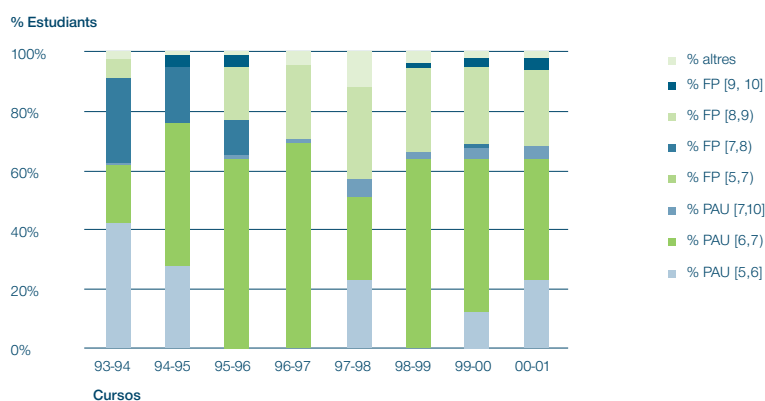

Taula 4. Distribució de l'alumnat de primer curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
Infermeria, EUI Verge de la Cinta	47,5%	50,0%	2,5%	77,36%	18,87%	3,77%	70%	27,5%	2,5%

Titulació	Via d'accés FP								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-7]	[7-8]	>8	[5-7]	[7-8]	>8	[5-7]	[7-8]	>8
Infermeria, EUI Verge de la Cinta	0%	52,4%	47,6%	0%	25,0%	75,0%	0%	80,0%	20,0%

Gràfic 2. Distribució de l'alumnat de 1r curs per notes i via d'accés de la titulació d'Infermeria a l'EUI Verge de la Cinta a la URV. Període 1993-2001

FITES, OBJECTIUS I PLANIFICACIÓ

Si bé la formació que imparteix l'escola considera la realitat sanitària i socioeconòmica del país, l'avaluació posa de manifest la necessitat de definir explícitament el perfil de graduada o graduat que vol l'escola. Actualment els objectius de formació són massa amplis i generals, i sovint només consideren el creixement professional de l'estudiantat. En aquest sentit, tot i que l'avaluació constata que la formació impartida per l'escola també està orientada al desenvolupament humà de l'estudiantat, es recomana definir de manera explícita els objectius tenint en compte els principis de la Declaració de Bolonya.

EL PROGRAMA DE FORMACIÓ

En aquest punt, cal recordar que l'avaluació ha coincidit amb el canvi de pla docent a l'escola. De fet, el canvi s'ha dut a terme en paral·lel amb l'Escola Universitària de Tarragona, avaluada per AQU Catalunya l'any 2000. Per aquest motiu considerem convenient incorporar com a informació complementària a la taula 5 l'estructura del nou pla d'estudis 2002.

Tot i que és prematur informar sobre el funcionament del nou pla, és interessant assenyalar que, seguint les

recomanacions de l'avaluació transversal dels ensenyaments d'Infermeria de l'any 2000, el pla d'estudis (que superava en el 14% el mínim d'hores establertes a les directrius del títol oficial) ha ajustat la seva extensió de 234 a 222 crèdits.

La incorporació del pràcticum també és una altra de les millores significatives introduïdes al nou pla d'estudis. En aquest sentit s'espera poder aglutinar l'aprenentatge pràctic alhora que s'ajusta la dedicació de l'estudiantat.

En canvi, des del punt de vista organitzatiu l'avaluació externa posa de manifest les limitacions estructurals que afecten el programa. En aquest sentit cal destacar que les poques aules existents dificulten el plantejament de les assignatures optatives. Aquesta

m mancança repercuteix també en l'establiment d'horaris, i això afecta de retruc l'orientació de la lliure configuració, que es pot arribar a perdre (l'estudiantat tria altres optatives de la carrera com a lliure elecció per qüestions horàries i d'oferta docent).

Tot i que hi ha una activitat generalitzada per mantenir els programes actualitzats, cal dir que el punt feble més rellevant fa referència a les mancances en la informació que es posa a disposició de l'alumnat. Així, cal corregir el fet que l'estudiantat es matriculi sense tenir els programes de les assignatures.

A més, si bé hi ha assignatures que tenen molt ben definits els continguts, els objectius, els mètodes d'avaluació, etc., n'hi ha d'altres que necessiten una millora evident en aquest àmbit.

Taula 5. Programa de formació

Infermeria, EUI Verge de la Cinta		
Publicació al BOE	13 de març de 1995	20 d'agost de 2002
Anys de durada	3	3
Pla d'estudis		
Crèdits troncal i obligatoris	189	177
<i>Teoria</i>	94	78
<i>Pràctica</i>	39,5	49,5
<i>Clínics</i>	55,5	49,5
Crèdits optatius	21	22,5
Crèdits de lliure elecció	24	22,5
<i>Total</i>	234	222
Grau de practicitat	50,2%	57,5%
Assignatures optatives ofertes	11	16
Oferta de crèdits optatius propis	46,5	88,5
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	8,9%	10,1%
Relació d'optativitat	2,21	3,9
Projecte final de carrera / Pràcticum	No	No
Pràctiques en empreses	Clíniques	Clíniques

DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT

Com a element destacat cal fer referència que la formació teòrica i pràctica és apreciada tant pels graduats i graduades de l'escola com pels centres assistencials que tenen a les seves plantilles personal format a l'escola.

En l'aspecte docent, l'escola destaca pel seguiment continuat del procés de formació pràctica. Això és així per diversos motius, però sobretot per la tutela de les pràctiques clíniques per part de les professores amb

dedicació plena (exclusiva). Aquest és un element molt positiu ja que facilita la integració de continguts i objectius de les matèries. Així mateix, hi ha una bona relació entre les professores de pràctiques i els equips d'infermeria dels centres, la qual cosa facilita l'existència d'una bona coordinació de les pràctiques.

La metodologia docent més emprada és la classe magistral. Encara que s'imparteixen classes demostratives, la limitació d'espais (tres aules, una per

curs, i una de polivalent) complica el treball en grups més petits.

El nombre d'hores presencials que es demana a l'alumnat juntament amb l'ús important d'una metodologia basada en la classe magistral donen a entendre que el centre no té estructurades estratègies per a l'aprenentatge autònom.

Respecte als mètodes d'avaluació d'aprenentatges de l'estudiantat, l'avaluació constata la disposició del professorat per desenvolupar documents que assegurin la implementació de metodologies adequades d'avaluació dels assoliments de l'estudiantat. De fet, es constata que tant els objectius clínics que cal assolir en les pràctiques com els mètodes d'avaluació són coneguts per part de l'alumnat i les infermeres de referència.

Tot i això, hi ha l'opinió majoritària entre l'estudiantat que cal millorar el procés d'avaluació de les pràctiques clíniques en la mesura que no s'assegura una objectivitat adequada.

Des del punt de vista clínic, cal dir que la disponibilitat de centres assistencials per fer pràctiques és bona, tot i que té l'inconvenient de la seva dispersió en el territori. L'escola, a més, és conscient de la importància d'aquesta formació, que per a una part molt rellevant de l'estudiantat de l'escola representa un pas previ interessant per a la inserció laboral.

Malgrat que no hi ha un programa de tutories, l'escola té ben organitzada l'atenció a l'estudiantat. Ara bé, tot i que la disponibilitat i l'accessibilitat al professorat és bona en actitud, des del punt de vista de l'horari l'atenció no sembla tan adequada per les múltiples coincidències de les tutories amb hores de classe.

Respecte als mecanismes d'assegurament de la qualitat, l'avaluació subratlla la manca d'un sistema d'avaluació per part de l'alumnat referida al procés d'ensenyament i aprenentatge: professorat, metodologies, planificació, pràctiques, espais docents, etc.

Finalment, l'avaluació posa de manifest, com passa en altres centres, el poc interès que manifesta l'estudiantat per participar en comissions i altres activitats de l'escola més enllà de la formació oficial.

Taula 6. Distribució de l'alumnat. Curs 1998-1999

Infermeria, EUI Verge de la Cinta	
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r curs</i>	
Teoria	87
Pràctica	15
<i>Mitjana d'alumnat de nou ingrés per grup de 1r curs</i>	
Teoria	69
Pràctica	13
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r cicle</i>	
Teoria	78
Pràctica	11
Total d'alumnat	214
Alumnat equivalent a temps complet	nd

Nd: dada no disponible

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 2000-2001

Infermeria, EUI Verge de la Cinta	
<i>Taxa d'èxit a 1r curs</i>	
1a convocatòria	66,9%
2a convocatòria	69,3%
<i>Taxa d'èxit de l'ensenyament</i>	
1a convocatòria	76%
2a convocatòria	74,3%
<i>Rendiment acadèmic</i>	
1r curs	80,3%
Ensenyament	86,4%
<hr/>	
Mitjana d'alumnat titulat (2000-2002)	65%
Taxa de graduació (en tant per u)	0,92

PROFESSORAT

A l'escola, tal com s'esdevé a la resta d'escoles d'Infermeria que depenen de l'ICS, el professorat amb dedicació a temps complet té la seva plaça com a personal estatutari d'un centre assistencial. Aquesta situació té elements positius per a la docència pel fet que el professorat també treballa en la pràctica hospitalària; ara bé, com ja s'ha dit, el fet de dependre d'una institució d'atenció sanitària que no s'orienta a la docència provoca carències en el desenvolupament de la plantilla en la vessant acadèmica. És necessari assenyalar, però, que un nombre important del professorat a temps complet ha ampliat la seva formació mitjançant estudis d'especialitats de postgrau o estudis de segon cicle.

Ja en l'anàlisi del perfil de la plantilla, cal destacar com un dels punts forts de l'escola l'experiència del professorat amb dedicació plena (exclusiva). Aquesta experiència de pràctica professional i docent es pot veure tant en l'actitud per a la millora de l'ensenyament de pregrau com també en la bona consideració que rep el professorat quan participa com a docent en programes de formació externs.

L'escola també incorpora especialistes de diverses àrees com a professorat col·laborador. La participació multidisciplinària en la formació universitària és un fet propi de la universitat que cal mantenir; ara bé, l'avaluació externa alerta que això ha d'anar acompanyat d'una definició acurada i consensuada tant de l'organització docent com dels continguts de les matèries i, en definitiva, dels objectius globals de formació de l'ensenyament. En cas contrari, l'estudiantat pot perdre la perspectiva general de la seva formació com a professional de la Infermeria.

Infermeria, EUI Verge de la Cinta

Professorat	
Diplomats i diplomades en Infermeria	14
Professorat titulat en altres estudis que no són Infermeria	-
Professionals col·laboradors	
Diplomats i diplomades en Infermeria	8
Professorat titulat en altres estudis que no són Infermeria	13
Total de professorat i professionals col·laboradors	35

INSTAL·LACIONS

L'escola se situa al costat de l'Hospital Verge de la Cinta en uns espais moderns, ben conservats i il·luminats. Dit això, cal posar de manifest, però, que es detecten carències importants que afecten la docència. Són mancances que van des de l'aulari fins a les dimensions dels espais de treball del professorat i del PAS, o la dotació i la disponibilitat de maquinari informàtic per al treball de l'estudiantat i el professorat. Aquesta falta d'espai afecta el conjunt de serveis del centre (arxiu de gestió acadèmica, sortides d'emergència, sales d'estudiantat, lavabos, etc.).

Pel que fa a l'aulari, s'observa que es disposa de mitjans bàsics de suport a la docència. Així mateix el material del taller de pràctiques disponible s'ha valorat favorablement. El punt feble, però, és la manca d'aules petites o de taller de pràctiques, a banda dels problemes de climatització de l'edifici.

La biblioteca es comparteix amb l'hospital, i tot i que disposa de materials bibliogràfics actualitzats presenta problemes per a l'adquisició de materials nous. La seva arquitectura és moderna però insuficient per a les necessitats de consulta de l'estudiantat, el professorat i el personal de l'hospital. A més, la biblioteca, per qüestions relacionades amb el personal d'atenció, té uns horaris de servei que no s'adeqüen a les necessitats de l'estudiantat, a banda de no disposar d'un control informatitzat del fons.

RELACIONS EXTERNES

L'escola està totalment integrada en la regió de les Terres de l'Ebre. A més, la seva tasca ha estat molt ben valorada per associacions, l'Ajuntament de Tortosa i la Fundació Universitària Dr. Manyà.

La participació en el programa Erasmus és molt recent, però cal dir que s'ha vist facilitada econòmicament des de la gerència de l'hospital.

En canvi, la condició d'escola adscrita ha dificultat la seva projecció internacional. S'assenyala també que aquesta situació d'adscripció no és suficient perquè el professorat tingui accés a les ajudes per a viatges o estades en escoles estrangeres de les quals sí que disposa la URV.

Finalment, es considera positiu l'esforç (d'inscripció i estada) que fa l'escola perquè els delegats de curs puguin assistir al Congrés d'Estudiantat d'Infermeria a Catalunya.

RECERCA

La direcció de l'escola ha iniciat algunes accions de millora per fomentar la recerca. Aquesta línia és compartida pel professorat, que d'altra banda participa en alguns projectes de recerca dirigits des de l'hospital. Tot i això cal posar de manifest que els resultats de l'activitat investigadora són febles, com a conseqüència d'una manca de recursos tant materials com de disponibilitat de temps per part del professorat amb dedicació completa.

GESTIÓ

Si bé les relacions tant amb l'Hospital Verge de la Cinta com amb la URV són fluides, l'avaluació constata com a debilitat que el finançament de l'escola provingui principalment d'una institució no orientada a la docència que afecta els recursos globals. Així mateix, la no integració del centre a la URV crea algunes disfuncions en la gestió acadèmica, com ara l'absència de comunicació en línia amb els serveis centrals de la universitat.

Finalment, la infraestructura administrativa presenta mancances importants pel que fa a l'optimització dels recursos i a l'ús de les noves tecnologies, que afecten tant la matrícula com altres tasques administratives.

Avaluació Internacional (Transnational European Evaluation Project) de la Facultat de Veterinària a la Universitat Autònoma de Barcelona

INTRODUCCIÓ

L'avaluació de l'ensenyament de veterinària a la UAB forma part del projecte europeu Sòcrates TEEP que ha coordinat l'ENQA (European Network for Quality Assurance) a través de les agències de qualitat de Catalunya, Dinamarca i el Regne Unit. Aquest projecte s'ha dut a terme també en les disciplines de Física i Història.

El TEEP (Transnational European Evaluation Project) ha estat un projecte pilot amb l'objectiu d'investigar les possibilitats operatives de l'avaluació transnacional europea en el terreny de la qualitat dels ensenyaments d'Història, Física i Veterinària, tenint en compte l'actual procés de convergència europea en l'espai de l'educació superior.

Aquest projecte ha suposat l'avaluació, amb l'ús d'una mateixa metodologia i de criteris d'avaluació comuns, de 14 ensenyaments d'11 països diferents (Àustria, Catalunya, Dinamarca, Escòcia, Eslovènia, França, Hongria, Itàlia, Lituània, Polònia i Portugal). Per a l'avaluació externa s'ha comptat amb professionals experts de 13 països europeus (per al cas de Veterinària procedien de França, Alemanya, Dinamarca, Anglaterra i Txèquia).

Facultats avaluades en l'àmbit de la Veterinària

Facultat de Veterinària
de la Universitat Autònoma de Barcelona

Facultat de Veterinària
de la Universitat de Glasgow

Facultat de Veterinària
de la Szent István Universitat de Budapest

Facultat de Veterinària
de la Universitat de Ljubljana

El mètode empleat va considerar tres dimensions:

- El context educatiu dels facultats
- La definició de competències i els resultats de la formació
- Els mecanismes d'assegurament de la qualitat

EL CONTEXT EDUCATIU

Un dels primers aspectes analitzats en aquesta avaluació de tipus transnacional ha estat la localització de les facultats i la seva relació quant a la demanda de professionals veterinaris en les seves respectives àrees d'influència. En aquest sentit, es valora positivament la situació geogràfica de la facultat de la UAB, en ser l'única existent a Catalunya. Així mateix, les facultats més properes (València, Saragossa i Tolosa de Llenguadoc) són a més de 280 quilòmetres.

La facultat situada al campus de la UAB, a 30 km del centre de Barcelona, compta amb un espai ampli que permet disposar d'instal·lacions de molt bon nivell. Així mateix l'organització general de la facultat també s'ha considerat un aspecte positiu. Tot i això, l'avaluació observa que l'hospital (també molt ben dotat) té una capacitat restringida que limita la seva potència docent.

La facultat ofereix educació postgraduada amb una demanda important (el 32% de l'estudiantat que ha passat per l'ensenyament torna a la facultat per continuar estudis de postgrau).

Tanmateix, en l'àmbit internacional, l'avaluació recomana fer esforços per disposar d'informació en anglès a la pàgina web. De fet, la internacionalització hauria de ser reforçada amb la millora, per exemple, dels nivells de mobilitat de l'estudiantat; en aquest sentit, donar una informació més adequada és un aspecte clau.

Regulació i procediments per aprovar el programa

El procés per aprovar el pla d'estudis té tres fases: internament la facultat designa un comitè que treballa en una proposta que serà aprovada per la Junta de Facultat abans de ser tramesa als òrgans rectors de la universitat. Allí, el programa és aprovat per l'Oficina de Qualitat i per la Junta de Govern. Finalment, el programa s'envia al Consell d'Universitats per a la seva aprovació final per part del Ministeri d'Educació i Ciència. Aquest procés d'aprovació de nous plans d'estudi s'ha valorat com a complex i poc flexible. De fet, aquest procés consumeix molt de temps i deixa poca autonomia a la facultat. A més, aquest procediment deixa poques possibilitats a la participació d'agents externs en la definició del programa. En aquest sentit, l'avaluació recomana millorar el contacte amb representants del mercat de treball, associacions professionals i altres universitats en relació amb l'establiment dels programes de formació.

Respecte al procés de convergència europea, la facultat i el seu equip directiu estan treballant en un nou pla d'estudis que tingui en compte les recomanacions establertes per a la creació d'un espai europeu d'educació superior.

Professorat

La plantilla de professors i professores de la facultat és jove però experimentada i ben disposada a introduir millores en la seva activitat docent, tant pel que fa a l'ús de les noves tecnologies com en l'assegurament de la qualitat. L'actitud de l'equip directiu amb una visió positiva en relació amb els processos de millora continua contribueix a mantenir aquest clima.

L'activitat de tutoria desenvolupada pel professorat sembla eficient i és apreciada per l'estudiantat; a més, la dimensió de la facultat afavoreix el contacte personal entre professorat i estudiantat.

L'activitat docent del professorat és força compatible amb la recerca. De fet, la capacitat del professorat en relació amb l'estudiantat és d'1/5,3, la qual cosa contribueix a la recerca que es duu a terme als departaments.

Els recursos dedicats a la mobilitat del professorat provenen principalment dels projectes de recerca; en aquest sentit l'avaluació posa de manifest la necessitat de comptar amb recursos per mantenir contactes en l'àmbit docent amb altres universitats.

La universitat té un programa per al desenvolupament del personal acadèmic, i la facultat ofereix cursos principalment en l'ús de les noves tecnologies aplicades a l'educació; tot i això, l'avaluació posa de manifest que no queda clara la coordinació entre el programa d'ensenyament i les necessitats individuals del professorat.

D'altra banda, l'avaluació observa l'existència de rigideses en la manera com s'organitza el professorat per àrees de coneixement, especialment des del punt de vista de la planificació docent. De fet, això dificulta la tasca de l'equip directiu a l'hora de fer canvis en l'organització docent de l'ensenyament i fa que l'aplicabilitat de les recomanacions fetes pel mercat de treball o per l'opinió del mateix estudiantat sigui limitada.

Finalment, cal dir que l'avaluació s'ha fet en un moment de canvi legal en l'ordenació del marc de contractació del professorat universitari. Ara bé, tot i que els procediments estan establerts sobre la base d'assegurar la competència docent del professorat, l'avaluació externa recomana millorar la informació tant dels procediments com dels criteris de selecció que en reforci la transparència.

Taula 1. Distribució del professorat. Facultat de Veterinària de la UAB

	Professorat	Professorat equivalent a temps complet
Catedràtics/ques	17	15,7
Professorat titular	82	77,3
Professorat ajudant	25	17,7
Becaris/àries homologats	32	8
Professorat associat	43	24,2
Total	197	142,9

Font: Facultat de Veterinària, UAB.

Estudiantat

La facultat aconsegueix atreure molt bon estudiantat de secundària a partir d'un procés transparent que té en compte les notes de secundària i una prova comuna per a totes les universitats.

D'altra banda, la demanda per accedir al centre és molt elevada (en primera opció és més de set vegades l'oferta de places de primer de la facultat). L'accés de l'estudiantat està formulat sobre la base dels *numerus clausus*, que fa que les notes d'accés siguin elevades.

Taula 2. Demanda d'accés a la titulació de Veterinària de la UAB. Cursos 1999-2002

Curs	Oferta de places	Demanda en 1a opció	Nota de tall	Matrícula	% de dones
1999- 2000	160	606	7,02	149	73,2
2000- 2001	156	486	7,06	154	82,5
2001- 2002	155	445	6,95	157	70,7

Font: Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació.

El nombre de dones matriculades segueix una tendència creixent en línia amb el que s'observa en altres països d'Europa. Actualment, més del 80% de la nova matrícula són dones.

L'organització de l'ensenyament demana que l'estudiantat tingui dedicació exclusiva, tal com succeeix en els altres centres europeus avaluats. En aquest sentit, s'observa que l'estudiantat de la facultat té una motivació alta pels estudis. Tanmateix, l'avaluació externa posa de manifest que els nivells de participació en activitats socials de la facultat són baixos.

Els estudis sobre inserció laboral mostren uns resultats molt bons. Hi ha absència de desocupació. Entre les persones ocupades, el 52% estan dedicades a petits animals, el 17,6% a granges, el 9,6% a higiene alimentària i el 6,4% a tasques de comercialització, i la resta es dedica a altres activitats. Tot i aquestes dades, l'avaluació externa posa de manifest que hi ha un desequilibri en la matrícula dels itineraris, en el sentit que hi ha un pes excessiu a favor del que està dedicat a animals petits en detriment d'altres sectors com la higiene alimentària i el tractament de grans animals. Això va acompanyat d'un cert desconeixement de la realitat laboral entre l'estudiantat (pregraduats, i fins i tot postgraduats). Tant la facultat com els resultats de l'avaluació estan d'acord amb la necessitat d'augmentar la informació sobre el mercat laboral i facilitar els contactes de l'estudiantat amb professionals de diferents sectors.

COMPETÈNCIES I RESULTATS DE L'APRENTATGE

La facultat té en consideració els requeriments europeus sobre la formació de veterinaris que figuren a les directives europees. A més, està associada a la EAEVE (European Association of Establishments for Veterinary Education), i en aquest sentit segueix el marc acordat per aquesta associació.

Contingut del programa

El programa té una orientació generalista que està en consonància amb el perfil professional del títol. Els dos primers anys estan dedicats al desenvolupament del coneixement bàsic, mentre que el tercer i quart any tracten del coneixement específic de l'àrea acadèmica. A cinquè curs el programa tracta els coneixements del camp professional.

Els resultats del programa en termes de formació són bons, si bé es demana un treball intens a l'estudiantat. D'altra banda, cal notar, però, que l'estudiantat passa força hores a classe, la qual cosa redueix la possibilitat d'autoaprenentatge.

Pel que fa als continguts, hi ha un sentiment per part de l'estudiantat d'excés de teoria sobre la dimensió pràctica, especialment en la part clínica.

En alguns programes d'assignatures, la millora de la informació facilitaria a l'estudiantat el coneixement de les demandes que tindran, especialment en la part pràctica. Així mateix, l'avaluació recomana una millora

en la informació sobre els objectius de les pràctiques clíniques que permeti incloure-hi les competències i habilitats esperades.

Competències lligades al camp acadèmic

L'estructura del programa segueix l'esquema general de l'educació de veterinària. Així, els cursos obligatoris representen el 85% del total de crèdits necessaris per graduar-se. Les optatives se situen a quart i cinquè curs, la qual cosa permet una certa especialització.

Es recomana informar millor sobre les possibilitats de les optatives, especialment en relació amb les oportunitats del mercat de treball.

Respecte a les competències clíniques, l'avaluació valora la situació de l'hospital veterinari, però expressa dubtes en relació amb el seu àmbit docent. En aquest sentit, sembla que les possibilitats pràctiques es concentren més en l'observació per part de l'estudiantat que no pas en l'actuació directa sobre els casos.

En l'àmbit general, però, s'ha de dir que la formació oferta per la facultat és apreciada pel mercat de treball, tot i que l'avaluació externa recomana un increment de la pràctica clínica i un avançament de la dimensió professional en el pla d'estudis.

Competències genèriques

El currículum considera les competències genèriques següents: adquisició d'habilitats de comunicació, coneixements adequats de les ciències biomèdiques i de les ciències de la vida de manera que permeti la resolució de problemes, i l'ús dels coneixements apresos segons els principis de la recerca científica.

Tot i que l'adquisició de competències està impulsada de manera diversa, en el desenvolupament del nou currículum, la facultat hauria de considerar atentament l'equilibri entre el coneixement (i els resultats del seu aprenentatge) i les competències en saber com actua un professional de la veterinària.

Des de l'avaluació externa es recomana, pel que fa al desenvolupament d'habilitats, la introducció de diferents maneres d'avaluar l'estudiantat. En aquest sentit, cal recordar que actualment hi ha un excés de proves escrites en relació amb les proves orals, que de fet són considerades bons exercicis en el desenvolupament de les capacitats de comunicació oral.

Mètodes i estratègies en el procés d'ensenyament-aprenentatge

Els mètodes d'ensenyament a la facultat són diversos, tot i que les classes magistrals són predominants (entre el 58,3% del primer curs i el 41,9% del cinquè curs). Tanmateix, al darrer curs, el 36,1% de les hores es dediquen a les pràctiques clíniques.

Taula 3. Mètodes d'ensenyament. Veterinària a la UAB

	1r curs	2n curs	3r curs	4t curs	5è curs
Classes	58,3	56,6	55,4	52,7	41,9
Ensenyament amb grups reduïts	2,3	5,3	5,3	3,0	2,8
Seminaris	11,9	14,5	14,5	10,9	11,5
Treballs	1,4	1,7	2,8	-	1,3
Experiments al laboratori	25,8	21,9	13,6	12,5	6,4
Projectes	-	-	-	-	-
Pràctiques clíniques	-	-	-	-	29,7
Altres activitats	-	-	7,5	20,9	6,4
Total	100	100	100	100	100

Font: Facultat de Veterinària, UAB.

Actualment la facultat treballa en la millora d'aquest apartat per la via d'introduir mètodes basats en casos clínics. També el sistema d'autoaprenentatge sembla millorar, tot i les restriccions derivades d'uns horaris densos. L'avaluació externa recomana augmentar la presència de professionals que donin una visió de la seva tasca com a veterinaris.

Finalment, cal dir que el sistema de tutories és ben valorat per l'estudiantat; a més, durant cada semestre s'organitzen dues trobades amb estudiantat a fi d'avaluar l'activitat docent i recollir la seva opinió en relació amb el desenvolupament de la docència.

Avaluació de l'estudiantat

L'avaluació dels assoliments de l'estudiantat està basada en exàmens escrits, molts dels quals fan servir el sistema tipus test. Aquest mètode ha estat considerat per l'avaluació externa com un sistema orientat a primar l'aprenentatge basat en la memòria en detriment del raonament del procés. Així mateix, aquest sistema tampoc és eficient en l'avaluació de determinades competències. És recomana, doncs, introduir altres tipus de proves, especialment les orals.

Cal dir, però, que l'avaluació d'algunes competències es fa en grups reduïts, estratègia que dona bons resultats amb un ús raonable de recursos. La facultat està disposada a ampliar aquest mètode. Pel que fa a les avaluacions orals, cal fer referència a les reticències per part de l'estudiantat, sobretot de les persones més joves, en el sentit que els produeix un sobreestrès. Aquest és, doncs, un bon indicador de la necessitat que hi ha de reforçar les competències en comunicació oral.

L'avaluació continuada és emprada i compta amb el suport de la facultat, i és ben acceptada per l'estudiantat. D'altra banda, el foment de l'autoaprenentatge es troba entre els objectius de la facultat, tot i que és difícil d'implementar a causa del nombre d'hores de classe, com ja s'ha dit.

Taula 4. Mètode d'avaluació. Veterinària a la UAB

	1r curs	2n curs	3r curs	4t curs	5è curs
Examen escrit	72	75	60	73	66,7
Avaluació continuada per treballs	7	15	25	14	25
Registre d'experiments de laboratori	7	-	5	-	8,3
Exàmens orals	14	10	10	6,5	-
Projectes	-	-	-	-	-
Presentacions	-	-	-	6,5	-
Total	100	100	100	100	100

Font: Facultat de Veterinària, UAB.

Els resultats acadèmics són bons. Així, la mitjana de superació dels exàmens es troba en el 80%, i la mitjana de finalització dels estudis és de 6,01 anys. Així mateix, l'abandonament és baix i localitzat a primer i segon curs. En aquest punt, cal posar de manifest la necessitat de comptar amb dades concretes sobre la progressió acadèmica de l'estudiantat, la seva graduació i l'abandonament atès que a l'informe no es van incloure.

Des del punt de vista formal, hi ha un mecanisme de revisió dels resultats de les avaluacions de l'estudiantat, però la facultat hauria d'assegurar el seu correcte ús i funcionament, tenint en compte la no-presència d'un sistema d'examinadors externs (un sistema que no s'aplica a les universitats catalanes).

Finalment, i com a comentari general, s'ha de dir que la metodologia d'avaluació d'assoliments és costosa i difícil de ser implementada als estudis de veterinària, com passa en altres ensenyaments professionalitzadors.

ASSEGUAMENT DE LA QUALITAT

Estratègia i objectius

La facultat segueix les regulacions europees en matèria d'educació en Veterinària. Així, la institució considera les competències i els assoliments que defineixen les directives i regulacions europees per a l'educació en aquesta disciplina. La facultat és membre de ple dret de l'EAEVE (European Association of Establishments for Veterinary Education) i fou avaluada per aquesta institució l'any 1992 amb un resultat positiu. D'altra banda, la facultat mostra una actitud oberta i activa per participar en projectes d'avaluació i millora de la qualitat com el TEEP-2002.

La facultat té establert un contracte programa amb el rectorat de la universitat, pel qual aconsegueix finançament addicional per a les seves unitats d'acord amb l'activitat de recerca i docència que desenvolupin.

Pel que fa als cursos, cal dir que els programes de les assignatures són definits pel professorat implicat i es troben disponibles a Internet. A més, una comissió és responsable d'assegurar els objectius en l'àmbit de curs amb els objectius globals del programa.

Procés

Les estratègies d'assegurament de la qualitat per a l'ensenyament són establertes tant des de la facultat com des de l'oficina d'assegurament de la qualitat de la UAB.

A la facultat hi ha establerts tres mecanismes:

- El primer fa referència a la Comissió de Docència, amb presència d'acadèmics i acadèmiques i estudiantat, encarregada d'avaluar el desenvolupament de l'ensenyament i del programa.
- El segon és l'organització semestral de reunions per a l'avaluació de la docència, que inclou dues etapes: una entrevista privada entre la coordinació dels estudis i els representants de l'estudiantat, i posteriorment una trobada general entre el professorat i l'estudiantat per discutir els punts crítics de la docència.
- El tercer mecanisme consisteix en les avaluacions sobre l'actuació del professorat que fa l'estudiantat mitjançant enquestes.

A més, cada quatre anys la facultat disposa de resultats sobre la inserció de persones graduades en el mercat de treball. L'avaluació externa suggereix que aquests resultats tinguin una anàlisi i difusió més àmplia atès el seu interès.

La participació de l'estudiantat en els mecanismes d'assegurament de la qualitat és notable, tanmateix la implantació de les propostes de millora depèn encara molt de les actituds individuals.

La Comissió de Docència és apreciada tant pel professorat com per l'estudiantat. De tota manera, s'aprecien rigideses importants del sistema (en el sentit ampli del terme) que afecten l'eficiència d'aquestes estructures d'assegurament de la qualitat.

Finalment, hi ha encara algunes mancances pel que fa a les dades de gestió que manega el centre, tant pel que fa a dades quantitatives com també d'algunes informacions qualitatives interessants (com els *input* sobre desenvolupament docent que provenen dels responsables de l'hospital veterinari) que poden afectar la modificació del programa d'estudis.

Fonaments del sistema d'assegurament de la qualitat

La principal línia d'actuació establerta per la facultat ha estat destinada a fomentar la participació del centre en l'avaluació internacional de l'EAEVE. Aquesta decisió va ser presa tenint en consideració l'orientació professional dels estudis i la voluntat de mantenir els estàndards europeus en l'educació de Veterinària de la facultat. A més, la col·laboració amb l'EAEVE és útil per participar en la definició de les tendències europees en aquest camp.

Resultats de les accions d'assegurament de la qualitat

En primer lloc es destaca les implicacions positives de l'avaluació de l'EAEVE, pel fet d'haver induït la modernització del currículum l'any 1993, en línia amb els objectius europeus. El diagnòstic d'aquesta avaluació va orientar-se tant cap a la millora com cap al *benchmarking* de la facultat respecte d'altres centres europeus.

Tota la informació sobre l'assegurament de la qualitat es troba a disposició del professorat i l'estudiantat, però la seva difusió és limitada, la qual cosa suposa una de les febleses del sistema d'assegurament de la qualitat. L'altre punt feble afecta la dificultat d'introduir canvis en l'estructura del programa (distribució de crèdits i assignatures) un cop detectades les necessitats.

El seguiment de resultats és competència de la Comissió de Docència i Afers Acadèmics i en darrer terme del Deganat; l'autonomia real de la facultat en aquesta àrea sembla restringida. D'altra banda, cal dir, doncs, que les energies destinades a l'assegurament de la qualitat no sempre tenen un impacte directe en la qualitat de l'educació.

AVALUACIONS D'ENSENYAMENTS
DE PRIMER I SEGON CICLE

Àrea Tècnica

Enginyeria Tècnica de Telecomunicació. Especialitat en Sistemes de telecomunicació

a l'Escola Politècnica Superior de la Universitat de Vic

INTRODUCCIÓ

Aquesta avaluació s'ha dut a terme seguint la metodologia d'AQU Catalunya, que s'ha aplicat de manera pilot. L'avaluació suposa un avanç important respecte de la metodologia clàssica emprada en anteriors programes. De fet, es tracta d'un mètode pautat a través d'una escala de valoracions que demana, a la vegada, disposar d'evidències i sobretot de referents molt més clars. És una metodologia generada bàsicament per a l'avaluació transversal de diverses titulacions.

En aquest sentit, el Comitè d'Avaluació Interna (CAI) i el Comitè d'Avaluació Externa (CAE) no han disposat de dades i referents concrets que permetessin situar el centre en un context més ampli. No obstant això, es valora de forma positiva l'ús de la metodologia que ha fet la Universitat de Vic per a aquest cas individual i tenint en compte les circumstàncies abans esmentades.

Finalment, cal comentar que a diferència de l'informe transversal de Ciències Empresarials, en què s'han descrit línies generals de millora aplicables al conjunt de centres, en aquest cas, en ser un ensenyament individual en el qual les propostes de millora encara han de passar per un procés de consens, s'ha optat per no fer-les públiques en aquest informe.

POSICIÓ DE LA TITULACIÓ EN EL CONTEXT DE LA UNIVERSITAT DE VIC I DEL SISTEMA UNIVERSITARI CATALÀ

La posició dels estudis des del punt de vista intern

Per al curs 2001-2002 la Universitat de Vic va oferir 35 titulacions oficials –comptant les especialitats–, amb una matrícula de 3.678 persones, de les quals 107 van correspondre a la titulació d'Enginyeria Tècnica de Telecomunicació (2,9%).

Tot i que la Universitat de Vic té una oferta de sis ensenyaments en l'àrea d'estudis tècnics, s'ha de dir que en termes de matrícula aquest àmbit representa poc més del 10% del total d'alumnat. Per tant, doncs, ens trobem davant d'una situació de poc pes dels estudis tècnics, i en concret dels de Telecomunicació, dins la institució.

La situació és homòloga quan examinem l'accés de nou estudiantat. Així, l'àmbit dels estudis de tecnologia representa només el 13% de la matrícula de nou accés, i és només de l'1,45% quan ens referim al cas de l'Enginyeria Tècnica de Telecomunicació.

D'altra banda, les dades d'accés evidencien que aquesta posició de poc pes dels estudis a la universitat no mostra signes de millora.

Taula 1. Accés als estudis. Enginyeria Tècnica de Telecomunicació, especialitat en Sistemes de telecomunicació a l'Escola Politècnica Superior de la UVic. Cursos 1998-1999 a 2001-2002

	Curs 1998-1999	Curs 1999-2000	Curs 2000-2001	Curs 2001-2002
Oferta de places	60	60	50	30
Demanda en 1a opció	21	22	18	10
Matrícula de nou accés	101 *	23	14	14

* Inclou els adaptats de pla d'estudis

La posició dels estudis des del punt de vista extern

En un context més ampli, s'observa que la titulació tampoc se situa en un punt més favorable respecte al conjunt del sistema universitari català. Veiem que la demanda en primera opció per a la titulació representa el 10% del total de Catalunya. Aquesta dada podria ser bona si no fos que en termes absoluts suposa que la matrícula nova anual és de 14 persones. Aquest panorama es complica atès que l'ensenyament de Vic no disposa d'altres titulacions en el sector de les Telecomunicacions que permetin la creació de sinergies positives i l'aprofitament dels recursos.

Taula 2. Accés als estudis. Enginyeria Tècnica de Telecomunicació, especialitat en Sistemes de telecomunicació, a Catalunya. Cursos 1998-1999 a 2001-2002

	Curs 1998-1999	Curs 1999-2000	Curs 2000-2001	Curs 2001-2002
Relació oferta / demanda				
Oferta de places	225	230	230	210
Demanda en 1a opció	210	269	223	141
Matrícula total als estudis				
Matrícula	nd	858	919	975
Matrícula de la titulació a la Universitat de Vic	101	117	108	9

Nd.: dada no disponible

LA CAPACITAT DEL SISTEMA

L'avaluació de la capacitat del sistema ens permet veure fins a quin punt l'ensenyament avaluat –tenint en compte les característiques de l'estudiantat i el professorat, les relacions externes, i la planificació i gestió de la qualitat– permet donar resposta als objectius establerts.

Estudiantat

L'avaluació considera positiva l'adequació del nou estudiantat a les característiques de l'ensenyament. A més, el centre ofereix cursos d'anivellament per a estudiantat que procedeix de diferents cicles formatius.

L'avaluació interna també valora positivament la motivació i l'actitud de l'estudiantat que segueix els

estudis, encara que n'hi ha un nombre important que compagina estudis i feina.

La via majoritària d'accés és a través de les PAU, tot i que se situa al voltant del 50% el curs 2001-2002, seguida per les persones que canvien d'estudis i de les que procedeixen de l'FP. L'evolució d'aquest punt mostra una millora respecte a anys anteriors.

L'avaluació ha valorat favorablement el conjunt d'accions que la institució porta a terme per divulgar i informar sobre el seu ensenyament, especialment en els centres de secundària. A part de les visites, també es fan altres activitats com són els premis de recerca o la Setmana de la Ciència.

Malgrat aquestes accions divulgatives, els resultats que s'obtenen no són els desitjats. Així, els darrers cursos la demanda en primera opció ha anat disminuint fins a situar-se actualment en la meitat del que era tres cursos enrere.

Una de les causes apuntades en l'avaluació com a handicap en la millora de la captació d'estudiantat és l'existència de pocs instituts a la comarca que disposin de línia científicotècnica.

Taula 3. Característiques de l'estudiantat de nou accés. Enginyeria Tècnica de Telecomunicació, especialitat en Sistemes de telecomunicació, Escola Politècnica Superior de la UVic. Cursos 1998-1999 a 2001-2002

	Curs 1998-1999	Curs 1999-2000	Curs 2000-2001	Curs 2001-2002
Percentatge via PAU	11,9	26,1	42,8	50
Percentatge via FP	5,9	17,4	14,4	7,1
Percentatge de menors de 25 anys	0	4,3	0	7,1
Percentatge d'altres vies	82,2	52,2	42,8	33,7
Percentatge de dones	11,9	3,8	0	13,3
Ràtio d'estudiantat amb nota [5,6] en via d'accés PAU	(9/12)	(4/6)	(4/6)	(4/7)
Ràtio d'estudiantat amb nota [5,6] en via d'accés FP	(4/6)	(4/4)	(2/2)	(1/1)

Professorat

Sobre aquest punt, cal tenir molt present que el volum d'estudiantat condiciona intensament l'estructura de professorat. D'una banda, tenim que hi ha una bona adequació del nombre de professors i professores en relació amb l'alumnat; ara bé, això ja no es veu de la mateixa manera quan s'analitza el nombre de professors i professores en relació amb el nombre d'assignatures. D'aquí resulta una activitat docent elevada que dificulta la dedicació a la recerca o a la formació pedagògica.

Tot i que el professorat forma un col·lectiu motivat i il·lusionat quant a la seva funció de transmissors i transmissores de coneixements a l'estudiantat, l'escassa dimensió de la plantilla fa difícil la posada en marxa d'innovacions docents en conjunt.

Respecte del perfil de la plantilla, si bé cal dir que disposa d'experiència docent, es troba a faltar professorat amb una visió més professional de l'ensenyament, la qual cosa facilitaria la transformació de l'orientació dels estudis cap a un entorn i una visió més pràctics.

Finalment, en l'àmbit de la gestió de la plantilla, es posa de manifest l'escassetat de polítiques d'innovació i ajuts a la docència, i la manca d'una política de gestió de les substitucions per a casos de malalties o assistències a jornades i congressos.

Taula 4. Característiques del professorat segons els crèdits impartits. Enginyeria Tècnica de Telecomunicació, especialitat en Sistemes de telecomunicació, Escola Politècnica Superior de la UVic

Departaments	Teoria	Pràctica	Teoria	Pràctica
Informàtica i Matemàtica	(12)	(9)	(3)	(4,5)
	12	9	6,75	8,4
Electrònica i Telecomunicacions	(14,25)	(9,75)	(4,5)	(3)
	33,75	25,95	26,25	23,7
Indústries Agràries i Alimentàries	(0)	(0)	(0)	(0)
	0	0	3	3
Organització Industrial	(2,25)	(2,25)	(0)	(0)
	2,65	2,85	6	5,1

Nota: entre parèntesi hi ha l'activitat del professorat a primer curs. L'altra xifra representa el total.

Infraestructura

Aquest aspecte ha estat valorat molt positivament tant per l'avaluació interna com per l'externa. L'Escola Politècnica Superior està situada a la zona Torre dels Frares, un campus completament nou inaugurat l'any 2001.

Les aules estan molt ben equipades, així com els laboratoris i els espais per fer les pràctiques. La biblioteca se situa al mateix edifici on s'imparteix l'Enginyeria Tècnica de Telecomunicació, fet que facilita molt el seu ús per part de l'estudiantat de l'ensenyament.

La conservació i neteja de les instal·lacions també són excel·lents.

Relacions externes

En general aquest punt s'ha valorat com a poc favorable, si bé cal dir que hi ha un element favorable en relació amb la satisfacció de l'estudiantat que ha participat en intercanvis per realitzar el treball final de carrera (TFC); així, el nombre total de TFC amb intercanvi durant els cursos 1998-1999, 1999-2000 i 2000-2001 va ser de 29. Aquest aspecte es veu complementat pels bons resultats acadèmics que han obtingut.

Per part del professorat, el fet que aquest tingui una alta càrrega docent i que no s'acompanyi d'una política de substitució en cas d'absència fa que la mobilitat quedi reduïda a sortides esporàdiques i de pocs dies.

Per part de l'estudiantat, l'escola ofereix la possibilitat de realitzar intercanvis amb altres universitats però en l'àmbit de la llengua alemanya i francesa. En opinió de l'estudiantat, el desconeixement que tenen d'aquestes

dues llengües els suposa un fre a l'hora de dur a terme els intercanvis, raó per la qual preferirien tenir intercanvis amb universitats de parla anglesa.

Planificació de la titulació i gestió de la qualitat

L'escola no disposa de pla estratègic ni de pla de qualitat. Que la coordinació funcioni força correctament, juntament amb les mateixes dimensions de la titulació en termes d'estudiantat i professorat, sembla justificar que no es consideri urgent la gestió de la titulació mitjançant la regulació i l'ús de procediments formals. Tanmateix, l'avaluació posa de manifest la necessitat d'establir mecanismes de retiment de comptes i planificació, especialment tenint en compte alguns dels indicadors de funcionament apuntats fins al moment.

EL PROGRAMA DE FORMACIÓ

El perfil de formació

La participació dels agents interns en la definició del perfil ha estat molt activa, però no es pot dir el mateix de la dels agents externs, que ha estat pràcticament inexistent.

El perfil de formació és molt generalista i hi predomina el component teòric, que s'allunya de la pràctica professional. Aquesta debilitat acaba repercutint en la promoció dels estudis dins i fora la mateixa universitat.

El programa de formació

El pla d'estudis facilita a l'estudiantat una bona formació teòrica, però, com s'ha mencionat abans, presenta carències tant en la vessant pràctica com en la connexió amb el món professional.

El programa s'adapta a les directrius del Ministeri d'Educació, Cultura i Esports, entre les quals hi ha que l'alumne no cursi més de nou assignatures per any, no més de tres assignatures anuals ni més de sis assignatures simultàniament. Tot i així, segons el Comitè d'Avaluació Externa, la coexistència d'assignatures anuals amb les quadrimestrals no obeeix a raons acadèmiques i l'estudiantat ho percep com un factor negatiu del pla d'estudis.

L'avaluació considera que l'oferta d'optativitat és correcta.

Respecte al projecte final de carrera, l'avaluació externa en fa una valoració molt positiva, tant per les infraestructures, l'organització dels projectes, com pels temes proposats pel professorat. El nombre total de TFC defensats durant els cursos 1998-1999, 1999-2000 i 2000-2001 va ser de 151.

Taula 5. Estructura del pla d'estudis. Enginyeria Tècnica de Telecomunicació, especialitat en Sistemes de telecomunicació, Escola Politècnica Superior de la UVic

Publicació al BOE	Crèdits totals	Crèdits troncal	Crèdits obligatoris	Crèdits optatius	Crèdits de lliure configuració	Itineraris	Pràctiques en empreses
25 de setembre de 1998	213	112,5	55,5	nd	nd	3	no

Nd.: dada no disponible

Taula 6. Oferta d'assignatures. Enginyeria Tècnica de Telecomunicació, especialitat en Sistemes de telecomunicació, Escola Politècnica Superior de la UVic

Assignatures troncal i obligatòries	Assignatures optatives	Assignatures optatives pròpies	Crèdits optatius	Relació d'optativitat (1)	Crèdits pràctics	Pràctica obligatòria (2)
8	9	9	67,5	3	78	46,4

DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT

Organització educativa

L'estudiantat està satisfet amb els horaris, la mida dels grups, la disponibilitat d'aulari i laboratoris per a l'estudi personal, així com també amb l'atenció personalitzada que rep. Però opina que el calendari acadèmic no s'adequa a les seves necessitats i interessos –molts estudiants treballen– atès que el curs comença al mes d'octubre, la qual cosa suposa que es comprimeix el quadrimestre.

Taula 7. Grau d'activitat de l'estudiantat. Enginyeria Tècnica de Telecomunicació, especialitat en Sistemes de telecomunicació, Escola Politècnica Superior de la UVic

Cursos	Crèdits teòrics en què s'ha de matricular cada estudiant	Crèdits matriculats per estudiant
1999-2000	71	52
2000-2001	71	48

En el pla d'estudis no es preveu la possibilitat de fer pràctiques externes, però es reconeixen fins a onze crèdits de lliure elecció per la realització d'aquestes pràctiques.

Taula 8. Estudiantat per grup en assignatures troncal i obligatòries. Enginyeria Tècnica de Telecomunicació, especialitat en Sistemes de telecomunicació, Escola Politècnica Superior de la UVic

Primer curs		Primer curs (nou ingrés)		Ensenyament	
Teoria	Pràctica	Teoria	Pràctica	Teoria	Pràctica
18,5	18,5	nd	nd	8,7	8,7

Nd: dada no disponible

Metodologia

Les metodologies docents utilitzades no estan explicitades ni queden recollides en cap document. Tant l'alumnat com els professorat es mostren satisfets amb la metodologia usada, tot i que caldria millorar el seu grau d'innovació.

El CAI assenyala que si no es produeixen innovacions docents significatives ni tampoc es disposa de mitjans de suport docent per aplicar les noves tecnologies és a causa de l'alta càrrega docent que assumeix el professorat.

Acció tutorial i d'orientació

Aquest àmbit ha estat valorat molt positivament; de fet, la situació del centre pel que fa al nombre d'estudiants facilita l'acció tutorial. L'estudiantat de la titulació té, doncs, diversos serveis d'orientació i suport al llarg dels estudis. Tot i que la tutoria és personalitzada i individual, sembla que l'alumnat encara no està habituat a aquesta forma de treball i mostra algunes discrepàncies, tant en la tutoria com sobretot en les accions específiques per atendre els seus problemes especials.

Activitats curriculars complementàries

Respecte a la planificació d'activitats curriculars complementàries, l'escola ofereix un ampli ventall d'activitats com són els cursos, conferències, jornades, etc., que són ben valorades tant per l'estudiantat com pel professorat.

QUALITAT DELS RESULTATS

Estratègies d'avaluació dels resultats acadèmics d'orientació

L'estudiantat disposa de la reglamentació de l'avaluació a la *Guia de l'estudiant*. Ara bé, les estratègies d'avaluació dels resultats estan poc formalitzades. En opinió de l'avaluació externa, se suggereix comunicar per escrit les estratègies que s'utilitzen en cada assignatura.

Resultats acadèmics

En opinió de l'avaluació externa, encara que els percentatges d'èxit en la majoria de les assignatures no són especialment baixos, es té la impressió que amb pocs estudiants i amb el seguiment acadèmic que se'ls fa, els percentatges d'èxit haurien de ser més alts. La mitjana de temps per acabar els estudis se situa en cinc anys. Cal tenir en compte que el projecte final de carrera està inclòs en el càlcul d'aquesta mitjana (ja que està comptabilitzat com una assignatura del 6è semestre).

Taula 9. Resultats acadèmics a primer curs. Enginyeria Tècnica de Telecomunicació, especialitat en Sistemes de telecomunicació, Escola Politècnica Superior de la UVic. Curs 2001-2002

Taxa d'èxit en la 1a convocatòria	Taxa d'èxit en la 2a convocatòria	Taxa de rendiment en la 1a convocatòria	Taxa de rendiment en la 2a convocatòria
65,4	55,1	45,4	21,7
60,1	52,1	60,1	26,3

Taxa d'èxit en la primera convocatòria: persones aprovades/presentades.

Taxa de rendiment: persones aprovades/matriculades.

Estratègies d'avaluació dels resultats professionals

A la titulació no es fa un seguiment formal de les persones graduades.

Resultats professionals

L'avaluació externa manifesta que, en general, els graduats i graduades troben feina i se senten satisfets amb la formació que han rebut a l'escola. Tot i això, critiquen l'excessiva càrrega teòrica de la formació en detriment de la formació pràctica que se'ls demana en l'entorn empresarial.

La taxa d'inserció laboral, tot i ser elevada, no s'adequa prou al perfil de la titulació. Això obeeix, en opinió del CAI, al fet que el mercat no ofereix feines exclusivament de la branca de telecomunicacions.

**AVALUACIONS PILOT DEL SEGUIMENT
DELS PLANS DE MILLORA A LES UNIVERSITATS**

Avaluacions pilot del seguiment dels plans de millora a les universitats

PRESENTACIÓ

El Pla d'avaluacions 2000 de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU Catalunya) va avaluar, com a experiència pilot, el seguiment dels plans de millora elaborats per aquells ensenyaments i departaments que van ser avaluats durant les primeres convocatòries. Així, a l'anterior informe anual de l'Agència (Informe 2002) es van presentar els resultats d'aquesta experiència a la UPC. En aquest informe es recull el resultat d'aquesta experiència a la UB, en concret en els ensenyaments de Farmàcia i Educació Social.

A més, i corresponent al Programa 2001, també es recull el resultat de la segona tanda d'avaluacions del seguiment dels plans de millora de dos centres i tres departaments que s'ha dut a terme a la UPC, així com dels ensenyaments de Ciències Polítiques de la UAB i Ciències Empresarials de la UAB i la UdL.

La taula següent recull els projectes dels quals es presenten els resultats:

Avaluacions de seguiment dels plans de millora de l'Informe 2003

Programa 2000

Educació Social, UB

Farmàcia, UB

Programa 2001

Ciències Polítiques i de l'Administració, UAB

Ciències Empresarials, UAB

Ciències Empresarials, UdL

Escola Universitària Politècnica de Castelldefels, UPC

Facultat de Matemàtiques i Estadística, UPC

Departament d'Enginyeria Química, UPC

Departament de Matemàtica Aplicada II, UPC

Departament de Màquines i Motors Tèrmics, UPC

Els resultats de les avaluacions de seguiment es presenten en dos grans apartats, un de dedicat al Programa 2000 i l'altre corresponent als projectes del Programa 2001.

AVALUACIONS PILOT DEL SEGUIMENT
DELS PLANS DE MILLORA A LES UNIVERSITATS

Ensenyaments

Ciències Polítiques i de l'Administració a la Universitat Autònoma de Barcelona

INTRODUCCIÓ

La llicenciatura de Ciències Polítiques i de l'Administració s'imparteix a la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia de la UAB, té aproximadament 800 persones matriculades i cada any se'n graduen unes 105. Es tracta, juntament amb la diplomatura de Ciències Empresarials, del primer ensenyament de la UAB que participa en el projecte de seguiment de plans de millora d'AQU Catalunya.

L'ensenyament es va avaluar l'any 1997, i d'aquesta avaluació es derivà el Pla de millora, centrat especialment en l'àmbit docent. Amb tot, l'execució

del pla es dugué a terme a través d'un contracte programa (1998-2001) que signà la facultat amb l'equip de govern de la UAB. Aquest contracte programa (que inclou l'ensenyament de Sociologia) estava basat preferentment en objectius a escala de facultat més que no pas de titulació i, per tant, s'encavalcava amb el Pla de millora. A més, en tractar-se d'un dels primers que se signava a la UAB, tenia un caràcter força experimental, per la qual cosa l'avaluació ha detectat una excessiva distància entre el disseny i l'execució del Pla de millora, que ha dificultat un seguiment formal.

Cronologia del procés

Curs 1997-1998	Avaluació institucional de la qualitat	Autoavaluació	Febrer de 1997
		Avaluació externa	Febrer de 1998
<hr/>			
Curs 1999-2000	Elaboració i desenvolupament del Pla de millora		
	Signatura del contracte programa (maig de 2000)		
<hr/>			
Curs 2001-2002	Seguiment del Pla de millora	Autoavaluació	Setembre de 2002
		Avaluació externa	Desembre de 2002

L'avaluació interna de seguiment l'ha duta a terme un comitè de la facultat amb representació del professorat, l'estudiantat i personal d'administració i serveis. Pel que fa a l'avaluació externa, hi han participat persones expertes acadèmiques de l'àmbit de la Ciència Política i de la metodologia d'avaluació, així com un professional vinculat a l'Administració pública de Catalunya.

Taula 1. Dades generals. Ciències Polítiques i de l'Administració a la UAB.
Cursos 1996-1997 i 2000-2001

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
Alumnat		
Demanda en 1a opció (via d'accés PAU)	166	102
Total d'alumnat matriculat	785	811
Evolució de la matrícula i els grups*		
Alumnat per grup de 1r curs		
Teoria	94	105
Pràctica	38	55
Alumnat de nou ingrés per grup de 1r curs		
Teoria	170	162
Pràctica	nd	nd
Alumnat per grup de 1r cicle		
Teoria	92	96
Pràctica	42	51
Alumnat per grup de 2n cicle		
Teoria	93	69
Pràctica	43	45

* Dades de curs 1997-1998

Nd: dades no disponibles

LA VALORACIÓ DEL PLA DE MILLORA INICIAL

Pel que fa a la valoració del disseny i el contingut del Pla de millora inicial, cal destacar d'una banda un cert optimisme a l'hora de plantejar accions de millora i, de l'altra, una excessiva distància entre el disseny i l'execució de les accions de millora. El fet que coincidissin en el temps el contracte programa i el Pla de millora de la titulació va provocar una certa confusió d'objectius i responsabilitats. En aquest sentit, el Comitè d'Avaluació Externa (CAE) ha destacat que l'informe no compta amb l'annex de dades comparatives que permet disposar d'evidències dels canvis experimentats entre la situació de partida (curs 1996-1997) i l'actual. Tot i això, ambdós comitès han destacat la funció positiva del contracte programa, encara que únicament s'han desenvolupat els objectius referits a la docència i a la gestió, i no els referits a la recerca. Ara bé, malgrat els problemes de disseny i de gestió, cal destacar l'assoliment de resultats en la millora de l'ensenyament.

El contracte programa de les titulacions de Ciències Polítiques i de l'Administració i Sociologia es concretava en quatre grans objectius:

1. Millorar la formació de les persones titulades
2. Millorar l'eficiència de les titulacions
3. Aconseguir una formació millor en els estudis per accedir al món laboral
4. Millorar els serveis i la infraestructura docent

Pel que fa al primer objectiu, es desplegava en un seguit d'objectius intermedis, com ara anualitzar les assignatures de primer curs, oferir cursos propedèutics per a la superació de l'assignatura Fonaments matemàtics i estadístics, així com crear un grup especial de repetidors d'aquesta assignatura. També es proposava mantenir el percentatge d'estudiantat que s'acollia als programes d'intercanvi Erasmus i a les pràctiques professionals, fer avaluacions de conjunt per a l'estudiantat de primer curs i, finalment,

desenvolupar accions d'acollida per a l'estudiantat de nou ingrés. En general, tot i que el grau de compliment ha estat complet, els resultats no han estat del tot satisfactoris; en opinió del Comitè d'Avaluació Interna, no hi ha hagut una connexió òptima amb el segon objectiu del contracte programa, que pretenia millorar l'eficiència de les titulacions.

Aquest segon objectiu es concretava en dos indicadors. D'una banda, mantenir els percentatges de l'any de referència de l'estudiantat que acaba en quatre o cinc anys i, de l'altra, mantenir el percentatge de

crèdits superats respecte dels crèdits matriculats. En aquest sentit, el nivell de compliment no ha estat tan satisfactori. Així, s'ha observat una tendència a la baixa del nombre d'estudiantat que acaba en el temps previst, així com també una desviació negativa del percentatge de crèdits superats. Des del deganat s'ha fet un estudi aprofundit i s'està treballant la millora de l'eficàcia en àmbits, per exemple, com la planificació d'avaluacions conjuntes per curs/semestre/grup durant tot el primer cicle, o l'impuls de la figura del coordinador o coordinadora com a tutor o tutora d'estudis.

**Taula 2. Resultats acadèmics (en assignatures obligatòries).
Ciències Polítiques i de l'Administració a la UAB. Cursos 1996-1997 i 2000-2001**

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
1r curs		
Taxa d'èxit en la 1a convocatòria	77,1%	77,8%
Taxa d'èxit en la 2a convocatòria	69%	62,6%
Taxa de rendiment	71,1%	65,4%
1r cicle		
Taxa d'èxit en la 1a convocatòria	78,6%	78,6%
Taxa d'èxit en la 2a convocatòria	70,6%	67,7%
Taxa de rendiment	74,6%	69%
2n cicle		
Taxa d'èxit en la 1a convocatòria	82,7%	85,9%
Taxa d'èxit en la 2a convocatòria	88,3%	79,9%
Taxa de rendiment	86,2%	78,5%
Persones titulades	125	105

Pel que fa al tercer objectiu, es pot afirmar que el programa de pràctiques està consolidat. Cada any augmenta el nombre d'institucions públiques que ofereixen places d'intercanvi, per bé que des del sector privat l'oferta és molt limitada. Globalment, els mecanismes de control de la qualitat de les sollicituds rebudes funcionen, i les avaluacions realitzades confirmen un bon nivell de satisfacció per part de l'estudiantat i les persones responsables de les institucions on aquests duen a terme les pràctiques.

Finalment, el quart objectiu, millorar els serveis i la infraestructura docent, s'ha assolit plenament. Així, una de les línies que es desplegava era la millora de

l'atenció dels usuaris i usuàries, interns i externs, amb una gestió més eficient dels recursos humans i materials. En aquest sentit, ha augmentat l'ús de les eines digitals així com les hores de formació adreçades al personal d'administració i serveis, i també la política de comunicació amb l'edició de nous materials informatius del centre. L'altra línia de treball preveia potenciar l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) a la facultat. Aquí s'ha produït un avenç significatiu, en concret amb l'aula d'autoaprenentatge d'idiomes, i també s'ha potenciat l'ús de la pàgina web de la facultat. Tanmateix, l'augment d'infraestructures tecnològiques no s'ha vist acompanyat amb el personal de suport necessari.

LA VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ ACTUAL

La intenció d'aquest apartat no és fer una valoració exhaustiva de l'ensenyament, sinó apuntar els aspectes més destacats que s'han produït arran del procés d'avaluació.

Pel que fa a les pràctiques externes, s'ha estabilitzat el nombre d'institucions públiques que ofereixen places, i l'oferta existent per desenvolupar-les és superior a la demanda. Ara bé, l'avaluació de seguiment posa de manifest l'escassa oferta de places en el sector privat, la qual cosa dificulta la incorporació de persones titulades en aquest àmbit. El CAE recomana que s'estableixi una borsa de treball específica per als titulats i titulades, i que l'associació d'exalumnat participi en el procés de transició al món laboral.

Taula 3. Dedicació docent del professorat. Ciències Polítiques i de l'Administració a la UAB. Cursos 1996-1997 i 2000-2001

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
Catedràtics/ques d'universitat	15%	12%
Professorat titular d'universitat	46%	38%
Catedràtics/ques d'escola universitària	0	0
Professorat titular d'escola universitària	2%	2%
Professorat associat	24%	30%
Altres	12%	19%

L'avaluació ha posat de manifest un baix rendiment acadèmic a les assignatures de primer curs. El nou pla d'estudis ha representat una reducció del nombre d'assignatures però no de la càrrega de treball de l'estudiantat. D'altra banda, s'observa un alentiment en la durada dels estudis i l'augment de l'absentisme, per bé que hi ha raons de context (treballs temporals) que expliquen aquesta realitat. També s'ha constatat l'existència de buits formatius i encavalcaments entre assignatures, que reclamen més coordinació. En aquest sentit, l'avaluació externa ha detectat que la coordinació entre les diferents assignatures i departaments, malgrat les accions que s'han impulsat, no ha obtingut els resultats esperats, i recomana la necessària implicació del personal acadèmic més consolidat.

Quant a les infraestructures docents, i en concret l'ús de les TIC, l'avaluació ha confirmat l'assoliment dels objectius i ha destacat favorablement el laboratori d'idiomes, així com la biblioteca.

LES NOVES PROPOSTES DE MILLORA

Pel que fa al mateix procés intern de millora, la facultat es planteja enfortir els instruments de coordinació entre les unitats docents i les persones responsables de l'ordenació acadèmica. En aquesta línia, el CAE insisteix en la necessitat d'una implicació superior en els processos de millora institucional del personal acadèmic més consolidat i amb més experiència.

Respecte al contingut del Pla de millora i en el camp de la promoció acadèmica, la facultat es proposa afavorir la comunicació amb els centres de secundària, incrementar la presència mediàtica i facilitar reunions informatives amb agents i usuaris i usuàries. En el camp del perfil de la titulació està previst enfortir els contactes de la facultat amb agents rellevants ensem que reforçar les pràctiques professionals per tal de convertir-les en indicadors del mercat laboral i professional.

Quant a la coordinació acadèmica, el nou Pla de millora pretén potenciar les reunions d'avaluació conjuntes per aprofundir en aspectes com la càrrega de treball de l'estudiantat, els encavalcaments de continguts, el rendiment acadèmic, etc. Així mateix, també es reconeix la necessitat d'impulsar polítiques docents per tal d'implicar més sectors del professorat.

Finalment, en el camp dels resultats i el rendiment acadèmic està previst reforçar els mecanismes de tutorització, així com també donar un caràcter més vinculant als resultats de les avaluacions conjuntes.

Diplomatura de Ciències Empresarials a la Universitat Autònoma de Barcelona

INTRODUCCIÓ

L'Escola Universitària d'Estudis Empresarials de Sabadell va ser fundada el 1942 com a Escola de Comerç. Posteriorment, el 1972, es va integrar a la UAB i, juntament amb l'Escola Universitària d'Informàtica, constitueixen el campus de Sabadell de la UAB. L'Escola té més de 1.500 persones matriculades (dades del curs 2000-2001) i cada any s'hi graduen al voltant de 176 persones.

Es tracta, juntament amb la llicenciatura de Ciències Polítiques i de l'Administració, del primer ensenyament de la UAB que participa en el projecte de seguiment de plans de millora d'AQU Catalunya, projecte que s'emmarca en el procés d'avaluació transversal dels ensenyaments de Ciències Empresarials a Catalunya.

L'ensenyament es va avaluar durant el curs 1996-1997, i fruit d'aquest procés va resultar un Pla de millora del qual s'ha fet el seguiment. Durant els anys 1996-1998 l'Escola va viure un període de reformes institucionals, tant pel que fa a la implicació en el procés d'avaluació de la qualitat com en la reforma del pla d'estudis. Aquest període de reformes es va cloure amb l'aprovació d'un nou reglament que pretenia facilitar l'adaptació de l'Escola als nous reptes. El mes de maig de 2000 l'Escola va signar un contracte programa amb la UAB que prenia com a punt de partida les accions de millora proposades a l'informe final.

Cronologia del procés

Curs 1996-1997	Avaluació institucional de la qualitat	Autoavaluació	Juliol de 1996
		Avaluació externa	Maig de 1997
Curs 1998-1999	Elaboració i desenvolupament del Pla de millora	Abril de 1998	
Curs 2001-2002	Seguiment del Pla de millora	Autoavaluació	Febrer de 2002
		Avaluació externa	Desembre de 2002

L'avaluació interna de seguiment l'ha desenvolupada un Comitè d'Avaluació Interna (CAI) format per acadèmics, un estudiant i un representat del personal d'administració i serveis del centre, que han estat molt implicats a l'hora de posar en marxa les propostes de millora derivades de l'avaluació. En el Comitè d'Avaluació Externa (CAE) han participat un acadèmic i

un professional del món de l'empresa que havien participat en l'avaluació externa l'any 1997, juntament amb un acadèmic expert en metodologia d'avaluació de la qualitat. El CAE ha destacat que la transició resultant dels dos canvis en la direcció de l'Escola des de l'inici del procés d'avaluació ha estat positiva, i que els nous equips han assumit les conclusions de

l'anterior, per la qual cosa el Pla de millora inicial ha tingut la continuïtat adequada. En aquest sentit, ha assenyalat que l'informe intern de seguiment és un document clar i ben estructurat.

En general, el procés de seguiment s'ha desenvolupat d'una manera satisfactòria d'acord amb allò previst en la metodologia d'avaluació i amb un clima de col·laboració entre ambdós comitès.

Taula 1. Dades generals. Ciències Empresarials a la UAB. Cursos 1996-1997 i 2000-2001

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
Alumnat		
Demanda en 1a opció (via d'accés PAU)	226	157
Alumnat total matriculat	1.360	1.503
Evolució de la matrícula i els grups*		
Alumnat per grup de 1r curs		
Teoria	118	131
Pràctica	64	55
Alumnat de nou ingrés per grup de 1r curs		
Teoria	nd	nd
Pràctica	nd	nd
Alumnat per grup de 1r cicle		
Teoria	106	114
Pràctica	71	59

*Dades del curs 1997-1998.

Nd: dades no disponibles

LA VALORACIÓ DEL PLA DE MILLORA INICIAL

El Pla de millora inicial es basa en l'actuació sobre cinc àrees específiques: relació amb l'entorn, infraestructures, professorat, recerca i docència, i estableix tres nivells de decisió: l'Escola, l'Escola en col·laboració amb la UAB, i la UAB. En aquest sentit, el CAE ha destacat que el pla afrontava els principals punts febles de l'ensenyament i que era conegut pels diferents col·lectius del centre.

Cal tenir present que, en general, el conjunt del sistema universitari català al final dels primers processos d'avaluació institucional de la qualitat de titulacions (1996-1997) disposava de mecanismes institucionals de disseny, negociació, desenvolupament i seguiment de la implantació dels plans de millora amb poc nivell de desenvolupament.

Globalment l'Escola valora molt positivament el Pla de millora i els resultats obtinguts, ja que la majoria d'accions proposades s'han dut a terme.

Relació amb l'entorn

S'ha dissenyat un programa de cooperació educativa universitat-empresa que ha permès fer pràctiques a 24 estudiants (dades del curs 2000-2001). Aquestes pràctiques, però, no computen com a crèdits de la diplomatura, ja que el pla d'estudis no preveu aquesta possibilitat. En opinió d'ambdós comitès, l'objectiu s'ha assolit. Tanmateix, en opinió del CAE, si aquestes pràctiques tinguessin assignat un nombre de crèdits, els nivells de participació serien diferents.

Pel que fa a la signatura de convenis amb institucions representatives de l'entorn, i amb l'objectiu de millorar la projecció institucional de l'Escola, s'han signat convenis de col·laboració amb entitats significatives de Sabadell com l'Ajuntament, el Banc de Sabadell, etc. a fi de potenciar la formació, la recerca i les pràctiques de l'estudiantat. Amb tot, els resultats assolits no han estat òptims, ja que la col·laboració entre les institucions no s'ha concretat prou.

Infraestructures

Pel que fa a les infraestructures s'ha impulsat una triple acció: ampliació d'aules i sales d'estudi, un servei de cafeteria provisional i la millora de l'entorn de l'Escola. En aquest sentit, les accions s'han dut a terme de manera satisfactòria; tanmateix, la millora de l'entorn de l'Escola demana, a parer del CAI, més implicació per part de l'Ajuntament de Sabadell.

D'altra banda, una de les línies de millora era l'ampliació de l'horari d'obertura de la biblioteca de l'Escola, per tal d'adaptar-lo a la demanda dels caps de setmana i dels períodes d'exàmens. Aquesta acció s'ha dut a terme de manera satisfactòria. Quant a l'equipament informàtic del professorat i del PAS, el Pla de renovació establert ha donat els resultats esperats i la millora ha estat substancial.

Professorat

En aquest àmbit l'avaluació havia detectat la necessitat de negociar amb la UAB la normalització de la plantilla de professorat associat, així com a l'augment del personal de suport departamental. En aquest cas, les accions no han donat els resultats previstos ja que la plantilla de professorat ha experimentat pocs canvis. Ara bé, pel que fa al personal de suport al professorat en els àmbits de gestió i recerca, s'han assolit els resultats esperats.

Recerca

L'avaluació havia detectat que el nombre de professorat doctor era reduït i que calia impulsar la realització de tesis doctorals. En aquest sentit, els diferents equips directius de l'Escola van negociar amb la UAB la possibilitat de promoure internament el professorat com a incentiu per a l'elaboració de tesis doctorals. Els resultats han estat assolits i el nombre de professorat doctor ha passat de 8 a 16.

Docència

En aquest àmbit, el Pla de millora ha impulsat un seguit d'accions orientades a posar en marxa cursos propedèutics per tal d'equilibrar el nivell d'entrada de l'estudiantat amb diferents currículums formatius. Aquest cursos es concentren a les àrees de Matemàtiques i Comptabilitat. En opinió d'ambdós comitès, es considera que l'acció ha estat realitzada. També s'ha impulsat un pla d'acollida al nou estudiantat amb iniciatives com ara un cicle de conferències i unes tutories individualitzades que s'han valorat positivament.

Pel que fa al rendiment acadèmic, l'avaluació havia detectat que era inferior a la mitjana de la UAB i que els darrers anys havia anat empitjorant. En aquest sentit, una de les accions que s'han posat en marxa ha estat la creació d'un grup experimental de Matemàtiques en règim no presencial per tal de resoldre el problema de la baixa assistència de l'alumnat a aquesta assignatura, i també s'han dut a terme estudis sobre el rendiment acadèmic de la titulació. El CAE, en el seu informe d'avaluació, ha valorat positivament la posada en marxa dels cursos propedèutics així com la creació del grup virtual de Matemàtiques.

**Taula 2. Resultats acadèmics (assignatures obligatòries).
Ciències Empresarials a la UAB. Cursos 1996-1997 i 2000-2001**

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
1r curs		
Taxa d'èxit en la 1a convocatòria	69,2%	71,1%
Taxa d'èxit en la 2a convocatòria	60,9%	58,5%
Taxa de rendiment	65%	50,8%
1r cicle		
Taxa d'èxit en la 1a convocatòria	71,8%	66,4%
Taxa d'èxit en la 2a convocatòria	63,7%	62,7%
Taxa de rendiment	66%	53%
Persones titulades	186	176

Finalment, l'avaluació havia detectat una manca d'informació sobre la inserció laboral dels diplomats i diplomades en Ciències Empresarials. En aquest sentit, en el marc de l'Observatori de la Inserció Laboral dels nous titulats i titulades de la UAB, es va dur a terme, l'any 1999, una enquesta que ha permès conèixer el perfil diferencial de la persona diplomada en Ciències Empresarials. D'altra banda, a l'estudi d'AQU Catalunya sobre la inserció laboral dels graduats,¹ es conclou que en el cas dels diplomats i diplomades en Ciències Empresarials l'ocupació arriba al 93% i el nivell d'atur és del 4,7%.

LA VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ ACTUAL

La intenció d'aquest apartat no és fer una valoració exhaustiva, sinó apuntar els aspectes més rellevants destacats pels comitès d'avaluació.

Pel que fa al context es confirma la consolidació de l'Escola com a centre universitari de prestigi a Sabadell. El CAE ha destacat que els previsibles canvis en el marc normatiu universitari poden comportar la reconversió de l'actual estructura del centre en una facultat de la Universitat; ara bé, la indefinició actual pot representar un obstacle per a la posada en marxa del nou Pla de millora.

L'avaluació externa ha destacat com un punt fort el bon ambient i la predisposició vers la millora que es respira a l'Escola per tal de concretar la definició explícita dels objectius de la titulació, que encara resta pendent. Aquesta definició permetrà ajustar el perfil de formació que, segons l'estudiantat i el mateix CAE, és excessivament teòric i presenta certs dèficits en alguns aspectes pràctics com la informàtica de gestió i les eines comptables.

En relació amb el rendiment acadèmic, l'avaluació ha posat de manifest que els resultats són baixos, per bé que la comparació amb la resta d'escoles de Ciències Empresarials de Catalunya no és desfavorable. Hi ha a l'Escola un debat sobre la possibilitat d'aprofundir en una «via lenta» pensada per a aquell alumnat que compagina els estudis amb una feina de plena dedicació. Actualment aquesta via no existeix com a tal, però es conviu amb una situació en què una proporció significativa de l'estudiantat ha organitzat la seva pròpia via lenta, amb la qual cosa les baixes dades de rendiment cal contextualitzar-les d'acord amb aquesta realitat. En opinió del CAE, l'Escola hauria d'aclarir la seva política en aquest àmbit.

Taula 3. Dedicació docent del professorat. Ciències Empresarials a la UAB. Cursos 1996-1997 i 2000-2001

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
Catedràtics/ques d'universitat	0	0
Professorat titular d'universitat	1%	2%
Catedràtics/ques d'escola universitària	14%	10%
Professorat titular d'escola universitària	46%	49%
Professorat associat	34%	31%
Altres	5%	8%

¹ AQU Catalunya: *Educació superior i treball a Catalunya*. Estudi de la inserció laboral dels graduats de les universitats públiques catalanes. Barcelona 2003.

El CAE ha destacat l'actitud receptiva del professorat i el bon ambient que presideix la relació professorat-alumnat a l'escola.

Tot i que la plantilla de professorat està cohesionada i vinculada al centre, i que ha augmentat considerablement el nombre de doctors i doctores, encara es manté una proporció de professorat associat molt alta.

LES NOVES PROPOSTES DE MILLORA

El nou Pla de millora s'ha elaborat seguint les recomanacions del protocol d'AQU Catalunya. D'acord amb el CAE, la proposta feta per l'Escola és adequada, ja que recull els principals reptes de futur. Si es considera el nombre d'accions que cal dur a terme, el CAE recomana que s'estableixi un ordre de prioritats per tal d'assegurar que les accions principals es duen a terme.

L'Escola es planteja la necessitat de reforçar les relacions amb l'entorn proper i, en concret, impulsar la formació continuada. Així mateix, es pretén millorar la formació de l'estudiantat a partir de la concreció dels objectius formatius del perfil professional dels graduats i graduades d'acord amb el marc que han establert les declaracions de Bolonya i Praga.

Pel que fa als recursos materials, el Pla de millora té com a objectiu l'ampliació del campus de Sabadell amb la millora i modernització de les aules d'informàtica i els equipaments en general.

Finalment, i pel que fa a l'apartat dels resultats acadèmics, es fa èmfasi en la necessitat d'emprar els mecanismes institucionals per conscienciar i posar en pràctica mesures a fi de millorar-los, com per exemple accions tutorialis directes, seguiment dels resultats per cohorts, i establiment de mecanismes d'avaluació conjunta dels resultats acadèmics de l'estudiantat de tercer curs.

Diplomatura de Ciències Empresarials a la Universitat de Lleida

INTRODUCCIÓ

La diplomatura de Ciències Empresarials s'imparteix a la Facultat de Dret i Economia, conjuntament amb la llicenciatura de Dret i el segon cicle de la llicenciatura d'Administració i Direcció d'Empreses.

Durant el curs 2000-2001 la titulació tenia 1.275 persones matriculades i se'n van diplomar 166.

La cronologia del procés d'avaluació d'aquest centre es pot sintetitzar de la manera següent:

Cronologia del procés

Març de 1997	Avaluació institucional de la qualitat	Autoavaluació	Març de 1997
		Avaluació externa	Juny de 1997
Curs 2002-2003	Seguiment del Pla de millora	Autoavaluació	Octubre de 2002
		Avaluació externa	Desembre de 2002

La decisió de fer el seguiment del Pla de millora de la titulació va ser suggerida pel Vicerectorat de Qualitat i va ser acceptada per la titulació. En el mateix programa d'avaluació, el centre valorava també la titulació d'Administració i Direcció d'Empreses, i es va considerar que per a la titulació de Ciències Empresarials era més oportú el seguiment dels resultats de l'avaluació realitzada en el programa de 1996-1997.

DADES DEL CONTEXT INSTITUCIONAL

Taula 1. Dades generals. Recursos. Ciències Empresariales a la UdL. Cursos 1996-1997 i 2000-2001

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
Catedràtics/ques d'universitat	4	2
Professorat titular d'universitat	18	24
Catedràtics/ques d'escola universitària	0	2
Professorat titular d'escola universitària	4	14
Professorat titular interí d'escola universitària	22	18
Professorat associat	41	43
Total de professorat	89	103
Total de professorat doctor	30	56
Personal d'administració i serveis		

Taula 2. Dades generals. Resultats. Ciències Empresariales a la UdL. Cursos 1996-1997 i 2000-2001

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
Nombre d'assignatures impartides	44	43
Nombre de crèdits matriculats	66.804	61.700
Taxa d'èxit (aprovats/presentats)	57%	47%

LA VALORACIÓ DEL PLA DE MILLORA INICIAL

El Comitè d'Avaluació Interna (CAI) manifesta, i així ho recull el Comitè d'Avaluació Externa (CAE) en el seu informe extern, que s'ha entès el procés més com un seguiment dels resultats de l'autoavaluació que com el seguiment d'un procés de millora pautat en el qual se seleccionen unes accions i es fixen uns objectius amb la implicació tant de la titulació com de l'equip de govern de la mateixa universitat.

El CAE fa constar que la Universitat de Lleida ha optat pel disseny dels plans estratègics per als seus centres i titulacions. Ara bé, la Facultat de Dret i Economia no ha entrat en aquest procés, situació que, segons el CAE, ha pogut fer que s'hagi reduït l'esforç dedicat a la planificació i al seguiment de les millores de l'ensenyament de Ciències Empresariales.

Així doncs, el CAI, per dur a terme l'autoavaluació del seguiment, ha considerat com a punt de partida un document elaborat pel Vicerectorat de Qualitat

Institucional i Planificació Estratègica arran de l'avaluació inicial («Seguiment - Accions Postavaluació»). Aquest document recollia tots els punts febles que es van detectar als informes d'avaluació interna i externa i les propostes de millores associades.

Tot i això, durant el període entre la primera avaluació i aquesta, el CAE manifesta que no es va establir cap prioritització.

Les accions de millora desenvolupades i recollides pel CAI en l'autoinforme han estat:

1. Augmentar la capacitat docent del professorat i millorar el nivell d'aprenentatge de l'estudiantat.
2. Millorar la gestió mitjançant la reducció dels tràmits administratius.
3. Millorar el nivell de formació del professorat.

LA VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ ACTUAL

La intenció d'aquest apartat no és fer una anàlisi detallada de l'evolució del centre, sinó apuntar-ne els trets més destacats.

En el primer objectiu, augmentar la capacitat docent del professorat i millorar el nivell d'aprenentatge de l'estudiantat, la titulació ha avançat clarament ja que ha desdoblant grups de primer curs i ha introduït les tutories curriculars. Així mateix, s'ha iniciat la coordinació entre el professorat que imparteix docència a primer curs. El CAE aconsella que aquesta coordinació sigui extensible al llarg de tot l'ensenyament.

Respecte del segon objectiu, millorar la gestió mitjançant la reducció dels tràmits administratius, cal fer esment a la possibilitat de disposar dels programes de les assignatures i de material docent en xarxa. Tot i així, el CAE constata que el servei d'atenció a l'alumnat és millorable: l'horari de secretaria és únicament al matí, per tant no hi ha cap franja d'atenció a l'estudiantat del torn de tarda.

Pel que fa al tercer objectiu, millorar el nivell de formació del professorat de l'ensenyament, el CAE destaca la composició de la plantilla de professorat: és jove, dedicat i motivat per a la docència. Així, en cinc anys el nombre de doctors i doctores ha passat de 15 a 28, i el professorat funcionari ha augmentat el 61%. Un punt feble continua sent la recerca, ja que, tal com admet el CAI, encara no hi ha prou grups competitius.

Finalment, la titulació ha experimentat millores en altres punts significatius com són els següents:

El nou edifici al Campus Capping, on s'ha instal·lat la Facultat de Dret i Economia, ha millorat la imatge i la presència dels estudis a la UdL. En aquest sentit, l'estudiantat de l'ensenyament, que el curs 1996-1997 representava el 15,5% del total de l'estudiantat de primer cicle de la UdL, el curs 2000-2001 era ja el 21%.

Així mateix, el CAE valora positivament l'esforç que ha invertit la titulació en la definició i el perfil de formació de la titulació, així com la seva difusió a través de la pàgina web. Tanmateix, segons el CAE, caldria descriure més detalladament les habilitats i les actituds que ha d'adquirir el graduat per desenvolupar les funcions i tasques que se li poden encomanar.

En canvi, els àmbits on no s'han aconseguit millores substantives han estat, d'una banda, la programació de la docència, i de l'altra, el rendiment de la titulació.

Pel que fa a la programació, el CAE recull el problema dels horaris lectius: les classes del torn de tarda comencen, segons l'estudiantat, massa aviat (a les 15 h); hi ha també un desequilibri en el nombre de matèries diàries, i caldria, finalment, tractar d'evitar els espais buits entre elles.

Pel que fa al rendiment acadèmic, aquest no ha millorat respecte a l'avaluació inicial. El CAE destaca, doncs, el baix rendiment així com també els desequilibris existents entre assignatures. En aquest sentit, el CAE suggereix que s'analitzin els motius de la concentració de les persones no presentades en algunes assignatures. També recomana establir mesures com els cursos zero, l'aplicació de metodologies que afavoreixin la presencialitat a les classes, o l'adaptació dels instruments d'avaluació.

Així mateix, el CAE constata la manca d'indicadors de rendiment de la titulació, cosa que dificulta clarament l'anàlisi de l'abast dels problemes que sorgeixen a la titulació.

D'altra banda, la taxa de graduats i graduades en el temps previst i en t+1 se situa al voltant del 30%, similar a la mitjana per a aquests estudis a Catalunya.

LES NOVES PROPOSTES DE MILLORA

Les àrees de millora que el CAI proposa desenvolupar són, en opinió del CAE, pertinents i necessàries.

La titulació fa una bona anàlisi de la situació actual al llarg de tot l'informe intern de seguiment, i selecciona i prioritza alguns temes clau que de ben segur, com manifesta el CAE, contribuiran a l'augment de la qualitat de l'oferta de formació de la diplomatura.

Tot i això, les noves propostes de millora no estan formalitzades en un pla concret.

El CAE apunta cinc àmbits en què es troben els aspectes més susceptibles de millora: l'organització docent, les metodologies docents, els mecanismes de coordinació del professorat, la formació i el rendiment acadèmic.

Educació Social a la Universitat de Barcelona

INTRODUCCIÓ

La diplomatura d'Educació Social de la Universitat de Barcelona s'imparteix des del curs 1992 a la Facultat de Pedagogia. Té 564 persones matriculades i cada any se'n graduen al voltant de 120. La plantilla docent és de 58 professors i professores (dades del curs 1999-2000).

L'ensenyament es va avaluar el curs 1995-1996, quan encara no existia AQU Catalunya ni el Pla nacional d'avaluació, impulsat pel Consell d'Universitats. De fet, fou un dels ensenyaments que participà en el pla pilot d'avaluació institucional, impulsat per la mateixa UB a partir de l'experiència del projecte pilot europeu. El procés representà un canvi a tota la Facultat de Pedagogia, però no es va elaborar un informe de síntesi ni menys encara un pla de millora concret. En aquest sentit, el Comitè d'Avaluació Externa (CAE) suggerí la necessitat de reavaluar l'ensenyament.

En primer lloc, cal posar de manifest que la constitució del Consell d'Estudis ha representat una fita en la trajectòria de la diplomatura, ja que ha permès, a partir de la primera experiència d'avaluació, impulsar el seguiment de les principals recomanacions del procés d'avaluació de l'any 1996 i vetllar per la coherència de l'ensenyament. En aquest context, la participació en el projecte pilot de seguiment del Pla de millora d'AQU Catalunya ha estat adoptada com una possibilitat de dur a terme un projecte a mig camí entre una avaluació de la qualitat i el seguiment d'un pla de millora que, com ja hem dit, no va existir en un sentit estricte.

La cronologia del procés d'avaluació de la diplomatura es pot sintetitzar de la manera següent:

Cronologia del procés

Curs 1995-1996	Avaluació institucional de la qualitat	Autoavaluació	
		Avaluació externa	
Curs 1997-2000	Elaboració i desenvolupament del Pla de millora		
Curs 2001-2002	Seguiment del Pla de millora	Autoavaluació	Setembre de 2002
		Avaluació externa	Desembre de 2002

L'avaluació interna del seguiment l'ha feta un Comitè d'Avaluació Interna (CAI) format, entre d'altres, per les persones que havien participat en l'avaluació interna durant l'any 1996. En el CAE han participat acadèmics de l'àmbit de l'educació social així com un professional del Col·legi d'Educadors i Educadores Socials de Catalunya i un acadèmic expert en metodologia d'avaluació de la qualitat.

El CAE ha valorat positivament la reconducció d'aquest procés, ja que ha permès una normalització dels processos d'avaluació a la diplomatura que ha representat dur a terme una avaluació molt propera a un seguiment extern d'un pla de millora ensems que una reorganització interna dels estudis.

Globalment, el procés s'ha desenvolupat de manera satisfactòria, tot i que no s'ha ajustat a la metodologia d'avaluació del seguiment, i en un clima de col·laboració entre ambdós comitès d'avaluació.

Taula 1. Dades generals. Educació Social a la UB. Cursos 1995-1996 i 1999-2000

	Curs 1995-1996	Curs 1999-2000
Alumnat		
Demanda en 1a opció (via d'accés PAU)	488	407
Alumnat total matriculat	508	564
Evolució de la matrícula i els grups		
Alumnat per grup de 1r curs		
Teoria	94	93
Pràctica	94	93
Alumnat de nou ingrés per grup de 1r curs		
Teoria	80	80
Pràctica	80	80
Alumnat per grup de 1r cicle		
Teoria	82	81
Pràctica	82	81

LA VALORACIÓ DEL PLA DE MILLORA INICIAL

Com ja hem comentat, el procés d'avaluació de 1996 es va dur a terme en un moment i un context d'inexperiència en aquests processos. Així, no existí un informe concret d'autoavaluació. Tanmateix, l'avaluació externa va identificar els punts febles de l'ensenyament i es van fer propostes de millora que no van ser recollides en un pla concret de millora. Ara bé, aquest s'ha concretat *a posteriori* en el mateix informe

intern de seguiment, seguint les recomanacions del Consell d'Estudis.

Pel que fa a les accions de millora desenvolupades –en concret, aquelles a l'abast de la titulació–, a continuació en fem una síntesi valorativa:

1. *Guia de l'estudiant*

L'avaluació va detectar desconeixement per part de l'estudiantat sobre la titulació (aspectes organitzatius i acadèmics) a l'hora de matricular-se. Així, amb l'objectiu d'oferir informació a l'estudiantat sobre les característiques i les normatives de l'ensenyament, es van emprendre un seguit d'accions per millorar la *Guia de l'estudiant*.

En opinió del CAE, les audiències van constatar les millores introduïdes, per bé que es va detectar la necessitat de millorar els punts d'informació electrònica.

2. *Planificació dels crèdits pràctics de les assignatures obligatòries*

El pla d'estudis estableix que un terç de les assignatures s'han de dedicar a activitats pràctiques. Aquest fet suposava que una part important del professorat coincidia a voler realitzar les pràctiques de les diferents assignatures el mateix dia i a la mateixa hora. Aquesta situació generava moltes queixes per part de l'estudiantat i del mateix professorat, que reclamaven més coordinació.

Amb l'objectiu de facilitar la coordinació entre el professorat i també la interrelació entre assignatures es va optar per crear la figura del coordinador o coordinadora de crèdits pràctics.

L'avaluació de seguiment ha posat de manifest que malgrat els intents ambiciosos de coordinació, els resultats no han assolit els objectius previstos. En aquest sentit, el CAE va constatar les dificultats del professorat per treballar col·lectivament i va suggerir la necessitat de continuar esmerçant esforços en aquesta direcció a través de col·laboracions bilaterals.

3. *Desenvolupament de les tutories d'itinerari curricular*

En el marc del Programa de tutories d'itinerari curricular, impulsat a escala de tota la universitat, es van posar en marxa un seguit d'accions per millorar l'acollida a l'estudiantat nou, la seva elecció pel que fa al pràcticum, la planificació dels seus estudis, etc.

L'avaluació ha posat en relleu que a causa de la manca d'itineraris dins de la diplomatura, la tasca dels tutors i tutores ha quedat desdibuixada. D'altra banda, les tutories de primer curs que es van posar en marxa no van reeixir. En aquest sentit, el CAE recomana vincular l'acció tutorial al pràcticum assegurant els recursos necessaris.

4. *Pràcticum*

L'avaluació va detectar punts febles relacionats amb la coordinació, les tutories i la supervisió de l'alumnat que desenvolupava les pràctiques en centres externs. Així, es va posar en marxa un pla per tal de millorar la coordinació amb els centres col·laboradors i definir les funcions i els criteris de supervisió de les pràctiques amb la participació del professorat directament implicat.

Entre altres accions, es van organitzar reunions entre l'equip coordinador i el professorat supervisor del pràcticum per tal d'establir criteris de valoració. Es van dur a terme avaluacions dels centres col·laboradors; es van realitzar reunions anuals amb els tutors i tutores de pràctiques dels centres per intercanviar experiències i clarificar dubtes; s'ha creat l'oficina del pràcticum, etc. En general, el perfeccionament del pràcticum ha estat una de les accions de millora més importants i s'hi han dedicat molts esforços.

Ambdós comitès han constatat, doncs, els avenços fets en l'organització i la gestió del pràcticum, així com la clarificació dels criteris de supervisió. Amb tot, la percepció que en té el professorat i l'alumnat és molt diferent. Així, el professorat va destacar les dificultats per coordinar la supervisió dels centres col·laboradors per l'escassa tradició en aquest tipus d'activitats. Per la seva banda, l'alumnat tenia una percepció menys favorable. El CAE va destacar la necessitat d'establir les accions necessàries perquè el professorat supervisor de les pràctiques externes tingui coneixement i relació propera amb la pràctica professional.

Taula 2. Resultats acadèmics (assignatures obligatòries). Educació Social a la UB. Cursos 1995-1996 i 1999-2000

	Curs 1995-1996	Curs 1999-2000
1r curs		
Taxa d'èxit en la 1a convocatòria	90%	90%
Taxa d'èxit en la 2a convocatòria	83%	84%
Taxa de rendiment	84%	81%
1r cicle		
Taxa d'èxit en la 1a convocatòria	89%	91%
Taxa d'èxit en la 2a convocatòria	80%	88%
Taxa de rendiment	86%	84%
Persones titulades	133	122

5. Desenvolupament de les relacions amb el col·legi professional i amb els sectors professionals

Les relacions amb el col·legi professional s'han impulsat a fi de mantenir la formació actualitzada, reforçar la formació permanent i possibilitar espais d'intercanvi i reflexió. Així, entre altres activitats, s'han organitzat les jornades d'inserció adreçades a l'alumnat de tercer curs.

La valoració que es fa de la col·laboració és molt positiva; tot i això, el CAE recomana millorar la informació a l'abast de l'estudiantat, especialment pel que fa a les sessions d'inserció professional.

6. Desenvolupament de les relacions internacionals

L'obertura cap a Europa és una necessitat de l'ensenyament. Així, per afavorir els intercanvis d'estudiantat s'han posat en marxa mecanismes incentivadors com ara xerrades informatives sobre les universitats de destí, convalidacions, etc. Ara bé, durant la visita externa s'ha confirmat que les principals limitacions per impulsar aquesta línia són la migradesa dels recursos econòmics en forma de beques per a la mobilitat així com el relatiu desconeixement de terceres llengües.

LA VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ ACTUAL

La intenció d'aquest apartat no és fer una valoració exhaustiva de l'ensenyament, sinó apuntar els aspectes més rellevants destacats pels comitès d'avaluació.

Pel que fa al context de l'ensenyament, cal destacar que en els vuit anys de trajectòria ha augmentat la demanda i l'ensenyament té molt prestigi. Quant al perfil dels estudis, es constata l'esforç realitzat per tal d'adaptar la tradició del professorat en educació escolar a les noves dimensions de l'educació social. Ara bé, la revisió del pla d'estudis va posar més èmfasi en la reducció del nombre de crèdits que no pas en una reflexió aprofundida sobre les noves exigències socials. En aquest sentit, els graduats i graduades han destacat la necessitat d'incorporar temàtiques com ara l'ètica professional, la violència domèstica, el treball comunitari o la diversitat cultural a l'ensenyament. El CAE ha recomanat, doncs, dur a terme una reflexió sobre l'actual pla de formació per tal d'adaptar-lo a aquestes exigències socials.

Pel que fa a l'estudiantat, l'avaluació ha destacat que el seu perfil és molt adequat als objectius del títol. En general, el rendiment de l'estudiantat és molt alt, estan motivats i tenen una actitud oberta, reflexiva i participativa. Amb tot, l'avaluació ha destacat les dificultats que té l'estudiantat per utilitzar les noves tecnologies.

Quant al professorat, cal destacar l'esforç que s'ha dut a terme per adaptar-se a les exigències de l'Educació Social. Ara bé, el CAE recomana mantenir els esforços en aquesta direcció. D'altra banda, es fa palesa una manca de professorat amb expertesa professional, en especial pel que fa referència a les pràctiques professionals.

Taula 3. Professorat. Educació Social a la UB. Cursos 1995-1996* i 1999-2000

	Curs 1995-1996	Curs 1999-2000
Catedràtics/ques d'universitat	2	1
Professorat titular d'universitat	25	29
Catedràtics/ques d'escola universitària	-	-
Professorat titular d'escola universitària	5	5
Professorat associat	30	21
Altres	3	2

*Dades del curs 1996-1997. Les dades del curs 1995-1996 no estaven disponibles.

LES NOVES PROPOSTES DE MILLORA

El nou Pla de millora s'ha elaborat seguint les recomanacions del protocol d'AQU Catalunya. En opinió del CAE, el nou Pla està ajustat a les necessitats de la titulació; destaca que les accions proposades s'haurien de concretar amb l'ajuda d'indicadors, de manera que se'n pogués fer un seguiment molt més acurat. Així mateix, caldria una identificació concreta de les persones responsables de la seva execució, així com la temporalització prevista.

A tall de resum, les noves propostes de millora van orientades, entre d'altres, a incorporar al pla d'estudis les aportacions que hagin estat fetes pels professionals a partir de la definició dels objectius de la titulació. Així mateix, també està previst promoure la coordinació de matèries relacionades entre si.

Pel que fa al desenvolupament de l'ensenyament, està prevista la reorganització dels crèdits pràctics a partir de les línies de coordinació desenvolupades, amb l'objecte d'establir treballs transversals entre assignatures. Finalment, pel que fa al pràcticum, el Pla de millora apunta una sèrie d'accions encaminades a la seva reorganització i a l'ajustament del perfil del professorat que l'ha de supervisar. D'altra banda, preveu impulsar la tasca de tutorització i seguiment del treball de l'estudiantat.

Farmàcia a la Universitat de Barcelona

INTRODUCCIÓ

La Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona és l'única facultat que ofereix aquests estudis a Catalunya; també ofereix la llicenciatura de 2n cicle de Ciència i Tecnologia dels Aliments. Té 2.587 persones matriculades, 286 professors i professores i cada any s'hi graduen al voltant de 450 persones.

La facultat ha tingut una actitud molt activa pel que fa a l'avaluació de la qualitat. Així, fou de les facultats pioneres a ser avaluades amb la posada en marxa, l'any 1996, del Pla nacional de la qualitat de les universitats espanyoles. L'avaluació va abraçar diferents aspectes de la docència, la recerca i la gestió entre 1991 i 1996. La manca de tradició en l'avaluació institucional representà que el Pla de millora derivat no

s'explicités de manera formal amb un disseny i una planificació concrets. D'altra banda, en opinió del Comitè d'Avaluació Interna (CAI), la mateixa UB no tenia consolidada una política de millora en l'àmbit de la institució. Tanmateix, es va dissenyar un pla sobre aquelles propostes de millora a l'abast de la titulació, entre les quals es preveia donar continuïtat als processos d'avaluació.

Així, amb el desenvolupament d'una metodologia *ad hoc* per al seguiment del Pla de millora impulsada per AQU Catalunya, l'any 2000 es va acordar la participació de la facultat en el projecte pilot de seguiment d'aquest Pla.

La cronologia del procés d'avaluació de la facultat es pot sintetitzar de la manera següent:

Cronologia del procés

Curs 1996-1997	Avaluació institucional de la qualitat	Autoavaluació	Setembre de 1996
		Avaluació externa	Juliol de 1997

Curs 1997-2000	Elaboració i desenvolupament del Pla de millora a l'abast de la titulació		
----------------	---	--	--

Curs 2001-2002	Seguiment del Pla de millora	Autoavaluació	Octubre de 2001
		Avaluació externa	Juny de 2002

L'avaluació interna del seguiment l'ha desenvolupada un Comitè d'Avaluació Interna format, entre d'altres, per les persones que havien participat en l'avaluació interna durant l'any 1997 i eren les responsables de la implantació de part de les propostes de millora. En el Comitè d'Avaluació Externa (CAE) han participat, d'una banda, un acadèmic i un professional del sector farmacèutic que havien participat en la visita externa l'any 1997 i, per tant, conservaven la memòria històrica del procés, i de l'altra, un acadèmic expert en metodologia d'avaluació de la qualitat.

Globalment, el procés s'ha desenvolupat de manera satisfactòria d'acord amb allò previst per la metodologia d'avaluació del seguiment i en un clima de col·laboració entre ambdós comitès d'avaluació. Únicament cal destacar la dificultat per poder complir el calendari inicialment previst, així com la desigual participació en les audiències del CAE.

Taula 1. Alumnat. Facultat de Farmàcia de la UB. Cursos 1996-1997 i 1999-2000

	Curs 1996-1997	Curs 1999-2000
Alumnat		
Demanda en 1a opció (via d'accés PAU)	696	541
Total d'alumnat matriculat	3.441	2.587

Evolució de la matrícula i grups

Alumnat per grup de 1r curs		
Teoria	116	75
Pràctica	nd	nd
Alumnat de nou ingrés per grup de 1r curs		
Teoria	70	48
Pràctica	nd	nd
Alumnat per grup de 1r cicle		
Teoria	118	76
Pràctica	nd	nd
Alumnat per grup de 2n cicle		
Teoria	95	113
Pràctica	nd	nd

Nd: dades no disponibles

LA VALORACIÓ DEL PLA DE MILLORA INICIAL I LA VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ ACTUAL

Tal com s'ha indicat, la manca de tradició i experiència comportà que el procés d'avaluació no establís de manera immediata un pla de millora amb accions concretes i indicadors de control. Ara bé, s'establí un pla per impulsar aquelles accions de millora que estaven a l'abast de la titulació.

L'informe intern de seguiment recull per a cadascuna de les accions de millora el diagnòstic, les persones responsables, els objectius que es pretén assolir, les accions que cal dur a terme i els resultats assolits. En aquest sentit, el CAE valora molt positivament l'esforç de dinamització per assolir la màxima participació en el procés i considera que l'informe intern s'ajusta a les indicacions de la *Guia de seguiment* del Pla de millora.

Pel que fa a l'adequació i disseny del Pla de millora, el CAE considera que recull tots els punts febles detectats en l'avaluació de 1997, i concreta els objectius i les persones responsables de dur a terme les accions de millora. Tanmateix, no s'arriba al nivell de determinació d'indicadors quantitius, la qual cosa facilitaria la comparació entre la situació de partida i l'actual.

El procés d'execució i seguiment del Pla inicial s'ha impulsat des de l'equip de govern del centre i s'han previst els mecanismes de comunicació, per bé que en alguna de les línies de millora un sector del professorat n'ha quedat relativament al marge. D'altra banda, està documentat el nivell de compliment del Pla així com aquelles accions que encara estan pendents de desenvolupar.

Més enllà de l'àmbit d'aplicació del Pla, en el darrer quinquenni el context de la titulació ha sofert canvis importants que han representat unes millores inicialment no previstes. Cal destacar, entre d'altres:

- L'augment de metres quadrats disponibles per a la facultat arran del trasllat d'alguns departaments de la Facultat de Medicina.
- La construcció d'un aulari nou i una biblioteca nova.
- La finalització del procés de revisió del pla d'estudis en el context de la creació de l'espai europeu d'educació superior.

Pel que fa a les accions de millora desenvolupades, en concret aquelles a l'abast de la titulació, a continuació en fem una síntesi valorativa:

1. *Millora de la qualitat en la docència pràctica de la facultat: creació de la Unitat de Laboratoris Docents*

L'avaluació havia posat de manifest la necessitat de reordenar i optimitzar tots els espais i infraestructures destinats a la docència pràctica de totes les assignatures de la carrera. Així, l'any 1998 es va impulsar la construcció de la Unitat de Laboratoris Docents, d'ús comú, de manera que aplicant criteris de qualitat s'assolís un ús òptim dels recursos i dels espais.

Globalment, la mesura ha estat molt satisfactòria. En opinió del CAE, la docència pràctica ha millorat fins al punt que aquest model pot servir per a altres ensenyaments amb un component important d'experimentalitat.

2. *Promoure el debat i crear una comissió acadèmicoprofessional per definir els objectius de la titulació tenint en compte el perfil professional*

L'any 1997 la titulació no tenia objectius propis definits. Així, es va posar en marxa un procés de quatre mesos de reflexió d'ampli abast que servís per al posterior disseny del nou pla d'estudis. Es va consultar el professorat i representants de diferents sectors professionals vinculats amb la Farmàcia i amb l'Administració pública del sector sanitari per definir el perfil del professional de la Farmàcia del futur. La Junta de Facultat va aprovar els nous objectius generals l'octubre de 1998.

En opinió del CAE, el document assolit és molt positiu perquè planteja uns objectius coherents amb la funció del professional de la Farmàcia en el món contemporani, i fa èmfasi en els aspectes sanitaris i de relació amb altres professionals de la sanitat. D'altra banda, és un bon punt de partida per superar les diferents concepcions del professorat sobre el perfil formatiu del farmacèutic o farmacèutica.

3. *Iniciar la reforma del pla d'estudis d'acord amb els objectius establerts*

Arran de l'avaluació s'inicià un llarg període de reflexió i debat, no exempt de dificultats, que culminà amb l'aprovació del nou pla d'estudis l'any 2000. El nou pla, completament semestral, afavoreix la flexibilitat curricular, l'optativitat real i recull els canvis de la professió farmacèutica. No obstant això, en opinió del CAE, caldria analitzar els programes de les diferents assignatures per assegurar que s'ajusten al perfil formatiu establert en els objectius de l'ensenyament.

4. *Potenciar les activitats docents i de recerca del Servei de Desenvolupament del Medicament*

L'avaluació destacà la necessitat que l'estudiantat desenvolupés la seva formació pràctica en plantes industrials o a la planta pilot de la facultat. Així, es posà en marxa un programa que permet que tot l'estudiantat dugui a terme les pràctiques a la planta pilot de què disposa la facultat. En opinió del CAE, el programa ha funcionat correctament.

5. *Potenciar la projecció del centre i la titulació en el món laboral i institucional*

La facultat ha fet una tasca important de divulgació de la seva realitat per superar el poc coneixement que des del sector professional i institucional se'n tenia. En aquest sentit, s'ha aconseguit, per exemple, implicar el sector professional en el disseny del pla d'estudis, augmentar el nombre d'estudiantat que desenvolupa estades de formació fora de la facultat, etc. El CAE recomana aprofundir en aquesta direcció, més encara quan a Catalunya es concentra el 50% de la indústria farmacèutica.

6. *Promoure l'estudi de models d'aprenentatge i avaluació alternatius i complementaris al model actual, amb l'objectiu de millorar el rendiment acadèmic de l'estudiantat*

L'avaluació va detectar una preponderància dels mètodes docents i d'avaluació de caire tradicional, un baix rendiment de l'estudiantat en certes assignatures així com també un desconeixement general de la càrrega de treball real de l'estudiantat per superar les assignatures.

Durant aquest període, a part de l'ampliació de les aules adaptades a les tecnologies de la informació i la comunicació, s'han posat en marxa mecanismes per revisar els continguts dels plans docents a fi que incorporin els criteris d'avaluació. No obstant això, el CAE ha observat que encara prevalen fórmules tradicionals de docència i avaluació basades en criteris memorístics. Així, recomanen continuar en la direcció iniciada.

Taula 2. Resultats acadèmics (assignatures obligatòries). Facultat de Farmàcia de la UB. Cursos 1996-1997 i 1999-2000

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
1r curs		
Taxa d'èxit en la 1a convocatòria	63%	56%
Taxa d'èxit en la 2a convocatòria	55%	41%
Taxa de rendiment	65%	58%
1r cicle		
Taxa d'èxit en la 1a convocatòria	67%	61%
Taxa d'èxit en la 2a convocatòria	53%	44%
Taxa de rendiment	69%	62%
2n cicle		
Taxa d'èxit en la 1a convocatòria	84%	82%
Taxa d'èxit en la 2a convocatòria	73%	55%
Taxa de rendiment	88%	82%
Nombre de persones titulades	597	462

7. Potenciar els serveis d'informació a l'estudiantat

Han millorat notablement els mecanismes per fer arribar informació i atendre les consultes de l'estudiantat. S'hi han destinat recursos humans i materials i s'ha reduït el temps d'espera en l'obtenció de documents administratius, temps de matrícula, etc.

8. Promoure taules rodones, jornades de debat o cicles de conferències que fomentin la participació de tots els col·lectius de la facultat

Es va posar de manifest la poca interacció entre els diferents departaments en temes de docència i recerca, així com també en els problemes comuns que els afectaven. La creació del Grup de Dinamització Pedagògica de la Facultat de Farmàcia ha estat una bona iniciativa que ha permès la participació dels diferents col·lectius del professorat; no obstant això, la participació de l'estudiantat és escassa.

Quant a les accions més enllà de l'abast de la facultat:

1. Reducció del nombre d'estudiantat de nou accés

L'any 1996 el nombre d'alumnes de nou ingrés era de 505, actualment l'oferta s'ha reduït a 345 places, en part gràcies a la davallada demogràfica i a les peticions de la mateixa facultat. La consegüent descongestió del centre ha permès una millora en les ràtios professor/alumne i en les condicions per millorar la qualitat de la docència.

2. Creació de la figura del tutor o tutora

Des del Consell d'Estudis i l'equip de govern de la UB s'ha impulsat el Pla d'orientació, que ha assolit, entre d'altres, la tutorització de tot l'estudiantat de la facultat. Ara bé, l'estudiantat prefereix una atenció individual abans que reunions col·lectives. D'altra banda, no hi ha evidències sobre la incidència dels programes d'atenció tutorial en la millora del rendiment acadèmic.

3. Incloure en el pla pluriennal de la UB la total remodelació de l'edifici A (construït el 1957) per adequar-lo a les necessitats docents, de recerca i gestió

S'ha posat de manifest la inadequació de l'edifici A per a la docència i la recerca; així, s'han dut a terme estudis sobre l'avaluació de riscos i un pla d'emergència, ja que l'edifici presentava una situació greu i calia prendre mesures d'urgència. Fins al moment s'han fet accions parcials de remodelació.

4. Establiment d'una plantilla de places vinculades amb centres assistencials mitjançant convenis amb l'ICS i centres hospitalaris d'altres organismes. Crear una nova figura d'instructor-a/tutor-a aplicable a la docència de Pràctiques tutelades i Pràctiques clíniques. Aconseguir l'acreditació dels centres receptors de Pràctiques tutelades per part dels organismes corresponents. Establir els convenis adients a fi d'ampliar l'oferta de places de Farmàcia hospitalària

Arran de l'avaluació es va nomenar una comissió mixta amb representants del Departament de Sanitat i Seguretat Social, el Col·legi de Farmacèutics de Catalunya i la Universitat de Barcelona, que redactà les bases per impulsar la col·laboració. La iniciativa ha estat molt ben rebuda.

5. Elaborar i iniciar un pla de formació del personal docent i per a càrrecs de gestió

La posada en marxa per part de la Universitat de Barcelona de plans específics de formació ha tingut una bona acollida a tota la Universitat i, en especial, entre el personal docent de la Facultat de Farmàcia.

6. Reconèixer i incentivar l'activitat docent del professorat

L'avaluació detectà la desigual consideració i repercussió professional entre la dedicació docent i la recerca, així com la manca de programes que incentivin l'activitat docent del professorat. El programa d'innovació docent de la UB ha tingut gran acceptació entre el professorat de Farmàcia. Així, s'han reconegut cinc grups d'innovació docent a la Facultat.

Taula 3. Professorat. Facultat de Farmàcia de la UB. Cursos 1996-1997 i 1999-2000

	Curs 1996-1997	Curs 1999-2000
Catedràtics/ques d'universitat	33	37
Professorat titular d'universitat	120	137
Catedràtics/ques d'escola universitària	-	-
Professorat titular d'escola universitària	-	-
Professorat associat	26	92
Altres	37	20

LES NOVES PROPOSTES DE MILLORA

El nou Pla de millora és una conseqüència lògica dels resultats obtinguts fins al moment present, ja que desenvolupa, entre altres mesures, la posada en marxa del nou pla d'estudis. Els principals objectius del Pla de millora inicial no varien, per bé que se'n modifica la prioritat en funció del desenvolupament de les accions previstes inicialment. En opinió del CAE, caldria una concreció millor del nou Pla que estableixi una prioritat de les accions que es proposen, amb l'especificació dels indicadors i la quantificació dels resultats en el cas que això sigui possible.

Així, i pel que fa als objectius i al pla d'estudis, es destaca la necessitat d'iniciar la implantació del nou pla d'estudis, la introducció de blocs curriculars que permetin ordenar l'optativitat, la seva correcta coordinació, així com també l'adaptació dels plans docents al Sistema Europeu de Crèdits Transferibles.

Pel que fa al desenvolupament de l'ensenyament, es preveu continuar en la línia de potenciar els aspectes pràctics de les assignatures, l'aplicació de sistemes de qualitat als laboratoris i la promoció de l'estudi de models d'aprenentatge/avaluació alternatius. També s'aposta per la necessitat de millorar els resultats acadèmics de l'estudiantat.

Quant a les instal·lacions, s'insisteix en la necessitat d'augmentar la superfície disponible d'acord amb les necessitats docents, així com l'adequació de les instal·lacions generals i la remodelació d'algun edifici.

AVALUACIONS PILOT DEL SEGUIMENT
DELS PLANS DE MILLORA A LES UNIVERSITATS

Centres i departaments

Escola Politècnica Superior de Castelldefels (EPSC) de la Universitat Politècnica de Catalunya

INTRODUCCIÓ

L'Escola Politècnica Superior de Castelldefels (EPSC) és un centre creat l'any 1991 que forma des de la seva fundació enginyers i enginyeres tècnics de Telecomunicació. Així mateix, des del curs 2000-2001 introdueix l'especialitat en Telemàtica; des del 2001-2002, en Enginyeria de Telecomunicació (2n cicle), i des del curs 2002-03 la corresponent a l'Enginyeria Tècnica Aeronàutica, especialitat en Aeronavegació.

L'Escola ha funcionat des del seu inici de manera provisional, i és ara, un cop s'ha traslladat al nou edifici, que ha elaborat els seus estatuts.

L'Escola Politècnica Superior de Castelldefels (EPSC) ja té experiència en els processos d'avaluació, com queda palès en el quadre de la cronologia del procés.

Cronologia del procés

Curs 1996-1997	Avaluació institucional de la qualitat	Autoavaluació	Octubre de 1996 - abril de 1997
		Avaluació externa	Maig de 1997
1998	Elaboració del Pla estratègic		
Juliol de 1999	Primer seguiment de l'Acord de planificació estratègica		
Juliol de 2000	Segon seguiment de l'Acord de planificació estratègica		
Curs 2001-2002	Seguiment del Pla de millora	Autoavaluació	Gener-maig de 2002
		Avaluació externa	Novembre de 2002

LA VALORACIÓ DEL PLA DE MILLORA INICIAL

Els objectius principals que l'EPSC ha anat desenvolupant els darrers anys són:

1. Planificació del Campus de Castelldefels.
2. Millora de l'activitat docent.
3. Increment de la relació amb l'entorn i la preparació professional dels titulats i titulades.
4. Desenvolupament d'un projecte de qualitat acadèmica i de gestió.

Cadascuna d'aquestes línies es desplega en un seguit de fites i accions. Per a cada acció hi ha una persona responsable i en alguns casos una dotació addicional de recursos i un indicador de control que ajuda a valorar el grau d'implantació.

L'equip directiu, que és qui ha assumit la responsabilitat del procés, valora relativament bé el procés de planificació estratègica.

Segons el CAE, la informació recollida en l'autoinforme és molt rellevant i ben estructurada, i s'intenta ajustar plenament al protocol d'AQU Catalunya. Tot i això, coincideix amb l'equip directiu a ressaltar la falta de concreció del Pla de millora, cosa que en dificulta l'avaluació.

El CAE valora molt positivament el procés de compliment dels objectius de la planificació estratègica de l'últim període, i també les millores que no s'havien planificat (ressalta la implantació de nous estudis com ara els d'Enginyeria Tècnica Aeronàutica).

Respecte a la participació en el procés, el CAE constata un cert desconeixement i una poca participació del col·lectiu universitari del centre en el procés de planificació estratègica.

Taula 1. Dades generals. Escola Politècnica Superior de Castelldefels de la UPC. Cursos 1997-1998 i 2001-2002

	Curs 1995-1996	Curs 1999-2000
Total d'alumnat matriculat	401	369
Nota de tall	7,01	5,99
Oferta de places	100	120
Demanda global	642	771
Demanda en 1a opció	211	141

Taula 2. Dades generals. Resultats. Escola Politècnica Superior de Castelldefels de la UPC. Cursos 1997-1998 i 2001-2002

	Curs 1997-1998	Curs 2001-2002
Alumnat per grup de 1r cicle, teoria	nd	nd
Alumnat per grup de 1r cicle, pràctica	nd	nd
Alumnat per grup de 2n cicle, teoria	-	-
Alumnat per grup de 1r cicle, pràctica	-	-
Taxa d'èxit (alumnat aprovat/presentat) a la fase selectiva	73,92%	67,91%
Taxa de rendiment a la fase selectiva	71,30%	66,60%
Alumnat que no supera la fase selectiva	22,45%	15,00%
Taxa d'èxit a la fase no selectiva	93,27%	91,51%
Taxa de rendiment a la fase no selectiva	89,97%	82,28%

Nd: dades no disponibles

Taula 3. Dades generals. Professorat.* Escola Politècnica Superior de Castelldefels de la UPC. Cursos 1997-1998 i 2001-2002

	Curs 1997-1998	Curs 2001-2002
Catedràtics/ques d'universitat	4	8
Professorat titular d'universitat	22	25
Catedràtics/ques d'escola universitària	4	3
Professorat titular d'escola universitària	2	3
Professorat associat	21	42
Altres	-	-
Total de professorat	53	81

*Dades de tot el centre.

LA VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ ACTUAL

Com s'ha indicat anteriorment, la intenció d'aquest apartat no és de fer una anàlisi detallada de la situació actual, sinó destacar-ne els aspectes més rellevants.

El CAE, preveient el creixement de l'alumnat, aconsella que es faci una planificació adequada dels recursos de què es disposa.

Respecte al primer objectiu, planificació del Campus de Castelldefels, el CAE valora molt positivament l'esforç que el centre ha desenvolupat per apropar-se al món professional; tot i això, proposa trobar mitjans per augmentar el nombre de professorat tutor així com per incrementar el professorat associat que ajudaria a apropar l'empresa al centre.

També ha destacat, positivament, el programa de formació en el segon cicle d'Enginyeria de Telecomunicació, que es basa en la introducció de models de projectes pluridisciplinaris en què l'alumnat estudia de manera individual i cooperativa amb un nivell superior d'aplicabilitat dels seus coneixements. Aquest fet, però, comporta un augment de la dedicació del professorat que no es veu recompensada –segons manifesten– amb el reconeixement de l'esforç docent que implica.

La millora de l'activitat docent és el segon objectiu establert pel centre. El CAE constata l'esforç realitzat per l'escola en la renovació de metodologies docents. Així mateix s'ha millorat el procés de captació i acollida de l'estudiantat, i s'ha fet difusió entre els centres d'ensenyament secundari, especialment els del Baix Llobregat. S'ha eliminat el curs d'anivellament i aquells coneixements bàsics s'han incorporat al temari del pla d'estudis i s'ha augmentat l'oferta d'assignatures de lliure elecció de caire més humanístic.

Pel que fa al tercer cicle, com remarca el CAI, no s'han assolit els objectius d'implantar-lo; només es donen casos puntuals com algun curs del doctorat d'Electrònica o la gestió del programa de Ciència i Tecnologia Aeroespacial.

I, pel que fa a la recerca, per bé que la situació tendeix a millorar amb la incorporació de nou professorat sènior, encara pateix una sèrie de mancances. De fet, la centralització dels departaments que tenen la seu central al Campus Nord a Barcelona (allà mantenen els mitjans de gestió i recerca) té repercussions en els centres perifèrics.

En l'objectiu tercer, incrementar la relació amb l'entorn i la preparació professional dels titulats, el CAE considera que s'ha aconseguit quasi la totalitat de les fites establertes en el Pla, si bé constata la dificultat de posar en funcionament l'associació d'exalumnat i la dificultat d'impulsar postgraus relacionats amb empreses. Tampoc no s'han dut a terme una sèrie de millores programades, com la formació del professorat i la implantació de nous títols, o l'augment d'equipament per falta de pressupost.

Finalment, en el darrer objectiu, desenvolupar un projecte de qualitat acadèmica i de gestió, s'han dut a terme accions encaminades a aconseguir les fites fixades: el nou sistema de gestió acadèmica està quasi implementat i s'està desenvolupant un procés d'adaptació per passar a la nova norma ISO. En aquest sentit, el CAE constata el nivell de satisfacció i col·laboració del personal d'administració i serveis.

Respecte als recursos i instal·lacions, es valora molt positivament el canvi al nou edifici; tot i això es posen

de manifest algunes mancances com la poca dotació pressupostària per a la biblioteca, que comporta que no hi hagi gaires llibres, els laboratoris no cobreixen les necessitats actuals, i en particular, per a l'especialitat d'Aeronàutica.

LES NOVES PROPOSTES DE MILLORA

Les noves propostes de millora no estan formalitzades en un pla concret. El centre reclama més recursos materials i humans així com equipaments per a la recerca. Així mateix remarca que cal trobar una solució al problema de l'escassa permanència en el centre del professorat a temps complet a l'EPSC que desenvolupen bona part de la seva activitat en altres llocs de la UPC, sobretot al Campus Nord de Barcelona.

Segons el CAE, la situació actual requereix, o bé una nova avaluació, o una posada al dia dels objectius amb una concreció de les millores, els indicadors per avaluar el canvi i les persones que en són responsables.

Facultat de Matemàtiques i Estadística (FME) de la Universitat Politécnica de Catalunya

INTRODUCCIÓ

La Facultat de Matemàtiques i Estadística (FME) és un centre creat l'any 1992 i està orientat a la formació de persones llicenciades en Matemàtiques (LM), diplomades en Estadística (DE) i, des del curs 1999-2000, llicenciades en Ciències i Tècniques Estadístiques (LCTE, estudis de segon cicle). Així mateix col·labora en l'organització de la doble titulació d'Enginyeria Superior de Telecomunicacions - Llicenciatura de Matemàtiques. Cal dir, a més, que la FME també gestiona el programa de doctorat de

Matemàtica Aplicada de la UPC i organitza un programa de postgrau de Matemàtica Financera.

Actualment, el centre té unes 465 persones matriculades, que es distribueixen en 230 LM, 100 DE, 100 LCTE i unes 35 de la doble titulació. D'altra banda, durant el curs 1999-2000 es van diplomar 29 persones i se'n van llicenciar 36.

La cronologia del procés d'avaluació d'aquest centre es pot sintetitzar de la manera següent:

Cronologia del procés

1998	Elaboració del Pla estratègic		
1998	Avaluació institucional	Autoavaluació	Abril-novembre de 1998
		Avaluació externa	Desembre de 1998
Juliol de 1999	Primer seguiment de l'Acord de planificació estratègica		
Octubre de 2000	Segon seguiment de l'Acord de planificació estratègica		
Curs 2001-2002	Seguiment del Pla de millora	Autoavaluació	Gener-maig de 2002
		Avaluació externa	Novembre de 2002

El centre ja té experiència en els processos d'avaluació atès que va participar en l'avaluació de la llicenciatura de Matemàtiques l'any 1998 (resten pendents els estudis de la diplomatura d'Estadística i el segon cicle de la llicenciatura de Ciències i Tècniques Estadístiques). De fet, però, l'acord per impulsar el Pla estratègic és anterior a l'avaluació institucional, cosa que segons el Comitè d'Avaluació Externa (CAE) produeix una falta de sincronia dels processos.

Es constata la total implicació de la UPC en tot el procés mitjançant l'acord que té amb el centre per impulsar l'Acord de planificació estratègica, en el qual s'estableixen els compromisos d'ambdues parts. Tot i això, el CAE no percep una implicació especial de la comunitat universitària en el seguiment del Pla estratègic.

LA VALORACIÓ DEL PLA DE MILLORA INICIAL

Els objectius principals que la Facultat de Matemàtiques i Estadística ha anat desenvolupant els darrers anys són:

1. Adequar progressivament la dimensió del centre a la seva capacitat i a les noves necessitats i demandes socials.
2. Mantenir i millorar la qualitat de la docència.
3. Consolidar la Facultat de Matemàtiques i Estadística com a centre de cohesió i impuls de la matemàtica aplicada i l'estadística.
4. Millorar els recursos i la qualitat de la vida universitària.

Cadascuna d'aquestes línies es concreta en terminis d'execució, un pressupost assignat per la UPC i una persona responsable de l'equip rectoral per al seguiment de les accions. A més, a cada acció es proposa un indicador qualitatiu o quantitatiu per al seu seguiment.

El CAE, però, destaca que en el Pla estratègic té un major tractament la llicenciatura de Matemàtiques que no pas la diplomatura d'Estadística, cosa que complica el tractament conjunt.

Així mateix el CAE ha destacat que en el Pla estratègic vigent es recullen de forma rigorosa, sintètica i precisa una sèrie d'objectius i accions rellevants que corresponen a la correcció de debilitats, i d'altra banda considera que l'estructura de l'informe d'autoavaluació és poc clara i no facilita l'anàlisi.

Pel que fa als resultats de l'aplicació del Pla de millora, el Comitè d'Avaluació Externa valora positivament el procés de seguiment de l'acord per impulsar la planificació estratègica de la FME.

Taula 1. Les dades generals. Facultat de Matemàtiques i Estadística de la UPC. Cursos 1997-1998 i 2001-2002

	Curs 1997-1998	Curs 2001-2002
Total d'alumnat matriculat	223	233
Nota de tall	7,8	7,38
Oferta de places	50	50
Demanda global	490	368
Demanda en 1a opció	145	69

Taula 2. Dades generals. Resultats. Facultat de Matemàtiques i Estadística de la UPC.
Cursos 1997-1998 i 2001-2002

	Curs 1997-1998	Curs 2001-2002
Alumnat per grup de 1r cicle, teoria	nd	nd
Alumnat per grup de 1r cicle, pràctica	nd	nd
Alumnat per grup de 2n cicle, teoria	nd	nd
Alumnat per grup de 1r cicle, pràctica	nd	nd
Taxa d'èxit (alumnat aprovat/presentat) a la fase selectiva	85,90%	87,32%
Taxa de rendiment a la fase selectiva	79,35%	80,00%
Alumnat que no supera la fase selectiva	11,76%	17,07%
Taxa d'èxit a la fase no selectiva	91,57%	89,58%
Taxa de rendiment a la fase no selectiva	82,34%	80,51%

Nd.: dades no disponibles

Taula 3. Dades generals. Professorat.* Facultat de Matemàtiques i Estadística de la UPC.
Cursos 1997-1998 i 2001-2002

	Curs 1997-1998	Curs 2001-2002
Catedràtics/ques d'universitat	20	19
Professorat titular d'universitat	41	60
Catedràtics/ques d'escola universitària	5	6
Professorat titular d'escola universitària	28	17
Professorat associat	5	4
Altres	-	-
Total de professorat	99	106

*Dades de tot el centre.

LA VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ ACTUAL

La intenció d'aquest apartat no és fer una anàlisi detallada del centre, sinó apuntar-ne els trets més destacats.

Quant als resultats del Pla, s'ha completat l'oferta d'estudis del centre amb la incorporació de la llicenciatura de Ciències i Tècniques Estadístiques i la doble titulació d'Enginyeria de Telecomunicacions i Matemàtiques, així com el postgrau de Matemàtica Financera.

S'han produït algunes millores que no s'havien planificat, com l'aparició de la franja horària cultural per desenvolupar activitats o, com ja hem comentat, la doble titulació de Telecomunicacions i Matemàtiques.

El nombre d'estudiantat amb nota alta s'ha consolidat en la llicenciatura de Matemàtiques, encara que, tot i els esforços esmerçats, no ens trobem en el mateix cas amb la diplomatura d'Estadística.

Respecte al segon objectiu, mantenir i millorar la qualitat de la docència, cal fer esment que s'han

introduït assignatures propedèutiques i s'ha desenvolupat el campus virtual, però pel que fa a la política de professorat, el CAE no aprecia gaires canvis en la gestió ni en el seguiment de la docència i la innovació docent. Tot i això, l'estudiantat, en general, està satisfet amb la docència, encara que remarquen alguns aspectes que cal millorar com són la coordinació de continguts entre el professorat i la metodologia docent.

S'ha progressat en la relació amb el món empresarial a través dels convenis universitat-empresa, especialment en la diplomatura d'Estadística, però no en la de Matemàtiques, on la millora ha estat, segons el CAE, menor. En la mateixa situació es troba la implantació del projecte tecnològic (projectes finals de carrera) a les empreses.

Pel que fa al tercer objectiu de la FME, aquesta es consolida com a coordinadora del programa de doctorat de Matemàtica Aplicada de la UPC, tot i que, segons manifesta el CAE, els resultats no han estat tan satisfactoris en l'àmbit de la coordinació de la recerca. També s'han realitzat activitats rellevants de promoció externa i debat professional de la matemàtica.

Finalment, respecte al quart objectiu, millorar els recursos i la qualitat de la vida universitària, el CAE destaca que s'ha millorat el fons de la biblioteca (encara resta pendent l'ampliació de l'espai) i s'ha condicionat una nova sala d'actes i la consergeria. Tot i aquestes millores, els estudiants troben a faltar sales per poder-se reunir i sales menjador.

LES NOVES PROPOSTES DE MILLORA

Les noves propostes de millora no estan formalitzades en un pla concret. L'explicació recollida a l'informe extern és que s'està pendent de l'aclariment del nou marc legal per a la integració europea.

El Comitè d'Avaluació Interna (CAI) recull de forma breu alguns aspectes que queden pendents de desenvolupar, com poden ser: la captació d'estudiantat de primer cicle incidint en el de la diplomatura d'Estadística, i augmentar el nombre d'estudiantat, especialment el de la llicenciatura de Matemàtiques, que desenvolupa pràctiques en empreses, o redefinir àmpliament l'àrea de serveis del centre i ampliar la biblioteca.

El CAE també apunta alguns aspectes que s'haurien de tenir en consideració en l'elaboració del proper Pla de millora, com ara la millora de la dotació del professorat, així com implantar procediments d'avaluació de la qualitat de la docència, o la promoció de la renovació de la metodologia docent.

Departament d'Enginyeria Química (DEQ) de la Universitat Politécnica de Catalunya

INTRODUCCIÓ

El Departament d'Enginyeria Química (DEQ) està distribuït en tres seccions territorials (Barcelona, Terrassa, i Vilanova i la Geltrú). Imparteix 175 assignatures de primer i segon cicle en titulacions de les àrees d'Enginyeria Química, Telecomunicacions, Nàutica i Òptica, entre d'altres.

Així mateix té dos programes propis de doctorat: Enginyeria de Processos Químics i Polimers, i a més participa en dos programes interdepartamentals.

El DEQ està format per un equip docent i investigador de 108 persones, 29 d'administració i serveis i 95 estudiants de doctorat.

La cronologia del procés d'avaluació d'aquest departament es pot sintetitzar de la manera següent:

El Departament, com es pot observar, té experiència en processos d'avaluació i planificació. També va participar en una experiència pilot en l'aplicació de la metodologia de l'EFQM, fet que posa de manifest que el departament té suficient informació sobre la seva situació per impulsar les oportunes accions de millora.

Cronologia del procés

1997	Elaboració del Pla estratègic		
Curs 1998-1999	Avaluació institucional	Autoavaluació	Maig-desembre de 1998
		Avaluació externa	Març de 1999
Juliol de 1999	Primer seguiment de l'Acord de planificació estratègica		
Octubre de 2000	Segon seguiment de l'Acord de planificació estratègica		
Curs 2001-2002	Seguiment del Pla de millora	Autoavaluació	
		Avaluació externa	Desembre de 2002

El Comitè d'Avaluació Externa (CAE) considera que tant l'estructura de l'informe com les dades estadístiques i de gestió s'ajusten plenament a les pautes donades per AQU Catalunya; tot i això

considera que s'hauria d'haver destinat més espai a la contextualització de la situació de les unitats avaluades.

DADES DEL CONTEXT INSTITUCIONAL

Taula 1. Evolució del professorat. Departament d'Enginyeria Química de la UPC. Cursos 1997-1998 i 2001-2002

	Curs 1997-1998	Curs 2001-2002
Catedràtics/ques d'universitat	6	9
Professorat titular d'universitat	17	23
Catedràtics/ques d'escola universitària	7	8
Professorat titular d'escola universitària	34	23
Professorat associat	19	31
Altres	1	0
Total professorat	84	94
Total professorat doctor	54	59

Taula 2. Les dades generals. Departament d'Enginyeria Química de la UPC. Cursos 1997-1998 i 2001-2002

	Curs 1997-1998	Curs 2001-2002
Assignatures impartides*	nd	175
Crèdits matriculats	nd	47.220,5
Taxa d'èxit (persones aprovades/presentades) a la fase selectiva*	65,42	71,07
Taxa d'èxit a la fase no selectiva*	80,22	92,75
Publicacions notables*	80	96
Tesis	10	13
Patents*	6	5
Ingressos per transferència de tecnologia (EUR)**	1.100.691	1.573.846

* Dades dels cursos 1997-98 i 2000-01 respectivament.

** Dades de l'any 1998 i 2001 respectivament.

Nd.: dades no disponibles.

LA VALORACIÓ DEL PLA DE MILLORA INICIAL

El departament ha centrat el Pla estratègic en sis línies d'actuació:

1. Fomentar la recerca i la transferència de tecnologia de qualitat.
2. Fomentar el tercer cicle, l'impacte de les tesis doctorals i la formació continuada de qualitat.
3. Millorar l'activitat docent del primer i el segon cicle.
4. Fomentar la formació permanent i la qualificació del personal acadèmic.
5. Desenvolupar el Pla de medi ambient.
6. Millorar l'organització interna i la gestió de la qualitat.

Cadascuna d'aquestes línies es desplega en un seguit d'objectius operatius i d'accions. Per a cada acció hi ha una sèrie de persones responsables; en alguns casos es compta amb la dotació addicional de recursos i l'indicador de control.

L'autoavaluació del seguiment ha estat realitzada per l'equip directiu del departament. En opinió del CAE, ha estat un procés excessivament circumscrit a l'àmbit de les persones responsables del departament, cosa que potser explica el perquè de la poca implicació del personal en el procés.

En general, els objectius inclosos en el Pla estratègic s'han ajustat al context de la situació del departament, això no obstant, segons el CAE, es tracta d'un pla excessivament ampli i ambiciós.

LA VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ ACTUAL

La intenció d'aquest apartat no és fer una anàlisi detallada de la situació del departament, sinó apuntar-ne els trets més destacats.

Pel que fa als resultats de l'aplicació del Pla de millora, l'equip directiu ha treballat en l'assoliment dels objectius i les accions incloses en el Pla. En alguns casos s'han fet progressos importants, com ara la comunicació entre les seccions territorials o la promoció del professorat, mentre que en d'altres l'avenç ha estat poc significatiu, com pot ser la millora de la coordinació entre assignatures o la millora de les instal·lacions i equipaments per a la docència i la recerca.

Així, cal remarcar que el departament ha augmentat el nombre de titulacions en afegir l'Enginyeria Química a cost zero. Aquest fet va suposar un esforç addicional per part del professorat tot i tenir mancances en l'equipament docent necessari.

En relació amb el primer objectiu de fomentar la recerca i la transferència de tecnologia de qualitat, el CAE assenyala l'alta activitat en recerca que es duu a terme al departament, que es distribueix entre investigació bàsica i aplicada d'acord amb la composició d'aquest.

Així mateix, s'han diversificat les fonts de finançament per a la recerca mitjançant contractes i projectes amb empreses. Quant a la instrumentació, el CAE destaca d'una banda el seu gran nivell, i de l'altra, com a punt feble, assenyala els laboratoris de docència i recerca, que requereixen unes millores urgents.

El segon objectiu marcat pel departament és fomentar el tercer cicle, l'impacte de les tesis doctorals i la formació continuada de qualitat. El departament ofereix dos programes de doctorat, màsters, postgraus i cursos d'especialització. El nombre d'estudiantat estranger matriculat és alt i es manté la proporció de tesis llegendes. Com a punt feble destaca la poca participació de les seccions de Terrassa i Vilanova i la Geltrú.

Respecte al tercer objectiu de millorar l'activitat docent de primer i segon cicle, cal remarcar que els mateixos punts febles que es plantegen el curs 2001-2002 ja es van assenyalar en els resultats de l'avaluació institucional duta a terme l'any 1998: escassa relació amb les empreses, desequilibris de càrrega docent entre seccions, laboratoris docents insuficients així com la insuficient dotació de llibres i material de consulta relatiu a l'Enginyeria Química.

Finalment, respecte als darrers dos objectius de desenvolupar el Pla de medi ambient i millorar l'organització interna i la gestió de la qualitat, ni el CAI ni el CAE en fan una valoració.

LES NOVES PROPOSTES DE MILLORA

Les noves propostes de millora no estan formalitzades en un pla concret. El CAI apunta algunes propostes de millora com per exemple difondre entre el món empresarial l'oferta d'R+D, internacionalitzar el tercer cicle o millorar i adequar l'equipament docent, entre d'altres.

Per la seva banda, el CAE apunta algunes necessitats detectades, com ara millorar la docència del primer i segon cicle, analitzar el grau d'adequació de les línies de recerca amb les necessitats industrials i tecnològiques futures o incrementar la relació entre el PAS i el professorat.

Departament de Matemàtica Aplicada II (DMAII) de la Universitat Politècnica de Catalunya

INTRODUCCIÓ

El Departament de Matemàtica Aplicada II imparteix docència d'unes setanta assignatures distribuïdes en ensenyaments de primer i segon cicle a la UPC. A més, col·labora en els programes de doctorat de la Facultat de Matemàtiques i Estadística, i a la de Nàutica de Barcelona.

Cronologia del procés

Any 1997	Elaboració del Pla estratègic Signatura de l'Acord per impulsar el procés de planificació estratègica		
Abril de 1999	Primer seguiment de l'Acord de planificació estratègica		
Maig de 2000	Segon seguiment de l'Acord de planificació estratègica		
Curs 2001-2002	Seguiment del Pla de millora	Autoavaluació Avaluació externa	Març-novembre de 2001 Desembre de 2002

Al llarg de 1997, recollint les principals conclusions d'una anàlisi interna i amb el document marc de la UPC, es va elaborar el Pla estratègic, on no es van acordar dotacions econòmiques per al departament.

El document d'autoavaluació respon, segons el CAE, a la realitat; està redactat de manera sintètica i segueix l'estructura proposada per la guia d'AQU Catalunya. Tot i així, assenyala que hi ha apartats considerats nuclears que pràcticament no es desenvolupen, com és l'apartat en què s'ha d'incloure una comparació entre la situació de partida i l'actual. En aquest sentit, el CAE suggereix que s'inclouï aquest punt.

El procés avaluador s'ha desenvolupat satisfactòriament tot i que el CAE reflecteix al seu informe que el nivell d'implicació dels diversos col·lectius ha variat al llarg del procés. En opinió del CAE, probablement la falta d'estímul econòmic en les fases inicials en sigui un dels motius.

LA VALORACIÓ DEL PLA DE MILLORA INICIAL

Les quatre grans línies d'actuació principals han estat:

1. Millorar la qualitat en l'activitat docent de primer i segon cicle i promocionar la innovació educativa.
2. Millorar la qualitat de la docència de tercer cicle i l'impacte i la qualitat de les tesis doctorals.
3. Fomentar la recerca i la transferència de tecnologia.
4. Millorar l'organització interna i la formació i el desenvolupament personal.

Cada objectiu general es desplega en tot un seguit d'objectius operatius i accions. Com en altres processos de la UPC, cal tenir present que no es tracta d'un pla de millora en sentit estricte, sinó d'un pla estratègic.

Tot i que no s'ha fet una avaluació institucional prèvia al departament, l'amplitud i els detalls dels objectius i les accions estratègiques proposades mostren que es va fer una anàlisi interna completa i detallada.

En referència al disseny del Pla, el CAE considera que el Pla estratègic és molt ampli (15 objectius operatius i més de 50 accions) cosa que fa difícil fer una valoració detallada del seu seguiment en un temps limitat. Així mateix, assenyala que els indicadors proposats ho són més de les accions que s'han de realitzar que dels seus efectes o impactes, cosa que fa que no es coneguin els resultats que es pretenien aconseguir.

Cal dir finalment que l'execució del Pla ha correspost a les successives direccions del departament.

Així mateix, el CAE percep cert escepticisme sobre la utilitat del procés i comenta que la majoria de les accions s'han dut a terme a causa de les iniciatives personals, i no tant per l'existència del Pla.

Taula 1. Evolució del professorat. Departament de Matemàtica Aplicada II de la UPC. Cursos 1997-1998 i 2001-2002

	Curs 1997-1998	Curs 2001-2002
Catedràtics/ques d'universitat	4	5
Professorat titular d'universitat	20	26
Catedràtics/ques d'escola universitària	2	2
Professorat titular d'escola universitària	25	15
Professorat associat	10	9
Altres	0	0
Total de professorat	61	57
Total de professorat doctor	35	41

**Taula 2. Dades generals. Departament de Matemàtica Aplicada II de la UPC.
Cursos 1997-1998 i 2001-2002**

	Curs 1997-1998	Curs 2001-2002
Assignatures impartides*	nd	70
Nombre de crèdits matriculats	nd	26.159,5
Taxa d'èxit (persones aprovades/presentades) a la fase selectiva	65,42	59,26
Taxa d'èxit a la fase no selectiva	80,22	73,19
Publicacions notables*	80	25
Tesis	10	6
Patents*	6	0
Ingressos per transferència de tecnologia (EUR)**	1.100.691	487.872

* Dades del curs 1997-98 i 2000-01 respectivament.

** Dades de l'any 1998 i 2001 respectivament.

Nd: dades no disponibles

LA VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ ACTUAL

Anàlogament, la intenció d'aquest apartat no és fer una anàlisi detallada del departament, sinó apuntar-ne els trets més destacats.

Atès que l'autoinforme no inclou, en la major part de l'informe, una comparació entre la situació de partida i l'actual, es fa difícil valorar la situació actual.

Tot i així, el CAE remarca que pel que fa al primer objectiu, millorar la qualitat en l'activitat docent de primer i segon cicle i promocionar la innovació educativa, se segueix impulsant la figura del coordinador o coordinadora d'assignatures de la Facultat d'Informàtica de Barcelona després dels bons resultats recollits el curs 1999-2000, i s'han publicat materials docents fent ús de les noves tecnologies. Així mateix s'ha diversificat l'oferta de noves assignatures.

Respecte a l'objectiu de millorar la qualitat de la docència de tercer cicle i l'impacte i la qualitat de les tesis doctorals, es va crear la comissió de recerca del departament, que es reuneix de manera periòdica. En opinió del CAE, l'activitat de postgrau ha estat limitada.

De fomentar la recerca i la transferència de tecnologia, que és el tercer objectiu, el CAE destaca que s'ha reduït l'activitat de transferència i d'apropament al món empresarial, per la qual cosa seria convenient ampliar la relació amb altres departaments més tecnològics. També destaca que ha augmentat el nombre de grups de recerca subvencionats i actius.

Respecte al darrer objectiu, i segons el CAI, la millora més important s'ha produït en el funcionament del mateix departament: s'ha consolidat la figura de

l'administrador/a del departament així com el PAS assignat al departament, s'han assignat nous espais (encara que provisionals) i s'han millorat els equipaments informàtics, així com la incorporació d'un becari per a tasques informàtiques.

D'altra banda, el CAI assenyala com a acció programada i no realitzada la d'augmentar els convenis amb les empreses.

LES NOVES PROPOSTES DE MILLORA

Les noves propostes de millora no estan formalitzades en un pla concret. A més, el CAI no n'hi fa cap al·lusió. De fet, el CAE tampoc no apunta una relació de millores per introduir.

Tot i així, segons l'opinió del CAE, i en relació amb el primer objectiu, s'hauria de consolidar la figura del coordinador o coordinadora per la qualitat de la docència, sobretot si es té en compte la dispersió geogràfica del departament. A aquesta dispersió geogràfica s'afegeix la diversitat disciplinària, on la recerca és de naturalesa transversal i hi ha investigadors i investigadores en diverses àrees. Com reflecteix el CAE, el departament té poca incidència en el desenvolupament de la recerca, encara que aquesta ha estat valorada positivament i es tendeix a desenvolupar a la Facultat de Matemàtiques i Estadística.

Departament de Màquines i Motors Tèrmics de la Universitat Politècnica de Catalunya

INTRODUCCIÓ

El Departament de Màquines i Motors Tèrmics és un departament distribuït en tres seccions territorials (Barcelona, Terrassa i Manresa) que imparteix docència en quatre centres diferents. Els coneixements objecte de la docència i la recerca pertanyen a tres subàrees de coneixement: Termodinàmica, Termotècnia i Màquines i Motors Tèrmics. La combinació d'ambdós factors fa que el departament estigui configurat sobre la base de vuit unitats de docència i investigació (UDI) ubicades a les tres localitats.

El departament organitza un programa de doctorat d'Enginyeria Tèrmica, col·labora en el de Polímers, i també organitza dos màsters.

L'autoavaluació en particular i la implantació del Pla estratègic en general ha estat un procés liderat per l'equip directiu i en opinió del CAE poc participatiu, ja que no hi ha constància de la recollida d'informació o opinions del personal del departament. S'ha utilitzat de manera eficaç la informació que proporciona el sistema d'indicadors de la UPC, però, en opinió del CAE, s'ha dedicat poca atenció a informar sobre resultats i a recollir les opinions dels col·lectius involucrats en el departament.

Cronologia del procés

Any 1998	Elaboració del Pla estratègic Signatura de l'Acord per impulsar el procés de planificació estratègica		
Desembre de 1999	Primer seguiment de l'Acord de planificació estratègica		
Febrer de 2001	Segon seguiment de l'Acord de planificació estratègica		
Curs 2001-2002	Seguiment del Pla de millora	Autoavaluació Avaluació externa	Març-novembre de 2001 Novembre de 2002

El document d'autoavaluació segueix l'estructura proposada per la guia d'AQU Catalunya; tot i així, el CAE assenyala, d'una banda, que hi ha apartats considerats nuclears que s'han quedat sense complimentar, com són els apartats en què s'ha d'incloure una comparació entre la situació de partida i l'actual, i de l'altra, opina que el document d'autoavaluació hauria de destinar més espai a la contextualització de la situació de les unitats avaluades.

En opinió del CAE, no es pot afirmar que a través de la implantació i el seguiment del Pla estratègic el departament hagi incorporat la cultura de la millora com un recurs estratègic.

VALORACIÓ DEL PLA DE MILLORA INICIAL

Les principals accions de millora que ha anat desenvolupant el departament són:

1. Formació, qualificació i promoció del personal acadèmic.
2. Augment de la qualitat de la docència impartida a primer, segon i tercer cicle.
3. Impuls de l'activitat de recerca i de transferència de tecnologia de qualitat.
4. Optimització dels recursos i millora de la gestió del departament.

Cadascun d'aquests objectius generals es desplega en un seguit d'objectius operatius i d'accions.

Pel que fa al disseny del Pla, els objectius inclosos pretenien abordar les febleses més significatives del departament, i el CAE considera que aquests s'han ajustat al context de la situació de la unitat.

Respecte a la factibilitat de les accions proposades, algunes com l'estabilització i la promoció del personal acadèmic, i l'habilitació de nous espais per als centres de recerca, cal observar que implicaven diverses instàncies a més de les que havien signat l'acord. Per aquest motiu, assenyala el CAE, les expectatives creades inicialment en relació amb aquests aspectes no han estat ateses completament, i això ha fet qüestionar alguns col·lectius del departament sobre l'operativitat del mateix Pla.

En referència a l'abast del Pla, aquest és, segons el CAE, excessivament ampli. Els objectius estan ben identificats però la formulació d'algunes de les accions incloses és excessivament genèrica. Les accions proposades són d'envergadura i importància diversa i, segons el CAE, caldria jerarquitzar-les i temporalitzar-les.

Taula 1. Evolució del professorat. Departament de Màquines i Motors Tèrmics de la UPC. Cursos 1997-1998 i 2001-2002

	Curs 1997-1998	Curs 2001-2002
Catedràtics/ques d'universitat	5	5
Professorat titular d'universitat	9	17
Catedràtics/ques d'escola universitària	0	0
Professorat titular d'escola universitària	7	3
Professorat associat	13	10
Altres	0	0
Total de professorat	34	35
Total de professorat doctor	23	25

**Taula 2. Dades generals. Departament de Màquines i Motors Tèrmics de la UPC.
Cursos 1997-1998 i 2001-2002**

	Curs 1997-1998	Curs 2001-2002
Assignatures impartides*	nd	70
Crèdits matriculats	nd	26.159,5
Taxa d'èxit (persones aprovades/presentades) a la fase selectiva	45,97	75,21
Taxa d'èxit a la fase no selectiva	80,65	84,05
Publicacions notables*	11	8
Tesis	4	4
Patents*	5	0
Ingressos per transferència de tecnologia (EUR)**	878.890,29	972.177

* Dades del curs 1997-1998 i 2000-2001 respectivament.

** Dades de l'any 1998 i 2001 respectivament.

Nd: dades no disponibles

LA VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ ACTUAL

Tal com s'ha indicat, la intenció d'aquest apartat no és de fer una anàlisi detallada de la situació actual de l'Escola, sinó posar de relleu les millores més significatives que s'han produït arran del procés d'avaluació. Tanmateix, atès que l'autoinforme no inclou una comparació entre la situació de partida i l'actual, es fa difícil fer una valoració.

Pel que fa al primer objectiu de formació, qualificació i promoció del personal acadèmic, en opinió del CAE, els avenços en aquest camp han estat poc significatius i recomana que en la mesura del possible es creïn oportunitats de futur per als becaris de recerca.

Quant al segon objectiu, augmentar la qualitat de la docència impartida a primer, segon i tercer cicle, el CAE destaca de manera positiva l'intercanvi de materials docents per a l'aula i el laboratori, així com l'avaluació conjunta de metodologies docents. Així mateix, el CAE recomana que es potenciïn els acords amb els centres on el departament imparteix docència per tal d'impulsar plans de millora de la qualitat de la docència. Una altra recomanació és que es continuï amb l'estratègia de millora de l'ensenyament pràctic, que, com es comprova, ha donat bons resultats en el pla finalitzat.

L'impuls de l'activitat de recerca i de transferència de tecnologia de qualitat és el tercer objectiu marcat pel departament. L'activitat investigadora del departament es troba organitzada a través de les UDI i, en opinió del CAE, duen a terme una activitat de recerca molt desigual pel que fa a la intensitat i l'extensió. En conjunt, el departament presenta un descens dels resultats relatius mesurats en termes de percentatge de PAR del departament respecte al conjunt de la UPC.

Així mateix, la transferència de tecnologia es troba concentrada, en un percentatge superior al 50%, en un sol grup. La participació en projectes europeus ha experimentat un retrocés i el finançament públic es troba sistemàticament per sota de la mitjana de la UPC.

Finalment, respecte al darrer objectiu d'optimitzar els recursos i millorar la gestió del departament, el CAE recomana que es continuï amb la millora del sistema de comunicació i participació departamental, i que es tracti de superar les barreres que suposa la dispersió geogràfica.

En l'apartat d'equipament destaca la millora significativa en alguns laboratoris de pràctiques.

LES NOVES PROPOSTES DE MILLORA

Actualment la UPC està en una fase de redefinició dels criteris i els processos de disseny dels plans estratègics de les seves unitats estructurals. En conseqüència, el departament no disposa d'un nou pla.

L'autoinforme no inclou la valoració del departament, ni tampoc les propostes de millora estan formalitzades en un pla concret. En conseqüència, les valoracions i propostes del CAE estan basades en els resultats mostrats pel quadre d'indicadors i en les opinions recollides en les audiències i les vistes a les instal·lacions.

El fet de disposar d'un conjunt d'indicadors i d'un sistema de seguiment dels resultats és un aspecte molt valuós i un guany significatiu del Pla.

Tanmateix, el CAE proposa una sèrie de millores: en primer lloc reduir el nombre d'accions operatives que s'escapen de l'àmbit del mateix departament. També recomana d'emprendre accions que permetin incrementar la flexibilitat del professorat.

Pel que fa al tercer cicle, caldria analitzar les causes de per què no hi hagut un augment en el nombre de tesis llegides, així com establir-hi accions de millora.

Pel que fa a la recerca i a la transferència de tecnologia, la direcció del departament i els responsables de les UDI haurien d'emprendre una anàlisi i la consegüent definició d'accions de millora que, amb el suport institucional adequat, tractin de resoldre els desequilibris detectats.

ANNEXOS

Annex 1. Composició de la Comissió Específica per a l'Avaluació de les Titulacions i Programes

President. Sr. *Jaume Torras Elías*.
Universitat Pompeu Fabra

Vocal. Sra. *Nicole Mahy*.
Universitat de Barcelona

Vocal. Sr. *Josep Oliver Alonso*.
Universitat Autònoma de Barcelona

Vocal. Sra. *Ana María Sastre Requena*.
Universitat Politècnica de Catalunya

Vocal. Sr. *Darío Villanueva Prieto*.
Universidad de Santiago de Compostela

Vocal. Sr. *Ton I Vroeijenstijn*.
Quality Assurance Expert

Secretari. Sr. *Josep Grifoll Saurí*.
AQU Catalunya

Annex 2. Composició dels Comitès d'Avaluació Interns i Externs

AVALUACIONS D'ENSENYAMENTS DE PRIMER I SEGON CICLE

Filologia Hispànica, URV

Composició del CAI

President. Sr. *Carlos Martín Vide*. Catedràtic de Lingüística General. Departament de Filologies Romàniques

Acadèmic. Sr. *José M. Fernández Gutiérrez*. Departament de Filologies Romàniques

Acadèmica. Sra. *Esther Forgas Berdet*. Departament de Filologies Romàniques

Acadèmica. Sra. *Maria Bargalló Escrivà*. Departament de Filologies Romàniques

Acadèmic. Sr. *Juan F. García Bascuñana*. Departament de Filologies Romàniques

Acadèmic. Sr. *Antonio García Español*. Departament de Filologies Romàniques

Acadèmica. Sra. *Sara Pujol Rusell*. Departament de Filologies Romàniques

PAS. Sr. *Salomó Ortega Romero*. Responsable Administratiu del Departament de Filologies Romàniques

Estudianta. Sra. *María San Pedro García*

Estudianta. Sra. *Teresa González Ayestarán*

Composició del CAE

Presidenta. Sra. *Maria Lluïsa Hernanz Carbó*. Catedràtica de Llengua Espanyola de la Universitat Autònoma de Barcelona

Acadèmica. Sra. *Paloma Díaz Mas*. Consejo Superior de Investigaciones Científicas

Professional. Sr. *Gonzalo Pontón*. Editorial Crítica

Metoldòleg. Sr. *Carlos Guerra Rodríguez*. Director Tècnic del Gabinet d'Estudis i Avaluació de la Universidad de Valladolid

Administració i Direcció d'Empreses i Economia, UdG

Composició del CAI

Presidenta. Sra. *Anna Garriga Ripoll*. Vicedegana de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales. Departament d'Economia

Acadèmic. Sr. *Xavier Bertran Roura*. Departament d'Empresa

Acadèmic. Sr. *Iñaki Frade Gobeo*. Departament d'Organització, Gestió Empresarial i Disseny del Producte

Acadèmic. Sr. *Joan Montllor Serrats*. Departament d'Empresa

Acadèmic. Sr. *Joaquim Rabaseda Tarrés*. Departament d'Empresa

Acadèmic. Sr. *Modest Fluvià Font*. Departament d'Economia

Acadèmic. Sr. *Miguel Ángel López*. Departament d'Economia

Acadèmica. Sra. *Rosa Ros Massana*. Departament d'Economia

Acadèmica. Sra. *Carme Saurina Canals*. Departament d'Economia

Acadèmic. Sr. *Lluís Pérez Herrero*. Departament de Dret Públic

Acadèmic. Sr. *Eduard Rojo Torrecilla*. Departament de Dret Privat

PAS. Sra. *Assumpció Rodríguez Vilert*. Administradora de Centre de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales

PAS. Sra. *Carina Vilà Suñé*. Secretària del Deganat de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales

Estudiant. Sr. *Andreu Castro*

Estudianta. Sra. *Lorena Quiñones*

Composició del CAE

President. Sr. *José Ramón Uriarte Ayo*. Catedràtic de l'Àrea de Fonaments de l'Anàlisi Econòmica de la Universidad del País Vasco

Acadèmic. Sr. *Santiago Guerrero Boned*. Catedràtic del Departament d'Economia de l'Empresa de la Universitat Autònoma de Barcelona

Professional. Sr. *Joan Maria Solà Franquesa*. Professor Associat al Departament d'Economia de l'Empresa de la Universitat Autònoma de Barcelona
Metodòloga. Sra. *Meritxell Chaves Sánchez*. Directora d'Organització i Qualitat de la Universitat de Barcelona

Administració i Direcció d'Empreses, UdL

Composició del CAI

President. Sr. *Joan Pere Enciso Rodríguez*. Departament d'Economia Aplicada

Acadèmic. Sr. *José Manuel Alonso Martínez*. Departament d'Administració d'Empreses i Gestió Econòmica dels Recursos Naturals

Acadèmica. Sra. *Maria Àngels Cabasés Piqué*. Departament d'Economia Aplicada

Acadèmic. Sr. *Eduard Cristóbal Fransi*. Departament d'Administració d'Empreses i Gestió Econòmica dels Recursos Naturals

Acadèmic. Sr. *Xavier Ezcurra Ciaúrriz*. Departament d'Economia Aplicada

Acadèmica. Sra. *Mercè Sala Rios*. Departament d'Economia Aplicada

Acadèmic. Sr. *Ramon Saladrígues Solé*. Departament d'Administració d'Empreses i Gestió Econòmica dels Recursos Naturals

Acadèmica. Sra. *Teresa Torres Solé*. Departament d'Economia Aplicada

PAS. Sra. *Carmen Mendoza Chacón*. Cap de Negociat de Gestió Acadèmica de la Facultat d'Economia i Empresa

PAS. Sra. *Núria Iglesias Tudela*. Auxiliar Administrativa de Gestió Acadèmica de la Facultat d'Economia i Empresa

Composició del CAE

President. Sr. *Rafel Crepí Cladera*. Catedràtic del Departament d'Economia Aplicada de la Universitat de les Illes Balears

Acadèmic. Sr. *Enrique Villareal Rodríguez*. Catedràtic d'Escola del Departament d'Economia Aplicada de la Universitat de València

Professional/Metodòleg. Sr. *Simó Aliana Magrí*. Administrador General del Centre Tecnològic i de Telecomunicacions de Catalunya i Metodòleg

Avaluació Transversal de Ciències Empresarials, UB, UPF, UdG, URV, UPC-EAE, UPC-EUNCET

Ciències Empresarials, UB

Composició del CAI

President. Sr. *Alfredo Rocafort Nicolau*. Director de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials

Acadèmic. Sr. *Salvador Carrasco Calvo*. Departament de Sociologia i Anàlisi de les Organitzacions

Acadèmic. Sr. *Xavier Garcia Marimon*. Departament de Comptabilitat

Acadèmica. Sra. *M. Àngels Goxens Orensanz*. Cap d'Estudis de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials

Acadèmica. Sra. *Olga Pujolràs Conzález*. Cap de l'Àrea de Coordinació d'Ensenyaments de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials

Acadèmic. Sr. *Joaquim Turmo Garuz*. Departament de Teoria Econòmica

PAS. Sra. *Marisa Jávega Llebaría*. Cap de Secretaria de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials

Estudiant. Sr. *Marc Subirats Vila*

Estudianta. Sra. *Carmen Martínez Nogales*

Composició del CAE

President. Sr. *Vicente Salas Fumás*. Catedràtic d'Organització d'Empreses de la Universidad de Zaragoza

Acadèmic. Sr. *Clemente Hernández Pascual*. Catedràtic d'Escola i Director del Departament d'Anàlisi Econòmica Aplicada de la Universitat d'Alacant

Professional. Sra. *Rosa Maria Marsal*. Cap de Recursos Humans de BASF Española, S.A.

Metodòleg. Sr. *Josep Maria Gómez Pallarès*. Cap del Gabinet de Planificació i Avaluació de la Universitat de Girona

Ciències Empresarials, UPF

Composició del CAI

President. Sr. *Joaquín Tena Millán*. Director de l'Escola Universitària de Ciències Empresarials

Acadèmica. Sra. *Teresa Monllau Jaques*. Departament d'Economia i Empresa

Acadèmic. Sr. *Pelegrí Viader Canals*. Departament d'Economia i Empresa

PAS. Sr. *Queralt Molera Busoms*. Cap de Secretaria de l'Escola Universitària de Ciències Empresarials

Estudiant. Sr. *Alberto Aparicio*

Estudiant. Sr. *Daniel Cambó*

Estudiant. Sr. *Xavier Mundi*

Composició del CAE

President. Sr. *Vicente Salas Fumás*. Catedràtic d'Organització d'Empreses de la Universidad de Zaragoza

Acadèmic. Sr. *Clemente Hernández Pascual*. Catedràtic d'Escola i Director del Departament d'Anàlisi Econòmica Aplicada de la Universitat d'Alacant

Professional. Sra. *Rosa Maria Marsal*. Cap de Recursos Humans de BASF Española, S.A.

Metodòleg. Sr. *Josep Maria Gómez Pallarès*. Cap del Gabinet de Planificació i Avaluació de la Universitat de Girona

Ciències Empresarials, UdG

Composició del CAI

Presidenta. Sra. *Dolors Muñoz Soler*. Coordinadora d'Estudis de Ciències Empresarials. Departament d'Organització, Gestió Empresarial i Disseny del Producte

Acadèmic. Sr. *Miquel Carreras Simó*. Departament d'Economia

Acadèmic. Sr. *Antoni López Estudillo*. Departament d'Economia

Acadèmic. Sr. *Joan Carles Ferrer Comalat*. Departament d'Empresa

PAS. Sra. *Assumpció Rodríguez Vilert*. Administradora de Centre de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials

PAS. Sra. *Carina Vilà Suñé*. Secretària de Deganat de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials

Estudiant. Sr. *Narcís Verdaguer*

Estudianta. Sra. *Yasmina Vázquez*

Composició del CAE

President. Sr. *Celestino Suárez Burguet*. Catedràtic d'Economia Aplicada de la Universitat Jaume I

Acadèmic. Sr. *Eneka Albizu Gallastegui*. Catedràtic d'Escola del Departament d'Economia Financera II de la Universidad de País Vasco

Professional. Sr. *Antoni Trilla Pech*. Gerent de Reus Desenvolupament Econòmic S.A.

Metodòleg. Sr. *Joan Mateo Andrés*. Catedràtic de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació de la Universitat de Barcelona

Ciències Empresarials, URV

Composició del CAI

Presidenta. Sra. *Misericòrdia Carles Lavila*. Departament d'Economia

Acadèmica. Sra. *Àngels Travé Bautista*. Departament de Gestió d'Empreses

Acadèmic. Sr. *Amado Alarcón Alarcón*. Departament de Gestió d'Empreses

Acadèmic. Sr. *Albert Fonts Ribas*. Departament de Gestió d'Empreses

Acadèmica. Sra. *Maria Llop Llop*. Departament d'Economia

Acadèmic. Sr. *Ferran Mañé Vernet*. Departament d'Economia d'Empresa

Acadèmic. Sr. *Jordi Martí Pidelaserra*. Departament de Gestió d'Empreses

Acadèmica. Sra. *M. Victòria Sánchez Rebull*. Departament de Gestió d'Empreses

Acadèmic. Sr. *Pere Segarra Roca*. Departament de Gestió d'Empreses

Acadèmica. Sra. *Dolors Setó Pàmies*. Departament de Gestió d'Empreses

Acadèmica. Sra. *Misericòrdia Vilella Bach*. Departament de Gestió d'Empreses

PAS. Sra. *M. del Cielo Ortiñá Buil*. Tècnica de Deganat de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials

Composició del CAE

President. Sr. *Celestino Suárez Burguet*. Catedràtic d'Economia Aplicada de la Universitat Jaume I

Acadèmic. Sr. *Eneka Albizu Gallastegui*. Catedràtic d'Escola del Departament d'Economia Financera II de la Universidad de País Vasco

Professional. Sr. *Antoni Trilla Pech*. Gerent de Reus Desenvolupament Econòmic S.A.

Metodòleg. Sr. *Joan Mateo Andrés*. Catedràtic de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació de la Universitat de Barcelona

Ciències Empresarials, UPC-EAE

Composició del CAI

President. Sr. *Jorge Irigaray García de la Serrana*. Director de l'Escola d'Administració d'Empreses

Acadèmica. Sra. *Cristela Santolalla García*. Coordinadora Acadèmica de l'Escola d'Administració d'Empreses

Acadèmic. Sr. *José Luís López Andrea*. Professor de Comptabilitat i Dret Fiscal

Acadèmic. Sr. *César Castillo López*. Professor de Direcció Financera

PAS. Sra. *M. Carmen Cebrián Díaz*. Directora d'Administració i Serveis de l'Escola d'Administració d'Empreses

PAS. Sra. *M. Ángeles Roy Campoy*. Administrativa de l'Escola d'Administració d'Empreses

PAS. Sra. *Carne Griñó Gaya*. Directora de la Unitat de Qualitat de l'Escola d'Administració d'Empreses

Alumne. Sr. *Antoni Lasheras*

Alumne. Sr. *Manuel Trollano*

Composició del CAE

President. Sr. *Albert Carreras de Odriozola*. Catedràtic del Departament d'Economia i Empresa de la Universitat Pompeu Fabra

Acadèmica. Sra. *Trinitat Casasús Estellés*. Catedràtica d'Escola de la Facultat d'Economia de la Universitat de València

Professional. Sr. *Eduard Arcas Costa*. Banc de Sabadell

Metodòleg. Sr. *Francesc Abad Esteve*. Responsable de l'Àrea d'Estudis, Planificació i Avaluació de la Universitat Pompeu Fabra

Ciències Empresarials, UPC-EUNCET

Composició del CAI

President. Sr. *Jordi Balcells Gené*. Director de Escola Universitària de Negocis de la Caixa de Terrassa

Acadèmic. Sr. *Alfons Freixes Puig*. Cap d'Estudis de l'Escola Universitària de Negocis de la Caixa de Terrassa

Acadèmica. Sra. *Eva Garcia Tobella*. Secretària Acadèmica de l'Escola Universitària de Negocis de la Caixa de Terrassa

PAS. Sra. *Marta Roma Rodríguez*. Administrativa de l'Escola Universitària de Negocis de la Caixa de Terrassa

PAS. Sra. *Elisabet Mallofré Gibert*. Administrativa de l'Escola Universitària de Negocis de la Caixa de Terrassa

Estudianta. Sra. *Blanca Victori*

Composició del CAE

President. Sr. *Albert Carreras de Odriozola*. Catedràtic del Departament d'Economia i Empresa de la Universitat Pompeu Fabra

Acadèmica. Sra. *Trinitat Casasús Estellés*. Catedràtica d'Escola de la Facultat d'Economia de la Universitat de València

Professional. Sr. *Eduard Arcas Costa*. Banc de Sabadell

Metodòleg. Sr. *Francesc Abad Esteve*. Responsable de l'Àrea d'Estudis, Planificació i Avaluació de la Universitat Pompeu Fabra

Educació Social i Psicopedagogia, UdL

Composició del CAI

President. Sr. *Lluís Àngel Blanco Felip*. Vicedegà de la Facultat de Ciències de l'Educació

Acadèmic. Sr. *Fidel Molina Luque*. Degà de la Facultat de Ciències de l'Educació

Acadèmica. Sra. *Maria Font Oncins*. Cap d'Estudis. Departament de Pedagogia i Psicologia

Acadèmica. Sra. *Gemma Filella Guiu*. Vicedegana de la Facultat de Ciències de l'Educació

Acadèmica. Sra. *Amparo Miñambres Abad*. Departament de Pedagogia i Psicologia

Acadèmica. Sra. *M. Àngels Balcells Bailón*. Departament de Pedagogia i Psicologia

Acadèmica. Sra. *Sofia Isus Barado*. Departament de Pedagogia i Psicologia

Acadèmica. Sra. *Glòria Jové Monclús*. Departament de Pedagogia i Psicologia

Acadèmica. Sra. *Rosa Pérez Calvo*. Departament de Pedagogia i Psicologia

Acadèmica. Sra. *Manoli Pifarré Turmo*. Departament de Pedagogia i Psicologia

Acadèmica. Sra. *Maria González Ruiz*. Departament de Pedagogia i Psicologia

Acadèmica. Sra. *Júlia Remón Molina*. Departament de Geografia i Història

Acadèmic. Sr. *Jordi Garreta Bochaca*. Departament de Geografia i Sociologia

Acadèmica. Sra. *Anna Soldevila Benet*. Departament de Pedagogia i Psicologia

Acadèmic. Sr. *Carles Alsinet Mora*. Departament de Pedagogia i Psicologia

Acadèmic. Sr. *Joan Biscarri Gassió*. Director del Departament de Pedagogia i Psicologia

Acadèmic. Sr. *Josep M. Canadell Francino*. Director del Departament de Didàctiques Específiques

PAS. Sra. *Natàlia Massot Vendrell*. Administradora de Centre de la Facultat de Ciències de l'Educació

PAS. Sra. *Carme Bifet Sanz*. Auxiliar Administrativa de la Facultat de Ciències de l'Educació

Estudianta. Sra. *Imma Pulido Cabrera*

Estudianta. Sra. *Montse Andreu Rodríguez*

Composició del CAE

President. Sr. *Ángel Lázaro Martínez*. Catedràtic de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació de la Universidad de Alcalá

Acadèmic. Sr. *Alfons Martinell Sempere*. Professor Titular de Teoria e Història de l'Educació i Vicerector de la Universitat de Girona

Professional. Sr. *Enric Lletjós Llambias*. Educador Social

Metodòleg. Sr. *Pello Apodaka Urquijo*. Professor Titular de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació de la Universidad del País Vasco

Mestres, UVic

Composició del CAI

President. Sr. *Sebastià Riera*. Cap d'Estudis de la Facultat d'Educació

Acadèmic. Sr. *Joan Soler Mata*. Coordinador dels Estudis de Mestre

Acadèmic. Sr. *Àngel Alsina Pastells*. Departament d'Educació Infantil

Acadèmica. Sra. *Marta Marimon Martí*. Departament de Ciències i Ciències Socials

Acadèmic. Sr. *Pere Pujolàs Maset*. Departament d'Educació Especial

Acadèmica. Sra. *Teresa Puntí Jubany*. Departament de Filologia

Acadèmic. Sr. *Àngel Serra Jubany*. Departament de Ciències de l'Educació

Acadèmic. Sr. *Josep Vernis Burés*. Departament d'Expressions

PAS. Sra. *Dolors Muñoz*. Secretaria de Pràctiques de la Facultat d'Educació

PAS. Sra. *Elisabet Vila*. Secretaria Acadèmica de la Facultat d'Educació

Estudianta. Sra. *Laura Alcolea*

Estudiant. Sr. *David Segalés*

Estudiant. Sr. *Albert Martínez*

Composició del CAE

President. Sr. *Carlos Marcelo García*. Catedràtic del Departament de Didàctica, Organització Escolar i Mètodes d'Investigació de la Universidad de Sevilla.

Acadèmica. Sra. *Lucil·la Nussbaum Capdevila*. Catedràtica d'Escola del Departament de Didàctica de la Llengua, de la Literatura i de les Ciències Socials de la Universitat Autònoma de Barcelona

Professional. Sra. *Montserrat Castanys Jarque*. Professora del CEIP La Popa

Metodòleg. Sr. *Joan Mateo Andrés*. Catedràtic del Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació de la Universitat de Barcelona

Avaluació Transversal de Turisme UB, UAB, UVic

Turisme, UB

Composició del CAI

Presidenta. Sra. *Susanna Vidal García*. Cap de Secretaria de l'Escola Universitària d'Hosteleria i Turisme CETT

Acadèmic. Sr. *José A. Pérez-Aranda Canela*. Director de la Unitat de Qualitat de l'Escola Universitària d'Hosteleria i Turisme CETT

Acadèmic. Sr. *Gaspar Roselló Nicolau*. Director de l'Escola Universitària d'Hosteleria i Turisme CETT

Acadèmic. Sr. *Andreu Vilaginés Molleví*. Cap del Servei de Sistemes i Tecnologies de la Informació i Professor

Acadèmica. Sra. *Elisenda Farràs Bigas*. Cap del Servei d'Orientació Professional, Col·locació i Pràctiques i Professora

Acadèmica. Sra. *Helena Puig Cros*. Sots-directora de l'Escola Universitària d'Hosteleria i Turisme CETT

Acadèmica. Sra. *Marta Cusó Brosa*. Coordinadora Logística de l'Escola Universitària d'Hosteleria i Turisme CETT

Acadèmica. Sra. *Carme Cassà Ibaus*. Directora del Servei de Màrqueting i Professora

Acadèmica. Sra. *Nan Ferreres Montoliu*. Directora de Cicles Formatius

Acadèmic. Sr. *David Peguero Manzanares*. Director de CEET Consultors

Acadèmic. Sr. *Fernando Serracant Cardama*. Cap dels Serveis Jurídics i Laborals i Professor

PAS. Sra. *Maria Abellanet*. Consellera Delegada i Gerent del Grup CETT

PAS. Sra. *Elisabet Ferrer Fernández*. Directora del Servei d'Administració i Finances de l'Escola Universitària d'Hosteleria i Turisme CETT

PAS. Sra. *Assumpta Domènech Ribas*. Cap del Centre de Recursos de l'Escola Universitària d'Hosteleria i Turisme CETT

Estudianta. Sra. *Carla Pivetta*

Estudiant. Sr. *David Tinoco*

Composició del CAE

President/Acadèmic. Sr. *Eugeni Agulló Pérez*. Catedràtic del Departament d'Economia Aplicada de la Universitat de les Illes Balears.

Professional. Sra. *Josefina Díez Pascual*. Cap de la Secció de Formació del Departament de Treball i Indústria.

Metodòloga. Sra. *Anna Prades Nebot*. Gestora de Projectes de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya

Turisme, UAB

Composició del CAI

President. Sr. *Francisco Uroz Felices*. Director de l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera

Acadèmica. Sra. *M. Àngels Rodríguez García*. Responsable de Qualitat de l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera

Acadèmica. Sra. *Maria Noguera Noguera*. Coordinadora de la Diplomatura de Turisme

Acadèmica. M. *José Aguar Martínez*. Cap del Programa Professional de l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera

Acadèmica. Sra. *Beatriz Santolalla García*.
Coordinadora de la Titulació de Graduat en Direcció
Hotelera

PAS. Sra. *Mónica Balagueró Bernat*. Administració i
Serveis de l'Escola Universitària de Turisme i Direcció
Hotelera

PAS. Sra. *Carme Gata Durán*. Administració i Serveis
de l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera
(substituïda per la Sra. Marta Sieso Santafé a partir de
desembre de 2002)

Acadèmica. Sra. *Marta Sieso Santafé*. Administració i
Serveis de l'Escola Universitària de Turisme i Direcció
Hotelera

Estudiant. Sr. *Albert Garriga Marsal*

Estudianta. Sra. *Rosa Mulet González*

Composició del CAE

Presidenta/Acadèmica. Sra. *Joana M. Seguí Pons*.
Catedràtica del Departament de Ciències de la Terra
de la Universitat de les Illes Balears.

Professional. Sra. *Josefina Díez Pascual*. Cap de la
Secció de Formació del Departament de Treball i
Indústria.

Metodòloga. Sra. *Anna Prades Nebot*. Gestora de
Projectes de l'Agència per a la Qualitat del Sistema
Universitari de Catalunya

Turisme, UVic

Composició del CAI

Presidenta. Sra. *Anna Sabata Alíverch*. Cap d'Estudis
de la Facultat d'Empresa i Comunicació

Acadèmica. Sra. *Cristina Font Companyó*.
Coordinadora de l'Àrea de Turisme

Acadèmic. Sr. *Gonçal Calle Rosíngana*. Departament
d'Idiomes

Acadèmica. Sra. *Anna Palomo Chinarro*. Departament
de Màrqueting i Promoció Turística

Acadèmic. Sr. *Sergi Massana Mas*. Departament de
Màrqueting i Promoció Turística

Acadèmic. Sr. *Josep Antoni Corral Marfil*.
Departament d'Empresa

PAS. Sra. *Imma Puig Costa*. Secretària Acadèmica de
la Facultat d'Empresa i Comunicació

PAS. Sra. *Montse Vivas Llompard*. Secretària del
Deganat de la Facultat d'Empresa i Comunicació

Estudianta. Sra. *Anna Niubó*

Estudianta. Sra. *Irma Bruguera*

Estudiant. Sr. *Max Martorell*

Composició del CAE

President/Acadèmic. Sr. *Joan Cals Güell*. Catedràtic
del Departament d'Economia Aplicada de la
Universitat Autònoma de Barcelona.

Professional. Sra. *Josefina Díez Pascual*. Cap de la
Secció de Formació del Departament de Treball i
Indústria.

Professional. Sr. *Roberto Torregrosa Sánchez*.
Director General de Turisvall S.L. - Hotel Alimara.

Metodòleg. Sr. *Joan Bravo Pijoan*. Secretari de
l'Agència per la Qualitat del Sistema Universitari de
Catalunya.

Fisioteràpia, URV

Composició del CAI

President. Sr. *Salvador Montull Morer*. Coordinador de
l'Ensenyament de Fisioteràpia. Departament de
Medicina i Cirurgia

Acadèmica. Sra. *Isabel Salvat Salvat*. Departament de
Medicina i Cirurgia

Acadèmica. Sra. *Carme Casajuana Briansó*.
Departament de Medicina i Cirurgia

Acadèmica. Sra. *Glòria Plana Solé*. Departament de
Medicina i Cirurgia

Acadèmic. Sr. *Manel Santafé Martínez*. Departament
de Ciències Mèdiques Bàsiques

Acadèmica. Sra. *M. Lluïsa Albina Chicote*.
Departament de Ciències Mèdiques Bàsiques

PAS. Sr. *Xavier Llauredó Vidilla*. Tècnic de l'Oficina de
Suport al Deganat de la Facultat de Medicina i
Ciències de la Salut

Estudianta. Sra. *Natàlia Vallé Mombiola*

Composició del CAE

President. Sr. *Jorge Luis Palés Argullós*. Catedràtic de
Fisiologia de la Facultat de Medicina de la Universitat
de Barcelona. President de la Sociedad Española de
Educación Médica

Acadèmic. Sr. *Tomás Gallego Izquierdo*. Professor
Titular de l'Escola d'Infermeria i Fisioteràpia de la
Universidad de Alcalá

Professional. Sra. *Laia Monné Guash*. Professora
Associada a la Universitat Internacional de Catalunya i
Fisioterapeuta del Servei Mèdic de la Residència
d'Esportistes "Joaquim Blume" del Consell Català de
l'Esport

Metodòleg. Sr. *Esteve Arboix Codina*. Gestor de
Projectes de l'Agència per a la Qualitat del Sistema
Universitari Català

Infermeria, URV – Verge de la Cinta de Tortosa

Composició del CAI

Presidenta. Sra. *Sara Romaguera Genís*. Professora d'Administració de Serveis d'Infermeria

Acadèmica. Sra. *M. Teresa Salvadó Usach*. Professora Col·laboradora de Bioestadística i Doctora de l'Hospital Verge de la Cinta de Tortosa

Acadèmica. Sra. *Núria Albacar Rioboo*. Professora d'Infermeria Psicosocial i Psiquiatria

Acadèmica. Sra. *Sabina Artero Pons*. Professora Col·laboradora d'Infermeria Comunitària

Acadèmica. Sra. *Elena González García*. Professora d'Infermeria Mèdico-quirúrgica

PAS. Sra. *Elena Boltaina Herrero*. Auxiliar Administrativa de la Secretaria de l'Escola Unversitària d'Infermeria Verge de la Cinta

Estudianta. Sra. *Sònia Mas Reñé*

Estudiant. Sra. *Francesc Grauet Estrada*

Composició del CAE

President. Sra. *M. Amparo Benavent Garcés*. Professora Titular d'Escola de la Universitat de València

Acadèmica. Sra. *Carmen Caja López*. Professora Titular del Departament d'Infermeria de Salut Pública, Salut Mental i Maternoinfantil de la Universitat de Barcelona

Professional. Sra. *Núria Martí Carrasco*. Directora d'Infermera de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol

Metodòleg. Sr. *Josep Grifoll Saurí*. Gestor de Projectes de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya

Veterinària, UAB

Composició del CAI

President. Sr. *Josep Gasa Gasó*. Degà de la Facultat de Veterinària

Acadèmic. Sr. *Enric Mateu de Antonio*. Vicedegà de Docència de la Facultat de Veterinària

Acadèmic. Sr. *Jordi Franc*. Vicedegà d'Estudiants de la Facultat de Veterinària

Acadèmic. Sr. *Marcel Jiménez Farrerons*. Departament de Biologia Cel·lular, de Fisiologia i d'Immunologia

Acadèmic. Sr. *Alfred Ferret Quesada*. Departament de Ciència Animal i dels Aliments

PAS. Sra. *Montse Balagueró*. Administradora de Centre de la Facultat de Veterinària

Estudiant. Sr. *Carlos Cicuentes*

Composició del CAE

President. Sr. *Patrick Benard*. Ministère de l'Agriculture, de l'Alimentation, de la Pêche et des Affaires Rurales. Conseil Général Vétérinaire

Acadèmic. Sr. *Henriette Strom*. Department of Clinical Studies. The Royal Veterinary and Agricultural University

Professional. Sr. *André Laurent Marie Parodi*. École Nationale Vétérinaire d'Alfort.

Graduat. Sr. *Xavier de Paz*.

Metodòleg. Sr. *Josep Grifoll Saurí*. Gestor de Projectes de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya

Enginyeria Tècnica de Telecomunicació, UVic

Composició del CAI

President. Sr. *Manel Vilar Bayó*. Director de l'Escola Politècnica Superior

Acadèmic. Sr. *Carles Torres Feixas*. Cap d'Estudis de l'Escola Politècnica Superior

Acadèmic. Sr. *Juli Ordeix Rigo*. Coordinació de la Titulació d'Enginyeria de Telecomunicacions

Acadèmic. Sr. *Jaume M. March Amengual*. Departament d'Electrònica i Telecomunicacions

Acadèmica. Sra. *Esther Gaja González*. Secretària de la Secretaria Acadèmica de l'Escola Politècnica Superior.

PAS. Sra. *Marta Soler Vázquez*. Secretària de Centre de l'Escola Politècnica Superior.

PAS. Sra. *Lourdes Parés*. Administrativa de l'Escola Politècnica Superior

Alumne. Sr. *David Cacho*

Alumne. Sr. *Eloi Gámez*

Composició del CAE

President. Sr. *Eduardo Artal Latorre*. Catedràtic de l'Àrea de Teoria del Senyal i Comunicacions de la Universidad de Cantabria

Acadèmic/Metodòleg. Sr. *Javier Bará Temes*. Catedràtic de l'Àrea de Teoria del Senyal i Comunicacions de la Universitat Politècnica de Catalunya

Professional. Sr. *Xavier Peiró Esteban*. Enginyer de Telecomunicacions

AVALUACIONS PILOT DEL SEGUIMENT DE PLANS DE MILLORA

Ciències Polítiques i de l'Administració, UAB

Composició del CAI

President. Sr. *Alexandre Casademunt Monfort*. Coordinació de la Titulació de Ciències Polítiques

Acadèmic. Sr. *Gabriel Colomé Garcia*. Vicedegà d'Ordenació Acadèmica de la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia

Acadèmic. Sr. *Fausto Miguélez Lobo*. Degà de la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia

Acadèmica. Sra. *Montserrat Baras Gómez*. Secretària del Departament de Ciència Política i Dret Públic

Acadèmic. Sr. *Xavier Bonal Sarró*. Coordinació de la Titulació de Sociologia

Acadèmic. Sr. *Joaquim Brugué Torruella*. Coordinador d'Afers Acadèmics de la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia

Acadèmica. Sra. *Laura Feliu Martínez*. Departament de Dret Públic i Ciències Historicojurídiques

Acadèmic. Sr. *Josep Sanahuja Bonfill*. Departament de Ciència Política i de Dret Públic

Acadèmic. Sr. *Francesc Morata Tierra*. Departament de Ciència Política i de Dret Públic

PAS. Sra. *Rosario López García*. Gestora Acadèmica de la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia

Estudiant. Sr. *Alejandro Martínez Balaguer*

Composició del CAE

President/Acadèmic. Sr. *Rafael del Àguila Tejerina*. Catedràtic de Ciència Política i de l'Administració de la Universidad Autónoma de Madrid

Professional. Sr. *Ángel Miret Serra*. MIDAT.

Metodòleg. Sr. *Francesc Pedró García*. Director Acadèmic del Programa per a la Qualitat Educativa de la Universitat Pompeu Fabra

Ciències Empresarials, UAB

Composició del CAI

President. Sr. *Manel Álvarez Gómez*. Director de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials de Sabadell

Acadèmic. Sr. *Esteve Deu*. Departament d'Economia i Història Econòmica

Acadèmic. Sr. *Santiago Guerrero Bonet*. Departament d'Economia de l'Empresa. (Substituint per Sr. Francesc Gómez Valls)

Acadèmic. Sr. *Francesc Gómez Valls*. Departament d'Economia de l'Empresa

PAS. Sra. *Anna Barragán Leiva*. Administradora de Centre de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials

Estudiant. Sr. *Jordi Gual*.

Composició del CAE

President/Acadèmic. Sr. *Enrique Villareal Rodríguez*. Catedràtic d'Escola Universitària del Departament d'Economia Aplicada de la Universitat de València

Professional. Sr. *Josep Bofill Sallarés*. Centre de Càlcul de Sabadell

Metodòleg. Sr. *Miguel Àngel Canela Campos*. Departament de Matemàtica Aplicada i Anàlisi de la Universitat de Barcelona i Metodòleg

Ciències Empresarials, UdL

Composició del CAI

President. Sr. *Joan Pere Enciso Rodríguez*. Departament d'Economia Aplicada

Acadèmic. Sr. *Carles Capdevila Marqués*. Departament de Matemàtica

Acadèmic. Sr. *Antoni Morell Blanch*. Departament d'Economia Aplicada

Acadèmic. Sr. *Xavier Sabi Marcano*. Departament d'Administració d'Empreses i Gestió Econòmica dels Recursos Naturals

Acadèmic. Sr. *Ramon Saladrígues Solé*. Departament d'Administració d'Empreses i Gestió Econòmica dels Recursos Naturals

PAS. Sra. *Emma Marco García*. Unitat de Gestió Econòmica i Recursos Humans de la Facultat de Dret i Economia

Estudiant. Sr. *Daniel Urgeles*

Composició del CAE

President/Acadèmic. Sr. *Agustí Segarra Blasco*. Catedràtic del Departament d'Economia de la Universitat Rovira i Virgili

Professional. Sra. *Pilar Farré Farré*. Tècnica de l'Associació per a l'Orientació Empresarial i Laboral

Metodòloga. Sra. *Carme Sala Martínez*. Tècnica de Qualitat de la Oficina de Planificació i Qualitat de la Universitat Autònoma de Barcelona

Educació Social, UB

Composició del CAI

Presidenta. Sra. *Carmen Panchón Iglésias*. Ex-Deganda de la Facultat de Pedagogia (substituïda pel Sr. Joan Mateo Andrés)

President. Sr. *Joan Mateo Andrés*. Degà de la Facultat de Pedagogia

Acadèmic. Sr. *Joan Mallart Navarra*. Vicedegà de la Facultat de Pedagogia

Acadèmic. Sr. *Enric Ripollés Bosch*. Departament de Teoria i Història de l'Educació

Acadèmica. M. *Assumpció Llena Berñe*. Cap d'Estudis d'Educació Social

Acadèmic. Sr. *Ernest Mascort Díez*. Departament de Didàctica i Organització Educativa

Acadèmica. Sra. M. *Cruz Molina Garuz*. Departament de Mètodes d'Investigació i de Diagnòstic

PAS. Sra. *Júlia Baquero Navarra*. Ex-Cap de Secretaria de la Facultat de Pedagogia (substituïda per la Sra. *Ana Sánchez*)

PAS. Sra. *Ana Sánchez*. Cap de Secretaria de la Facultat de Pedagogia

Estudianta. Sra. *Imma Jeremias*

Composició del CAE

President. Sr. *José Ortega Esteban*. Director de l'Institut Universitari de Ciències de l'Educació de la Universidad de Salamanca

Acadèmic. Sr. *Pello Apodaka Urquijo*. Responsable de la Unitat d'Avaluació de la Universidad del País Vasco

Professional. Sr. *Carlos Sánchez-Valverde Visus*. Col·legi d'Educadors i Educadores Socials de Catalunya

Metodòleg. Sr. *Josep Maria Masjuan Codina*. Catedràtic d'Escola del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona i Metodòleg

Farmàcia, UB

Composició del CAI

Presidenta. Sra. *Victòria Girona Brumós*. Degana de la Facultat de Farmàcia

Acadèmica. Sra. *Montserrat Pujol Cubells*. Cap d'Estudis de Farmàcia

Acadèmica. Sra. *Montserrat Portús Vinyeta*. Departament de Microbiologia i Parasitologia Sanitàries

Acadèmica. Sra. *Cristina Castellote Bargalló*. Departament de Fisiologia

PAS. Sra. *Pilar Vaquero Serrahima*. Cap de Secretaria de la Facultat de Farmàcia

Estudiant. Sr. *Xavier Huélamó*

Composició del CAE

President/Acadèmic. Sr. *Alfonso Domínguez-Gil Hurlé*. Catedràtic del Departament de Farmàcia i Tecnologia Farmacèutica de la Universidad de Salamanca

Professional. Sr. *Eduard Valentí Vall*. Laboratoris Dr. Esteve S.A.

Metodòleg. Sr. *Josep Maria Masjuan Codina*. Catedràtic d'Escola del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona i Metodòleg

Escola Politècnica Superior de Castelldefels, UPC

Composició del CAI

President. Sr. *José Luis Andrés Yebra*. Departament de Matemàtica Aplicada IV

Acadèmic. Sr. *Jesús Alcober Segura*. Departament d'Enginyeria Telemàtica

Acadèmic. Sr. *Daniel Crespo Artiaga*. Departament de Física Aplicada

Acadèmica. Sra. *Margarida Espona Donés*. Departament de Matemàtica Aplicada IV

Acadèmic. Sr. *Jordi Hernández Marco*. Departament de Teoria del Senyal i Comunicacions

Acadèmic. Sr. *Jordi Mataix Oltra*. Departament d'Enginyeria Telemàtica

Acadèmic. Sr. *Gabriel Montoro López*. Departament de Teoria del Senyal i Comunicacions

PAS. Sra. *Montserrat Calero Galobart*. Administració de l'Escola Politècnica Superior de Castelldefels

Composició del CAE

President/Acadèmic. Sr. *Eduardo Artal Latorre*. Catedràtic del Departament d'Enginyeria de Comunicacions de la Universidad de Cantabria

Professional. Sr. *Xavier Peiró Esteban*. TRADIA

Metodòleg. *Miguel Ángel Canela Campos*. Departament de Matemàtica Aplicada i Anàlisi de la Universitat de Barcelona i Metodòleg

Facultat de Matemàtiques i Estadística, UPC

Composició del CAI

President. Sr. *Pere Pascual Gainza*. Degà de la Facultat de Matemàtiques i Estadística

Acadèmic. Sr. *Tomàs Aluja Banet*. Departament d'Estadística i Investigació Operativa

Acadèmic. Sr. *Josep M. Brunat Blay*. Departament de Matemàtica Aplicada II

Acadèmica. Sra. *Marta València Guitart*. Departament de Matemàtica Aplicada I

Acadèmic. Sr. *Eduard Recasens Gallart*. Departament de Matemàtica Aplicada III

PAS. Sra. *Roser Piera Sabaté*. Administració de la Facultat de Matemàtiques i Estadística

Composició del CAE

President/Acadèmic. Sr. *Antonio Córdoba Barba*. Catedràtic del Departament de Matemàtiques de la Universidad Autònoma de Madrid

Professional. Sr. *Rafael Romero Villafranca*.
Departament d'Estadística i Investigació Operativa
Aplicades i Qualitat de la Universitat Politècnica de
València

Metodòleg. Sr. *Antonio Michelena Bárcena*. Catedràtic
d'Escola de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria
Agrària de la Universitat de Lleida i metodòleg

Departament d'Enginyeria Química, UPC

Composició del CAI

Presidenta. Sra. *Anna Maria Sastre Requena*.
Directora del Departament d'Enginyeria Química

Acadèmic. Sr. *Jordi Bou Serra*. Departament
d'Enginyeria Química

PAS. Sr. *Francesc Dàpia de Dios*. Administració del
Departament d'Enginyeria Química

Composició del CAE

President/Acadèmic. Sr. *Norberto Piccinini*.
Politecnico di Torino

Professional. Sr. *Joan Pons Romaní*. BASF Curtex
S.A.

Metodòleg. Sr. *Ramón Compañó Beltran*. Catedràtic
del Departament de Química Analítica de la Universitat
de Barcelona

Departament de Matemàtica Aplicada II, UPC

Composició del CAI

President. Sr. *Marc Noy Serrano*. Director del
Departament de Matemàtica Aplicada II

PAS. Sr. *Dídac Guàrdia Martínez*. Departament de
Matemàtica Aplicada II

Composició del CAE

President/Acadèmic. Sr. *Antonio Córdoba Barba*.
Catedràtic del Departament de Matemàtiques de la
Universidad Autónoma de Madrid

Professional. Sr. *Rafael Romero Villafranca*.
Departament d'Estadística i Investigació Operativa
Aplicades i Qualitat de la Universitat Politècnica de
València

Metodòleg. Sr. *Antonio Michelena Bárcena*. Catedràtic
d'Escola de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria
Agrària de la Universitat de Lleida

Departament de Màquines i Motors Tèrmics, UPC

Composició del CAI

President. Sr. *Josep Maria Salla Tarragó*. Director del
Departament de Màquines i Motors Tèrmics

Acadèmic. Sr. *Ramon Carreras Planells*. Departament
de Màquines i Motors Tèrmics

Acadèmic. Sr. *Pedro Colomer Vilanova*. Departament
de Màquines i Motors Tèrmics

Acadèmic. Sr. *Jaume Cendra Garrete*. Departament
de Màquines i Motors Tèrmics

Acadèmic. Sr. *José Juan de Felipe Blanch*.
Departament de Màquines i Motors Tèrmics

Composició del CAE

President/Acadèmic. Sr. *Ernesto de los Reyes López*.
Catedràtic del Departament de Projectes d'Enginyeria
de la Universitat Politècnica de València

Professional. Sr. *Antoni Mercadé Santacana*. Allied
Signal Automotive

Metodòleg. Sr. *Ramón Compañó Beltran*. Catedràtic
del Departament de Química Analítica de la Universitat
de Barcelona

Annex 3. Autors del Procés d'Avaluació de la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya. Informe 2003

Sra. *Gemma Rauret Dalmau.*
Directora d'AQU Catalunya

Sr. *Joan Bravo Pijoan.*
Secretari d'AQU Catalunya

Sr. *Sebastián Rodríguez Espinar.*
Coordinador d'Innovació + Desenvolupament
Metodològic d'AQU Catalunya

Sr. *Josep Grifoll Saurí.*
Cap de l'Àrea d'Avaluació
de la Qualitat d'AQU Catalunya

Sr. *Esteve Arboix Codina.*
Gestor de projectes d'AQU Catalunya

Sra. *Anna Prades Nebot.*
Gestora de projectes d'AQU Catalunya

Sra. *Olga Pujolràs González.*
Gestora de projectes d'AQU Catalunya

